JEZUS MET HEERLIJKHEID EN EER GEKROOND

VERKLARING
van het
BOEK DER OPENBARING

DEEL III

*

door G. Vooys

UITGEGEVEN IN EIGEN BEHEER

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

HOOFDSTUK 13

1a *En ik zag uit de zee een beest opkomen.*

En ik zag. Voorzover het de vorm der openbaring betreft, deze staat in volstrekte tegenstelling tot hetgeen in hoofdstuk 12 geopenbaard is.
Het is echter niet alleen de vorm die het verschil tussen deze twee hoofdstukken uitmaakt, maar in hoofdstuk 13 is sprake van een geheel andere, wij zouden bijna zeggen een geheel nieuwe openbaring, hoewel zij toch een gevolg is van en voortgevloeid is uit hetgeen in hoofdstuk 12 geopenbaard is.
Dit verschil vloeit hieruit voort, dat hoofdstuk 12 (in bepaalde zin zelfs hoofdstuk 11) als een openbaring is ín de openbaring. Daarom, wanneer wij deze hoofdstukken 11 en 12 even buiten beschouwing laten, dan sluiten onze drie tekstwoorden *en ik zag* in feite aan op díe hoofdstukken waarin Johannes steeds gezegd heeft: "En ik zag."
In feite vormen de hoofdstukken 11 en 12 betreffende het *zien* van Johannes een beslissende uitzondering. Dit geldt wel zeer bijzonder voor hoofdstuk 12, want hetgeen hem in dat hoofdstuk werd geopenbaard, is een verborgenheid die voor het menselijk oog niet waarneembaar is, ofschoon die door de heilige engelen in de hemel wél gezien is.
Deze beslissende uitzondering voor hoofdstuk 12 bestaat hieruit: Bij het besluit van dít hoofdstuk (namelijk bij de verzen 15 t/m 17) hebben wij in de verklaring van vers 17b gezegd dat dit vers als een verbinding is tussen het Oude en het Nieuwe Testament.
Vers 16 als een besluit van het Oude Testament.
Vers 17 als een inleiding op het Nieuwe Testament.
In dit opzicht wordt hieronder op dezelfde wijze in feite hoofdstuk 11 begrepen. Want dat hoofdstuk was aangevangen met het wederom profeteren van Johannes van de dingen die onder het Oude Testament geschied zijn met het oog op de dingen die in het Nieuwe Testament geschieden moeten en vanaf 11 : 7 een profeteren van de dingen die in de eindtijd geschieden moeten.

Van hieruit gezien is de aanvang van hoofdstuk 13 de aanvang der openbaring van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, waarvan Johannes op verborgen wijze geprofeteerd heeft in hoofdstuk 11.
Hieruit vloeit voort, dat hetgeen in hoofdstuk 12 geopenbaard is, een openbaring is die tussen profetie en vervulling in staat. Een uitbeelding van de strijd die de Ruiter op het witte paard te strijden zal hebben met de ruiter op het rode paard, namelijk de persoonlijke strijd van de meerdere Michaël met de draak. Alle voorafgaande openbaringen, vanaf hoofdstuk 1 t/m hoofdstuk 10 zijn in bepaalde zin profetische openbaringen, zoals het Oude Testament naast het geschiedkundige, geopenbaarde of verborgen profetie is.
Van deze openbaringen, vanaf hoofdstuk 1 t/m hoofdstuk 10, die evenals het Oude Testament betrekking hebben op de oorsprong (zoals dit inzonderheid blijkt uit de hoofdstukken 5 en 6) en op het tegenwoordige en het toekomende werk des Allerhoogsten, heeft Johannes steeds kunnen zeggen "en ik zag" of "en ik hoorde." Omdat dit alles was de openbaring van Gods Raad, in het bijzonder met betrekking tot Zijn uitverkoren volk, nog zijnde in de strijdende Kerk.
Maar in hoofdstuk 12 is dit anders. In feite wordt hierin geopenbaard de strijd die de Heere Jezus Zelf gestreden heeft met de draak. Van deze strijd heeft Johannes nimmer kunnen zeggen "en ik zag" of "en ik hoorde." Deze strijd is in tekenen die in de hemel gezien zijn, uitgebeeld, maar aan Johannes bekendgemaakt.

De innerlijke strijd van de Heere Jezus met de draak, die Hij in het bijzonder bij het scheiden van het Oude en de aanvang van het Nieuwe Testament heeft gestreden, is voor het menselijk oog verborgen gebleven. Dit is ook hieruit gebleken, dat Zijn liefste volgelingen (de vele vrouwen die Jezus gevolgd waren van Galilea om Hem te dienen - Mattheüs 27 : 55) van verre aanschouwers gebleven zijn van Zijn heilig lijden.
De goddelozen kunnen helemaal niet verder komen dan een

uitwendig en vleselijk aanzien van de strijd van onze Heiland. Van hen staat geschreven: "En het volk stond en zag het aan en ook de oversten met hen beschimpten Hem." - Lukas 23 : 35a.
Maar nadien is dit alles voorbijgegaan.
Er is stilte gekomen op de heuvel Golgotha.
Er is ook stilte gekomen bij het graf van Jezus.
Nochtans, de aarde heeft gebeefd en de rivier die de draak uit zijn mond geworpen heeft, is in het graf van Jezus verzwolgen.
In deze openbaring van hoofdstuk 12 is ook Johannes slechts van verre aanschouwer geweest van de rivier die de draak uit zijn mond geworpen had.
Hoeveel temeer zijn wij slechts van verre aanschouwers, als God de draak zelf in die kolkende rivier die hij uit zijn mond geworpen heeft, doet omkomen en ter helle doet nederdalen. - Johannes 12 : 31; Openbaring 20 : 1 en 2.
Ten opzichte van het lijden van de Heere Jezus: Hoe zou een ijdel mens in staat zijn om de diepte te peilen van de duisternis der Godverlatenheid waarin onze Zaligmaker om onzentwil verkeerd heeft.

Zoals het stil geworden is voor Johannes op Golgotha, toen Jezus gestorven was en toen de aarde haar mond geopend had om het lichaam van Jezus in haar schoot op te nemen, zo is het ook stil voor hem geworden na al deze openbaringen in hoofdstuk 12.
En zoals hij na al het gebeurde op Golgotha en bij de begrafenis van Jezus met zijn mededisciepelen als achtergebleven is midden in de volkerenzee, zo staat hij ook nu en hier als een eenzame en verlatene op het zand *der zee.*
En zoals de discipelen en de discipelinnen van Jezus in feite onmiddellijk na de opstanding van de Heere Jezus uit de doden op figuurlijke wijze dit *beest uit de* (volkeren)*zee hebben zien opkomen,* met het grote zwaard der leugenen dat aan zijn leider gegeven is - 6 : 4c; 13 : 2c - allereerst zich

openbarende in het verbreiden van de leugens der wachters en daarna zich op vreselijke wijze openbarende in de grote vervolging van de Gemeente van de Heere Jezus - Handelingen 8 : 1 - zo *ziet* Johannes, staande op het zand *der zee, een beest uit de zee opkomen.*
Uit het feit dat Johannes *een beest ziet opkomen,* blijkt dat het de draak zelf niet is. Deze is buiten geworpen en door zijn eigen rivier verzwolgen, zoals wij verklaard hebben.
Uit het woord *opkomen* blijkt dat het een ontwikkelingsproces zal zijn.
Ook blijkt uit 13 : 4 en uit 20 : 3, dat dit *beest* maar een tijdelijke plaatsvervanger van de draak is op de aarde, hoewel het iets van de oorspronkelijke glorie van de draak vertonen zal, zoals deze in 12 : 3 geopenbaard is. Ook zal in de verzen 3 t/m 8 gaan blijken, hoe dit vreselijke *beest* zich voorts in al zijn gruwelijkheid openbaren zal, doch slechts voor een bepaalde tijd.

Lettende op deze mogelijkheid van werken van de draak merken wij op: Reeds bij het blazen der tweede bazuin is geopenbaard dat er iets als een grote berg, van vuur brandende, in *de zee* geworpen is. Daarbij hebben wij gezegd, dat de ernst hiervan geopenbaard zal worden als deze grote berg in de gedaante van *een beest* wederom *uit de zee zal opkomen.*
Het is op zichzelf al een openbaring de overeenkomst te zien tussen het blazen der bazuinen en hetgeen er in de hoofdstukken 12 en 13 geopenbaard wordt.
Wij willen nog eens nader op slechts enige punten van deze overeenkomst de aandacht vestigen.

Bij het blazen der eerste bazuin is er geworden hagel en vuur, gemengd met bloed - 8 : 7a - terwijl er in 12 : 7a gezegd wordt: "En er kwam oorlog in de hemel." (vert. N.B.G.).
Bij het blazen der tweede bazuin is er iets als een grote berg, van vuur brandende, in *de zee* geworpen - 8 : 8a - terwijl er in

12 : 9 gezegd wordt: De grote draak, de oude slang, is met zijn engelen op de aarde geworpen.
Bij het blazen der derde bazuin is er een grote ster, brandende als een fakkel, uit de hemel gevallen op het derde deel der rivieren en fonteinen der wateren en de wateren zijn bitter geworden - 8 : 10 en 11 - terwijl er in 12 : 15 gezegd wordt: En de slang wierp uit haar mond water als een rivier om de vrouw door die rivier te doen wegvoeren.
Bij het blazen der vierde bazuin is het derde deel der zon en der maan en der sterren geslagen - 8 : 12 - terwijl er in 12 : 16 gezegd wordt: "En de aarde opende haar mond." Voor de slang met de bedoeling dat de zon en de maan en de sterren geslagen zouden worden.
Ná het blazen der vierde bazuin wordt een drievoudig wee uitgeroepen over de overigen die op de aarde wonen - 8 : 13 - terwijl er in 12 : 17 gezegd wordt: "En de draak vergrimde op de vrouw en ging heen om oorlog te voeren tegen de overigen van haar zaad."
Men moet toch wel stekeblind zijn om al deze overeenkomsten niet te zien. Terwijl bovendien in 12 : 12b en in vers 17 in feite het alarm van het blazen der vijfde en der zesde bazuin aangekondigd wordt, zoals dit in hoofdstuk 9 geopenbaard is en waarvan de vervulling in hoofdstuk 13 geopenbaard zal worden. Het blazen der vijfde bazuin in 13 : 1 t/m 10 en der zesde bazuin in 13 : 11 t/m 18.

Uit dit alles blijkt wederom, dat het boek der Openbaring geen geschiedkundig boek is dat zijn geschiedenis aanvangt met de schepping van hemel en aarde en vervolgens openbaart hetgeen er van jaar tot jaar geschieden zal. Het is een boek dat de mens voortdurend bepaalt bij de Raad des Allerhoogsten van eeuwigheid om van daaruit de dienstknechten des Heeren te tonen de dingen die haast geschieden moeten.
Hieruit volgt dat het een bovennatuurlijke openbaring is die zonder de bijzondere verlichting van de Heilige Geest door het menselijk verstand niet te bevatten is.

Wel bovenmate is dit gebleken in hoofdstuk 12. In de uitbeelding der tekenen in de hemel had het er de schijn van dat het beslissende oordeel over de draak hierin bestond, dat hij vanuit de hemel op de aarde geworpen werd. - 12 : 9. Dit temeer omdat de heilige engelen toen gejubeld hebben: "Nu is de zaligheid en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods en de macht van Zijn Christus." - 12 : 10b.
Maar dat dit het beslissende oordeel over hem niet was, is reeds gebleken in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek. Want reeds onmiddellijk na de ontsluiting van het eerste zegel, waarin de Ruiter op het witte paard werd geopenbaard, werd er van Hem gezegd dat Hij niet alleen zou uitgaan overwinnende (zoals dit ook in 12 : 8 is geopenbaard) maar dat Hij ook zou uitgaan óm te overwinnen, zoals in 12 : 10 t/m 16 is geopenbaard. Daarom is juist deze glorie (omdat hierin de verlossing van Gods uitverkorenen onder de mensen begrepen was) door het eerste dier met een stem als van een donderslag ingeleid. - 6 : 1.

In dit wederom uitgaan om te overwinnen is de machtige Ruiter op het witte paard het huis van de sterke Zélf ingegaan om hem zijn vaten te ontroven die hij van God, Zijn Vader, geroofd had, namelijk de zo glorievol door God geschapen mens.
Ja in dit wederom uitgaan is Hij juist tot de diepste diepte der hel en des doods afgedaald om Gods uitverkorenen uit zijn machtige klauwen te redden. Vandaar dat Johannes Hem in 10 : 1 als Overwinnaar, met majesteit en heerlijkheid bekleed, van de hemel heeft zien afdalen, Zijn rechtervoet op de zee en Zijn linkervoet op de aarde zettende, ten teken dat Hij de overheden en de machten op de aarde waarop de draak geworpen was, van hun krachten beroofd heeft. Ja hen aldaar openlijk tentoongesteld heeft, door Zijn kruislijden over hen ge-triomfeerd hebbende. - Kolossensen 2 : 15.
De draak is wel als een bliksem uit de hemel gevallen blijkens Lukas 10 : 18 en heeft alzo de zee en de aarde in beroering

gebracht, maar tot meerdere glorie van de Overwinnaar doet Hij hem als een karikatuur van zijn oorspronkelijke glorie, als een afschuwelijk *beest, uit de zee* zijner verlorenheid *opkomen.* Dit blijkt uit het volgende tekstgedeelte.

1b *Hebbende zeven hoofden en tien hoornen en op zijn hoornen waren tien koninklijke hoeden.*

De zeven koninklijke hoeden die oorspronkelijk op zijn hoofden waren, zoals blijkt uit 12 : 3, zijn in zijn opstand tegen God voor hem verloren gegaan. Zij zullen in der eeuwigheid niet meer op zijn hoofden gezien worden. Dit blijkt vooral uit zijn schaduwbeeld, de koning van Tyrus, zoals dit in het klaaglied over hem beschreven is in Ezechiël 28 : 11 t/m 19. Het kan ook enigermate blijken uit Openbaring 17 : 8 en 18 : 21.
In dit klaaglied over hem blijkt dat hij in zijn oorspronkelijke gloriestaat vol was van wijsheid en volmaakt in schoonheid en dat hij in Eden, Gods hof, was, bedekt zijnde met sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonixstenen en jaspisstenen, saffieren, robijnen en smaragden en goud; het werk zijner trommels en zijner pijpen was bij hem ten dage als hij geschapen werd.
Dit alles kan toch niet (zonder dat het een diepere, geestelijke betekenis heeft) van een gewoon mens gezegd worden.

Daarom als dit zo gesteld wordt (en wij in navolging van de Heilige Schrift dit ook zo stellen) moeten we al wat stoffelijk en vleselijk is ver uit onze gedachten bannen, want ook de draak is een geest en geen vlees.
Naar onze overtuiging dient dit alles om ons, vleselijke mensen, ervan te doordringen hoe hoog in eer deze oorspronkelijke hemelvorst geweest is.
Dit is het dan ook bepaald hetgeen de Heilige Geest door Zijn dienstknecht Petrus gezegd heeft: "Want indien God de engelen die gezondigd hebben, niet gespaard heeft, maar, die

in de hel geworpen hebbende, overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden - 2 Petrus 2 : 4 - zo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen en de onrechtvaardigen te bewaren tot de dag des oordeels, om gestraft te worden." - 2 Petrus 2 : 9.
"Zie toe, dat Hij ook mogelijk u niet spare", zegt Paulus tegen de Gemeente te Rome met het oog op de verwerping der Joden. - Romeinen 11 : 21b.

In onze tekst wordt de draak getekend als een karikatuur van zijn oorspronkelijke glorie, als een afschuwelijk uit de (volkeren)zee opgekomen beest. Van oorsprong zeven koninklijke hoeden op zijn zeven hoofden hebbende en tien hoornen die zijn macht vertegenwoordigden en nu: Op zijn *hoofden* een naam van godslastering *en op zijn hóórnen tien koninklijke hoeden.*
Wat dit voor de strijdende Kerk zal gaan betekenen, zal niet alleen in het vervolg van hoofdstuk 13 maar ook in hoofdstuk 17 geopenbaard worden.
Iets van zijn oorspronkelijke, maar nu verderfelijk geworden macht heeft hij (zichtbaar voor het vleselijke oog) tentoongespreid aan het hof van Farao in Egypte door dezelfde wonderen te verrichten als Mozes en Aäron. Maar de Heere heeft "de(ze) koppen der draken in de wateren verbroken" - Psalm 74 : 13 - "de koppen van de(ze) Leviathan verpletterd." - vers 14.

Uit deze twee hoofdstukken (12 en 13) blijkt ook wederom de oorsprong aller dingen én het wereld- en alle tijden omvattende van deze openbaringen. Dit was ook in het bijzonder bij de ontsluiting der zegelen en bij het blazen der bazuinen het geval.
Daarom zal er dan ook ten opzichte van de openbaring van de kracht en de troon en de grote macht van de draak die zich in hoofdstuk 13 vertoont als een beest uit de (volkeren)zee dat

later opkomt uit de aarde, in bepaald opzicht geen nieuws voor de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus geopenbaard worden.
Vandaar ook de woorden van de Prediker: "Hetgeen er geweest is, hetzelve zal er zijn en hetgeen er gedaan is, hetzelve zal er gedaan worden; zodat er niets nieuws is onder de zon. Is er enig ding waarvan men zou kunnen zeggen: Ziet dát, het is nieuw? Het is alreeds geweest in de eeuwen die voor ons geweest zijn." - Prediker 1 : 9 en 10.
Alleen dit verschil zal er zijn, dat de draak zich steeds grimmiger zal gaan openbaren, wetende dat hij een kleine tijd heeft. - 12 : 12d.
Daniël heeft (naar onze overtuiging met het oog op de eindtijd) van dit gruwelijke beest geprofeteerd dat het tanden van ijzer zal hebben, steeds etende en verbrijzelende en het overige vertredende met zijn voeten. - Daniël 7 : 7.

De betekenis van zijn *zeven hoofden,* waarop nu een naam van godslastering is, zal in hoofdstuk 17 : 9 en 10 verklaard worden, waarin gezegd wordt, dat het ook zeven koningen zijn.

Betreffende de *tien hoornen* op het beest (het symbool van zijn macht) dit zijn ook de tien koningen blijkens 17 : 11 t/m 13, die het koninkrijk nog niet ontvangen hebben. Hún macht zal pas geopenbaard worden op een (bepaalde) ure van en met het beest.
Dit alles hopen wij te zijner tijd te verklaren.
Nu willen wij er reeds de aandacht op vestigen, dat déze tien koningen niet als met uitgestrekte hand en bij name zullen kunnen worden aangewezen zoals de zeven koningen die in 17 : 9 en 10 geopenbaard zullen worden.
In de loop van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis zijn er zoveel van die verschrikkelijke heersers verschenen die als met duivelshoornen getracht hebben de Gemeente van de Heere Jezus Christus te verwoesten, dat zij niet gemakkelijk in

aantal noch met namen te noemen zullen zijn. Ook is niet met zekerheid te zeggen of er op enkelingen of op systemen gezien wordt.
We zouden voorzover het de Nieuwtestamentische tijdsperiode betreft allereerst kunnen denken aan de Romeinse keizers.
Vervolgens aan de opkomst van Mohammed en de zijnen.
En later aan de machthebbers in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
En in weer latere tijden aan Filips II, koning van Spanje of aan Napoleon en Hitler of welke vreselijke heersers er nog meer zullen opstaan.
Het kan ook zijn dat er op systemen gezien wordt.
Op het socialisme, het communisme, het atheïsme en het anarchisme, die zich vooral in het laatste der tijden openbaren zullen, namelijk als het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien.
Mogelijk zullen er nog andere systemen ontstaan die de Gemeente des Heeren zullen trachten te verwoesten, systemen, zo bijzonder geraffineerd, als er voordien nimmer geweest zijn.

Toch leeft bij ons de overtuiging, dat de ontwikkeling van het wereldproletariaat dat in beginsel gestalte gekregen heeft in het uitbreken van de Franse revolutie, anno 1789, een van de sterkste en belangrijkste *hoornen* van het beest is dat toen uit de afgrond opgekomen is.
In de vanen van die revolutie stond geschreven: Geen God en geen meester boven ons.
En uit de praktijk van het wereldproletariaat is gebleken, dat het de Wet en de tijden radicaal veranderd heeft, alle gezag (in haar eis van gelijkheid op alle terreinen van het leven) verwerpende. - Daniël 7 : 25. Reeds van de aanvang af (van de opkomst van het beest uit de 'volkeren'zee) heeft het zich geopenbaard als "de god dezer eeuw." - 2 Corinthe 4 : 4; 2 Thessalonicensen 2 : 4.

13 : 1b

Hoeveel temeer zal hij (uit de afgrond opgekomen zijnde) zich bekendmaken als "de overste van de macht der lucht" - Efeze 2 : 2 - door "de tekenen die hem te doen zijn gegeven in de tegenwoordigheid van het uit de (volkeren)zee opgekomen beest." - 13 : 11 en 14.
Uit deze titels: god dezer eeuw, overste van de macht der lucht en de titels die hem in hoofdstuk 12 gegeven zijn als: draak, oude slang, duivel en satanas, blijkt hoezeer hij te vrezen is. Ja hij kan (evenals God Zelf) wonen en werken in de harten der mensen.
Zolang de mens nog onder zijn heerschappij verkeert, wordt hij geheel geleid en bestuurd door zijn boze raad. Hoewel de duivel niet alwetend is, kunnen we hieruit toch wel onderwezen worden, hoe zijn oorspronkelijke gloriestaat geweest is.

Het wonderlijke is, dat hoewel de draak in het sterven en in de opstanding van de Heere Jezus volkomen verslagen en buitengeworpen is, nochtans ook de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus geconfronteerd wordt met zijn kracht en zijn troon en grote macht en aldus ook aan haar iets geopenbaard wordt van zijn oorspronkelijke majesteit.
Voor de Heere Jezus is hij in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek geopenbaard als een ruiter, zittende op een rood paard, met een zwart en een vaal paard in zijn gevolg.
Maar voor Zijn Nieuwtestamentische Gemeente in de gedaante van deze twee beesten. Het eerste uit de (volkeren)zee, het tweede uit de aarde opkomende.
Het eerste ook en vooral in de gedaante van een vrouw, zittende op een scharlakenrood beest dat vol is van namen van godslastering.
Door al deze benamingen en ál deze gestalten waarmee dit éne beest uitgebeeld is, zowel in de brieven van de Heere Jezus aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië, als in de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek, als in het blazen

der zeven bazuinen, alsook in de geziene tekenen in de hemel en in de twee beesten die uit de zee en de afgrond opgekomen zijn en in de uitbeelding van de vrouw, zittende op het scharlakenrode beest, alsmede in zijn vergadering met de koningen der aarde en hun heirlegers om krijg te voeren tegen Hem Die op het witte paard zat - 19 : 19 - en in zijn binding in en ontbinding uit de afgrond - 20 : 1 t/m 3 - zal ook de Nieuwtestamentische Gemeente in staat gesteld worden om de draak enigszins te leren kennen in zijn werkingen.
Zo ook door het volgende tekstgedeelte:

1c *En op zijn koppen was een naam van godslastering.*

De St.Vert. heeft voor *koppen* "hoofden", maar omdat hij als een beest aan de Gemeente voorgesteld wordt, hebben ook wij de vrijheid genomen dit woord *koppen* uit de vert. N.B.G. over te nemen, want bij beesten spreekt men over het algemeen niet van hoofden.
Bovendien in Psalm 74 : 13b heeft de St.Vert. zelf ook "koppen", namelijk: "Gij hebt de koppen der draken in de wateren verbroken."
Uit dit alles blijkt wel in welk een onvoorstelbare afgrond der verlorenheid deze oorspronkelijke hemelvorst gekomen is. Doch niet alleen hij met al zijn engelen die hem in zijn opstand tegen God gevolgd zijn, maar ook wij, alle mensen, zijn met hem terechtgekomen in deze afgrond der verlorenheid door hem gehoor te geven.
Deze laatste vijf woorden willen wij met opzet benadrukken, want wij hebben niet willen stellen: door hem gehoor gegeven te hébben. Hoewel de erfzonde op ons ligt door de overtreding van Adam en Eva in het paradijs, mogen wij niet menen dat zíj de schuldigen zijn van onze verloren staat. In hen is alleen openbaar geworden wat de mens in zichzelf is.
Voortdurend, ja van ogenblik tot ogenblik lenen ook wij aan satan het oor. Hieruit komt ook onze diepe rampzaligheid voort. Ook de mens was, evenals de draak, van oorsprong ge-

kroond met een koninklijke majesteit, bekleed met de zon en met heersende macht. Dit is ook in Psalm 8 en in Hebreeën 2 beschreven.
Wanneer er dan ook van dit beest in onze tekst gezegd wordt dat het uit de zee opgekomen is, betekent dit niet minder, dan dat hij uit onze verlorenheid opgekomen is.
Tegelijkertijd betekent dit onze gelijkvormigheid in verlorenheid met de draak. Hier legt ook Paulus in zijn brief aan de Romeinen de nadruk op. - Romeinen 3 : 11 t/m 19. Daarom zeggen wij ook herhaaldelijk dat dit beest uit de (volkeren)zee opgekomen is. Dit betekent dus, dat het ook een openbaring zal zijn van de gruwelijke verdorvenheid en goddeloosheid van ons aller hart. Vandaar dat we in hoofdstuk 17 hieraan ook de mens zullen herkennen: Op hún hoofden is een naam geschreven: "Verborgenheid, het grote Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen der aarde." - 17 : 5.

Mocht naar iemands mening dit beeld onzer verlorenheid te zwart getekend zijn, die lette op het vervolg van Gods oordeel over ons. - Romeinen 3 : 19: "Wij weten nu, dat al wat de Wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de Wet zijn; opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij."
Dus als er iemand is die wil weten wat en wie er onder dit beest verstaan moet worden, die kan hierdoor onderricht zijn, namelijk dat dit beest zich in ons aller hart openbaart. - Psalm 73 : 22b. Hieruit kunnen wij weten, dat er ook op onze hoofden van nature *namen van godslastering* zijn.

Toch zal in vers 8 gaan blijken, dat er onderscheid is tussen de ene en de andere mens. Niet zo dat de ene in de grond beter is dan de andere, want zojuist hebben we in Romeinen 3 : 19 gehoord: "Opdat alle mond gestopt worde en de gehele wereld voor God verdoemelijk zij."
Maar onder de mensen zullen er wel zijn die het beest niet zullen willen aanbidden, omdat hun namen geschreven zijn in

het boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld. - 13 : 8.
Maar aangezien alle mensen in zonde en in ongerechtigheid ontvangen en geboren zijn, zijn en blijven zij van nature onder de macht van de draak en van het beest, totdat God degenen wier namen geschreven zijn in het boek des Levens des Lams uit genade overzet in het Koninkrijk van de Zoon Zijner liefde. Daarom hebben wij gezegd, dat er van nature op ons aller hoofd *een naam van godslastering* is.
Uit dit alles blijkt de onvoorstelbare genade van God, als Hij desondanks mensen trekt uit deze macht der duisternis en hen overzet in het licht van het Koninkrijk Gods. In beginsel hen dadelijk verlost van deze *namen van godslastering* die op hun hoofden geschreven zijn en het nieuwe Verbond aan hun hoofden verzegelt in de Heilige Doop: In de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.
Hieruit blijkt de onnaspeurlijke verborgenheid van het sacrament van de Heilige Doop en de genade van God als de Heere Jezus zegt: "Gaat dan henen, onderwijst alle volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes." - Mattheüs 28 : 19.
Hieruit blijkt ook hoe diep rampzalig onze staat van nature is, bovenal als wij geen acht slaan op de nodiging van de Heere Jezus Christus om ons met God te laten verzoenen.
Hoe ernstig en vreselijk onze verloren staat is (zo zelfs dat wij van nature aan dit beest gelijk zijn, gelijk ook Asaf daarvan getuigt in Psalm 73) zal in het vervolg van dit hoofdstuk blijken.
Hoe dieper wij graven, hoe meer gruwelen wij in ons zullen vinden blijkens Ezechiël 8 : 13.

2a *En het beest dat ik zag, was een pardel* (een luipaard) *gelijk en zijn voeten als eens beers voeten en zijn mond als de mond eens leeuws.*

Allereerst willen wij aandacht schenken aan het feit van de

uitbeelding door middel van dieren, zowel in het Rijk des Lichts als in het rijk der duisternis.
Bovendien willen wij letten op de overeenkomst tussen de uitbeelding in dit hoofdstuk en die door de profeet Daniël, beschreven in Daniël 7.

Deze uitbeelding door middel van dieren blijkt in beide rijken een belangrijke plaats in te nemen. Soms zijn wij geneigd er een bepaalde overeenkomst in te zien. Namelijk deze: Als deze vier dieren in het Rijk des Lichts in het geding gebracht worden, bevinden zij zich in het midden van de Troon van God. In het Rijk des Lichts wijzen zij een onvoorstelbare glorie aan, dit in tegenstelling tot die in het rijk der duisternis.
In het boek der Openbaring is deze glorie geopenbaard in hoofdstuk 4 en Oudtestamentisch in Jesaja 6 en in Ezechiël 1 en 10.

Dit alles is ongetwijfeld niet zonder betekenis, want ook de draak is van oorsprong, hoewel hij een geschapen wezen is, omringd geweest met een onvoorstelbare glorie. Wij hebben dit al meerdere malen aangewezen in Ezechiël 28 : 11 t/m 15.
En al is van de dieren rondom zijn troon aanvankelijk niets vermeld of gebleken, toch is het blijkbaar in zijn hart opgekomen om ook hierin de Allerhoogste gelijk te worden. Dit kan geconcludeerd worden uit Jesaja 14 : 11 t/m 14.
Dit temeer omdat God van zijn schaduwbeeld Nebukadnézar in de profetieën van Daniël van hem gezegd heeft: "Gij, o koning, zijt een koning der koningen; want de God des hemels heeft u een koninkrijk en macht en sterkte en eer gegeven en overal waar mensenkinderen wonen, heeft hij de beesten des velds en de vogelen des hemels in uw hand gegeven en Hij heeft u gesteld tot een heerser over al dezelve. Gij zijt dat gouden hoofd." - Daniël 2 : 37 en 38.
En pas daarna (in Daniël 7) is aan Daniël in nachtgezichten de karikatuur van de vier dieren rondom zijn troon geopenbaard.

Dat de vorst der duisternis zíjn troon (na zijn val in de hemel) op de aarde gesticht heeft (want hij is op de aarde geworpen) is op vele plaatsen in het Oude Testament gebleken, maar in het Nieuwe Testament blijkt dit nog veel uitdrukkelijker.
In de brief aan de Gemeente van Pergamus heeft de Heere Jezus gezegd: "Ik weet uw werken en waar gij woont; namelijk: waar de troon des satans is." - 2 : 13.

Wat betreft de dieren, de uitbeelding der beesten rondom zíjn troon, dat zal in het vervolg geopenbaard worden.
Reeds in 13 : 11 zal gaan blijken dat hij door middel van zijn gruwelijkste beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien.
Van zijn uit de zee opgekomen *beest* zal echter blijken en steeds meer gaan blijken, dat het een bespotting is van zijn oorspronkelijke glorie.
Nochtans is er een verschrikkelijke schaduw van satans oorspronkelijke glorie in deze wereld te aanschouwen in de verschijning zijner beesten rondom zijn troon. Want door het uit de zee opgekomen *beest* heeft hij getracht in de Kerk de mensen ervan te overtuigen dat híj God is. "Zich tegenstellende en verheffende boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt, alzo dat hij in de tempel Gods als een God zal zitten, zichzelf vertonende dat híj God is." - 2 Thessalonicensen 2 : 4.
En door het uit de aarde opgekomen beest zal hij (door de tekenen die aan hetzelve te doen zijn gegeven) helemaal zijn glorie "als overste van de macht der lucht" openbaren.

Het zou ons kunnen bevreemden, dat er in ons hoofdstuk slechts van twee beesten gesproken wordt en niet van vier zoals op meerdere plaatsen.
Evenzo dat het uit de aarde opgekomen beest niet onder de gestalte van een bepaald dier wordt aangewezen.
Nu blijkt echter uitdrukkelijk, dat de gestalte van het uit de zee opgekomen *beest* in feite overeenkomt met de in Daniël 7 ge-

openbaarde drie beesten. Het vertegenwoordigt in feite deze drie beesten als een eenheid. Echter in omgekeerde volgorde. In de gezichten ziet Daniël achtereenvolgens: een leeuw, een beer en een luipaard, maar in onze tekst is het: *een pardel, een beer en een leeuw.*
En het vierde dier in de gezichten van Daniël, overeenkomende met het uit de aarde opgekomen beest in vers 11 van ons hoofdstuk, heeft dáár en hier geen naam, want door dat dier heeft satan zich in het bijzonder aan de Allerhoogste gelijk willen maken. - Jesaja 14 : 14.
En juist de laatste twee beesten, in Daniël 7 en hier, komen positief overeen. Zij blijken in beide uitbeeldingen veel gruwelijker te zijn dan al hun voorgangers. Dit in tegenstelling tot de in Daniël geopenbaarde eerste drie beesten, want die beelden aldaar drie afzonderlijke wereldmachten uit, anders dan het uit de zee opgekomen *beest* in ons teksthoofdstuk. Alleen hebben zij dit met elkaar gemeen, dat zij alle uit de (volkeren)zeeën opgekomen zijn.

Het verschil in betekenis der drie beesten in de gezichten van Daniël en dit ene *beest* in dit gezicht van Johannes vloeit hieruit voort: Daniël stond, om zo te spreken, in zijn dróóm op het zand der zee, maar van Johannes wordt gezegd, dat hij bléef staan op het zand der zee. Zijn blik reikte daarom veel verder.
Daarom is naar onze mening de Oudtestamentische uitbeelding der beesten in de gezichten van Daniël slechts een afschaduwing der beesten die in ons teksthoofdstuk worden aangewezen. Zij hebben (in hun geestelijke betekenis) in beide uitbeeldingen de ontzettende macht van de vorst der duisternis aangewezen en wat die te betekenen zal hebben voor de Kerk des Heeren zowel onder het Oude als onder het Nieuwe Verbond.

Wij willen nog nadere aandacht schenken aan de opmerkelijkheid dat de eerste drie beesten die Daniël uit de

zee heeft zien opkomen, door Johannes alle drie tezamen (als in één beeld vertegenwoordigd) gezien worden, maar in omgekeerde volgorde.
Dit vloeit hieruit voort: De *luipaarden*aard van *het beest* dat hij uit de zee zag opkomen, zal van eerste en beslissende betekenis zijn in de strijd van dit *beest* tegen de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus. Dit is gebleken uit de waarschuwing van Paulus aan de Gemeente der Thessalonicensen. - 2 Thessalonicensen 2 : 4.
Hiervan heeft ook Johannes - blijkens 10 : 11b - wederom moeten profeteren, namelijk dat de voorhof van de tempel aan de heidenen gegeven zal worden en dat zij de heilige stad 42 maanden vertreden zullen. - 11 : 2. De vervulling van deze 42 maanden zal in ons hoofdstuk in beginsel in vers 5b geopenbaard worden.
Maar als deze vertreding op het hoogst geopenbaard zal worden, zal ook voor de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus de Oudtestamentische klacht van de profeet Jeremia in vervulling gaan, namelijk: "De tegenpartijder heeft zijn hand aan ál haar gewenste dingen uitgebreid; immers heeft zij aangezien dat de heidenen - 11 : 2 - in haar heiligdom gingen, waarvan Gij geboden had, dat zij in Uw Gemeente niet komen zouden." - Klaagliederen van Jeremia 1 : 10.

In deze Nieuwtestamentische vertreding zal ook gaan blijken, evenals in de dagen van Jeremia, dat degenen die rondom haar zijn haar tegenpartijders zullen zijn. - Klaagliederen van Jeremia 1 : 17b.
Oudtestamentisch heeft de draak zelf (want toen was hij als de overste dezer wereld blijkens Johannes 12 : 31b nog niet buiten geworpen) onder het beeld van drie beesten de wereldrijken beheerst.
Naar onze mening (en nu nemen wij gaarne als ondeskundige de verklaring der St.Vert. over, die in de kanttekeningen bij deze gezichten van Daniël staat) vertegenwoordigt het eerste dier het Babylonische rijk, het tweede dier het Perzische en het

derde dier het Macedonische of het Griekse rijk. Uit deze zee van wereldmachten is ook *het beest* opgekomen dat door Johannes gezien wordt, nu hij is achtergebleven op het strand van deze (volkeren)zee.

Na de geopenbaarde victorie van de van de hemel afgedaalde Engel - 10 : 1 - heeft Johannes de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus, die blijkens Johannes 14 : 18 als een hulpeloos weeskind is achtergebleven, liggende op het strand der (volkeren)zee, uit haar verlorenheid zien oprijzen, evenwel opnieuw bedreigd door *het beest* dat ook hij uit deze (volkeren)zee heeft zien opkomen. De gevaarlijkheid en sluwheid van dit *beest* hebben wij reeds aangewezen bij de verklaring van 11 : 1b.

Evenals dit *beest* in het oude Babylonische rijk (in vleselijke zin) zijn *luipaarden-, beren- en leeuwen*aard tegenover het oude Israël geopenbaard heeft, maar ten ondergegaan is, zo zal dit *beest* zich nu in het geestelijke, Nieuwtestamentische Babylon met zijn *luipaarden*gestalte, met zijn *beren-* en *leeuwen*aard tegen het geestelijke Israël gaan opstellen om krijg tegen haar te gaan voeren.
Dit is al gebleken in de eerste helft van hoofdstuk 11 en zal voorts gaan blijken in de eerste helft van ons hoofdstuk, maar het zal op uitzonderlijke wijze geopenbaard worden in hoofdstuk 18.
Daarom ziet Johannes (in tegenstelling tot Daniël) dit *beest* nu en hier het allereerst in zijn *luipaarden*gestalte uit de zee oprijzen, omdat hem in die staat - Daniël 7 : 6e - (in het geestelijke Israël) de heerschappij gegeven zal worden, nochtans verloochent hij zijn *beren-* en *leeuwen*aard in de Gemeente des Heeren niet.

Voorts vestigen wij er de aandacht op, dat er in dit dertiende hoofdstuk slechts twee beesten in het geding gebracht worden, één uit de zee en één uit de aarde opkomende.

Nochtans zal evenals bij Daniël die vier dieren uit de zee heeft zien opkomen, in deze twee dieren nu de ganse strijd van het rijk der duisternis tegen de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus geopenbaard worden. Namelijk vanaf het moment dat de Heere Jezus ten hemel gevaren is, totdat Hij wederkomen zal op de wolken des hemels.
In de strijd van het uit de zee opgekomen *beest* tegen de heiligen zal aan hetzelve macht gegeven worden om die te overwinnen - 13 : 7 - en om hen te doden. - 11 : 7.

Maar aan het beest dat uit de aarde zal opkomen, dat al de macht van het eerste *beest* zal uitoefenen in zijn tegenwoordigheid - 13 : 12 - zal macht gegeven worden over alle geslacht en taal en volk. - 13 : 7. En in die staat zal de draak alsnog trachten de werken van Christus te verbreken. Dat beest zal de Gemeente van de Heere Jezus omsingelen, zoals in 20 : 9 beschreven wordt.
Het zal het vierde beest zijn dat Daniël in zijn nachtgezichten heeft zien opkomen - Daniël 7 : 7 - "schrikkelijk en gruwelijk en zeer sterk."
Met de komst en het einde van dit beest zullen ook de profetieën van Joël in vervulling gaan: "Rot te hoop en komt aan alle gij volken van rondom en vergadert u! (O Heere, doe Uw helden derwaarts nederdalen!) De heidenen zullen zich opmaken en optrekken naar het dal van Josafat; maar aldaar zal Ik zitten om te richten alle heidenen van rondom." - Joël 3 : 11 en 12.

In de eerste periode (toen het uit de zee opgekomen *beest* zijn scepter over de Kerk en de wereld zwaaide) hebben de heidenen de voorhof van de tempel kunnen bezetten. Toen heeft dit *beest* in zijn *luipaarden*gestalte met zijn *beren- en leeuwen*aard Gods Kerk 42 maanden kunnen vertreden, vele malen in vuur en vlammen. Aanvankelijk door de Romeinse keizers en andere bloeddorstige volken, maar in latere tijden door de heersers in de Kerk zelf, zoals zij Rooms-Katholiek

geworden is. En gaandeweg is aan dit *beest* "macht gegeven over alle geslacht en taal en volk." - 13 : 7.

Daarna is (door ons aangewezen als de tweede periode) met de aanvang der Franse revolutie van 1789 het beest uit de aarde opgekomen. Dit beest heeft zijn scepter (blijkens het profeteren van Johannes in 11 : 9) 3 1/2 dag over de Kerk en de wereld gezwaaid, blijkens Daniël 7 : 7b met grote ijzeren tanden etende, verbrijzelende en het overige vertredende met zijn voeten.
Alles is erop gericht de Waarheid Gods te vertreden en de Gemeente van de Heere Jezus Christus te verscheuren. Dat zien we in onze tijd dagelijks gebeuren.

Naar aanleiding van 12 : 9a "en de grote draak is geworpen" willen wij er nog eens met nadruk de aandacht op vestigen, dat dit gehele dertiende hoofdstuk een gevolg is van en verband houdt met het geopenbaarde in hoofdstuk 12, in het bijzonder betreffende het geworpen zijn van de draak op de aarde.
In 12 : 13 t/m 16 is geopenbaard welke gevolgen deze werping van de draak voor de heiligen onder het Oude Testament gehad heeft en hoe hij tenslotte als overste dezer wereld buiten geworpen is. - Johannes 12 : 31. En in 12 : 17 is geopenbaard, dat de draak vergrimd geworden is op de vrouw (op de Kerk) en dat hij heengegaan is om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad.
Hoe dit mogelijk geworden is nadat hij buiten geworpen is, willen wij aan de hand van het volgende tekstgedeelte trachten na te speuren.

2b *En de draak gaf hem zijn kracht en zijn troon en grote macht.*

Het is op zichzelf eigenlijk al een zaak die de allergrootste verwondering wekt, dat *de draak* nog over *kracht en troon en grote macht* beschikken kan, daar toch in Johannes 12 : 31b

gebleken is, dat hij nu buiten geworpen is, namelijk door de overwinning van de Heere Jezus aan het kruis en door Zijn opstanding uit de doden. (In dit opzicht is de aarde de vrouw te hulp gekomen, zoals wij uit 12 : 16 verklaard hebben).

Maar het wordt nog wonderlijker, als wij er acht op geven, dat *de draak* niet alleen buiten geworpen, maar blijkens 20 : 3 in de afgrond geworpen is. Hij is daarin geketend en de afgrond is boven hem verzegeld.
En nu heeft het er in ons tekstgedeelte de schijn van, dat *de draak* onoverwinnelijk is, of deze buitenwerping en deze binding van *de draak* in de afgrond niet dat resultaat hebben opgeleverd, wat de Kerk van de Heere Jezus ervan verwacht zou mogen hebben.
Het heeft er de schijn van dat de *kracht en* de *macht* van *de draak* even groot zijn als de kracht en de macht van de Allerhoogste.
De lering die de Gemeente van de Heere Jezus hieruit trekken kan, is deze: Toen de Heere Jezus opgestaan was uit de doden, had de tijd voor Hem geen enkele betekenis meer. De overste dezer wereld wás geoordeeld. En de wereld wás geoordeeld. Dit is gebleken uit Johannes 12 : 31. Dit is hetgeen wij reeds eerder geschreven hebben dat het oordeel der wereld in feite plaatsgehad heeft in het oordeel dat over de Heere Jezus gegaan is. Want door Zijn dood heeft de Heere Jezus tenietgedaan degene die het geweld des doods had, dat is de duivel. - Hebreeën 2 : 14.
Daarom als *de draak* onder de voorzienigheid van God de Gemeente van de Heere Jezus, die Hij op het slagveld dezer wereld achtergelaten heeft, nog kwellen en vervolgen kan, dan is dat nog een gevolg van het oordeel dat over hem gegaan is. Want de Heere Jezus heeft gezegd: "De overste dezer wereld komt (namelijk om Mij door zijn dienstknechten te vangen en te doden) en heeft aan Mij niets." - Johannes 14 : 30. Want hij zal ervaren, dat Ik hem (in Mijn dood) zijn kop vermorzelen zal en dat Ik al zijn kwellingen te boven zal zijn.

13 : 2b

Maar tot meerdere eer van God zal zijn oordeel voortgeplant en vermeerderd worden in het bestrijden van de Gemeente van de Heere Jezus, die Hij op het slagveld heeft achtergelaten.
Dit moet bepaald de betekenis geweest zijn van hetgeen de Heere Jezus tot Petrus gezegd heeft: "Op deze petra (dat is op deze belijdenis: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods) zal Ik Mijn Gemeente bouwen." Zij zal blijven staan als een petra, als een steenrots in de branding. En wanneer *de draak* in de gedaante van een beest uit de (volkeren)zee zal oprijzen, voegt de Heere eraan toe: "En de poorten der hel (namelijk de afgrond waarin *de draak*, de oude slang, welke is de duivel en satanas, geworpen en gebonden is - 20 : 1 t/m 3) zullen Mijn Gemeente niet overweldigen." - Mattheüs 16 : 16 t/m 18.

In verband met ons tekstgedeelte moet deze uitspraak van de Heere Jezus toch wel een zeer diepe betekenis hebben. Het is of de Heere Jezus hier de poorten der hel stelt tegenover de poorten van het nieuwe Jeruzalem. Het zal er in dit dertiende hoofdstuk de schijn van hebben dat de poorten der hel de Gemeente des Heeren wél overweldigen zullen.
Al is het dat de Heere Jezus in Zijn sterven over de duivel getriomfeerd heeft en Hij Zijn volk in beginsel uit de *macht* van de vorst der duisternis verlost heeft, zij zullen toch niet lichtvaardig over de *macht* en de *kracht* van de duivel mogen denken.

Paulus heeft in zijn brief aan de Gemeente van Efeze de Kerk des Heeren hiervoor gewaarschuwd, zeggende tot haar, (houd in gedachtenis): "Wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht." - Efeze 6 : 12.
Vandaar dat tegenover deze poorten der hel aan de strijdende Kerk de glorie der poorten van het nieuwe Jeruzalem geopenbaard zal worden. Tot hun versterking wordt eraan

toegevoegd: Hebbende een grote en hoge muur met twaalf poorten, waarin twaalf engelen staan om de stad te beschermen. Evenzo heeft God oudtijds het aardse Jeruzalem beschermd ten tijde van Hizkia. - 2 Koningen 19 : 34a.
Op de poorten van het nieuwe Jeruzalem staan de namen van de twaalf geslachten Israëls geschreven en op de fundamenten van haar muur de namen van de twaalf apostelen des Lams. - 21 : 14.

De vorst der duisternis nu tracht steeds in alles en overal de Allerhoogste gelijk te worden, zoals blijkt uit Jesaja 14 : 14 en uit Ezechiël 31 : 7 t/m 10, ook in zíjn sterke vesting, zíjn poorten.
De Heere Jezus noemt ze "poorten der hel." In zíjn vesting beschikt *de draak* óók over *kracht* en een *troon en grote macht.* Dit blijkt beslissend uit ons tekstgedeelte.
Zoals God het nieuwe Jeruzalem gebouwd heeft met haar hoge muur en poorten en fundamenten, zo tracht *de draak* in zijn hoedanigheid van overste dezer wereld daartegenover ook zijn vesting op te richten met zijn poorten der hel.
En zoals God het nieuwe Jeruzalem beveiligt door een grote en hoge muur en door twaalf engelen in haar poorten te zetten om erop toe te zien dat niets onreins de stad zal binnenkomen, zo stelt de duivel in zijn vesting (in zijn poorten der hel) legioenen van boze geesten, opdat er niemand van zíjn onderdanen aan *zijn kracht en grote macht* ontsnappen zal.
En zoals op de poorten van het nieuwe Jeruzalem de namen van de twaalf geslachten Israëls geschreven zijn, zo staan op de poorten der hel ook (Oudtestamentische) namen geschreven, namelijk de namen dergenen die onder het Oude Testament tegen de Kerk des Heeren, inzonderheid tegen de twaalf geslachten Israëls, gestreden hebben.
En zoals op de fundamenten van de muur van het nieuwe Jeruzalem de namen van de twaalf apostelen des Lams gegraveerd zijn, zo zal gaan blijken dat op de fundamenten van de muur waarop de poorten der hel gevestigd zijn, de na-

men zijn van hen die in de eindtijd krijg gevoerd hebben tegen het Nieuwtestamentische Israël.
Wij zouden zowel Oud- als Nieuwtestamentisch als met uitgestrekte hand op vele namen de aandacht kunnen vestigen.
Oudtestamentisch als eerste op Lamech - Genesis 4 : 23 en 24 - op Nimrod - Genesis 10 : 8 t/m 10 - voorts op de Farao van Egypte die Israël onderdrukt heeft ten tijde van Mozes, op Nebukadnézar, de koning van Babylon, op de Assyriërs enz.

En Nieuwtestamentisch (behalve op sommige leden van de Joodse raad) op Nicolaï - 2 : 6 - op de geestelijke Izebels en op de Nieuwtestamentische Bileams die in navolging van deze het volk des Heeren in hun tijden leerden afgodennoffer te eten, zoals dit aanvankelijk reeds geopenbaard is in 2 : 14. In latere tijden hebben dezen echter de ganse Kerk hiermee overstroomd. Vooral is dit openbaar geworden in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
Eveneens op de namen van velen die deze Baälsdienst tot een vaste dienst gemaakt hebben in de Kerk.
Om nog maar te zwijgen van de velen die de Kerk verwoest hebben sinds het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld gezwaaid heeft.
Dit alles overwegende, is dit bepaald de betekenis geweest van de poorten der hel waarvan de Heere Jezus gesproken heeft tegen Zijn discipelen.

Zelf heeft de Heere Jezus bij ervaring (in het bijzonder als waarachtig Mens) de *kracht* en de *troon* en de *grote macht* van *de* grote, rode *draak* leren kennen. Maar nu hij eenmaal buiten geworpen is, zullen de poorten der hel Hem en Zijn Gemeente nimmermeer kunnen overweldigen. Voornamelijk niet, omdat het eerste fundament van de muur van het nieuwe Jeruzalem Jaspis is. Dit zal in de verklaring van 21 : 19 gaan blijken.

Zoals er niemand in de hemel noch op de aarde noch onder de aarde in staat was om het Boek van Gods Raadsbesluiten te

openen noch in te zien dan alleen die allerkostelijkste Jaspis, de Leeuw uit de stam van Juda, zo zal er nergens iemand gevonden kunnen worden, die in staat zal blijken te zijn de *kracht* en de *macht* van *de draak* uit en door zichzelf te overwinnen.

Maar ook voor de Nieuwtestamentische Kerk geldt dit woord: "Ween niet; zie, de Leeuw Die uit de stam van Juda is, heeft hem overwonnen." - 5 : 5.
Als het geslachte Gods-Lam heeft Hij de overwinning op *de draak* behaald, als waarachtig Mens in en door het geloof betrouwende op het recht en de gerechtigheid Zijns Vaders.

Dat wij deze woorden van de Heere Jezus "de poorten der hel" zo breedvoerig in het geding gebracht hebben, vloeit voort uit het feit dat wij van mening zijn, dat deze woorden in nauw verband staan met ons tekstgedeelte.
De Heere Jezus heeft deze woorden niet zonder doel en achteloos tot Zijn discipelen gesproken. De Heere Jezus had evengoed kunnen zeggen: De draak of de duivel zal Mijn Gemeente niet kunnen overweldigen. Hij wist, dat wanneer de duivel als de overste dezer wereld weldra in de afgrond geworpen zou worden, het toch aan hem van de Vader gegeven zou worden om vanuit die poorten der hel Zijn Gemeente te gaan bestrijden en vervolgen. Aanvankelijk door zijn plaatsvervangers op de aarde, in latere tijden door het uit de afgrond opgekomen beest en in het laatste der dagen door hemzelf, als hij nog weer uit zijn gevangenis ontbonden zou worden. - 20 : 7 t/m 9.

Ook is het in deze openbaring van het uit de zee opgekomen beest belangrijk te letten op de overeenkomsten die er zijn b.v. tussen het blazen der vijfde bazuin en hetgeen er geopenbaard is in hoofdstuk 12.
Toen de vijfde engel gebazuind had, zag Johannes, dat een uit de hemel gevallen ster de put des afgronds geopend heeft met

alle vermelde gevolgen van dien - 9 : 1 t/m 11. En in ons tekstgedeelte wordt gezegd, dat *de draak zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht gegeven heeft aan het uit de zee opgekomen beest.* Beide daden zullen dezelfde uitwerking blijken te hebben.
Trouwens deze overeenkomst geldt niet alleen het blazen der vijfde bazuin, want in de verklaring van hoofdstuk 12 hebben wij er ook reeds de aandacht op gevestigd, dat al hetgeen in hoofdstuk 12 geopenbaard wordt in feite ook reeds geopenbaard is in het blazen der zeven bazuinen. Dit is het waarom wij in de verklaring van 12 : 17a gezegd hebben, dat in die tekst blijkt, dat in hoofdstuk 13 in feite het blazen der vijfde en der zesde bazuin geopenbaard zal worden. Namelijk in 13 : 1 t/m 10 het blazen der vijfde en in 13 : 11 t/m 18 het blazen der zesde bazuin. Daarom zullen de verklaringen die wij gegeven hebben van de vijfde en van de zesde bazuin in vele opzichten (niet in alle) overeenkomen met de verklaring van hoofdstuk 13.

Vanwege het feit dat *de draak*, de oude slang, de overste dezer wereld, buiten geworpen, ja in de afgrond met ketenen gebonden is, zegt ons tekstgedeelte: *En de draak gaf hém* (te weten het uit de zee opgekomen beest) *zijn kracht en zijn troon en grote macht.*
Dit betekent dus dat *de draak* (in het eerste gedeelte van hoofdstuk 13) in bepaalde opzichten persoonlijk uitgeschakeld is en het er de schijn van zal hebben dat het *zijn troon* niet is waarop de kerkvorsten zetelen.
Voorts wordt in Daniël 12 : 11 deze tijdsperiode op 1290 dagen gesteld en in Openbaring 11 : 2b op 42 maanden en in vers 3 op 1260 dagen en tenslotte wordt in 20 : 2 het eerste gedeelte van hoofdstuk 13 aangeduid met 1000 jaren.
Te zijner tijd hopen wij aan al deze verschillende openbaringen aandacht te schenken. Wel willen wij er reeds nu de aandacht op vestigen, dat als deze periode geëindigd zal zijn, *de draak* uit zijn gevangenis ontbonden zal worden.

In het tweede gedeelte van hoofdstuk 13 wordt hij alsdan voorgesteld als een beest uit de aarde opkomende.
Deze tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode zal volgens de profetieën van Daniël 1335 dagen duren. - Daniël 12 : 12.
De gehele Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis wordt in Daniël 12 : 7 aangeduid met de woorden: "Een bestemde tijd, bestemde tijden en een helft."
In de profetieën van Johannes - 11 : 9 - wordt de tweede periode van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis aangeduid met "drie dagen en een halve."

Voorts (gelet op de overeenkomsten) is het opmerkelijk dat er in 12 : 6 gezegd is, dat de gevluchte vrouw 1260 dagen in de woestijn gevoed zal worden en vervolgens in 12 : 14 dat zij in die woestijn "een tijd en tijden en een halve tijd gevoed zal worden buiten het gezicht der slang."
Ook in hoofdstuk 20 worden deze afzonderlijke tijdsperioden in het geding gebracht. De eerste periode door 1000 jaren en de tweede door een kleine tijd. - 20 : 3.
Al deze openbaringen blijken in velerlei opzicht ook overeen te komen met de door de verheerlijkte Heiland geschreven brieven aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië.
Het blazen der vijfde en der zesde bazuin (hetwelk in ons hoofdstuk op enigerlei wijze in beeld gebracht wordt) blijkt ook in overeenstemming te zijn met sommige brieven die de Heere Jezus aan de Gemeenten van Klein-Azië geschreven heeft, te weten met de brieven aan de Gemeenten van Sardis, Filadelfia en Laodicéa. Namelijk aldus: Een overeenkomst ten opzichte van het blazen der vijfde bazuin in de eerste helft van hoofdstuk 13 én de brieven aan Sardis en Filadelfia.
En ten opzichte van het blazen der zesde bazuin in de tweede helft van hoofdstuk 13 én de brief aan de Gemeente van Laodicéa.
Hierom hebben de verklaringen van al deze dingen tot ondergrond en zijn afgestemd op de enerlei openbaring van de werkingen van *de draak.*

De hoogste glorie van Gods bestuur in de werkingen van *de draak* zal in hoofdstuk 20 geopenbaard worden. Daarom zal de verklaring van dát hoofdstuk op uitzonderlijke wijze afwijken van alle ons bekende verklaringen hiervan.

Uit de letterlijke betekenis van ons tekstgedeelte blijkt dus, dat *de draak zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht* heeft kunnen overdragen aan bepaalde mensen die het aanzien zullen hebben van *de draak* zelf, het uit de (volkeren)zee opgekomen beest met zijn zeven hoofden en tien hoornen met op zijn hoornen tien koninklijke hoeden en op zijn hoofden een naam van godslastering.
Hierbij tekenen wij aan, dat het niet zo is, dat *de draak* oudtijds níet in de mensen gewerkt heeft, maar dat *de draak* in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode *zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht* zal gaan openbaren in het voorhof van de tempel Gods, waarvan Johannes geprofeteerd heeft in 11 : 1 en 2.
In dit voorhof zal *de draak* (in de mensen die hem dienen zullen) niet alleen *zijn kracht en grote macht* vertonen, maar ook bovenal de glorie van zijn oorspronkelijke troon, zoals deze beschreven is in Ezechiël 28 : 13.
Zijn koninklijke hoeden en zijn schitterende kleding zullen gedragen worden door de grote leiders van de Kerk des Heeren, zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
Ook de glorie van al het kostelijk gesteente waarmee hij van oorsprong als bedekt was, zal hij in het voorhof van de tempel des Heeren tentoon gaan spreiden.

Toch zal gaan blijken, dat dit alles maar een karikatuur is van de wezenlijke glorie der ware levende Gemeente van de Heere Jezus Christus. Ons teksthoofdstuk wijst dit als volgt aan:
De koninklijke hoeden die *de draak* oorspronkelijk op zijn zeven hoofden had - 12 : 3 - zijn in zijn catastrofale val voor hem verloren gegaan. Als een bespotting en als een karikatuur van zijn oorspronkelijke glorie heeft hij nu tien koninklijke

hoeden op zijn tien hoornen. En in plaats van de koninklijke hoeden op zijn zeven hoofden is er nu een naam van godslastering op geschreven.
Wat deze dingen voor de Kerk in het algemeen en voor de levende Gemeente van de Heere Jezus te betekenen hebben en wat er voor allen uit te leren valt, zal in hoofdstuk 17 geopenbaard worden, waarin deze karikatuur van zijn oorspronkelijke glorie uitgebeeld zal worden door een vrouw, zittende op een scharlakenrood beest dat vol was van namen der godslastering en dat zeven hoofden en tien hoornen had. En de vrouw die erop zat, was bekleed met purper en scharlaken en versierd met goud en kostelijk gesteente en paarlen, zoals dit in het schaduwbeeld van *de draak* (de koning van Tyrus) is uitgebeeld. - Ezechiël 28 : 12.

Deze glorie van purper, scharlaken, goud, kostelijk gesteente en paarlen beeldt de eredienst en de vorstelijke rijkdommen uit van de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
Blijkens 2 : 20 zijn reeds in de aanvang der Nieuwtestamentische Kerk sommigen verleid geworden door een vrouw die van zichzelf zei, dat zij een profetes was, maar die evenals Izebel, de vrouw van koning Achab - 2 Koningen 9 - het volk des Heeren verleiden zal, dat zij hoereren en afgodenoffer eten.
Naar onze overtuiging ziet dit ongetwijfeld op de oorsprong der Paapse Mis die door de Heidelbergse Catechismus zo scherp veroordeeld wordt in vraag en antwoord 80.
Wanneer de mens die van nature blind is in geestelijke zaken, de praal en de glorie aanschouwt die de Roomse Kerk te allen tijde tentoongespreid heeft, zou hij ook tot de uitroep kunnen komen: "Vol van wijsheid en volmaakt in schoonheid!" - Ezechiël 28 : 12b - zoals de HEERE dit van zijn schaduwbeeld, de koning van Tyrus, gezegd heeft. Dit temeer daar hij niet ziet dat hun gekroonde hoofden vol van namen van godslastering zijn en dat zij gekroonde hoornen hebben om God van Zijn Troon te stoten. Dit blijkt uit 13 : 1en 2 en in het bijzonder uit 2 Thessalonicensen 2 : 4. Ook Calvijn verklaart

deze tekst zo.

Naar aanleiding van de woordelijke inhoud van onze tekst verwondert het ons (en waarschijnlijk velen met ons) dat *de draak*, nadat hij toch als de overste dezer wereld buiten geworpen is, zoals blijkt uit Johannes 12 : 31b, en hij blijkens 20 : 1 t/m 3 bovendien in de afgrond met ketenen gebonden is, toch nog kan beschikken over *kracht, een troon en grote macht.*
Ja in feite verwondert het ons, dat hij hierover stééds heeft kunnen beschikken, ook voordat hij in de afgrond geworpen is, want hij is tenslotte ook maar een schepsel van God.
Zijn kracht en zijn grote macht staan in scherpe tegenstelling tot onze nietigheid en afhankelijkheid van God en tot die van al Gods overige schepselen. Terwijl zelfs gebleken is, dat de grote vorst Michaël en zijn engelen *de draak* niet hebben kunnen overwinnen, althans niet in hun eigen kracht.
Van ons mensen zegt God, dat wij allen tezamen minder dan niet en ijdelheid zijn - Jesaja 40 : 17 - als een druppel aan een emmer en een stofje aan een weegschaal. - Jesaja 40 : 15b.
"Al de inwoners der aarde zijn als niets geacht en Hij doet naar Zijn wil met het heir des hemels en de inwoners der aarde en er is niemand die Zijn hand afslaan of tot Hem zeggen kan: Wat doet Gij?" - Daniël 4 : 35.
Maar de Heere Jezus zegt van *de draak* dat híj sterk is. De oorzaak waarom de Heere Jezus hém sterk noemt, hopen wij aan te wijzen in de verklaring van hoofdstuk 20 : 1e en 2a.

Een feit is evenwel, dat de Heere Jezus deze sterke overwonnen heeft. Indien het God had behaagd, had Hij *de draak* in minder dan één ogenblik kunnen vernietigen. Maar dit is hetgeen wij al meerdere malen gezegd hebben: De Heere heeft hem niet door Zijn almachtige kracht willen overwinnen. Déze heeft Hij (in zijn Christus) afgelegd - Filippensen 2 : 7 - om Zijn Troon op recht en gerechtigheid te kunnen vestigen. - Psalm 89 : 15a en Psalm 97 : 2b.

Zelfs naar menselijke overleggingen is er voor een sterke held geen glorie en geen eer te verwerven, wanneer hij met iemand zou gaan strijden die in feite al verslagen is.
Om deze reden wordt er in ons tekstgedeelte aan Gods almachtige kracht geen aandacht geschonken, omdat het God, de Allerhoogste, behaagd heeft (in deze uitslaande brand van de poorten der hel door middel van het uit de zee opgekomen beest) Zijn recht en gerechtigheid te openbaren die zoveel glorievoller zullen blijken te zijn dan de openbaring van Zijn almacht van eeuwigheid.
In dezelve zullen Gods genade en ontferming over berouwvolle zondaars geopenbaard worden.
Wij hebben zelfs het vermoeden dat dit ook de bedoeling van de Hebreeënbriefschrijver is, als deze zegt: "Van een zoveel beter Verbond is Jezus Borg geworden. - Hebreeën 7 : 22.

Dát de Heere Jezus niet door Zijn almacht die Hem van eeuwigheid eigen is, heeft willen overwinnen, is ook hieruit gebleken, dat Hij in Zijn allerhoogste nood Zich heeft overgegeven aan het recht en de gerechtigheid Zijns Vaders. Hij pleitte wel in die nood op de almacht Zijns Vaders, toen Hij bad: "Abba, Vader! alle dingen zijn U mogelijk, neem deze drinkbeker van Mij weg" - Markus 14 : 36a - doch Hij heeft onmiddellijk daarvan afgezien, zeggende: "Doch niet Mijn wil maar de Uwe geschiede." - Lukas 22 : 42b.
Hieruit moeten alle redelijke schepselen de lering trekken, dat zij niet in de eerste plaats aan Gods almacht onderworpen zijn maar aan Zijn recht en gerechtigheid.
In het bijzonder moeten Gods kinderen, zolang zij nog in de strijdende Kerk vertoeven, hierdoor onderwezen worden, opdat zij een onbeperkt vertrouwen stellen in Gods goedertierenheid, nu Zijn recht en gerechtigheid in Zijn Christus geopenbaard zijn.
Dit alles is de oorzaak van het voor ons onbegrijpelijke feit dat *de draak*, zelfs nadat hij in de afgrond geworpen is en daar gebonden is met ketenen voor duizend jaar, nochtans geduren-

de die tijd over *kracht* en over *zijn troon en grote macht* beschikken kan en dat zonder door Gods almacht verpletterd te worden.
Deze zijn binding heeft wel tot gevolg gehad, dat hij in deze eerste periode der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis *zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht*, niet zelf, persoonlijk, heeft kunnen ontplooien, maar deze heeft moeten overdragen aan het uit de (volkeren)zee opgekomen beest.
Dit alles is geschied opdat de glorie van Gods genade en van Zijn heilig recht ook in de Gemeente des Nieuwen Testaments op het allerhoogst verheerlijkt zou worden.

Blijkbaar is *de* grote, rode *draak* er nog niet onmiddellijk geheel van overtuigd geweest, dat het sterven van de Heere Jezus aan het kruis en Zijn opstanding uit de doden de vermorzeling van zijn kop betekend heeft. Dit temeer, omdat (zoals uit het volgende tekstgedeelte zal gaan blijken) slechts één zijner hoofden als tot de dood toe gewond geworden is. Satan heeft bepaald niet beseft, dat het lijden en het sterven van de Heere Jezus aan het kruis de openbaring Zijner liefde was en hét middel om Gods uitverkorenen uit zijn macht te bevrijden.
En nog minder dat Zíjn vertrouwen op Gods Woord en op Zijn goedertierenheid en gerechtigheid Zíjn overwinning over de dood en de hel betekende.
Maar uit hoofdstuk 10 is gebleken, dat aan Johannes vanuit deze overwinning de opdracht gegeven is om wederom te profeteren. En de Nieuwtestamentische getuigen hébben in navolging van de profeten van het Oude Verbond wederom geprofeteerd.
Van hieruit zal aan de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus de nieuwe strijd van deze sterke en machtige *draak* als op nieuwe wijze voor ogen gesteld worden.
Toch zal reeds bij de aanvang van deze strijd aan de Nieuwtestamentische getuigen van Jezus (in beginsel) de glorie van Zijn overwinning op *de draak* bekendgemaakt wor-

den, als het volgende tekstgedeelte zegt:

3a *En ik zag een van zijn hoofden als tot de dood gewond.*

En dit ondanks het feit dat in het vervolg zal gaan blijken, dat déze *dodelijke wond* van het beest weer genezen zal. Ja het zal er zelfs de schijn van hebben dat hij toch uiteindelijk overwinnaar is in deze wereld over allen die erop wonen. Vooral ook wanneer hij in het laatste der dagen zich als "overste van de macht der lucht" zal gaan openbaren - Efeze 2 : 2 - vanwege de wonderlijke tekenen die hem te doen gegeven zullen worden. - 13 : 14.

Toch, voordat wij dit tekstgedeelte trachten te verklaren, willen wij eerst aandacht schenken aan de plaats van dit derde vers. Dit kan sommigen misschien wat vreemd voorkomen.
Wanneer dit tekstgedeelte nu nog gevolgd was ná vers 7, zou het veel eenvoudiger geweest zijn, want in dat vers wordt gezegd: "En hetzelve werd macht gegeven om de heiligen krijg aan te doen en om die te overwinnen en hetzelve werd macht gegeven over alle geslacht en taal en volk."
Wanneer ons tekstgedeelte hierop gevolgd was, zouden we hieruit de conclusie hebben kunnen trekken, dat het beest in deze strijd die bijna *dodelijke wond aan een zijner hoofden* had opgelopen. Maar nu ons tekstgedeelte op déze plaats staat, blijkt dat het deze *dodelijke wonde* reeds had toen Johannes het beest uit de zee zag opkomen.
Dan doet zich vanzelf de vraag voor, waar heeft dit beest deze ernstige *wonde* dan wél opgelopen?
En dan hebben wij het vermoeden, omdat het de draak is die aan dit uit de zee opgekomen beest zijn kracht en zijn troon en grote macht gegeven heeft, dat hij het in feite zelf is die deze *dodelijke wond* opgelopen heeft, namelijk in zijn strijd met die wonderlijke Vreemdeling uit Galilea.
Déze heeft hem getroffen met het zwaard des Geestes hetwelk door Hem gehanteerd is, toen de draak als duivel Hem ver-

zocht heeft in de woestijn.
Indien Jezus het gewild had, zou Hij de duivel, toen deze tot Hem kwam om Hem te verzoeken, gemakkelijk in één ogenblik hebben kunnen verpletteren. Maar dit is juist de glorie der overwinning van de Heere Jezus, dat Hij de draak vanaf het begin met het zwaard des Geestes tegemoet getreden is. Daarom heeft Hij een en andermaal tot hem gezegd: "Er staat geschreven."

Hieruit kunnen wij deze lering trekken: Wanneer het eerste wat Johannes aan dit beest ziet, deze *wond* is en die *wond* ook het eerste is wat hij aan de dienstknechten van de Heere Jezus toont (aan wie hij toch openbaren moet de dingen die haast geschieden moeten) dan zal die toegebrachte *wond* te allen tijde het voornaamste kenteken zijn.
Hierdoor zullen de dienstknechten van de Heere Jezus weten, dat ook zij dit beest van meet af aan tegemoet zullen moeten treden met het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord.

Zo blijkt uit deze tekst niet alleen dat dit beest deze *dodelijke wond* reeds had, toen het uit de zee oprees, maar bovenal dat de genezing ervan het middelpunt in de openbaring van dit beest zal zijn.
De overige kenmerken en de werkingen van dit beest en de begeleidende verschijnselen die zich rondom hem openbaren zullen, zijn ook wel zeer belangrijk, maar die bijna *dodelijke wonde aan een zijner hoofden* en bovenal de genezing ervan zal het meest opvallende en blijvende kenmerk van dit beest blijken te zijn. Hieraan zullen de dienstknechten des Heeren (in de loop der tijden) dit beest kunnen herkennen.

Uit het feit dat de tekst op deze plaats staat (waaruit op zichzelf al de wonderbare samenstelling en de glorie van Gods Woord blijkt) en uit het feit dat Johannes dit allereerst aan de strijdende Kerk moet bekendmaken, kan blijken dat de Heilige Geest de dienstknechten van de Heere Jezus reeds vanaf de

eerste tijden der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis tegemoet heeft willen komen in het verstaan van deze dingen, inzonderheid betreffende de betekenis van dit beest.

Trouwens het heeft er in het begin der Nieuwtestamentische Gemeente de schijn van gehad, dat in de Gemeenten in de eerste eeuwen na de Hemelvaart van de Heere Jezus deze mededeling van Johannes een vreugdevolle verwachting gewekt heeft en een blijde hoop dat de macht van satan (gesymboliseerd in dit beest) die zich hoe langer hoe meer in de Gemeenten ging openbaren blijkens de brieven die de verheerlijkte Heiland door middel van Johannes aan de Gemeenten in Klein-Azië gezonden heeft, nu spoedig geheel verbroken zou worden.
Dit kan vooral blijken uit de brief die Paulus geschreven heeft aan de Gemeente der Thessalonicensen, als hij zegt, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen voorkomen degenen die ontslapen zijn. - 1 Thessalonicensen 4 : 15b.

En ook Johannes zelf schreef in zijn eerste algemene zendbrief: "Kinderkens, het is de laatste ure." - 1 Johannes 2 : 18a.
Dit hebben zij verwacht vanwege de kracht en de macht van het tweesnijdende scherpe Zwaard dat in de Gemeenten gehanteerd werd. Ook omdat zij wisten, dat de draak in zijn confrontatie met Jezus in de woestijn in beginsel reeds bijna *dodelijk verwond geworden is aan een zijner hoofden.*
Evenwel zal de Kerk in latere tijden (in het bijzonder in de tijd dat het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien) ervaren, dat van het uit de zee opgekomen beest *de wond aan een zijner hoofden* zo langzamerhand genezen is.

Dit zal voor de Protestantse Kerk hieruit bestaan, dat zij haar protest tegen de leer van de Roomse Kerk in een wereldomvattende oecumene opgegeven zal hebben.

Wanneer de Kerk en zelfs de wereld deze dingen zullen zien geschieden, zal dit een machtig kenteken zijn, waaraan zij dit beest in de eerste plaats zullen kunnen herkennen.
Wanneer allen deze *wond* (ook in de Reformatie der Kerk aan dit beest toegebracht) en haar genezing (in de oecumene) zien, zal niemand eraan behoeven te twijfelen door wie dit uit de zee opgekomen beest werd vertegenwoordigd, bovendien op welke plaats de draak zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht geopenbaard heeft.
Uit deze samenstelling van het Woord der Heilige Schrift blijkt bovendien de bovennatuurlijke openbaring van Gods Woord. Het geeft niet op menselijke wijze en in menselijke volgorde een geschiedkundig verhaal van dit beest, als het in deze openbaring vooraf zijn *verwonding* openbaart en pas daarna zijn lastering tegen God en zijn krijg voeren met de heiligen in de Kerk van de Heere Jezus Christus, met het doel die te overwinnen en te doden blijkens 11 : 7.
Hier zeggen wij met nadruk: Neen, op deze wijze is het Woord van God niet samengesteld, dat het met een natuurlijk verstand verklaard zou kunnen worden.
Als het op menselijke wijze samengesteld zou zijn, zou het juist helemaal niet te verklaren zijn. Bovendien zou de majesteit van het Woord erdoor verloren gaan. De natuurlijke mens is toch al geneigd om door ongemotiveerde vertalingen van de originele tekst het Woord meer verstaanbaar te maken voor het natuurlijk verstand. Vooral in onze tijd blijkt hieruit de werking van het uit de afgrond opgekomen beest.
Juist uit de samenstelling van hoofdstuk 13 (afgezien van die van de ganse openbaring der Heilige Schrift) blijkt zo buitengewoon glorievol en wonderbaar de Goddelijke majesteit van het Woord van God.
Wij achten dat er niemand is, noch in de hemel noch op de aarde noch onder de aarde, die de glorie en de majesteit van dit Woord tot in zijn volmaaktheid zou kunnen uitvinden. "Indien ook een wijze zei, dat hij het zou weten, zo zal hij het toch niet kunnen uitvinden." - Prediker 8 : 17.

Wij willen nu op de woordelijke betekenis van ons tekstgedeelte acht geven.
En ik zag - een van zijn hoofden - als - tot de dood gewond.
Het is niet zonder reden dat Johannes (in tegenstelling tot in hoofdstuk 12) nu driemaal achter elkaar zegt: *En ik zag.* Namelijk in vers 1, in vers 2 en in vers 3.
Hoewel wij deze woorden in de verklaring van het eerste vers breedvoerig in het geding gebracht hebben, willen wij ze hier nog eens nader onderstrepen vanwege het feit dat al hetgeen omtrent dit beest (in wezen omtrent deze twee beesten) in het vervolg geopenbaard zal worden, voor de mensen waarneembaar zal zijn.
Wij leiden uit deze drie getuigenissen van Johannes af, dat dit beest niet alleen voor hém zo uitdrukkelijk waarneembaar was, maar dat het bovenal (vanwege zijn vele kentekenen) waarneembaar zal zijn voor de Nieuwtestamentische Gemeente des Heeren. Inzonderheid voor hen wie hij (volgens vers 7) de krijg zal aandoen om die te overwinnen en te doden.

Het volgende tekstgedeelte, *een van zijn hoofden,* is in het bijzonder uitermate vol van verborgenheden. Dit temeer omdat het hebben van zeven *hoofden* van dit beest voortgevloeid is uit zijn oorspronkelijke glorie. Namelijk de oorspronkelijke glorie van de grote, rode draak zoals we deze verklaard hebben in de behandeling van 12 : 3 en 4.
Maar nu, na zijn rampzalige val, zijn deze zijn *hoofden* een karikatuur geworden van zijn oorspronkelijke glorie. Nochtans wordt in deze zeven *hoofden* aangewezen dat de draak, sinds hij met zijn mede-opstandige engelen op de aarde geworpen is - 12 : 9b - voorzover het de aarde betreft misschien geen alomtegenwoordigheid heeft, maar toch in elk geval kan wonen in de harten van alle mensen.
Hij mag dan misschien niet op dezelfde wijze alomtegenwoordig zijn op de aarde zoals God de Allerhoogste alomtegenwoordig is, maar deze zeven *hoofden* wijzen wel aan, waarom hij in 2 Corinthe 4 : 4 genoemd wordt "de god

dezer eeuw die de zinnen verblind heeft der ongelovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting des Evangelies der heerlijkheid van Christus Die het Beeld Gods is."

Een andere vraag (die wij hiervoor in feite reeds behandeld hebben) is, waarom en op welke wijze heeft *een van zijn hoofden een* bijna *dodelijke wond* opgelopen?
Aanvankelijk hebben wij vastgesteld (omdat Johannes dit beest met die *wond aan een zijner hoofden* uit de zee heeft zien opkomen) dat hij deze ontvangen heeft in zijn ontmoeting met die wonderlijke Profeet uit Galilea. Maar nu vullen wij deze verklaring aan door er de aandacht op te vestigen dat deze *verwonding* die hij in de ontmoeting met de Heere Jezus in de woestijn door het zwaard des Geestes heeft opgelopen, profetie geweest is van de bijna *dodelijke wonde* die hij door het zwaard des Geestes in de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus ontvangen zal. Voornamelijk ten tijde van de Reformatie der Kerk in hoofdzaak door middel van Luther en Calvijn.
In hoofdstuk 17 zal geopenbaard worden wat de Nieuwtestamentische Kerk onder deze zeven *hoofden* van het beest zal hebben te verstaan, namelijk (nu verkort samengevat) als aldaar het centrale punt zal worden aangewezen van waaruit dit beest de gehele wereld is gaan regeren.
Uit 13 : 7 zal gaan blijken, dat aan hetzelve macht gegeven zal worden over alle geslacht en taal en volk.

Ook willen wij nog wijzen op het woordje *als* in ons tekstgedeelte ten opzichte van zijn *wonde*, want dat is aldaar van grote betekenis.
Wij hebben dit woordje al eens eerder benadrukt, omdat hierdoor gewoonlijk een zaak wordt uitgebeeld die naar een definitief doel wijst dat later in het geding gebracht zal worden. Dit zal ook hier het geval blijken te zijn.
Deze *wond* had er aanvankelijk de schijn van, dat hij positief *dodelijk* zou zijn voor het beest, maar uit het volgende tekst-

gedeelte zal reeds gaan blijken, dat hij toch weer genezen is tot verwondering van de gehele aarde. Hierom is dit woordje *als* een sterk bewijs voor de heiligen (tegen wie dit beest oorlog zal gaan voeren) om hem te kunnen onderkennen, opdat de ware Kerk des Heeren niet twijfelen zal als hij zó als met uitgestrekte arm door de heiligen die op de aarde zijn, wordt aangewezen.
Trouwens de heilige apostel Paulus heeft dit beest ook reeds als met uitgestrekte hand aangewezen voor de Gemeente der Thessalonicensen. - 2 Thessalonicensen 2 : 1 t/m 12. Hij heeft de Gemeente ervoor gewaarschuwd, zeggende dat hij zich in de tempel Gods zal zetten als een God, zich voordoende alsof hij God is.
Hiervan heeft Johannes in hoofdstuk 11 ook geprofeteerd, namelijk op deze wijze: onder zijn leiding zal de heilige Stad 42 maanden lang vertreden worden. - 11 : 2.
Uit dit alles weet nu de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus:

1. waar het centrale punt van zijn regering is.
2. waar hij zijn troon gevestigd heeft, namelijk in de tempel Gods.
3. hoe hij zich in de Gemeente des Heeren zal gedragen, namelijk: krijg voeren tegen de heiligen in de Gemeente.

Voorts zullen er nog bijzondere kenmerken zijn waaraan hij te herkennen zal zijn:

1. hij zal vanuit dit centrale punt de ganse wereld met zijn leer overspoelen.
2. hij zal als een God in de tempel Gods zitten, zich vertonende dat hij God is.
3. zij zullen hem het meest en beslissend kunnen kennen aan de *wond* die hij in zijn oorlog met de heiligen opgelopen heeft in de Reformatie der Kerk.

Bij dit laatste moet de Gemeente des Heeren wel in gedachten houden, dat dit beest in de ontmoeting met de Heere Jezus in de woestijn ook niet ten enenmale door Hem verpletterd is.
Op dezelfde wijze zal dit beest getroffen worden door het

zwaard des Geestes in de Nieuwtestamentische Gemeente. Dat wil zeggen dat hij aldaar ook niet verpletterend verslagen zal worden, maar ook slechts aan *een zijner hoofden verwond* zal worden. Hij zal ook dán niet definitief van zijn troon gestoten worden, maar zal blijven zitten in de tempel Gods, alsof hij God was en met zijn overige *hoofden* (met zijn overige macht) alle geslachten en talen en volken blijven verleiden.
De Kerk, zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, zal als zodanig niet veranderd worden door deze *wond* die zij opgelopen heeft.
Vooral zal dat te zien zijn in de stad Rome, het centrale punt van waaruit dit beest de gehele wereld regeert.
Ondanks het luide protest van alle protestanten over de gehele wereld zal Rome Rooms-Katholiek blijven.
Ja in tegenstelling hiermee zal zijn bijna *dodelijke wonde* tot verwondering der gehele wereld weer genezen. Dit blijkt uit het volgende tekstgedeelte.

3b *En zijn dodelijke wonde werd genezen.*

Aan de *genezing* als zodanig behoeft dus niemand te twijfelen. Maar een genezingsproces kan soms zeer lang duren. De gehele tijdsduur dat dit beest grote dingen en godslasteringen zal spreken in de voorhof die van buiten de tempel is, wordt in 11 : 2 en in 13 : 5 op 42 maanden gesteld.
Wanneer we dit gaan verklaren, zal gaan blijken dat hier vele eeuwen onder begrepen moeten worden.

De heiligen in de Kerk, die in de Naam des Heeren vanuit Zijn Woord en met Zijn hulp hem deze *wond* toegebracht hebben, zijn lange tijd bevreesd geweest voor deze *genezing*, ziende het verval in de Protestantse Kerk. Velen hebben de gelovigen er voortdurend voor gewaarschuwd om de rechte leer der godzaligheid toch zuiver te bewaren.
Maar dat het zover zou komen dat deze *wond,* in de Reformatie der Kerk aan dit beest toegebracht, inderdaad ook

genezen zou, heeft niemand verwacht. Ja nú zelfs, in deze tweede helft der twintigste eeuw, nu het *genezings*proces zich hoe langer hoe meer begint af te tekenen, gelooft men nog niet dat dit beest de heiligen zal overwinnen en hen zal doden. - 11 : 7 en 13 : 7. Niet zozeer in vleselijke zin, maar dat het protest tegen de Roomse Kerk tot zwijgen gebracht zal worden. Dit zal blijken uit 13 : 16 en 17.

Hoe dit *genezings*proces zich in algemene zin ontwikkelen zal en waaraan het duidelijk te herkennen zal zijn, hebben we reeds breedvoerig aangewezen in de verklaring van 11 : 10a. Blijkens 11 : 8 zal de uitwendige vertoning der Kerk, zowel het Protestantisme als het Rooms-Katholicisme worden als weleer Sodom en Egypte. Sodom met zijn homofiele geaardheid en Egypte met zijn strijd tegen Gods volk.
En blijkens 16 : 13 zal er ook een geest over haar komen, de vorsen gelijk. Dat wil zeggen dat allen hetzelfde geestdodende geluid, dezelfde geestdodende toon zullen voortbrengen, verenigd zijnde in de wereldraad van kerken.

Uit dit alles blijkt, waaraan de heiligen, zij die door Gods genade getrouw gebleven zijn aan Zijn Woord, in die tijden dit beest zullen kunnen herkennen.
Hoe vreselijk en verschrikkelijk die herkenning zal zijn voor de heiligen die er toch nog ondanks alles overblijven zullen, zal gaan blijken als de draak door middel van het beest uit de afgrond - 11 : 7 - of uit de aarde - 13 : 11 - op zal komen.
Ja zegt 20 : 7, de satan zal zelf uit zijn gevangenis ontbonden worden.
Deze verschrikking zal voor Gods volk nog des te groter worden, als zij zullen zien, dat dít beest zich met twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, getooid zal hebben.
Vele organisaties (hoe revolutionair of goddeloos zij ook mogen zijn) zal hij tooien met de naam Christelijk. Daarin ligt opgesloten, dat zij menen naar de geest van Christus te handelen als zij gaan staken om hoger loon en verkorting van

de arbeidsduur. Of, ten opzichte van andere Christelijke organisaties, dat zij menen dat de Heere Jezus ook allerlei kermisachtige evenementen zou opzetten als er tekort geld in kas is om weelderig voor de dag te kunnen komen.
Bovendien betekenen die hoornen, des Lams hoornen gelijk, op het beest, dat hij in de Kerk een valse eenheid, een valse oecumene, zal aanprijzen, zich wapenende met de woorden van de Heere Jezus: "Opdat zij allen één zijn." - Johannes 17 : 21a.
Voorts verdraagzaamheid en medemenselijkheid propagerende zodat zij er toe komen zullen elkander geschenken te zenden door middel van velerlei sociale voorzieningen. Zelfs aan de verre naasten zoals dit in onze tijd genoemd wordt. De tactiek van de draak is duivels arglistig.

Van meet af aan (reeds in de eerste helft van de negentiende eeuw) is hij begonnen om de Kerk des Heeren te verscheuren. En dit heeft hij (naast al zijn andere activiteiten) in verhevigde mate voortgezet, zodat hij in onze dagen, in de gehele twintigste eeuw, de Ge-réformeerde Kerk der vaderen in duizend en één stukken geslagen heeft.
Het aantal sekten en richtingen is ontelbaar geworden. En nu hij dit alles volbracht heeft, wil hij ze met een duivelse grijnslach tot een duivelse eenheid verzamelen, maar liefst in zijn oude residentie Rome. Want, zegt hij, zij zijn immers vanouds de geliefde broeders en zusters in de Heere. Van hieruit zal de gehele aarde zich gaan verwonderen achter het beest.
Waarom zou ook de scheiding nog langer duren tussen Rooms en Protestant? Er is immers al veel veranderd in de Roomse Kerk, al is het alleen maar het feit dat zij gewoon de Bijbel mogen lezen, wat hun vroeger op straffe des doods verboden was.
Dat nochtans de Rooms-Katholieke Kerk de Antichrist is en het uit de zee opgekomen beest haar vertegenwoordigd heeft, hebben wij naar onze mening, mede naar aanleiding van de feiten zoals deze in hoofdstuk 11 uitgebeeld zijn en zoals zij in

de hoofdstukken 17 en 18 uitgebeeld zullen worden, zo onbetwist voor de aandacht gesteld, dat het onzes inziens niet te weerleggen is, zeker niet op Schriftuurlijke gronden. Daarom achten wij het onnodig om dit nog op andere wijze aan te tonen.

3c *En de gehele aarde verwonderde zich achter het beest.*

Wanneer we er levende aandacht aan schenken is er blijkbaar geen tekst of tekstgedeelte en soms zelfs niet een enkel woord in de ganse Bijbel, dat niet bovenmate de hoge glorie van dat Woord openbaart. Niet alleen door de woorden, door de plaats en het verband waarin zij voorkomen, maar ook door de samenstelling van het Woord. Zo is het ook met dit tekstgedeelte.

Het eerste wat ons hierin opvalt is, dat *de gehele aarde zich verwonderen zal.* En vervolgens dat allen *achter dit beest* aan zullen gaan.
Wat had er nu nog meer voor de hand gelegen dan dat er gezegd zou zijn: Alle geslachten en talen en volken verwonderden zich achter het beest, want over die allen was *het beest* macht gegeven blijkens 13 : 7b.
Nu zullen er ongetwijfeld velen zijn die dit verschil van geen enkel belang achten. Dan antwoorden wij echter: Dat zouden wij in zo'n geval ook niet van belang achten wanneer het een mensenwoord betrof. Maar als Gods Woord één woord zegt, namelijk zoals dit in het originele Woord door de Heilige Geest is gesproken, is dit van meer betekenis dan alle woorden tezamen die ooit door mensen gesproken of geschreven zijn. Of het zou moeten zijn dat zij ook op Gods bevel gesproken of geschreven hebben.
In elk geval staat er uitdrukkelijk in ons tekstgedeelte: *de gehele aarde.*
Nu is het buitengewoon opmerkelijk en dit is beslist niet zonder betekenis, dat dezelfde situatie zich ook voordoet in

hoofdstuk 11. Daar werd in vers 10a ook gezegd: "En die op de aarde wonen zullen verblijd zijn." Terwijl toch ook in vers 9 gezegd is: "En de mensen uit de volken en geslachten en talen en natiën zullen hun dode lichamen zien."

Nu hebben wij naar aanleiding van 11 : 10a ("en die op de aarde wonen") gezegd (en dit geldt uiteraard ook voor ons tekstgedeelte: *de gehele aarde*): Dit wordt hier zo in het geding gebracht, omdat de heilige Stad (zoals de Nieuwtestamentische Kerk in 11 : 2 nog genoemd werd) nu volkomen uit het gezichtsveld der volken, der geslachten en der talen en der natiën verdwenen is, omdat zij allen tezamen in een wereldomvattende oecumene tot één wereldomvattend Sodom en Egypte geworden zijn blijkens 11 : 8.
In de verklaring van 11 : 8a hebben wij ook gezegd: Omdat de uitwendige Kerk, als zijnde de zichtbare, Ge-réformeerde Kerk, haar bestaansrecht volkomen verloochend heeft door zich, behalve al haar gruwelen die zij bedreven heeft, ook nog te vermengen met de heidenen die de heilige Stad vertreden hebben - 11 : 2 - is zij Sodom en Egypte genaamd geworden. Hoeveel heiligen zijn door deze Nieuwtestamentische Egyptenaren, inzonderheid tijdens en na de Reformatie der Kerk, niet in vuur en vlammen gedood? - 11 : 8.

Daarom zeggen wij ook hier en nu, als aan *het beest* macht gegeven is om de heiligen te overwinnen - 13 : 7 - (evenals in 11 : 7) waar zij zich ook mogen bevinden, in welke geslachten en talen of volken en natiën ook, het geringe overschot niet meer geteld of gerekend kan worden te behoren tot de een of andere kerkelijke gemeenschap.
Daarom zegt ons tekstgedeelte, evenals 11 : 10a, *en de gehele aarde* of "en die op de aarde wonen."
Vandaar ook de uitzondering in 13 : 8b: "Welker namen niet zijn geschreven in het boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld."
Uit ons tekstgedeelte blijkt dan ook, hoe op den duur alle ker-

kelijke 'bekrompenheden' van erfzonde, van uitverkiezing, van zondagsheiliging, van heiliging des levens in het algemeen, van onvoorwaardelijk vertrouwen op Gods Woord zonder enige kritiek of reserve, van alleen op genade pleiten, ten enenmale weggevaagd zullen worden, voornamelijk als het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien.
Dit beest zal alsdan bereiken, dat allen die op de aarde wonen, het eerste *beest* aanbidden zullen. - 13 : 8.
Alsdan zal voor Gods gekenden duidelijk en op zichtbare wijze vervuld worden hetgeen de apostel Paulus geschreven heeft aan Timotheüs in zijn tweede zendbrief hoofdstuk 3 : 1 t/m 4 en inzonderheid vers 5: "Hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht ervan verloochend hebben."
De verwondering van de gehele aarde over de genezing van *het beest* zal mede haar oorzaak vinden in het feit dat aan de levende getuigen van Jezus hoe langer hoe meer het zwijgen opgelegd zal worden, zoals blijkt uit 11 : 7.
Welke noodsituatie hieruit voor de getrouwe getuigen van Jezus, wier namen geschreven zijn in het boek des Levens des Lams, geboren zal worden, zal in de verzen 16 en 17 geopenbaard worden.
Het allereerste en onmiddellijke gevolg van de genezing der wond van *het beest* zal in het volgende tekstgedeelte geopenbaard worden.

4a *En zij aanbaden de draak die het beest macht gegeven had.*

Namelijk de gehele aarde die zich verwonderde achter *het beest.*
Wij moeten bij het lezen en overdenken van deze perikoop - 13 : 1 t/m 10 - er in het bijzonder op letten, dat hoewel zij in hoofdzaak handelt over het uit de zee opgekomen *beest*, nochtans de verzen 3 en 4 in feite samenvloeien met hetgeen in de volgende perikoop geopenbaard zal worden betreffende

het beest dat uit de aarde op zal komen.
De feitelijke inhoud van deze eerste perikoop in dit hoofdstuk is deze:
In de eerste twee teksten wordt het uit de (volkeren)zee opgekomen *beest* ingevoerd met zijn uiterlijke kentekenen waaraan het in zijn langdurig optreden te kennen zal zijn.
In de teksten 3 en 4 wordt de staat en de stand van *het beest* bekendgemaakt.
Voorzover het zijn staat betreft, wordt verborgen bekendgemaakt wat dit *beest* overkomen is, voordat hij zijn kracht en zijn troon en grote macht aan zijn plaatsvervanger heeft overgedragen, namelijk die bijna dodelijke wond aan een zijner hoofden.
Voorzover het zijn stand betreft: Het zal door de gehele aarde bewonderd en *aangebeden* worden.
Pas in de volgende drie teksten, namelijk in de verzen 5 t/m 7 zal de feitelijke werking van het uit de (volkeren)zee opgekomen *beest* geopenbaard worden. Terwijl in het besluit van deze perikoop, de verzen 8 t/m 10, het resultaat van zijn werken geopenbaard zal worden.
Ten eerste wie het zijn die *het beest aangebeden* hebben.
Ten tweede wie het zijn die het níet *aangebeden* hebben.
En vervolgens de oorzaak en de rechtvaardigheid van het oordeel dat over *het beest* en zijn aanbidders geveld zal worden.
Dit enerzijds tot vertroosting der heiligen en anderzijds tot waarschuwing van hen die *het beest aanbidden.*

Om dit dertiende hoofdstuk in zijn geheel te kunnen verstaan, hebben we zoals steeds in de eerste plaats nodig verlicht te worden door de Heilige Geest. Maar dit neemt niet weg, dat we ook steeds verstandig acht hebben te geven op hetgeen de Heilige Geest reeds geopenbaard heeft van de dingen die mede betrekking hebben op deze openbaring.
Naar aanleiding hiervan hebben wij het oog te richten op hoofdstuk 10 : 11. Daar heeft de uit de hemel afgekomen

Overwinnaar - 10 : 1 - aan Johannes bevel gegeven om wederom te profeteren. De Heere heeft Zelf de woorden van deze profetie in de mond van Johannes gelegd. Vandaar dat geheel hoofdstuk 11 in feite een profetie is inzonderheid van hoofdstuk 13. Dit blijkt ondermeer uit het spreken van de Heere Jezus (door Johannes) over de toekomende dingen, als Hij zegt: "En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven en zij zullen profeteren duizendtweehonderdzestig dagen met zakken bekleed." - 11 : 3.
Zo is het slot van hoofdstuk 11 (de verzen 15 t/m 19) in feite profetie van hetgeen in de overige hoofdstukken, na hoofdstuk 13, geopenbaard zal worden.
Hierbij tekenen wij aan dat hoofdstuk 12 in feite een inleiding is op hoofdstuk 13, maar vervolgens ook een vervolg is van hetgeen bij het blazen der zevende bazuin geopenbaard is.

Ten opzichte van de profetie in hoofdstuk 11 en haar vervulling in hoofdstuk 13 vestigen wij er de aandacht op, dat de heidenen die in de voorhof van de tempel Gods de heilige Stad 42 maanden vertreden zullen - 11 : 2 - dezelfden zijn als zij aan wie een mond gegeven werd om grote dingen en godslasteringen te spreken 42 maanden. - 13 : 5.
Ook hetgeen geopenbaard is in 11 : 3, namelijk: "En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven en zij zullen profeteren duizendtweehonderdzestig dagen met zakken bekleed" houdt verband met en is een gevolg van de wond die door de getuigen van Jezus aan *het beest* toegebracht zal worden. - 13 : 3.
Voorts wijst 11 : 7 ondubbelzinnig het beest aan dat uit de aarde op zal komen - 13 : 11 - en welke gevolgen dit alles zal hebben voor hen die op de aarde wonen.
Van die gevolgen is geprofeteerd in 11 : 10 en op welke wijze de vervulling geopenbaard zal worden blijkt uit 13 : 3b en 4.

Wanneer nu ons tekstgedeelte zegt (zonder één uitzondering te

maken) *en zij aanbaden de draak*, zo is het kennelijk, dat zíj uitgesloten zijn van deze aanbidding, die de geboden Gods bewaren en het getuigenis van Jezus Christus hebben, want 12 : 17 heeft ons uitdrukkelijk onderwezen dat *de draak* juist op hen vergrimd is geworden en heengegaan is om krijg tegen hen te voeren.

Het is overigens buitengewoon opmerkelijk, dat er wél in het profeteren van Johannes in hoofdstuk 11 van de grote daden en werken der heiligen gesproken wordt, maar dat daarover in hoofdstuk 13 een volkomen stilzwijgen bewaard wordt.
Ook wat er met de heiligen gebeurd is, toen *de draak* hen (blijkens 11 : 7 en 13 : 7) overwonnen had, wordt in 11 : 8 t/m 13 wél breedvoerig aangewezen, maar in hoofdstuk 13 wordt daar met geen woord over gerept. Pas in hoofdstuk 14 komen de heiligen weer in het gezichtsveld der strijdende Kerk, zoals hiervan ook in 11 : 12 geprofeteerd is, namelijk alzo: "En zij hoorden een grote stem uit de hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar de hemel in de wolk en hun vijanden aanschouwden hen."
Er is nog wel zijdelings sprake geweest van de heiligen in hoofdstuk 13 : 7, namelijk dat aan *het beest* macht gegeven werd om hen krijg aan te doen en om hen te overwinnen, maar dit is voortgevloeid uit het feit van hun profeteren hetwelk *de draak* niet verdragen kon.
Vooral wanneer zij profeteerden over zíjn wateren (namelijk de wateren van de leer der *draak*) om die in bloed te verkeren - 11 : 6 - zeggende tot het volk, dat ieder die van die wateren drinken zal, sterven zal. Daardoor heeft *het beest* in zijn krijg tegen Gods volk die dodelijke wond opgelopen aan een zijner hoofden.
Op deze wijze zijn in 13 : 7 de heiligen nog wel ter sprake gekomen, maar in de tweede Nieuwtestamentische periode, wanneer het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien, ja als in feite de duivel zelf zijn schrikbewind weer in handen heeft kunnen nemen,

zal aan de getuigen van Jezus (aan de heiligen) helemaal geen aandacht meer worden geschonken.
In het begin van de eerste periode vertegenwoordigden de heiligen nog de door de Heilige Geest (door middel van de apostelen) gestichte Apostolische Kerk. Dit is in de Handelingen der apostelen en in de brieven van hen aan de verschillende Gemeenten overvloedig geopenbaard.
Maar in de tweede periode, tijdens de regering van het uit de aarde opgekomen beest, blijken zij (de heiligen) volkomen uitgeschakeld te zijn. Dit is alsdan de vervulling van het profetische woord van Johannes uit 11 : 8, namelijk: "Hun dode lichamen zullen liggen op de straat der grote stad die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, alwaar óók onze Heere gekruisigd is."

Dit wijst de praktijk van het kerkzijn in de eindtijd aan. Namelijk dat de oorspronkelijke Kerk der Reformatie door niemand meer erkend zal worden. Noch door de wereldraad van kerken, noch door de gehele aarde die zich verwonderen zal achter het uit de aarde opgekomen beest. Noch ook door hen die een uitwendige, zichtbare kerk in stand hebben willen houden door haar in een valse oecumene samen te brengen.Dit zal de volkomen genezing van de wond van *het beest* blijken te zijn.
Zij die zich thuis voelen in die zichtbare, uitwendige, oecumenische kerk van die dagen en zij die op de aarde wonen - 11 : 10 - zullen zich verheugen over de dood van die getrouwe getuigen.
Dit zal een oordeel van God over de Kerk zijn, omdat zij haar bestaansrecht prijsgegeven zal hebben. Aanvankelijk doordat ieder een eigen Kerk en een eigen synode opgericht heeft en in latere tijden omdat zij zich verenigd zullen hebben met allen die op de aarde wonen blijkens 13 : 8a.

Dit is het wat ons tekstgedeelte zegt: *En zij aanbaden de draak die aan het beest macht gegeven had.*

Dit zal in de praktijk van het kerkzijn in die dagen dan ook betekenen, dat alsdan allen die tot de heilige moederkerk van Rome behoren, in feite God niet aanbidden maar *de draak.*
Dit zal de vervulling der profetie van Paulus zijn in zijn onderwijzing van Timotheüs: "En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden." - 2 Timotheüs 3 : 1 t/m 9.

Het is opmerkelijk, dat de apostel Paulus in zijn brieven die hij aan Timotheüs geschreven heeft, ook deze twee perioden der beesten zo nadrukkelijk onderscheiden heeft.
In zijn eerste brief schrijft hij (betreffende de eerste periode): "In de laatste tijden." Deze zien kennelijk op de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is . Dit blijkt uit 1 Timotheüs 4 : 1 t/m 5, vooral uit de verzen 1 t/m 3.
Vers 1: "Doch de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten en leringen der duivelen."
Vers 3: "Verbiedende te huwen (dit ziet onweersprekelijk op het celibaat der Roomse Kerk, is dit ooit ergens anders verboden geweest in de ganse wereld?) gebiedende van spijs te onthouden" (dit ziet ongetwijfeld op de vele vastendagen die de Roomse Kerk ingesteld heeft).
Vervolgens blijkt in de tweede brief van Paulus aan Timotheüs zijn vermaan voor de tweede Nieuwtestamentische periode. Dan spreekt hij niet meer over "de laatste tijden", maar over "de laatste dagen", namelijk in 2 Timotheüs 3 : 1 t/m 9. In deze negen verzen tekent hij de verschrikkelijke situatie der uitwendige kerk, zoals deze in het laatste der dagen worden zal.

In onze dagen, nu wij reeds ver in de twintigste eeuw gekomen zijn en het uit de aarde opgekomen beest reeds sedert de Franse revolutie van 1789 zijn scepter over de Kerk en de wereld gezwaaid heeft (de tweede Nieuwtestamentische periode) zijn er nog steeds predikanten in binnen- en buitenland, die veel verwachting hebben van zogenaamde opwekkingsbewegingen die zij nu en dan menen waar te nemen.

Ja in ons land zijn er heden ten dage zelfs predikanten die het zó goed menen met de Kerk, dat zij een stichting in het leven geroepen hebben om ook in Nederland zo'n geestelijke opwekking tot stand te brengen.
En al zijn er ongetwijfeld in onze dagen nog enige goede dingen in het zogenaamde Christelijke deel der wereld, zoals die er ook nog waren ten tijde van Rehabeam in Juda - 2 Kronieken 12 : 12 - evenwel zal wel niemand willen ontkennen dat de grote afval van het geloof in God heden ten dage met kracht geopenbaard wordt. Zoals dit beschreven is in 2 Thessalonicensen 2 : 1 t/m 12.
Volgens deze beschrijving is in de eerste periode de mens der zonde geopenbaard, die zich tegenstelde en verhief boven al wat God genaamd of als God geëerd werd, alzo dat hij in de tempel Gods als een God is gaan zitten, vertonende dat hij God was.
En in de tweede periode de zoon des verderfs, wiens toekomst is naar de werking des satans in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen, in alle verleiding der onrechtvaardigheid.
Evenwel, voordat de dag des Heeren geopenbaard zal worden, zullen velen van het oude Verbondsvolk Israël zich bekeren tot de Heere hun God, ja zelfs velen van de hen omringende vijanden, zoals de Egyptenaren en de Assyriërs. - Jesaja 19 : 19 e.v. Zo zelfs dat de bekering van Israël zal zijn alsof er iemand uit de doden was opgestaan. - Romeinen 11 : 15b.

Nochtans zullen de heidenen rondom hen, zowel zij die in de eerste periode vertoefd hebben in de voorhoven van de tempel Gods - 11 : 2 - als zij die in de tweede periode zich verenigd hebben in een valse oecumene, zich blijven verheugen over de dood der getuigen van Jezus. - 11 : 7 t/m 10.
Voor de grote massa der volken zal het te dien tijde zijn als ten tijde van de omwandeling van de Heere Jezus op de aarde, toen de tijd aanstaande was dat in Hem (in beginsel) het eeuwige oordeel stond geopenbaard te worden.

13 : 4a

Te dien tijde bestrafte de Heere Jezus Zijn tijdgenoten (en in het bijzonder de Schriftgeleerden en de Farizeeën) om hun uiterlijke godsdienst, hun verwijtende dat zij gemeenschap hadden aan het vergoten bloed der profeten. - Mattheüs 23 : 30.
Zo ook de grote massa der volken van de laatste dagen, zij hebben gemeenschap aan het vergoten bloed der getuigen van Jezus. - 11 : 7 en 13: 7. Ja ook zij hebben de sleutel der kennis weggenomen - Lukas 11 : 52 - en zullen blijven trachten de kinderen Gods, die er nog zijn, van de aarde uit te roeien, want 20 : 9 onderwijst ons dat zij zullen opkomen op de breedte der aarde en omringen de legerplaats der heiligen en de geliefde Stad.
Maar alsdan zal God Zijn vuur van de hemel doen nederdalen en hen verslinden.
Beide, de volheid der tijden van het Oude Testament en de volheid der tijden van het Nieuwe Testament, illustreren de ellendigheid, de jammerlijkheid, de armelijkheid, de blindheid en de naaktheid van de mens van nature. - 3 : 17b. Zij vertonen beide in bepaald opzicht het beeld der uitwendige Kerk in de volheid van hun aardse ellendigheden.

Dat het overblijfsel der ware kinderen Gods in beide tijden tot een getuigenis zal zijn voor allen die het Evangelie van de Heere Jezus veracht hebben, blijkt in de vervulling van het Oude Testament in Handelingen 4 : 13, want zelfs "Annas, de hogepriester, en Kajafas en Johannes en Alexander en zovelen er van het hogepriesterlijk geslacht waren" - Handelingen 4 : 6 - "kenden hen, dat zij met Jezus geweest waren." - Handelingen 4 : 13.
En vervolgens blijkt dit in Openbaring 11 : 9, als de goddeloze wereld (in geestelijke zin) de dode lichamen der getuigen van Jezus zal zien liggen op de straat der grote stad die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, waarom er ook aan toegevoegd wordt: "alwaar óók onze Heere gekruisigd is." - 11 : 8.

De goddeloze wereld zal hun dode lichamen zien drie dagen en een halve, dat betekent de ganse tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode vanaf 1789 tot het einde der wereld.
Dit zien van hun dode lichamen, waaraan zo veelbetekenend wordt toegevoegd, dat zij niet zullen toelaten dat ze begraven zullen worden, betekent, dat ze de godsdienstige herinnering aan hen wel willen overhouden, bestaande in een vleselijke godsdienst "op de berg van het huis des Heeren" namelijk "in het laatste der dagen" - Jesaja 2 : 2 en Micha 4 : 1 en 2 - maar de praktijk der godzaligheid niet begeren zullen.
Op deze wijze zal het overblijfsel der getuigen van Jezus tot de vervallen wereld van die tijden spreken, nadat zij gestorven zijn. - Hebreeën 11 : 4c.

Uit dit alles kan dit overblijfsel weten welk verband er is tussen het *aanbidden van de draak* in het laatste der dagen en van *het beest* hetwelk de Kerk regeerde ten tijde toen zij Rooms-Katholiek was.
De aanbidders van *de draak* zullen zichzelf er niet van bewust zijn, dat zij *de draak aanbidden*, noch in de eerste noch in de tweede periode, hoewel het toch vaststaat, dat *de draak* aan deze beesten zijn troon en zijn kracht en zijn grote macht gegeven heeft.
Vandaar dat onze tekst begonnen is met te zeggen: *En zij aanbaden de draak die aan het beest macht gegeven had.*
En pas daarna zegt ze:

4b *En zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?*

Uit deze samenvoeging in vers 4 van draak en *beest* blijkt dus, dat allen, zowel zij die het uit de zee als zij die het uit de aarde opgekomen *beest* aanhangen, in feite de draak (de duivel) *aanbidden.*

Wij willen er nog even de aandacht op vestigen, dat het in de

eerste vier teksten van dit hoofdstuk nog niet gaat over de wérken van dit *beest*, maar over de kracht en de troon en de grote macht van *het beest.*
Reeds in de aanvang der eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode heeft dit *beest* getracht zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht te openbaren. Dit is al onmiddellijk gebleken in de Gemeente van Smyrna, waarin hij ook een synagoge gehad heeft. - 2 : 9. En in Pergamus had hij zijn troon gevestigd. - 2 : 13.
Maar in Filadelfia is hem een bijna dodelijke wond toegebracht aan een zijner hoofden, dit blijkt uit 3 : 9, omdat hij hoe langer hoe meer is gaan trachten het volk des Heeren te verleiden door zijn oorspronkelijke glorie aan hen te vertonen, zoals deze is uitgebeeld in 12 : 3 en na zijn val in 13 : 1.
Dit is in de eerste periode de oorzaak geweest waarom zij dit *beest aangebeden* hebben.

Op welke wijze de draak deze glorie aan zijn plaatsvervangers heeft overgedragen (aan het uit de 'volkeren'zee opgekomen *beest*) zal ons op buitengewoon glorievolle wijze hoofdstuk 17 openbaren, namelijk onder het beeld van een versierde hoer, bekleed met purper en scharlaken en versierd met goud en kostelijk gesteente en paarlen. En in haar hand een gouden drinkbeker.

Onder het Oude Verbond had de draak zijn oorspronkelijke glorie gelegd op de koning van Tyrus. - Ezechiël 28 : 12 t/m 19. Maar in het laatste der dagen, in de tweede Nieuwtestamentische periode, zal hij zijn grote macht vooral openbaren in de tekenen die hem te doen zijn gegeven.
Dat zal een verleiding zijn waaraan bijna niemand ontkomen kan. Dan zullen de mensen *het beest* niet alleen *aanbidden* vanwege het feit dat zijn bijna dodelijke wond weer genezen is, maar bovenal vanwege die tekenen die hem te doen gegeven zullen worden. Dit alles hopen wij in de verklaring van 13 : 13 e.v. aan te wijzen.

13 : 4b

Alsdan zal in de Kerk des Heeren in veel ernstiger mate de macht van de draak geopenbaard worden dan in de eerste periode, toen hij de Kerk 42 maanden lang vertreden heeft, waarvan Johannes in 11 : 2 geprofeteerd heeft.
Dan zal het geweld van zijn berenpoten en van zijn leeuwenmuil geopenbaard worden - 13 : 2b - waarmee hij alles zal trachten te verslinden, waarin God nog enigszins behagen zou kunnen hebben. Dit blijkt uit 2 Timotheüs 3 : 1 t/m 9.

De grote massa der volkeren zal *het beest* ook des temeer gaan *aanbidden,* naarmate zal gaan blijken dat ook zijn dodelijke wond die hij in de eerste periode opgelopen heeft, genezen wordt. Dit heeft de grote menigte blijkbaar niet verwacht, dat die genezing volkomen zou worden. Anders zou de gehele aarde zich niet zo verwonderd hebben achter *het beest.* Dat er een wereldomvattende oecumenische Evangelieverkondiging tot stand gebracht zou kunnen worden, is ook een groot wonder in de ogen der massa.
In deze *aanbidding van het beest* zullen zij vreugde bedrijven en elkander geschenken zenden en als in extase geraken over de werking van dit *beest.* Vandaar ons tekstgedeelte, dat zij tot elkander zullen zeggen: *Wie is aan dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?*

Deze extase en deze *aanbidding* vloeiden in de eerste periode aanvankelijk voort uit de vertoning van de troon en de pracht van *het beest* in de uitwendige Kerk. Men moet niet vergeten, dat hij zich daarin als een God gezet heeft, zichzelf vertonende dat hij God is en opdat hij als een God geëerd zou worden, zoals blijkt uit 2 Thessalonicensen 2 : 4.
Om dit te bereiken heeft hij getracht hen die hem hierin tegenstonden en hem niet aanbidden wilden, te vuur en te zwaard uit de weg te ruimen. Aangrijpend is het de geschiedenissen van de bloed- en vuurgetuigen van die tijden te lezen.

Het heeft *het beest* wel veel strijd gekost om de heiligen te overwinnen blijkens 13 : 7, want hij heeft hierbij die bijna dodelijke wond aan een zijner hoofden opgelopen. Maar op het hachelijkste punt van de strijd tegen Gods Kerk is de draak (het uit de 'volkeren'zee opgekomen *beest*) zelf te hulp komen snellen in het uit de afgrond opgekomen beest om door en in hetzelve de heiligen krijg aan te doen en hen te overwinnen en te doden blijkens 11 : 7.

Uit ons hoofdstuk blijkt het oorspronkelijke doel van de draak, zoals dit in 12 : 7 geopenbaard is, namelijk om aan de Allerhoogste gelijk te worden zoals dit in Jesaja 14 geopenbaard is inzonderheid in de verzen 13 en 14.
Zijn eerste doel was om zich met zijn mede-opstandige engelen boven de sterren Gods die de Allerhoogste getrouw wilden blijven, te verhogen.
En vanuit de hemel met zijn mede-boze geesten op de aarde geworpen zijnde, was het zijn hoogste doel, dat de gehele aarde zich achter hém verwonderen en hém *aanbidden* zou, opdat de wereld in extase zou geraken, zeggende: *Wie is aan dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?*
Daarom vloeien de verwondering en de *aanbidding* en de goddelijke eer die ook in de tweede Nieuwtestamentische periode aan *het beest* gegeven worden, niet alleen voort uit de genezing der wond die het in de Reformatie der Kerk opgelopen had, maar meer nog uit de bovennatuurlijke wonderen en tekenen die hem te doen zijn gegeven.
Door middel van deze tekenen en wonderen heeft hij de door hem bewerkte oecumene in de Kerk kunnen bevorderen en een Evangelie "naar de mens" over de gehele aarde kunnen verbreiden. Maar zó duivels arglistig, dat niemand in die vreselijke tijd zal menen dat hij of zij behoort tot degenen die het uit de afgrond opgekomen beest en zijn beeld aanbidden.
Niet alleen vanwege de tekenen die aan het beest te doen zijn gegeven, zal zich de gehele aarde verwonderen achter het beest, want ach daarover verwonderen zich de mensen al

gauw, wanneer zij het moderne luchtverkeer en de televisiebeelden zien, maar zij zullen zich verwonderen achter het beest over de gang van zaken betreffende de verkondiging van het heilig Evangelie op een wijze zoals de draak het verkondigd wil hebben.
In de eerste periode in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
In de tweede periode in feite bestaande in de voortplanting van de leuze der Franse revolutie: Vrijheid, gelijkheid en broederschap. En dat door middel van de radio en de televisie.

Ten opzichte van de eerste periode: Er zijn reeds tal van professoren en doctoren in de Godgeleerdheid, verspreid over de gehele wereld, die hun protest tegen de Rooms-Katholieke Kerk opgegeven hebben, wijzende op de grote veranderingen die er in haar plaats gevonden hebben. Die wond is al aardig aan het genezen.
Ten opzichte van de tweede periode: Men spreekt in onze dagen via radio en televisie in allerlei stromingen en richtingen wel heel sympathiek over de Heere Jezus en Zijn liefde tot zondaren, maar uit allerlei geschriften en verslagen van allerlei samenkomsten blijkt uitdrukkelijk het ontbreken van het zondebesef en de schuld van de mens, zoals de Bijbel ons die voor ogen stelt.
De vraag naar de enige troost in leven en in sterven (naar de Heere Jezus Die ons kocht met Zijn dierbaar bloed) wordt in onze tijd door ontelbaar velen verdreven door zogenaamde Christelijke muziek en zang en zeer veel andere wereldse activiteiten met het doel het Christelijke leven aantrekkelijk te maken.

Maar "Hij Die Zichzelf gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige boze wereld" - Galaten 1 : 4 - waarschuwt ervoor, zeggende: "Indien u iemand een Evangelie verkondigt buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt." - Galaten 1 : 9b.

13 : 4b

In welke vorm het uit de afgrond opgekomen beest zich ook doet vertegenwoordigen, of het nu in de wereldraad van kerken is of in welke groepering ook, zij worden allen in extase gebracht door hun eigen bedenksels, zonder te beseffen door wie zij in feite geleid en bestuurd worden.
Kortom, de gehele aarde verwonderde zich achter *het beest* en zij aanbaden de draak die aan *het beest* macht gegeven had *en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?*

De draak zelf zal zich over deze gang van zaken in de zogenaamde kerk van Jezus Christus bijzonder verheugen, want de levende getuigen die hem voorheen voortdurend bedreigden met het zwaard des Geestes, heeft hij tot zwijgen kunnen brengen, zoals gebleken is uit 11 : 7 en 13 : 7. Zonder dat de mensen het zien of weten, zal de duivel met een satanische glimlach in die dagen die door hem gehate Profeet van Nazareth bespotten. Deze had immers gezegd: "Op deze petra zal Ik Mijn Gemeente bouwen en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen." - Mattheüs 16 : 18. Er was tegen Hem en tegen Zijn Gemeente zogenaamd geen oorlog te voeren en nu liggen Zijn getuigen vermoord op de straten van zijn Sodom en Egypte. - 11 : 8.

En de uitverkorenen dan, die er altijd zijn zullen - Mattheüs 24 : 22 - waar zijn die gebleven?
Dezen zullen vertoeven in de woestijn der volken buiten het gezicht der slang - 12 : 14 - en evenals Jeremia treurende zijn over de vergane glorie der Kerk, zeggende bij zichzelf: "Hoe zit de stad nu eenzaam, die eertijds zo vol volks was, zij is als een weduwe geworden." - Klaagliederen van Jeremia 1 : 1a.
Ook Nederland dat eertijds als een vorstin was onder de landschappen, is nu dienstbaar geworden onder het uit de aarde opgekomen beest. - naar Klaagliederen van Jeremia.
Ja alle Klaagliederen van Jeremia zullen Gods oprechte kinderen aangrijpen, als zij zullen zien, dat het uit de afgrond

opgekomen beest zijn triomfen zal vieren.
De door dit beest verleide en verdwaasde wereld - 13 : 14 - in die tijden mag dan juichen, uitgaande, feestvierende en dansende (in feite zich verwonderende achter het *beest*) over alles wat door haar activiteiten tot stand is gebracht, niet alleen op kerkelijk terrein maar op alle terreinen van het leven, hiermee in feite zeggende: *Wie is aan dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?* Zij zal eenmaal toch moeten ervaren, dat deze dingen het hart niet vervullen kunnen. Zijn getal is 666.

Doch niet alleen de wereld is hierin verdwaasd, maar zelfs Gods liefste kinderen zijn in hun eigen natuur ook verdwaasd blijkens 3 : 17.
Hoevelen onder hen zullen zich ervan bewust geweest zijn, dat zij reeds vanaf de oorsprong der Apostolische Kerk, in het bijzonder tijdens de Reformatie der Kerk, beoorloogd zijn door het uit de zee opgekomen *beest*?
En hoevelen zullen er in onze tijd zijn, die zich ervan bewust zijn, dat zij beoorloogd worden door het uit de afgrond opgekomen beest?
Ja wie zal het in het begin der negentiende eeuw beseft hebben, dat het de draak is die door middel van het uit de aarde opgekomen beest ook in Nederland de Nederlandse Hervormde Kerk is gaan bestrijden, zodat hij in 1834 haar in twee delen heeft weten te splitsen?
De leiders der afgescheiden Kerken hielden hun misleidend voor, dat dit het werk van de Heere geweest is, Die hen uit het Babylon der Hervormde Kerk uitgeleid heeft.
Op dezelfde wijze en met dezelfde sluwheid is dit beest tot op de dag van heden doorgegaan met het verscheuren der Kerk en heeft hij haar in tientallen richtingen en sekten uiteengeslagen, welker leiders allen menen, dat hun afscheiding het werk des Heeren is.
En wie zal het heden ten dage beseffen, dat het wederom het werk van het beest is, dat hij met een duivelse grijnslach de

door hem verbrijzelde kandelaar der Kerk weer aan elkaar gaat lijmen in een wereldomvattende oecumene?
Met dit alles heeft de draak twee dingen bereikt.
Ten eerste dat de wond die hem in de Reformatie der Kerk toegebracht is, volkomen genezen is.
Ten tweede dat de gehele aarde zich verwondert achter hem en dat zij tot elkaar zeggen: *Wie is dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?*

In de eerste periode heeft hij het zover gebracht, dat hij als een God is gaan zitten in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, zichzelf vertonende dat hij God is. - 2 Thessalonicensen 2 : 4. En nu in de tweede periode, nu zijn dodelijke wond, in de Reformatie der Kerk hem toegebracht, genezen is, heeft hij zich in de door hem gestichte wereldraad van kerken een voorzitterszetel verworven.
Nochtans zal God Zich in deze verschrikkelijke en verwarde tijden een overblijfsel behouden naar de verkiezing Zijner genade. Dezen roepen wij toe:

Houdt Christus Zijne Kerk in stand,
zo mag de hel vrij woeden.
Gezeten aan Gods rechterhand
zal Hij haar wel behoeden.

Mochten er van de geestelijk verslagenen zijn die verslagen liggen op de straat der grote stad die geestelijk Sodom en Egypte genoemd wordt - 11 : 8 - die aan deze verklaringen twijfelen, die lezen nog eens met nadruk 11 : 7 en 13 : 7 en tot hun vertroosting 11 : 11.
En zij die het nog nooit zo goed gehad hebben op de wereld als sinds de tijd dat het beest uit de afgrond opgekomen is, zij die nu jubelen achter het beest, zij die ons misschien bespotten om deze verklaringen en ons verachten, zij moeten nog eens met aandacht lezen 11 : 10 en 11, opdat zij tot inkeer en tot eeuwig behoud mochten komen.

Wat de toekomst brengen moge,
ons geleidt des Heeren hand.
Moedig slaan wij dus de ogen
naar het ons beloofde land.

(Variant op de jubel van Jacqueline van der Waals.

5a *En hetzelve werd een mond gegeven om grote dingen en godslasteringen te spreken.*

Met deze tekst begint pas de eigenlijke werking van het uit de zee opgekomen beest geopenbaard te worden. Namelijk zoals het zich openbaren zal in de Gemeente van de Heere Jezus Christus in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode.
In de verzen 5, 6 en 7, die over deze *grote dingen en godslasteringen* handelen, zal dan ook niet, zoals in de voorgaande teksten het geval was, de gehele aarde in het geding gebracht worden.
Ook zal niet de werking van dit beest als zodanig worden aangewezen, beide perioden omvattende, zoals dit in de eerste vier verzen kennelijk het geval was.

Om een en ander duidelijk te maken willen we deze teksten nog eens voor de aandacht stellen.
In 13 : 1 werd in het bijzonder het uit de zee opgekomen beest voor de aandacht gesteld met zijn oorspronkelijke glorietekenen.
Het is opmerkelijk dat de draak aldus voor de aandacht gesteld wordt, want deze zeven hoofden en deze glorietekenen en deze *godslasteringen* zullen alle geopenbaard worden in de kracht, in de praal en in de *godslasteringen* der Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
In toenemende mate zal zij haar pracht en haar praal tentoon gaan spreiden. Dit alles zal in hoofdstuk 17, uitvoerig omschreven, voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld worden.

13 : 5a

Omdat in 13 : 1 de eerste periode in beeld wordt gebracht, wordt in dit vers zo nadrukkelijk de *godslastering* van het beest in het geding gebracht, zoals dit ook blijkt uit ons tekstgedeelte. Want dit zal het eerste en voornaamste kenmerk van het beest zijn in die eerste periode. Dit blijkt uit 2 Thessalonicensen 2 : 4 en uit 1 Timotheüs 4 : 1 t/m 5.

In 13 : 2 wordt in feite (omdat de twee daarin voorgestelde beesten in wezen één zijn) het beest dat uit de afgrond - 11 : 7 - of uit de aarde - 13 : 11 - op zal komen, uitgebeeld, omdat in de tweede periode dit beest met zijn alles vermorzelende berenvoeten en zijn alles verslindende leeuwenmond geopenbaard zal worden, zoals dit ook voorzegd is in Daniël 7 : 7.

In 13 : 3 wordt eerst de dodelijke wond geopenbaard die het uit de zee opgekomen beest in de Reformatie der Kerk in de eerste periode zal oplopen (door het zwaard des Geestes hem toegebracht) en vervolgens de verwondering der gehele aarde achter het beest, zoals dit hoofdzakelijk in de tweede periode, in het laatste der dagen, geopenbaard zal worden.

In 13 : 4 wordt het resultaat geopenbaard van de werking van de draak in de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus. Namelijk de aanbidding van de draak in het algemeen en in het bijzonder de aanbidding van het beest in de eerste periode. Met de uiteindelijke verwondering van de gehele aarde achter het beest, als de mensen versteld zullen staan over de tekenen die aan dit beest te doen zijn gegeven (de tekenen die zij zien zullen) en zij tot elkaar zeggen zullen: "Wie is aan dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?"

In 13 : 5, 6 en 7 zal het uitsluitend gaan over de werking en de invloed van het uit de zee opgekomen beest in de Gemeente van de Heere Jezus Christus in de eerste periode van de

Nieuwtestamentische Gemeente.
Hij heeft niet alleen onmiddellijk (zodra de Heilige Geest de Gemeente des Nieuwen Testaments gesticht heeft) haar ten dode toe vervolgd, zoals dit o.a. blijkt uit Handelingen 8 : 1, maar heeft ook onmiddellijk zijn troon in haar opgericht, zoals blijkt uit 2 : 13. Ja van meet af aan heeft hij zijn *mond* geopend tot *lastering* tegen God om Zijn Naam te *lasteren* en Zijn tabernakel en die in de hemel wonen. - Handelingen 6 : 9 t/m 14.

Nochtans zijn deze dingen (zijn ten dode toe vervolgen van de Gemeente des Heeren, de openbaring van de stichting van zijn troon in haar, deze *lastering* van God en Zijn Naam en Zijn tabernakel en de lastering dergenen die in de hemel wonen) slechts eerste beginselen geweest van zijn arbeid om de heiligen krijg aan te doen en te trachten hen te overwinnen - 13 : 7 - want deze zijn werken zijn pas op het allerhoogst geopenbaard in de Kerk des Heeren zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, bovenal tijdens de Hervorming der Kerk.

Uit deze openbaring van het uit de zee opgekomen beest en uit al zijn werkingen blijkt wederom de onvoorstelbare glorie der samenstelling van Gods Woord. Namelijk dat deze zo gans anders is dan van de boeken der mensen, die aan hun geschiedkundige volgorde te kennen zijn. Gods beschrijving van de dingen die haast geschieden moeten, blijkt van oneindig veel hogere orde te zijn.

Er is bovendien nog een andere opmerkelijkheid waarin deze drie teksten 5 t/m 7 zich onderscheiden van alle overige teksten van hoofdstuk 13, namelijk deze: Hierin wordt de tijdsduur aangewezen waarin dit beest zo geweldig te keer zal gaan in de Kerk des Heeren. Het is dezelfde tijd waarvan Johannes geprofeteerd heeft in 11 : 2, zeggende dat de heidenen de heilige Stad vertreden zullen in het voorhof dat van buiten de tempel is.
Dit in tegenstelling tot het beest dat uit de aarde op zal komen.

Ook hieruit blijkt wederom de wonderlijke samenstelling der Heilige Schrift, want als dát beest op zal komen en zijn triomfen zal vieren, zal er van tijdsbeperking geen sprake zijn. En dit ondanks het feit dat in de profetieën van Johannes in hoofdstuk 11 geprofeteerd is, dat ná die tijd van de 42 maanden der vertreding van Gods Kerk de lijken der getuigen van Jezus drie dagen en een halve zullen liggen op de straat der stad die geestelijk Sodom en Egypte genoemd wordt.
Dit vloeit hieruit voort, dat aan het uit de zee opgekomen beest blijkens 13 : 7c macht gegeven zal worden over alle geslacht en taal en volk, waardoor het, ook in de eindtijd, in de tegenwoordigheid van het beest dat uit de afgrond op zal komen, zijn activiteiten onverminderd zal voortzetten, zodat zij tezamen als een eenheid zullen zijn. Elk voor zich over een gegeven macht beschikkende van in feite 42 maanden, al worden deze voor de eindtijd meerdere malen op een andere wijze in beeld gebracht.
De verbondenheid van het uit de aarde opgekomen beest met het uit de zee opgekomen beest zal zo innig en eensgezind zijn, dat het zal maken, dat de aarde en die daarin wonen het eerste beest, wiens dodelijke wond genezen was, aanbidden zullen. - 13 : 12.
Dit is ook het gevolg van en in overeenstemming met 13 : 8.

Ten opzichte van de woordelijke betekenis van ons tekstgedeelte: *En aan hetzelve werd een mond gegéven om grote dingen en godslasteringen te spreken,* dringt zich onmiddellijk de vraag op: Door wie is aan dit beest deze *mond gegeven* om zulke *grote dingen en godslasteringen te spreken*? Temeer klemt deze vraag, omdat ons tekstgedeelte, evenals straks vers 7a, in het onpersoonlijke gesteld is. Dit in tegenstelling tot vers 2b.
Wij kunnen naar onze verstandelijke overleggingen toch niet van de veronderstelling uitgaan, dat het God Zelf is Die deze *grote dingen en godslasteringen* in *de mond* van dit beest gelegd heeft.

In eerste instantie menen wij dan ook dat het de draak is die aan dit beest die *mond gegeven* heeft, omdat het hem ook toegelaten is om aan dit beest zijn kracht en zijn troon en grote macht te geven.
Nu is het echter onbetwist, dat er geen schepsel is, zelfs niet in de hemel, noch op de aarde, dat uit en van zichzelf het vermogen heeft aan zijn medeschepsel iets te geven, tenzij hij het eerst van zijn Schepper ontvangen heeft. En ook dan nog geschieden alle dingen onder het bestuur van God. Dus hieruit volgt, dat ook de draak niemand iets kan geven tenzij hij dat eerst van zijn Schepper ontvangen heeft en dat ook zíjn geven staat onder het bestuur van God.
Hieruit blijkt het vreselijke oordeel van God over de draak, namelijk dat hij zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht die hij van oorsprong ontvangen had om daarmee God te verheerlijken, nú (vanwege het verlaten van zijn plaats bij God - Judas: 6) niet anders kan aanwenden dan om *grote dingen en godslasteringen* te spreken.
Daarom is dit hetzelfde oordeel van God over het uit de zee opgekomen beest, dat evenals de draak getracht heeft zijn troon boven de sterren Gods te verhogen en de Allerhoogste gelijk te worden - Jesaja 14 : 13 en 14 - en zich ook tegengesteld en verheven heeft boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt, alzo dat hij in de tempel Gods is gaan zitten alsof hij God was, ja zich vertonende dat hij God is. - 2 Thessalonicensen 2 : 4. En dit temeer daar dit uit de zee opgekomen beest bovendien door de twee getuigen van de Heere Jezus Christus, blijkens 11 : 3 t/m 7, voortdurend gewaarschuwd is en onderwezen in de Waarheid Gods.

Hieruit kunnen wij besluiten, dat als er iemand is die *godslasterlijke* woorden uitbraakt, deze in die zin van God komen als een rechtvaardig oordeel van God over hem, omdat hij in den beginne geen acht geslagen heeft op de stem van zijn geweten dat hem ongetwijfeld vermaand heeft zich van de zonde af te wenden en zich tot God te bekeren.

Want dit staat vast: God spreekt eens of tweemaal tot de mens doch men let hier niet op. - Job 33 : 14. "Opdat Hij de mens afwende van zijn werk en van de man de hovaardij verberge, dat Hij zijn ziel van het verderf afhoude en zijn leven, dat het door het zwaard niet doorga." - Job 33 : 17 en 18.
Hieruit blijkt, dat God de mens (en ook het uit de 'volkeren'-zee opgekomen beest) voortdurend waarschuwt en gewaarschuwd heeft, maar hoe meer de mens en het beest zich tegen deze waarschuwingen verhard hebben en zich er niets aan gelegen hebben laten liggen, des temeer zullen zij in deze hun zonden van *grootspraak en godslasteringen* verharden.
Hieruit is ons tekstgedeelte voortgevloeid.
De draak heeft zijn plaats bij God verlaten; hij is een uit de hemel gevallen morgenster, en zoon des dageraads - Jesaja 14 : 12 - die, sedert hij ter aarde nedergehouwen is, niets anders meer kán dan *grote dingen en godslasteringen spreken.* En dit is een rechtvaardig oordeel van God over de verharding van zijn boze hart.
Hoe de draak tot deze ontzettende toestand gekomen is, hebben wij aangewezen uit Jesaja 14 en uit Ezechiël 28, waarin zijn schaduwbeelden op de aarde getekend zijn, in wie hij getracht heeft zijn vergane glorie te doen herleven.
Vandaar dat in elk mensenhart het zoeken naar eigen eer en de afgunst de zonden zijn die wij allen in de eerste plaats van hem geërfd hebben. Deze mensenmoorder en *godslasteraar* van den beginne is reeds in het paradijs, toen Adam en Eva nog heilig voor God leefden, de mens gaan onderrichten om ook *grote dingen en godslasteringen te gaan spreken.* In feite tot hen sprekende: U moet niet alles geloven wat God tegen u gezegd heeft, want "gijlieden zult de dood niet sterven" als gij van die verboden boom eet - Genesis 3 : 4 - "maar God weet, dat ten dage als gij daarvan eet, zo zullen uw ogen geopend worden en gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad." - Genesis 3 : 5.
Deze zelfde sprake en deze zelfde grote *mond* heeft de draak aan het uit de zee opgekomen beest gegeven, opdat hij in de

Gemeente van de Heere Jezus Christus in gelijke zin tot de mensen zou spreken, namelijk op bedrieglijke wijze Gods volk onderrichtende, opdat zij niet zouden verstaan het recht en de waarheid der woorden van God.
Vele, vele miljoenen heeft het beest op deze wijze verleid, in hen de begeerlijkheid opwekkende naar kennis van het goede en het kwade, om zelf in een eigenwillige godsdienst uit te maken wat goed en wat kwaad is. Deze vrucht van de verboden boom is op aanraden van de draak en op aanraden van het uit de zee opgekomen beest door de mensen gretig aangenomen.
De draak heeft dit de mensen aangeraden en dezen zijn gaan menen dat zij hierdoor God gelijk zouden worden in het kennen van het goede en het kwade. Hieruit zijn tenslotte de *grote* woorden geboren die de (zich noemende) stedehouder van Christus op de aarde gesproken heeft, dat hij evenals God onfeilbaar is en dat hij ook machtig is de zonden der mensen te vergeven.
De draak heeft hen op zijn wijze onderricht in de woorden die de Heere Jezus tot Zijn discipelen gesproken heeft in Zijn verschijning aan hen na Zijn opstanding uit de doden, zeggende tot hen: "Zo gij iemands zonden vergeeft, dien wórden zij vergeven, zo gij iemands zonden houdt, dien zijn zij gehouden." - Johannes 20 : 23.
Deze macht heeft hij zichzelf en zijn ganse (Roomse) priesterstand op onrechtmatige wijze toegeëigend, geen acht slaande op de woorden des Heeren, die Hij kort tevoren (ook na Zijn opstanding uit de doden) tot hen gezegd had, namelijk dat zij "in zijn Naam" moesten prediken "bekering en vergeving der zonden onder alle volkeren." - Lukas 24 : 47a.
Dit betekent dus niet, dat de discipelen zelf de zonden vergeven konden, maar dat zij in de Naam van Jezus bekering prediken moesten en wanneer die bekering hierop volgde, pas dan konden zij op grond van het getuigenis van Jezus hun verzekeren, dat God hun de zonden vergeven had. Dit ligt in het woord "worden" besloten.

Jezus had niet tot hen gezegd: Zo gij iemands zonden vergeeft, dien zíjn ze vergeven, maar dien "wórden zij vergeven." Door wie? Door de discipelen? Neen, dat is onmogelijk, maar door God.
Daarom moesten zij getuigen in de Naam van Jezus, dat als de mensen zich niet bekeerden op hun prediking, hun de zonden gehouden zouden zijn. Dat wil zeggen, dat zij er dan zelf verantwoordelijk voor zouden zijn.

Ons tekstgedeelte zegt, dat *aan hetzelve een mond werd gegeven om grote dingen en godslasteringen te spreken.*
Nu is het bovenmate opmerkelijk, dat zelfs de Schriftgeleerden die Jezus tegenstonden, Hém van godslastering beschuldigden toen Hij tot de verlamde gezegd had: "Zoon, uw zonden zijn u vergeven." - Markus 2 : 5. Dit bracht hen in vuur en zij overdachten in hun harten: "Wat spreekt Deze aldus godslasteringen? Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?" - Markus 2 : 7.
Daarom is de absolutie (dat is het kwijtschelden van de zonden door de priesters van de Roomse Kerk in de biechtstoel) in de grond niet anders dan *grote dingen spreken*, die *godslasterlijk* zijn.
Zij moesten op grond van een zuivere prediking, zoals het Woord door de getuigen van Jezus Christus verkondigd is - 11 : 3 en 4 - in de Naam van Jezus de mensen vermaand hebben zich te bekeren en als zij daarvan voor zichzelf overtuigd waren, ziende dat de mensen hun schuld niet voor de priesters maar voor God beleden hadden, zouden zij, als zij waarachtige gezanten van Christus Jezus geweest waren, eerst dan hen in Zijn Naam hebben kunnen vertroosten dat hun zonden door God vergeven waren. Want al wat zij aldus doende op de aarde ontbinden zullen, zal in de hemel ontbonden zijn - Mattheüs 18 : 18 - en al wat zij op die wijze op de aarde binden zullen, zal in de hemel gebonden zijn.

Ten overvloede willen wij nog wijzen op het getuigenis van

David, want ook hij zei: "Mijn zonde maakte ik U bekend en mijn ongerechtigheid bedekte ik niet. Ik zeide: Ik zal belijdenis van mijn overtredingen doen voor de HEERE en Gij vergaaft de ongerechtigheid mijner zonden." - Psalm 32 : 5. Hieruit blijkt dat ook David zich niet tot de priesters wendde om vergeving van zijn zonden te mogen ontvangen, maar tot God Zelf.
Dit blijkt nog uitdrukkelijker uit Psalm 51, waar hij tot God smeekt om genade, zeggende: "Wees mij genadig, o God! naar Uw goedertierenheid." - Psalm 51 : 3a.
Trouwens, de HEERE spreekt aldus in Zijn Woord: "Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uwer zonden niet." - Jesaja 43 : 25.
Het is bovendien opmerkelijk dat God in dit getuigenis tot driemaal toe Zichzelf in het geding brengt, zeggende: "Ik, Ik, Ik." Wat zien we hierin een bewijs hoe diep een mens afhankelijk is van de genade des Vaders, van de liefde des Zoons en van de gemeenschap des Heiligen Geestes in onze harten in de vergeving van onze zonden.

Daarom zijn dit in de eerste plaats de *grote dingen en de godslasteringen* die de draak in de *mond* van dit uit de (volkeren)zee opgekomen beest gelegd heeft, als de priesters in de Roomse Kerk de absolutie geven aan hen die in de biechtstoel hun zonden voor de dienstdoende priester beleden hebben.
Alleen al ten opzichte van deze zondenvergeving is er naar ons gevoelen geen duidelijker bewijs te geven, wie er onder het voortdurend terugkerende *hem* of *hetzelve* verstaan moet worden.

Nochtans zijn dit niet de enige *grote dingen en godslasteringen* die door dit beest gesproken worden.
Wanneer zij het kerkvolk onderwijzen dat het ook de voorbede en de voorspraak van Maria, de moeder des Heeren, van node heeft, is dit eveneens in strijd met Gods Woord en *godslaster-*

lijk. Hoeveel temeer wanneer zij onderwijzen, dat zij zelfs de voorspraak en de voorbede van gestorven heiligen van node hebben, terwijl ons toch zeer duidelijk in de Heilige Schrift geleerd wordt, dat er maar één enige Middelaar Gods en der mensen is, namelijk Christus Jezus.
Dit sluit evenwel niet uit, dat de gelovigen in de strijdende Kerk vermaand worden voor elkaar te bidden. - 1 Thessalonicensen 5 : 25; Jakobus 5 : 14.
Deze grote *mond* die aan dit beest *gegeven* is om zulke *grote dingen en godslasteringen te spreken,* wordt wel als eerste kenteken in het geding gebracht, waaraan het te herkennen zal zijn in de Kerk des Heeren, maar toch zullen er in het vervolg nog meerdere en nadere kentekenen van hem geopenbaard worden.
Reeds in het volgende gedeelte van onze tekst wordt daar iets van aangewezen, als het te kennen geeft hoelang hij over deze macht zal kunnen beschikken.

5b *En hetzelve werd macht gegeven om zulks te doen tweeënveertig maanden.*

Uit het geheel der samenstelling van hoofdstuk 13 blijkt duidelijk, dat onder het uit de zee opgekomen beest een menselijke en onder het uit de aarde opgekomen beest een duivelse macht verstaan moet worden.
Hoewel in de laatste dagen deze twee beesten met elkaar een eenheid zullen vormen om gezamenlijk de Kerk van de Heere Jezus Christus te vernietigen, zal toch gaan blijken dat ze elk voor zich slechts over een bepaalde tijd kunnen beschikken om hun vermeende triomfen te kunnen vieren. Hieruit blijkt dat de Allerhoogste de beslissende Bestuurder is van alle dingen die op de aarde geschieden.

Hoeveel temeer geldt dit (in verband met ons tekstgedeelte) ten opzichte van de dingen die de Gemeente van de Heere Jezus Christus aangaan. Want deze dingen zijn geschreven,

opdat aan Zijn dienstknechten getoond zullen worden de dingen die haast geschieden moeten.
Nochtans heeft het er in twee tekstgedeelten (namelijk in 13 : 2b en 5a) de schijn van dat de draak alleenheerser is. Vooral in 13 : 2b, want daarin wordt gezegd: "En de draak gaf." Ten opzichte van 13 : 5a kan hierover nog twijfel rijzen. Maar ten opzichte van ons tekstgedeelte, betreffende de *tweeënveertig maanden* waarin hij grote dingen en godslasteringen zal spreken, zijn wij van mening dat hierover geen enkele twijfel behoeft te bestaan. Dit is een tijdsbepaling des Allerhoogsten, waar de draak en het beest volkomen buiten staan. Wanneer het aan hen gelegen had, zouden zij nimmer afstand gedaan hebben van de *macht* waarover zij konden beschikken. Noch de draak van zijn troon en grote macht, noch het beest van zijn spreken met een grote mond noch van zijn godslasteringen.

Naar aanleiding van het vermelde in 13 : 5 t/m 7 zijn wij er beslist van overtuigd, dat deze in ons tekstgedeelte genoemde *tweeënveertig maanden* in de eerste plaats en uitsluitend betrekking hebben op het verval der Apostolische Kerk, vooral vanaf de tijd dat de Roomse hiërarchie (dat is hun heilig bestuur) de macht aan zich getrokken heeft om de gelovigen te besturen naar hun inzichten, waaruit tenslotte de machtige Rooms-Katholieke Kerk geboren is. Uit de ganse openbaring aangaande dit uit de (volkeren)zee opgekomen beest blijkt beslist, dat er soms een persoon maar soms ook een bepaald lichaam, een bepaalde staat wordt aangesproken waarover deze persoon regeert. Dit blijkt uit de woorden *hem* (vert. N.B.G.) en *hetzelve* (St.Vert.).

Dit wordt nog eens krachtig onderstreept door het feit, dat als het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien, hij alsdan in samenwerking met het uit de zee opgekomen beest zal trachten dit hun bestuur te vereeuwigen. Dit zal gaan blijken uit 13 : 12 t/m 17.

Hieruit volgt dat de vertegenwoordigers van de Roomse Kerk *tweeënveertig maanden* of 1260 jaardagen persoonlijk de gelegenheid zullen hebben om deze grote dingen en godslasteringen te spreken, maar daarna op nog gruwelijker wijze in samenwerking met het beest dat uit de aarde op zal komen.

Vanwege deze grote woorden en godslasteringen van het uit de (volkeren)zee opgekomen beest deed God het protest geboren worden in de Godsgetrouwen in de Kerk des Heeren tegen de leer en het leven van de leiders der Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is. Hierdoor is het Protestantisme ontstaan.
Toch houdt dit ongetwijfeld verband met hetgeen in 12 : 6 gezegd is, namelijk: "En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizend tweehonderd en zestig dagen." Of ons tekstgedeelte: *tweeënveertig maanden.*

Evenzo is dit door Johannes geprofeteerd in 11 : 2 namelijk dat de heilige Stad *tweeënveertig maanden* vertreden zal worden door de heidenen die in de voorhof des tempels zijn. En ook hiermee overeenstemmend in 11 : 3, dat de getuigen van Jezus macht gegeven zal worden om 1260 dagen te profeteren met zakken bekleed en dat het volk des Heeren daarna geleid zal worden in de woestijn der volkeren, buiten het gezicht der slang, waar zij gevoed zal worden een tijd en tijden en een halve tijd. - 12 : 14.
Hierbij is nog op te merken, dat het uit de (volkeren)zee opgekomen beest hen zal overwinnen blijkens 13 : 7, maar dat het beest dat uit de afgrond op zal komen, hen zal doden blijkens 11 : 7.

Naar aanleiding van een en ander willen wij tussentijds deze vraag stellen, hoewel zij volgens ons tekstgedeelte nog niet aan de orde is: Maar op welke wíjze zullen de heiligen in die

laatste dagen gevoed worden, daar toch in 11 : 7 gezegd is, dat het uit de afgrond opgekomen beest hen gedood zal hebben. Hierop antwoorden wij, dat de getuigen van Jezus gedood zijn in die zin, dat zij zonder het bestaan van de gemeenschap der uitwendige Kerk toch geestelijk gevoed zullen worden wanneer de oorspronkelijke, Hervormde Kerk in de wereld-raad van kerken in een wereldse oecumene (ja zelfs met het uit de zee opgekomen beest wiens wonde, hem in de Hervorming der Kerk toegebracht, genezen zal zijn) zich verenigd zal hebben en zij haar bestaansrecht als Ge-réformeerde Kerk volkomen prijsgegeven zal hebben.
De Heere zal Zijn volk alsdan (wel) brood der benauwdheid en wateren der verdrukking geven; maar hun leraars zullen niet meer als met vleugelen wegvliegen (namelijk in een valse oecumene) maar hun ogen zullen hun leraars zien en hun oren zullen horen het woord desgenen die achter hen is, zeggende: Dit is de weg, wandelt in dezelve, als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand. - Jesaja 30 : 20 en 21.
Niet alleen ten tijde van de Reformatie der Kerk heeft de Heere Zijn Kerk bewaard, maar ook in die vreselijke tijden, wanneer het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal zwaaien, zal de Heere ervoor zorgen dat Zijn uitverkorenen toch nog zullen uitspruiten tussen het gras (der oecumene) als de wilgen aan de waterbeken. Ook in die donkere tijd zal deze zeggen: "Ik ben des HEEREN en die zal zich noemen met de naam van Jakob en gene zal met zijn hand schrijven: Ik ben des HEEREN en zich toenoemen met de naam van Israël." - Jesaja 44 : 4 en 5.

Voorts heeft de mens (uit vleselijke nieuwsgierigheid) van nature de neiging om te vragen: Wanneer en op welke datum zijn deze *tweeënveertig maanden* aangevangen en op welke datum zullen zij eindigen?
Wij antwoorden: Dit is een geheimenis dat zich niet door het menselijk verstand laat berekenen en dit ondanks het feit dat de Heilige Schrift deze *tweeënveertig maanden* tot tienmaal

toe op verschillende plaatsen in het geding brengt.
In ons tekstgedeelte is het de laatste maal dat deze tijdsperiode als zodanig genoemd wordt. Er wordt buiten deze tien aanduidingen ook nog wel een tijdsperiode genoemd, namelijk in Daniël 8 : 14, maar die heeft een geheel andere betekenis. Doch daarover straks.

Er is ten opzichte van ons tekstgedeelte nog op te merken, dat deze tijdsduur in hoofdstuk 13 maar eenmaal aan de orde komt, dit in tegenstelling tot de hoofdstukken 11 en 12 en Daniël 12, waar deze periode steeds tweemaal in het geding gebracht wordt.
Dit vloeit in hoofdstuk 13 hieruit voort, dat de *tweeënveertig maanden* in ons tekstgedeelte in feite voortgeplant worden, alsof zij bij het opkomen van het beest uit de aarde een vernieuwing ondergaan, want 13 : 12 zegt, dat dit beest al de macht zal uitoefenen van het eerste beest in zíjn tegenwoordigheid.

Om toch nog enigszins de betekenis van deze *tweeënveertig maanden* te verstaan, achten wij het van groot belang om alle tien plaatsen waarin van deze tijdsperiode(n) melding gemaakt wordt, in Schriftuurlijke volgorde voor de aandacht te stellen en vooral de Oudtestamentische profetieën van enige toelichting te voorzien.

DE EERSTE PROFETIE over deze tijdsperiode vinden we in Daniël 7 : 25b. Deze luidt aldus: "Het zal de heiligen der hoge plaatsen verstoren en het zal menen de tijden en de Wet te veranderen en zij zullen in deszelfs hand overgegeven worden tot een tijd en tijden en een gedeelte eens tijds."
Het zou ons te ver van ons eigenlijke onderwerp afvoeren, als wij bij elk der teksten (voornamelijk in de profetieën van Daniël) op hun verband diep zouden moeten ingaan. Dit temeer omdat wij deze tekst reeds uitvoerig behandeld hebben in de verklaring van Openbaring 12 : 14.

Toch hebben naar onze mening de woorden "tijd, tijden en een gedeelte eens tijds" zoals zij in Daniël 7 : 25 voorkomen (gelet op de strekking van Openbaring 13) voor ons tekstgedeelte een bijzondere betekenis. Dit geldt ook ten opzichte van 12 : 14. Omdat in het bijzonder in 13 : 5b, zoals wij hierboven aangetoond hebben, in bepaalde opzichten de gehele Nieuwtestamentische tijdsperiode in het geding gebracht is, zijn wij van mening dat in "tijd, tijden en een gedeelte eens tijds" in Daniël 7 : 25 óók de gehele Nieuwtestamentische tijdsperiode in beeld gebracht is. Dit temeer omdat in deze tekst nog duidelijker de aandacht gevestigd wordt op de twee tijdsperioden dan in 13 : 5. Want Daniël 7 : 25 komt in grote trekken overeen met de gehele inhoud van hoofdstuk 13 der Openbaring.
Zij spreekt over "woorden spreken tegen de Allerhoogste" evenals 13 : 5 en 6, "het verstoren der heiligen" evenals 13 : 7. Maar ook over "het veranderen van de tijden en de Wet" door dit verschrikkelijke beest dat ook Daniël uit de zee heeft zien opkomen, wiens werking in feite geopenbaard zal worden, als het beest dat uit de aarde op zal komen - 13 : 11 - in samenwerking met het uit de zee opgekomen beest in de door hem verwoeste Kerk en in de wereld zijn scepter zal gaan zwaaien. Met dit "veranderen van de tijden en de Wet" zal de oordeelsdag bereikt worden, want zegt Daniël 7 : 26a: "Daarna zal het gericht zitten."

In beginsel omvatten de woorden "tijd, tijden en een gedeelte eens tijds", zoals wij van 12 : 6 en 12 : 14 verklaard hebben, het gehele wereldgebeuren. Maar in betrekking tot de openbaring van Jezus Christus hebben zij in het bijzonder een Nieuwtestamentische betekenis, want de Gemeente des Heeren is voor "een tijd" overgegeven in de hand van de Romeinen en andere overheersers. Voor "tijden" in de hand van de twee beesten. En voor "een gedeelte eens tijds" is de satan zelf uit zijn gevangenis ontbonden geworden - 20 : 7 - toen alle vijanden van God en Zijn volk zich eendrachtig vergaderd

hebben in de plaats die in het Hebreeuws genaamd wordt Armagéddon. En alsdan zal er een grote stem uit de hemel komen, zeggende: "Het is geschied" - 16 : 16 en 17.

DE TWEEDE PROFETIE over deze tijdsperiode staat in Daniël 12 : 7. Deze luidt aldus: "Na een bestemde tijd, bestemde tijden en een helft en als hij voleind zal hebben te verstrooien de hand des heiligen volks, zullen al deze dingen voleind worden."
Bij deze tekst willen wij alleen de aandacht vestigen op de bestemming der tijden, omdat de tekst in wezen overeenkomt met die uit Daniël 7 : 25
De hoofdzaak in deze tekst is, dat noch de draak noch de beesten ook maar de geringste invloed zullen kunnen uitoefenen op de tijdsduur van hun verderfelijke werkingen in de Gemeente des Heeren. Dit hebben wij ook ten aanzien van ons tekstgedeelte aangewezen.

DE DERDE PROFETIE over deze tijdsperiode staat in Daniël 12 : 11. Deze luidt: "En van die tijd af, dat het gedurig offer zal weggenomen en de verwoestende gruwel zal gesteld zijn, zullen zijn duizendtweehonderdennegentig dagen."
Hierbij merken wij op, dat de vertalers van het N.B.G. in plaats van "de gruwel zal gesteld zijn" vertalen: "een gruwel wordt opgericht."
Nu is het zonder meer duidelijk dat er in deze tekst gezien wordt op de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 van onze jaartelling. Dit blijkt trouwens ook uit Daniël 11 : 31b en beslissend uit Lukas 21 : 20. In de St. Vert. staat zowel in Daniël 11 : 31b als in Daniël 12 : 11 het woord "stellen." In de vert. N.B.G. is in beide gevallen het woord "oprichten" gebruikt.
Nu maakt het onzes inziens in het gewone spraakgebruik niet zoveel verschil of men zegt "stellen" of dat men spreekt van "oprichten." Dit staat in elk geval wel vast, dat wij nooit gewoon zijn te zeggen, dat wij een verwoesting gesteld of

opgericht hebben. Wij spreken gewoonlijk van een verwoesting aanrichten.
Wij zullen ons nochtans in de verklaring van deze tekst houden aan het woord "oprichten" omdat dit naar onze overtuiging toch in wezen blijkbaar bedoeld wordt.

Deze teksten, Daniël 12 : 11 en 11 : 31, worden nog wonderlijker, als wij hierbij ook nog Daniël 9 : 27 in het geding brengen.
Die tekst spreekt ook nog over een "gruwelijke vleugel", namelijk in de Kerk (bende, verklaren de Statenvertalers dit woord in hun kanttekeningen, verwijzende naar Ezechiël 12 : 14) die verwoest zal worden. Namelijk een vleugel (of een bende) waarover een verwoester zal komen die in de eerste plaats (de Kerk) verwoesten zal tot aan de voleindiging, maar ook zijn verwoesting zal uitvoeren over de verwoester (der Kerk).
Oudtestamentisch over Zedekia en zijn volk door de koning van Babel - Ezechiël 12 : 14 - het schaduwbeeld van het uit de zee opgekomen beest.
De verwoester van de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode is het uit de (volkeren)zee opgekomen beest.

Nu hebben wij er reeds meerdere malen de aandacht op gevestigd, dat de verwoesting van het aardse Jeruzalem met zijn tempel een afschaduwing is van het eindoordeel dat God eenmaal zal brengen over de wereld met haar verdorven geestelijke tempel, ja dat in feite in de verwoesting van het aardse Jeruzalem in beginsel een aanvang gemaakt wordt met het eeuwige oordeel. Daarom wordt in Daniël 11 : 31 en in 12 : 11 gezegd, dat in de verwoesting van het aardse Jeruzalem de verwoesting wordt "gesteld" of vert. N.B.G. wordt "opge-richt." Dat wil zeggen: Er wordt met de verwoesting een aanvang gemaakt.
En hieruit vloeit voort, dat deze verwoesting van het aardse Jerualem met zijn tempel (zowel Oud- als Nieuwtestamen-

tisch) in feite een afschaduwing is van de geestelijke stad Gods met zijn verdorven tempel. Dit blijkt uit 11 : 2 en 8. Nochtans een verwoesting die de gehele Nieuwtestamentische tijd-geschiedenis omvatten zal.
Het zal een voortplanting van het oordeel zijn tot aan het eeuwige oordeel. Dit oordeel dat over het aardse Jeruzalem gegaan is en de voortplanting ervan in het geestelijke Jeruzalem, vindt zijn oorzaak in en is een gevolg van de verwerping van de Heere Jezus door allen die niet hebben gewild dat Hij Koning over hen zal zijn.
Daarom zal in ons teksthoofdstuk in vers 8 gezegd worden, dat "allen die op de aarde wonen, het beest (de beesten) zullen aanbidden" met uitzondering van hen "welker namen geschreven staan in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld." Voor hen heeft de Heere Jezus dit oordeel reeds gedragen in Zijn lijden en sterven aan het kruis.
Dát de verwoesting van het aardse Jeruzalem inderdaad een afschaduwing is van de verwoesting van het geestelijke Jeruzalem, blijkt uitdrukkelijk uit de gehele samenstelling van hoofdstuk 11 en wel uitzonderlijk uit vers 13, waar staat: "En in diezelfde ure geschiedde een grote aardbeving en het tiende deel der stad is gevallen en er zijn in de aardbeving gedood zevenduizend namen van mensen en de overigen zijn zeer bevreesd geworden en hebben de God des hemels heerlijkheid gegeven."

Vanwege het woord "oprichten", zoals de vert. N.B.G. heeft, is de verwoesting te vergelijken met het oprichten van een bouwwerk. Dit bouwwerk der verwoesting zal voltooid worden in de openbaring van het eeuwige oordeel. De werkzaamheden aan dit gebouw (der verwoesting) zullen gestadig voortgang vinden tot aan de voleinding toe.
Dit is hetgeen in Daniël 12 : 11 geprofeteerd is: Een gruwel "die verwoesting brengt" ("die verwoesting voortbrengt") zoals de vert. N.B.G. heeft.

Het is opmerkelijk dat de St.Vert. deze drie woorden "die verwoesting brengt" niet heeft, terwijl zij voor het overige van deze tekst in feite niet wezenlijk verschilt met de vert. N.B.G.
Het is ook bovenmate opmerkelijk, dat in Daniël 12 : 11 deze verwoesting beperkt wordt tot 1290 dagen. Het heeft er aldus de schijn van, dat dit in strijd is met de *tweeënveertig maanden* of 1260 dagen van ons tekstgedeelte. Of met de *tweeënveertig maanden* der vertreding die in 11 : 2 in het geding gebracht zijn.
Daarom blijken er nog andere geheimenissen in deze tekst - Daniël 12 : 11 - verborgen te zijn. Hieruit blijkt dat wij nog zo dikwijls door een spiegel in een duistere rede zien. - 1 Corinthe 13 : 12.
Dit neemt echter niet weg, dat er ten opzichte van deze 1290 dagen in elk geval op een van tevoren vastgestelde tijd wordt gezien. Op een bestemde tijd, waarin het gebouw der verwoesting in zoverre voltooid zal zijn, dat zijn toekomstige bewoner (namelijk het beest dat uit de afgrond op zal komen) er zijn intrek in zal kunnen nemen.
Vandaar dit verschil in de *tweeënveertig maanden* of 1260 dagen der vertreding - 11 : 2 - en die 1290 dagen van de inbezitneming van dit gebouw door het beest dat uit de aarde op zal komen.

Hoewel het er in Daniël 12 : 11 de schijn van heeft, dat de verwoesting van het Nieuwtestamentische Jeruzalem na 1290 jaardagen voltooid zal zijn, is het toch opmerkelijk dat het eeuwige oordeel hier niet in het geding gebracht wordt, zoals dit wel het geval is geweest in Daniël 12 : 7.
Op het einde der dagen moet blijkens Daniël 12 : 12 en 13 nog een bepaalde tijd gewacht worden. Want de Man Die met fijn linnen bekleed was - Daniël 12 : 7 - heeft tot hem gezegd: "Ga henen en rust tot het einde." - Daniël 12 : 13.
Maar tot de Kerk in het algemeen heeft hij gezegd: "Welgelukzalig is hij die verwacht en raakt tot duizenddriehonderdvijfendertig dagen." - Daniël 12 : 12.

13 : 5b

Wanneer wij met geheiligde aandacht gelet hadden op Daniël 9 : 27, dat er over de gruwelijke vleugel van dit verwoeste gebouw der Nieuwtestamentische Kerk, zoals deze door het uit de zee opgekomen beest (de Rooms-Katholieke Kerk) verwoest is, opnieuw een verwoester zal komen, ook tot de voleinding toe, die, vastelijk besloten zijnde, zal uitgestort worden over de verwoeste (namelijk in de persoon van dit gruwelijke beest dat uit de aarde op zal komen) en dat deze zijn intrek zal nemen in die opgerichte gruwelijk verwoeste vleugel om haar verwoesting verder te voltooien, dan zouden wij zijn verwoestende werk beter hebben kunnen kennen.

Gedurende de korte tijd dat dit afgrondsbeest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal zwaaien - blijkens 17 : 8b en 10c - te weten vanaf 1789 tot 2065, zal hij in versnelde mate haar verwoesting voltooien. Dit hopen wij in de verklaring van 16 : 12b en c uitvoerig aan te tonen.
Gedurende zijn regering zal hij de Kerk in duizend en één stukken scheuren, een wereldomvattende revolutionaire vakbeweging stichten, vrijheid, gelijkheid en broederschap in haar vanen voerende, hierdoor twee wereldoorlogen ontketenen en voorts door de tekenen die dit beest te doen zijn gegeven, de tijden en de Wet veranderen.

Ondanks onze aanvankelijke opmerkingen over deze 1290 dagen rijzen er toch nog wel vragen rondom deze tijdsperiode. De tijd waarin deze aangevangen is, is duidelijk genoeg, namelijk ongeveer in het jaar 70 van onze jaartelling.
Maar de tijd dat de 1290 dagen geëindigd zijn, ook al aanvaarden wij elke dag voor één jaar, is minder duidelijk.
Naar onze mening heeft de oprichting van de vleugel van dit gebouw der verwoesting in beginsel geduurd totdat het 'protest' tegen deze verwoesting van de Gemeente des Heeren is geboren. Aanvankelijk reeds in beginsel in de dagen van John Wiclif 1324 - 1384. En in de dagen van Johannes Hus 1369 - 1415.

En vanaf de dagen van de grote Hervormers Luther en Calvijn heeft Johannes een ander beest uit de aarde zien opkomen, zich evenwel nog niet in zijn sluwheid openbarende, want het woord 'opkomen' wijst op een langdurig proces, hoewel de kracht en de troon en de grote macht die de draak aan het uit de zee opgekomen beest gegeven had, na dit protest in verhevigde mate geopenbaard zijn. Dit is gebleken uit de vervolging, het vermoorden en verbranden van de zeer vele protestanten door de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
Maar het uit de aarde opgekomen beest heeft een andere tactiek, een veel sluwere aangewend, vooral toen hij dit opgerichte gebouw betrokken heeft. In zíjn dagen liggen de lijken van de getuigen van Jezus op onzichtbare wijze op de straat der stad die geestelijk Sodom en Egypte genaamd wordt. - 11 : 8. Vanaf die tijd is het, dat hij deze gruwelijk verwoeste vleugel der Kerk naar haar algehele ondergang gevoerd heeft. Door en onder zijn leiding heeft de uitwendige Kerk haar bestaansrecht prijsgegeven en is zij ten ondergegaan of zal zij ten ondergaan in een massavereniging der volkeren. - Mattheüs 24 : 23 en Lukas 17 : 21.

DE VIERDE PROFETIE, deze is geboren uit de derde profetie en luidt: "Welgelukzalig is hij die verwacht (vert. N.B.G.: die blijft verwachten) en raakt tot duizenddriehonderdvijfendertig dagen." - Daniël 12 : 12.
En juist op die woorden "die blijft verwachten" willen wij de nadruk leggen. Dat is hier niet alleen slechts steeds de hoop en de roem aller gelovigen. "Die blijft verwachten" zelfs ook dan nog, als hij ervaren moet dat de getuigen van Jezus vermoord liggen op de straten van het machtige Babylon en in latere tijden op de straten van het geestelijke Sodom en Egypte. "Die blijft verwachten" zelfs ook dan nog als hij ziet dat het uit de aarde opgekomen beest, vooral door de tekenen die hem te doen zijn gegeven, zijn triomfen viert in de vervallen Kerk des Heeren.

13 : 5b

Ja "welgelukzalig is hij die blijft verwachten", zelfs als hij mede ervaren moet, dat de duivel door middel van dit uit de afgrond opgekomen beest zijn intrek genomen heeft in het verwoeste gebouw der uitwendige Kerk.
"Die blijft verwachten" de uiteindelijke triomf van onze God "en raakt tot duizenddriehonderdvijfendertig dagen."

Na deze verklaring blijkt echter de grootste glorie van deze vierde profetie nog verborgen gebleven te zijn.
Wanneer wij de glorie van hetgeen geprofeteerd is in Daniël 8 : 13 en 14 hierbij betrekken, zal dit gaan blijken. Deze profetie is op zichzelf al wonderbaarlijk en bovenmate vol van glorie, omdat het een vraaggesprek is tussen twee heiligen, dat aldus luidt: "Tot hoelang zal dat gezicht van het gedurig offer en de verwoestende afval zijn, dat zowel het heiligdom als het heir ter vertreding overgegeven zal worden? En hij zeide tot mij: "Tot tweeduizend en driehonderd avonden en morgens, dán zal het heiligdom gerechtvaardigd worden."
Dit gezicht wordt in Daniël 8 : 26 besloten met de woorden: "Het gezicht nu van avond en morgen, dat er gezegd is, is de waarheid en gij, sluit dit gezicht toe, want er zijn nog vele dagen toe."
Dat dit gezicht en dit getal van de tweeduizend en driehonderd avonden en morgens in geen enkel opzicht verband houdt met de dagen en maanden, zoals deze in de drie genoemde of de zes nog te noemen plaatsen aangewezen worden, staat naar onze overtuiging onomstotelijk vast. Dit blijkt duidelijk uit de twee hieraan voorafgaande teksten Daniël 8 : 11 en 12. Want in vers 11 wordt de wegneming van het gedurig offer en de nederwerping van het (Joodse) heiligdom in het geding gebracht. En in vers 12 de afval tegen (of van) het gedurig offer én de nederwerping van de Waarheid door het volk der Joden.
Dit ziet ongetwijfeld op de verwerping van de Heere Jezus Christus door het volk der Joden en op hun tijdelijk afval van de Waarheid.

Hieruit is de vraag van de heilige aan de ongenoemde voortgevloeid, namelijk ter onderrichting aangaande de dingen die haast geschieden moeten.
In de eerste plaats ter onderrichting van de dienstknechten des Heeren, die zich in die dagen nog onder het Joodse volk bevonden, dat hun volk Israël zich in het laatste der dagen bekeren zal tot de Heere hun God. Maar anderzijds ook ter onderrichting van de gelovigen onder de heidenen die in die dagen der bekering van Israël zullen leven. Te weten die hoogst belangrijke vraag in Daniël 8 : 13: "Tot hoelang?" Namelijk tot hoelang zal deze toestand van afval der Joodse natie, dat zij van offeranden verstoken zullen zijn, duren? Ja, dat zij Hét Offer van de Heere Jezus Christus verwerpen zullen? En van hun verwoestende afval, dat zowel het heiligdom als het heir (namelijk der Joodse natie) ter vertreding overgegeven zal worden?
Dan is het beslissende en positieve antwoord op die vraag: "Tot tweeduizend en driehonderd avonden en morgens, dan zal het heiligdom gerechtvaardigd worden." Dat wil zeggen: Dan zal de Joodse natie de verwoesting van hun vroegere heiligdom rechtvaardigen. Dan zullen zij tot de erkentenis komen, dat zij in de verwerping van Jezus van Nazareth hun Messias verworpen en gekruisigd hebben.
Dat zal de tijd zijn van de bekering der Joden, waarvan op velerlei wijze geprofeteerd is onder het Oude Verbond. Namelijk na tweeduizend en driehonderd jaren van duisternis en rouw voor het Joodse volk, na tweeduizend en driehonderd jaren, alle vol morgens van hoop en verwachting op de komende verlossing, zal hun aanneming geopenbaard worden. - Romeinen 11 : 15.
Dit betekent naar onze overtuiging dat in de tweede helft van de 24e eeuw de belofte van het herstel van de Joodse natie als volk van God in vervulling zal gaan.
Dat zal voor de Nieuwtestamentische Kerk zijn als het leven uit de doden. - Romeinen 11 : 15.

13 : 5b

Maar "welgelukzalig is hij die blijft verwachten" ook na de verwoesting van het heiligdom in het jaar 70 en ook na de verwoesting van het Nieuwtestamentische heiligdom door het uit de zee opgekomen beest en ook na de verwoesting der Kerk door het uit de afgrond opgekomen beest en ook dan nog blijft verwachten als de satanas uit zijn gevangenis ontbonden zal worden om de volken te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn - 20 : 7 en 8 - "en raakt tot duizenddriehonderdvijfendertig dagen." - Daniël 12 : 12.
Hoewel hiermee het einde der tijd in het geding gebracht wordt, blijft dit toch in deze profetieën toegesloten en verborgen.

DE VIJFDE PROFETIE over deze twee Nieuwtestamentische tijdsperioden staat in 11 : 2b en luidt aldus: "En zij (de heidenen) zullen de heilige Stad vertreden *tweeënveertig maanden.*"
Dit is de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode.

DE ZESDE PROFETIE, die op de voorgaande aansluit, staat in 11 : 3b en luidt aldus: "En zij zullen profeteren duizendtweehonderdzestig dagen met zakken bekleed."
Ook deze heeft alleen betrekking op de eerste periode en komt overeen met hetgeen in 13 : 1 t/m 10 wordt vermeld.

DE ZEVENDE PROFETIE staat in 11 : 9 en luidt aldus: En de mensen uit de volken en geslachten en talen en natiën zullen hun dode lichamen zien drie dagen en een halve."
Deze profetie heeft uitsluitend betrekking op de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode en komt overeen met hetgeen in 13 : 11 t/m 18 vermeld wordt.

DE ACHTSTE PROFETIE over deze tijdsperiode staat in 12 : 6 en luidt aldus: "En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij een plaats had, haar van God bereid, opdat zij haar aldaar zouden voeden duizendtweehonderdzestig dagen."

Dit is in de zin van de vorige openbaringen over deze tijdsduur in wezen geen profetie, omdat deze is voortgevloeid uit de openbaring van Gods eeuwige Vrederaad, zoals deze in tekenen in de hemel is uitgebeeld.
Daarom zijn in feite alle profetieën en alle openbaringen over de tijdsperioden (zoals deze tenslotte in hoofdstuk 13 in hun vervulling geopenbaard worden) voortgevloeid uit hetgeen in de eerste helft van hoofdstuk 12 geopenbaard is.

DE NEGENDE PROFETIE over deze tijdsperiode staat in 12 : 14 en luidt aldus: "En aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens groten arends, opdat zij zou vliegen in de woestijn, in haar plaats, alwaar zij gevoed wordt een tijd en tijden en een halve tijd, buiten het gezicht der slang."
Zelfs deze profetie is in feite een gevolg van hetgeen in 12 : 6 geopenbaard is. Want de woorden "buiten het gezicht der slang" wijzen de staat der Kerk aan in het laatste der dagen, namelijk in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode, vandaar het begrip "halve tijd."
Al is het dat de heidenen de heilige Stad *tweeënveertig maanden* vertreden zullen - 11 : 2 - en dat het beest dat uit de afgrond op zal komen, de heiligen in de Kerk zelfs overwinnen en doden zal - 11 : 7 en 13 : 7 - de Heere zal Zijn uitverkoren volk in deze woestijn van de volkeren der wereld toch op bijzondere wijze voeden (onderhouden) omdat de Heere haar aldaar een plaats bereid zal hebben.

DE TIENDE PROFETIE, de laatste maal dat deze periode(n) in het geding gebracht wordt (worden), is ons tekstgedeelte, dat wij hier herhalen: *En hetzelve werd macht gegeven zulks te doen tweeënveertig maanden.*
Zoals wij reeds gezegd hebben is dit in wezen de vervulling van alle voorgaande profetieën en mededelingen, betrekking hebbende op de eindtijd.
Omdat deze tijdsperiode in hoofdstuk 13 maar eenmaal in het geding gebracht wordt, betekent dit dat alle dingen die haast

geschieden moeten (vanaf de hemelvaart van onze Heere Jezus Christus tot aan Zijn wederkomst op de wolken des hemels) in dit 13e hoofdstuk vervat zijn.

Aanvankelijk zijn erin geopenbaard de grote dingen en godslasteringen die de draak uit zijn mond geworpen heeft en vervolgens zullen er de wonderlijke dingen in geopenbaard worden van het uit de aarde opgekomen beest, dat al de macht zal uitoefenen van het eerste beest in tegenwoordigheid van hetzelve. Maar hun beider ondergang zal in het besluit van dit hoofdstuk geopenbaard worden.
Het wonderlijke achttiende vers zal hierover nog een lichtstraaltje werpen.

6 *En het opende zijn mond tot lastering tegen God, om Zijn Naam te lasteren en Zijn tabernakel en die in de hemel wonen.*

Dit zijn alle kentekenen waaraan dit uit de (volkeren)zee opgekomen beest te herkennen zal zijn voornamelijk in de eerste periode der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis.
Er zullen nog andere kentekenen aangewezen worden waaraan het in de loop der tijden te herkennen zal zijn, namelijk de genezing der bijna dodelijke wonde die aan dit beest toegebracht zal worden, alsook de aanvankelijke tijdsduur van de alleenregering van dit uit de zee opgekomen beest.
Maar in onze tekst en ook in de volgende worden enige daadwerkelijke kenmerken van dit beest geopenbaard waaraan het te kennen zal zijn. In dit zesde vers betreft het nog slechts het spreken van dit beest, zijn daden zullen in vers 7 geopenbaard worden.

De samenstelling van onze tekst is wederom bovenmate wonderbaar.
Waarom staat er niet zonder meer en rechtstreeks: En het lasterde Gods Naam en Zijn tabernakel en die in de hemel

wonen? Waarom die woorden: *En het opende zijn mond?* Zouden die naar onze vleselijke overleggingen niet best gemist kunnen worden? Dit had naar menselijke overleggingen aan de betekenis der tekst geen enkele afbreuk gedaan.
Maar nu ze er wél staan, moeten ze derhalve een bijzondere betekenis hebben. Het is immers de Heilige Geest Die deze tekst aldus heeft doen samenstellen.
Wij menen, dat door het voorafgaan van de woorden *en het opende zijn mond* wordt aangewezen dat het beest wel vanaf het begin in de Nieuwtestamentische Gemeente werkzaam is geweest met zijn duivelse werkingen, maar dat het door deze drie bijzondere *lasteringen* geleidelijk aan getracht heeft de Gemeente des Heeren te vergiftigen.
Zo is het ook voorzegd door de apostel Paulus aan de Gemeente der Thessalonicensen: "De verborgenheid der ongerechtigheid wórdt alrede gewrocht." - 2 Thessalonicensen 2 : 7.
Alleen zijn deze zijn gruwelen nog lange tijd tegengestaan door de zuivere verkondiging van het Evangelie door de vele getrouwe leraars in de Kerk. Daarom wijzen deze woorden: *en het opende zijn mond* een ontwikkelingsproces aan in de Kerk.
Daarom heeft Paulus gezegd: "Wat hem wederhoudt, weet gij." - 2 Thessalonicensen 2 : 6.

Hieruit blijkt dat de verborgenheid van deze ongerechtigheid vanaf de oorsprong der Nieuwtestamentische Gemeente in beginsel wel in haar aanwezig was, maar door de krachtige werking van de Heilige Geest in het midden der Gemeente (naar Gods wijze bestuur) is deze ongerechtigheid niet zo spoedig uitgebroken.
Dit komt overeen met de verklaring van de derde profetie - Daniël 12 : 11 - namelijk dat het een verwoesting is die ópgericht wordt, zoals een bouwwerk opgericht wordt. Paulus heeft immers ook gezegd dat het een werking des satans is - 2 Thessalonicensen 2 : 9 - die zich ook zal openbaren in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen, gelijk dit ook blijkt in ons teksthoofdstuk 13 : 12 t/m 17.

Ook zijn geestelijke zoon Timotheüs heeft Paulus op dezelfde wijze onderwezen waaraan dit beest in latere tijden te herkennen zal zijn. Namelijk aan "het zich begeven tot verleidende geesten en leringen der duivelen, door geveinsdheid der leugensprekers, hebbende hun eigen geweten als met een brandijzer toegeschroeid; verbiedende te huwen, gebiedende van spijzen te onthouden." - 1 Timotheüs 4 : 1 t/m 3. Vooral aan deze laatste twee is de Kerk, zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, te herkennen. Het celibaat van haar priesters is algemeen bekend, alsook de verplichte vastendagen die zij voorschrijft. In dit opzicht behoeft er dus geen enkele twijfel over deze verklaringen te bestaan.

De toenemende goddeloosheid in de Nieuwtestamentische Kerk is een verwoesting die verwoesting (voort)brengt, zoals dit in Daniël 12 : 11 (vert. N.B.G.) gezegd is. En hierom is deze verwoesting te vergelijken met een bouwwerk dat in de verwoesting van het aardse Jeruzalem is opgericht. Dit blijkt uit de gestadige vorderingen in de goddeloosheid. Deze zullen doorgaan, allereerst totdat de eerste gruwelijke vleugel - Daniël 12 : 11 - van het gebouw der Kerk dat de draak verwoesten wil, voltooid zal zijn, opdat het beest dat uit de afgrond op zal komen er alsdan zijn intrek in zal kunnen nemen. Deze zal er echter slechts een korte tijd in wonen (ongeveer 276 jaar).
Daarna zal de draak (de satanas) zelf uit zijn gevangenis ontbonden worden blijkens 20 : 3 en 7, om de rest van het gebouw der verwoesting op te richten en te voltooien.
Aanvangende met het ontketenen van de derde wereldoorlog, daarna het militarisme uitbannende - Jesaja 2 : 4; Micha 4 : 3 en 4 - vervolgens een uitwendige vrede stichtende, zodat een ieder zal zitten onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom, zodat zij zullen zeggen: "Het is vrede en zonder gevaar." - 1 Thessalonicensen 5 : 3.
Ja zelfs de gehele wereld zal toevloeien tot de berg des Heeren om op hun wijze God te dienen. "Want alle volken zullen

(alsdan) wandelen elk in de naam zijns gods; maar wij (het bekeerde Israël en de overgeblevenen van de oorspronkelijke Ge-réformeerde Kerk) zullen (alsdan) wandelen in de Naam des HEEREN ónzes Gods, eeuwiglijk en altoos." - Micha 4 : 5. Dit zal het beeld der Kerk en der wereld zijn in de laatste zes of zeven eeuwen der wereldtijdgeschiedenis, als de satanas zelf wederom zal uitgaan om de volkeren te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn. - 20 : 7 t/m 9. Dit blijkt ook uit 2 Petrus 3 : 2 t/m 7.

Ten opzichte van de gestadige verwoesting der Kerk: Reeds in de Gemeente van Pergamus was de troon des satans, maar in haar werd nog vastgehouden aan het Woord des Heeren en werd het geloof nog niet verloochend. Maar blijkens onze tekst zal het beest steeds meer *zijn mond gaan openen tot lastering tegen God en tegen Zijn tabernakel en tegen degenen die in de hemel wonen.*
Het lastert God, als het maakt dat zij Zijn Waarheid veranderen in hun leugens.
Het lastert Zijn tabernakel, als zij Gods kinderen verbranden en verdoemen en in de ban van hun kerk doen.
Het lastert degenen die in de hemel wonen, als het maakt dat zij de gestorven heiligen vereren en leren zullen dat zij Maria, de moeder des Heeren, tot voorspraak bij God nodig zullen hebben.

Na al deze aanwijzingen zou het overbodig moeten zijn om nog meer bewijzen aan te voeren dat dit alles duidt op het verval der Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is.
Maar vanwege de hoge ernst der zaak en omdat er steeds mensen zullen zijn die (evenals ten tijde van de Reformatie der Kerk) aangevochten worden of hun protest tegen Rome geoorloofd is, willen wij nogmaals 2 Thessalonicensen 2 : 4 in het geding brengen. Paulus zegt aldaar, geleid door de Heilige Geest, dat de mens der zonde zich tegenstellen en verheffen zal boven al wat God genaamd of als God geëerd zal worden,

alzo dat hij in de tempel Gods als God zal gaan zitten, zichzelf vertonende dat hij God is, zichzelf (evenals God) onfeilbaar verklarende. Zich met zijn priesters de macht toeëigenende om de zonden te vergeven en een praal tentoonspreidende die de ogen der eenvoudigen verblinden zal, zoals blijken zal in hoofdstuk 17.
Dit is ook de aard van de draak die aan dit beest zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht gegeven heeft, die in het verlaten van zijn plaats bij God de Allerhoogste gelijk heeft willen worden. - Jesaja 14 : 14.
Zijn *lasteren van God* wordt ook hierin openbaar, als hij de lichamelijke tegenwoordigheid van de Heere Jezus in het brood en de wijn van het Heilig Avondmaal des Heeren aan het volk onderwijst. Zeer terecht hebben onze vaderen dit (in de Reformatie der Kerk) veroordeeld als een vervloekte afgoderij. - Zondag 30 vr. en antw. 80 van de Heidelbergse Catechismus.
En verder de velerlei eigenwillige godsdienst van de Roomse Kerk, als daar zijn hun kloosterorden, hun aflaten, hun verdienende, goede werken en zeer veel andere dingen. Men zou toch wel met geweld de ogen moeten willen sluiten om uit al deze dingen niet onbetwist vast te stellen dat zij de Rooms-Katholieke Kerk betreffen. Hoewel dit nog niet eens alles is wat tegen haar getuigt, want vers 7a zegt:

7a *En hetzelve werd macht gegeven om de heiligen krijg aan te doen.*

Ontelbaar veel *heiligen* zijn in de loop der eeuwen op velerlei wijze door de Roomse Kerk vermoord, alleen omdat zij weigerden met hun godslasteringen gemeenschap te hebben. De geschiedenis getuigt ervan. Een oceaan van bloed en tranen en onnoemelijke benauwdheden heeft zij over Gods liefste kinderen en hun huisgezinnen uitgestort.

Wij willen nog even apart aandacht schenken aan de woorden

hetzelve (St.Vert.) of *hem* (vert. N.B.G.).
Hoewel er niet veel verschil is, wijst het woord *hem* wat duidelijker op een persoon als vertegenwoordiger van de Roomse Kerk, n.l. op hun pausen. Van hen is in feite de opdracht uitgegaan om Gods kinderen te vermoorden.
Mochten er ondanks al deze bewijzen nóg mensen zijn die dit niet willen aannemen, dan moeten zij door dit tekstgedeelte hiervan toch wel overtuigd worden. Het zal toch moeilijk voor hen zijn om de brandstapels en de martelingen der gelovigen door de Roomse Kerk (vooral tijdens de Reformatie der Kerk) te ontkennen.

Ook willen wij nog op een tegenstelling de aandacht vestigen. In hoofdstuk 11 wordt gezegd dat het beest dat uit de afgrond opgekomen is, *de heiligen krijg heeft aangedaan,* maar ons tekstgedeelte zegt, dat het 't beest is dat uit de zee opgekomen is.
Deze ogenschijnlijke tegenstelling toont echter aan, dat deze twee beesten in feite één zijn in hun werkingen en hieruit blijkt, hetgeen wij reeds eerder gesteld hebben, dat zij in de tweede periode tot een eenheid zullen worden.
Dat Johannes aldus over deze *krijg* van het beest uit de afgrond geprofeteerd heeft, vloeit voor uit het feit dat hij de *krijg* van het uit de zee opgekomen beest tegen *de heiligen* reeds vermeld had in 11 : 2. Namelijk dat zij de heilige Stad tweeënveertig maanden vertreden zouden.
Maar het beest dat uit de afgrond op zal komen, zal hen niet alleen overwinnen, maar zal Gods getuigen in de Kerk doden. - 11 : 7.

Naar onze overtuiging zijn wij in onze dagen (A.D. 1987) dicht genaderd tot deze doding der getuigen van Jezus. Niet op de wijze zoals het uit de zee opgekomen beest *de heiligen* vermoord heeft, want dat beest heeft moeten ervaren dat het bloed der martelaren het zaad der Reformatorische Kerk is geworden. Dat doden en die martelingen der *heiligen* heeft het

uit de zee opgekomen beest meer ergernis dan satanische vreugde opgeleverd. Daarom zal het beest dat uit de afgrond op zal komen de vernietiging der Kerk op een andere en sluwere wijze aanpakken.
Hij zal door middel van zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, aan al zijn revolutionaire activiteiten een Christelijk tintje trachten te geven. Zijn doden van de getuigen van Jezus zal hierin bestaan, dat hij zal trachten te bewerkstelligen dat de (door hem voortgezette) verwoesting in de Reformatorische Kerk tot gevolg zal hebben dat zij haar bestaansrecht zelfs verliezen zal. Zij zal dit verloochenen door zich weer te gaan verenigen met de Roomse Kerk (met het uit de zee opgekomen beest) ja zelfs met allerlei godsdiensten die er op de aarde zijn, in een valse oecumene.
Hieruit blijkt hoe ernstig het gesteld zal zijn met de uitwendige Kerk als het beest dat uit de aarde opgekomen zal zijn, zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien.
Aan het doden der *heiligen* in vuur en vlammen en in alle mogelijke folteringen door het uit de zee opgekomen beest werd door de wereld niet eens aandacht besteed. Maar dit, dat de Kerk der Reformatie zich weer verenigen zal met de volgelingen van het uit de zee opgekomen beest, zodat de bijna dodelijke wonde die hem aan een zijner hoofden was toegebracht, weer genezen zal zijn en dat dit uit de aarde opgekomen beest zich bovendien verenigen zal met dit vorige beest in een valse oecumene, betekent niet alleen blijkens 11 : 7 en 13 : 7 de dood der getuigen van Jezus in de Kerk, maar ook volgens het volgende tekstgedeelte, dat aan dit beest macht gegeven zal worden over alle geslacht en taal en volk. Dit alles zal het uit de aarde opgekomen beest veroorzaken door gebruik te maken van zijn twee hoornen, des Lams hoornen gelijk.
Met de ene heeft hij de Kerk der Reformatie in duizend en één stukken gescheurd, om haar daarna (naar het woord van Jezus dat zij één moeten zijn) in een valse oecumene weer te verenigen.

Met de andere (ook al omdat hem macht gegeven is over alle geslacht en taal en volk) heeft hij in een wereldomvattende revolutiegeest miljoenen verleid om zich in Christelijke organisaties te verenigen en heeft hij de protestanten ervan overtuigd, dat de oorzaak van hun protest tegen de Roomse Kerk nu wel verdwenen is. Er is immers veel veranderd. Zij mogen nu ook de Bijbel lezen en zelf onderzoeken. Ja zij werkt zelfs samen met de protestanten om een deugdelijke en verantwoorde Bijbelvertaling tot stand te brengen. Wat scheidt ons eigenlijk nog van hen? En bovendien wil zij samen met de protestanten in de wereldraad van kerken haar activiteiten ontplooien.
Dit opent immers perspectief voor de protestanten voor de uitbreiding van het Evangelie als nooit tevoren.
Want zegt vers 7b:

7b *En hetzelve werd macht gegeven over alle geslacht en taal en volk.*

Nu is Rome (het uit de 'volkeren'zee opgekomen beest) er zelf ook steeds op uit geweest om *alle geslachten en talen en volken* onder háár macht en gezag te vergaderen. En gelet op het feit dat de werking van het beest uit de afgrond in beginsel reeds in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, te zien is geweest, zo blijkt uit ons tekstgedeelte dat zij nu tezamen deze *macht* die hun *gegeven is over alle geslacht en taal en volk,* in een oecumenisch verbond tot gelding trachten te brengen.
Reeds in onze dagen begint dit te blijken in de wereldraad van kerken, die kennelijk door het uit de aarde opgekomen beest is opgericht blijkens ons tekstgedeelte, want ook hierin openbaren zich zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk.
In die wereldraad gaat hoe langer hoe meer de opvatting heersen: Of men nu Mohammedaan of Hindoe of Boeddhist is, of welke vreemde leer van de een of andere Indische goeroe men ook aanhangt, het zijn, naar het zeggen van het uit de aar-

de opgekomen beest met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, toch allemaal mensen van God, die elk op hun wijze God zoeken. En die behoren allen één te zijn en vertegenwoordigd te zijn in de wereldraad van kerken.
God heeft echter Zijn Kerk, en vooral de Ge-réformeerde Kerk in verband met haar uitwendige bestaansrecht, niet ongewaarschuwd deze vreselijke en heilloze weg op laten gaan, want de Heere heeft Johannes en door Johannes Zijn twee getuigen, opdracht gegeven om "te profeteren voor vele volken en natiën en talen en koningen." - 10 : 1. En dat profeteren is tot de *volken en geslachten en talen* en natiën doorgedrongen. - 11 : 9.
Uit 11 : 9 en 10 blijkt wat dit profeteren der getuigen van Jezus onder hen teweeggebracht heeft, namelijk de getuigen van Jezus vermoord en die op de aarde wonen allen tezamen verblijd dat zij tot zwijgen gebracht zijn.

Hieruit blijkt dat elk mens van nature (zeer velen zelfs zonder te geloven dát het zo is) een afschuw heeft van de zuivere prediking en van de ware godsdienst.
Dit blijkt ondermeer hieruit (en voornamelijk in onze tijd is dit te zien) dat miljoenen mensen zich in de zogenaamde gekerstende wereld van de Kerk der Reformatie afgewend hebben. Velen onder hen zeggen zelfs dat ze nergens meer aan doen.
Maar het opmerkelijke is, dat als er sekten de kop opsteken, onder het mom van Christelijk te zijn (zoals er zovele sekten in binnen- en buitenland zijn in onze dagen) al zijn ze nog zo goddeloos en heidens, deze in korte tijd soms miljoenen aanhangers weten te verwerven. Want aan het beest is door zijn leidsman, de draak - 13 : 2, niet alleen "macht gegeven om de heiligen krijg aan te doen en die te overwinnen" - 13 : 7a - maar blijkens ons tekstgedeelte ook *macht over alle geslacht en taal en volk*
Het zal het beest dat uit de aarde opkomen zal, weinig of niets interesseren of zij een kerkelijk leven willen handhaven of

niet. Dáár heeft het geen bezwaar tegen, als het zíjn *macht* maar over hen en over allen die op de aarde wonen kan uitoefenen.
Daarom zegt het volgende tekstgedeelte:

8a *En allen die op de aarde wonen zullen hetzelve aanbidden.*

Althans *allen*, welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams, Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.
Het is in hoge mate verbazingwekkend, dat door dit woord *allen* in feite "de tempel Gods en het altaar en degenen die daarin aanbidden" - 11 : 1 - en de heiligen tegen wie het beest oorlog gevoerd heeft - 13 : 7 - nu geheel uit het gezichtsveld verdwenen zijn. Dit betekent in feite dat de gehele Reformatorische Kerk uit het gezichtsveld verdwenen is. Dit komt, omdat zij haar bestaansrecht verloochend heeft.
Hieruit volgt, dat een Kerkreformatie als ten tijde van Luther en Calvijn niet meer te verwachten is, daar *allen die op de aarde wonen* (met uitzondering van hen wier namen geschreven staan in het Boek des Levens des Lams) *het beest zullen aanbidden.*
Sinds het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien en bewerkstelligd heeft, dat de verdeelde Kerk opgegaan is in de oecumene en het een wereldraad van kerken gesticht heeft, zullen zich ongetwijfeld nog wel groepen van mensen vormen, die als de voortplanting der ware Kerk erkend willen worden, maar God zal hen als zodanig niet meer willen erkennen.
Dit blijkt uit het woord *allen.* De Kerk der Reformatie is geworden het Laodicéa der eindtijd. De Heere zal haar uit zijn mond spuwen, omdat zij lauw is en noch heet noch koud. - 3 : 16.
God zal van die tijd af en voortaan (evenals Hij dit van Zijn oude Verbondsvolk geprofeteerd heeft) Zelf naar Zijn schapen

gaan vragen en hen opzoeken. - Ezechiël 34 :11.
Dit is ook gebleken in de uitgespuwde Gemeente van Laodicéa, als de Heere tot haar zegt: "Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; indien iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem Avondmaal houden en hij met Mij." - 3 : 20.
Laten wij hier letten op het persoonlijke in deze tekst. Hieruit blijkt, dat de Gemeente van Laodicéa als Gemeente uit het gezichtsveld verdwenen is.

Zo ook de oorspronkelijke Kerk der Reformatie.
Het uit de aarde opgekomen beest heeft haar eerst in duizend en een stukken gescheurd en hen daarna in een valse oecumene verenigd, zodat zij lauw geworden is, noch heet noch koud zijnde. Daarom heeft God haar uitgespuwd en heeft zij als Kerk geen bestaansrecht meer. Niet dat de kerken overal ter wereld hun uiterlijke aanzien geheel zullen verliezen. Er zullen echter veel meer gemengde huwelijken komen, ook wisseling van dominees en pastoors op de kansels der kerken en in latere tijden zullen zelfs Islamietische, Boeddhistische en Hindoestaanse priesters op de kansels der kerken verschijnen, want, zullen zij zeggen, wij dienen tenslotte toch allemaal dezelfde God.
Of men dit heden wil aannemen of niet, zal aan de waarheid ervan niets veranderen, want vast staat, dat *állen die op de aarde wonen het beest zullen aanbidden.*
Er zal wel blijkens vers 8b een uitzondering zijn op die *allen*, maar die ligt op een hoger vlak. Die ligt niet meer in het Kerk-zijn, ook niet meer in het getuigen der twee getuigen ten tijde der vertreding der Kerk door het eerste beest - 11 : 3 - want die zijn vermoord. - 11 : 7. Die ligt ook niet meer in de aan-wezigheid der heiligen in de Kerk, tegen wie het beest oorlog gevoerd heeft, want hun nageslacht heeft het protest tegen de gruwelen van het eerste beest opgeheven.
Die uitzondering ligt (en dit is de uitzonderlijke glorie van deze tekst en van de wonderbare samenstelling van Gods

Woord) in de uitverkiezing en wel zodanig, dat de uitgezonderden in de ontkennende zin worden aangewezen. En waarom? Omdat zij, als Rachels kinderen ten tijde van de geboorte van de Heere Jezus, vermoord zijn. - Mattheüs 2 : 16 t/m 18.
Gods ware volk zal in die barre tijden evenals Rachel wenen over zijn kinderen en weigeren zich te laten troosten, omdat ze niet zijn. - Jeremia 31 : 15b. Maar de glorie van hun troost zal liggen in de uitverkiezing van Gods volk ten leven.
Tot hen zal de HEERE zeggen: "Bedwing uw stem van geween en uw ogen van tranen, want er is loon voor uw arbeid, spreekt de HEERE, want zij zullen uit des vijands land wederkomen. En er is verwachting voor uw nakomelingen, spreekt de HEERE." - Jeremia 31 : 16 en 17a.

Hoewel ons tekstgedeelte zegt, dat *allen die op de aarde wonen, het beest zullen aanbidden,* zíj evenwel niet "welker namen geschreven zijn in het Boek des Levens des Lams." Want van de *aanbidders van het beest* geldt:

8b *Welker namen niet geschreven zijn in het Boek des Levens des Lams.*

Naar ons gevoelen bereikt de glorie van Gods Woord ten opzichte van zijn samenstelling in onze tekst haar hoogste toppunt.
Ten eerste omdat reeds in ons tekstgedeelte (althans naar onze vleselijke overleggingen) zo beslissend en nadrukkelijk het onderscheid wordt aangewezen tussen de godzaligen in de wereld en de rest, de grote massa dergenen die het beest en zijn beeld aanbidden zullen.
Ten tweede, omdat er zo'n buitengewoon uniek tekstgedeelte aan toegevoegd wordt, namelijk:

8c *Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.*

Temeer is deze toevoeging voor ons onbegrijpelijk, omdat (voor zover ons bekend) er geen tweede plaats in de ganse Bijbel is, waar deze toevoeging op deze wijze vermeld is. Van het Boek des Levens wordt op meerdere plaatsen in de Heilige Schrift melding gemaakt, namelijk in Exodus 32 : 32; Psalm 69 : 29; Filippensen 4 : 3; Openbaring 3 : 5; 20 : 12 en 21 : 27, maar geschreven te zijn in het Boek des Levens des Lams, *Dat geslacht is van de grondlegging der wereld,* blijkt alleen in onze tekst voor te komen.
Daarom moet onze tekst vooral door deze toevoeging en juist op deze plaats een ontzaglijke betekenis hebben. Want als (blijkens de genoemde plaatsen) geschreven te zijn in het Boek des Levens voldoende is om de eeuwige uitverkiezing ten leven van Gods uitverkorenen aan te wijzen, dan maakt deze toevoeging in onze tekst toch wel een grote uitzondering op deze regel.

Een ding staat vast, het is niet een doelloze, overbodige opsiering der tekst, om haar bij deze gelegenheid wat ontzaglijker te maken.
Neen, het zal gaan blijken dat deze toevoegingen en vooral die van ons tekstgedeelte bittere noodzaak zijn. Zij zijn voortgekomen en geboren uit de verschrikkelijke nood der wereld, sinds het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien. Hoeveel temeer zal dit zijn in de laatste eeuwen der wereldtijdgeschiedenis, als de satan zelf weer uit zijn gevangenis ontbonden zal zijn - 20 : 3 - en uit zal gaan om de volken te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn.

In feite wordt door deze toevoegingen het uitzonderlijke, vreselijke en diepe verval der oorspronkelijke, Ge-réformeerde Kerk geopenbaard en daarenboven tot welk een hoogte de macht des satans in de wereld geklommen is.
Want het uit de aarde opgekomen beest is (evenals het Lam Gods - 5 : 6) ook van hoornen voorzien, des Lams hoornen

gelijk, opdat allen die op de aarde wonen, hem des temeer aanbidden zullen en zij in die geestelijk stikdonkere nacht zullen geloven, dat hun namen geschreven staan in het Boek des Levens. Met als gevolg dat inderdaad miljoenen mensen, verleid zijnde door deze zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, zullen geloven dat hun namen geschreven staan in het Boek des Levens.
Daarom het onderscheid in onze tekst, zoals dit voorheen niet gezegd is: Welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams, *Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.*
Alleen daarin staan de namen van Gods gekenden geschreven. Maar allen die het uit de aarde opgekomen beest aanbidden, blijven aan de oppervlakte der dingen van deze vergankelijke wereld hangen.
Hun onderzoekingen gaan niet zo diep, dat zij het oog zouden richten op het Lam *Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.* Zij zijn betoverd doordat het beest hoornen had, des Lams hoornen gelijk en door die wonderlijke dingen die aan dit beest te doen zijn gegeven. Hun namen staan alleen geschreven in de boeken des natuurlijken levens, evenals die van het beest met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk.
Vanwege die vreselijke toestand in de wereld in die tijden is het zeer ernstige en ongebruikelijke vervolg sinds hoofdstuk 4:

9 *Indien iemand oren heeft, die hore.*

Deze korte tekst is om twee redenen hoogst merkwaardig. Bovendien is het een onverwacht en wonderlijk vervolg op de vorige tekst.
Omdat wij van nature verblind zijn in Goddelijke zaken, kunnen we terecht deze vraag stellen: Wat is het doel van deze tekst en wat heeft zij te betekenen op deze plaats? Als zij er niet gestaan had, zou geen schepsel haar ooit gemist hebben. En temeer is het een geheimenis, omdat het een onderbreking is in de voortgaande openbaring van de gruwelen van het

beest. Was zij nu nog na vers 10 gevolgd, dan zou haar verborgenheid wel gebleven zijn, maar toch op een geheel andere wijze dan nu het geval is.

Letten we op de gelijkluidende uitspraken, inzonderheid op die van de Heere Jezus, die Hij deed als Hij Zijn gehoor onderwezen had door middel van gelijkenissen, o.a. Markus 4 : 9 of bij gelegenheid van andere moeilijk verstaanbare zaken die het Koninkrijk Gods aangaan, zoals b.v. Mattheüs 11 : 15, dan gaan we misschien enigszins de betekenis begrijpen en de reden van het bestaan van deze tekst op deze plaats. (In die tekst ging het om het moeilijke verstaan van het optreden van Johannes de Doper).
Maar ook toen de Heere Jezus in de gelijkenis van de zaaier de schare die op het land was, onderwezen had - Markus 4 : 1 - bleven degenen die in Zijn nabijheid waren, met de twaalven zitten met de vraag naar de betekenis ervan.
En als de Heere alleen met hen was, zei Hij tot hen: "Het is u gegeven te verstaan de verborgenheden van het Koninkrijk Gods, maar degenen die buiten zijn, geschieden al deze dingen door gelijkenissen." - 4 : 11.

Daarom is ook onze tekst als een onderstreping van de woorden van de Heere Jezus, die Hij tot Zijn Vader in de hemel gesproken heeft ná de aankondiging van het oordeel over Chorazin, Bethsaïda en Kapernaüm, de steden in dewelke het meest Zijn krachten geschied waren. Namelijk: "In diezelve tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt en ze de kinderkens geopenbaard. Ja Vader! Want alzo is geweest het welbehagen voor U." - Mattheüs 11 : 20 t/m 26.
Zo ook hier en nu, als de Heilige Geest in dit dertiende hoofdstuk het oordeel over de wereld en de Kerk der Reformatie aanzegt, in dewelke Zijn krachten het meest geschied waren.

Het geheimenis der verborgenheid van dit negende vers ligt echter niet alleen in zijn aanwezigheid als zodanig, maar meer nog in hetgeen het níet heeft, namelijk in het ontbreken van de woorden: "Wat de Geest tot de Gemeenten zegt."
Dit is de tweede reden waarom deze tekst zo hoogst merkwaardig is.
In elk besluit der brieven die de Heere Jezus door Johannes aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië gezonden heeft, komen deze woorden wél voor.
Ook heeft de Heere Jezus Zelf deze woorden van onze tekst, *indien iemand oren heeft, die hore* (voorzover ons bekend) tot zeven maal toe laten vermelden in de Evangeliën zonder toevoeging van deze woorden: "Wat de Geest tot de Gemeenten zegt." Te weten in Mattheüs 11 : 15; 13 : 9 en 43; Markus 4 : 9 en 23; 7 : 16 en Lukas 8 : 8.

Daarom wanneer we op beide uitspraken met aandacht letten, zowel in de Evangeliën als hier in onze tekst, valt ons onmiddellijk op, dat hierin het woord "Gemeenten" ontbreekt, in tegenstelling tot in de brieven aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië.
Hierdoor gaat ons een licht op en gaan wij verstaan, waarom deze toevoeging in onze tekst ontbreekt. Namelijk omdat blijkens het voorgaande vers de Gemeenten der Reformatorische Kerk (namelijk als Gemeenten van Christus) opgehouden hebben te bestaan, omdat de Kerk haar bestaansrecht verloochend heeft door zich te vermengen met allen die op de aarde wonen blijkens 13 : 8, zich verenigende in een valse oecumene.
In die tekst heeft de Heilige Geest ons onderwezen, dat allen die op de aarde wonen, hetzelve zullen aanbidden met uitzondering van hen, welker namen geschreven staan in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.
Toen de Heere Jezus deze woorden: *indien iemand oren heeft, die hore,* sprak zonder de toevoeging "wat de Geest tot de

Gemeenten zegt" was dit, omdat er toen nog geen Gemeenten waren in de Nieuwtestamentische zin, zoals deze in latere tijden door de Heilige Geest gesticht zijn.
Uit het zevenvoudige refrein van deze woorden, gericht tot de zeven Gemeenten van Klein-Azië, blijkt dat de Gemeenten van het Nieuwe Testament een planting van de Heilige Geest zijn, Die de Heere Jezus voor Zijn volk verworven heeft en Die Hij uitgestort heeft over Zijn Kerk.

Voorts, na het *indien* van onze tekst volgt het "indien" van het volgende vers. Beiden zullen een rechtvaardige vergelding ontvangen, want 'die hoort' zal meer toegelegd worden, want zo wie heeft, dien zal gegeven worden, maar van degene die niet heeft, van dien zal genomen worden, ook wat hij heeft. - Markus 4 : 23 t/m 25.

10a *Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat zelf in de gevangenis, indien iemand met het zwaard zal doden, die moet zelf met het zwaard gedood worden.*

Zoals de Heere Jezus Zijn gelijkenissen aan Zijn discipelen verklaarde en hen in het bijzonder hierover onderrichtte, zo blijkt de Heilige Geest de feitelijke werken van het uit de zee opgekomen beest aan de dienstknechten van de Heere Jezus te openbaren. Niet alleen opdat zij zouden weten de dingen die haast geschieden moeten, maar ook opdat hun nadrukkelijk de gruwelen van dit beest bekendgemaakt zouden worden.

Het opmerkelijke is, dat het beest wel voor de aandacht gesteld is in de openbaring van zijn kracht en van zijn troon en van zijn grote macht die de draak hem gegeven heeft, zoals 13 : 2 dit onderwezen heeft.
Ook is bekendgemaakt, dat het beest zelf met een grote mond godslasteringen gesproken heeft en dat het is aangebeden door de gehele aarde.

Maar dat het Gods liefste kinderen *in gevangenissen geleid heeft,* hen op zijn pijnbanken gemarteld heeft en vele duizenden heiligen op brandstapels verbrand heeft, daarvan is tot op heden niets gebleken.
Alleen 13 : 7 heeft hierop een bedekte uitzondering gemaakt, want daarin werd gezegd: "En aan hetzelve werd macht gegeven om de heiligen krijg aan te doen en om die te overwinnen." Maar daar bleef het bij, want in hetzelfde vers ging het daarna weer onmiddellijk over de openbaring van zijn macht. En in 13 : 8 weer over de aanbidding van hetzelve door allen die op de aarde wonen.
Maar noch van *gevangenissen,* noch van moord op de discipelen des Heeren door dit beest werd melding gemaakt. Daarom is ons tekstgedeelte als een bevestiging, ja als een verzegeling van hetgeen door Johannes geprofeteerd is in 11 : 7, waar geschreven staat: "En als zij hun getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest dat uit de afgrond opkomt, hun krijg aandoen en het zal hen overwinnen en zal hen doden."

Bovendien worden in dit tekstgedeelte de beslissende en onaanvechtbare kentekenen van het beest geopenbaard.
Enerzijds voor de heiligen, als zij door de satan aangevochten worden in hun protest tegen de Roomse Kerk, anderzijds als een waarschuwing voor allen die dit beest aanbidden en blijven vereren.
Ook wil de Heere blijkbaar de strijdende Kerk van die dagen, toen velen van hen de brandstapels beklommen, versterken in het geloof door dit tekstgedeelte.
Hoevelen zullen er niet geweest zijn in al die jaren der vervolging van Gods liefste kinderen, die door dit tekstgedeelte bemoedigd en vertroost zijn in hun protest tegen de leer van de Roomse Kerk.
Juist door deze tekst zullen er ongetwijfeld velen overtuigd geworden zijn en gevoeld en ervaren hebben, dat zij op de wegen des Heeren wandelden.

Toch is het buitengewoon opmerkelijk, dat de Heilige Schrift nu pas en op deze wijze de werking van dit afschuwelijke beest voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld heeft.
Wij bedoelen dat het ons verwondert, dat de Heere deze vertroosting, deze bemoediging die in dit vers verborgen is, hun nu pas voor de aandacht gesteld heeft.
Ons komt onwillekeurig de bruiloft te Kana in Galilea in gedachten, waar ook de goede wijn tot het laatst toe bewaard werd. - Johannes 2 : 1 t/m 10. Wij immers, in onze verklaringen in deze als hofmeester fungerende, zeggen ook: "Alle man zet eerst de goede wijn op en als men wél gedronken heeft, de mindere", maar de Bruidegom heeft deze goede wijn tot nu toe bewaard.

Toch is deze tekst niet alleen bemoedigend voor de strijdende Kerk van die dagen, maar ook voor al Gods kinderen in het laatste der dagen. Daarom staat zij juist op de scheidslijn van de openbaringen der twee beesten.
Al gaan ook allen die op de aarde wonen, dit uit de (volkeren)zee opgekomen beest in de toekomst achterna, zodat de ware kinderen Gods alleen komen te staan in de woestijn der volkeren, zij mogen door deze goede wijn versterkt en vertroost worden om de bruiloft ongestoord voort te zetten tot aan de morgenstond van de nieuwe dag, waarop de Bruidegom Zijn bruid tot Zich zal nemen en alles nieuw zal maken.
Hoe ook de leiders der vervallen Kerk en de zich noemende stedehouders van Christus zich met de rest van de Reformatorische Kerk in een oecumenische gemeenschap verenigd zullen hebben, het overblijfsel kan, als het bespot, belasterd en versmaad zal worden, alsdan toch door onze tekst vertroost en bemoedigd, zijn donkere lijdensweg voortzetten. Laten zij ervan overtuigd zijn, dat hun niets vreemds overkomt, want ook hun Heere, hangende aan het kruis, is door de voorbijgangers gelasterd; ook door de overpriesters en de schriftgeleerden, de erkende theologen van die tijd, is Hij bespot en gesmaad, ja zelfs zij die met Hem gekruisigd waren,

hebben Hem gesmaad blijkens Markus 15 : 29 t/m 32.
Daarom is het vervolg van onze tekst:

10b *Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.*

De vert. N.B.G. heeft voor het woord *lijdzaamheid* volharding. Toch schijnt ons het woord *lijdzaamheid* beter, omdat in het voorafgaande tekstgedeelte het lijden der heiligen in het geding gebracht is en zij door de wrake Gods over Zijn en hun vijanden het toekomende lijden nu bemoedigd en vertroost zullen kunnen dragen. - Psalm 58 : 11.
Wel is het zo, dat uit *de lijdzaamheid der heiligen* hun volharding voortvloeit. Vandaar de aanvulling in ons tekstgedeelte: *en het geloof der heiligen.*
Door de woorden in het voorgaande tekstgedeelte "die gaat zelf in de gevangenis en indien iemand met het zwaard zal doden, die moet zelf met het zwaard gedood worden", weten zij dat God hun rechtszaak zal richten.
Hierdoor wordt hun geloof op bijzondere wijze versterkt.

11a *En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen.*

Het is vooral bij dit tekstgedeelte van bijzonder belang in gedachtenis te houden, dat het geheel der openbaring een openbaring is van Jezus Christus om Zijn dienstknechten te tonen de dingen die haast geschieden moeten.
Hieronder is dus ook begrepen het *opkomen van dit beest uit de aarde.*
Dit neemt echter niet weg, dat het is en blijft: De openbaring des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.
Daarom, als wij dit *beest* nu, (in de openbaring des Zoons) *uit de aarde zien opkomen,* betekent dit niet, dat het voorheen nimmer de Gemeente des Heeren bestreden heeft, want het is gebleken dat het in de openbaring des Vaders ook een beslissende bedreiging voor haar geweest is. Zo zal het ook zijn in de openbaring des Heiligen Geestes.

Hieruit volgt, dat dit *beest* in feite (zoals dit in 20 : 2 wordt aangewezen) de draak zelf is, de oude slang, welke is de duivel en satanas die zich wederom zal doen vertegenwoordigen zoals voorheen in het uit de zee opgekomen beest, maar nu op veel sluwere wijze.
Daarom kunnen we in dit boek der Openbaring bijna geen bladzijde opslaan of het gaat in de een of andere vorm over de duivel.

Dit is gebleken in de brieven die de Heere Jezus door Johannes aan de zeven Gemeenten van Klein-Azië geschreven heeft.
Het is gebleken in de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek.
Het is in versterkte mate gebleken in het blazen der zeven bazuinen, waarom wij deze dan ook bazuinen des alarmgeklanks genoemd hebben.
Vandaar is het, dat hoe dieper wij ingeleid worden in de geheimenissen van dit boek der Openbaring, hoe meer wij geconfronteerd worden met het geweld en de macht van het rijk der duisternis.
Reeds bij het blazen der tweede bazuin hebben wij gezegd: Nu valt de duivel nog als een grote berg, van vuur brandende, op de (volkeren)zee, maar straks zal hij er als een verschrikkelijk en afschuwelijk beest uit opkomen.
En elke bazuinblazer heeft voorts in toenemende mate een alarmgeklank uitgebazuind.
Maar de zevende bazuin (en juist en vooral omdat met het blazen van deze bazuin de glorie der overwinning van de Ruiter op het witte paard geopenbaard zal worden) spant in deze alle toch wel de kroon. Bij en na het blazen van die bazuin - 11 : 15 - werden er op bijzondere wijze bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving en grote hagel. - 11 : 19b.
En in 12 : 12b werd daarna geopenbaard: "Wee degenen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen en heeft grote toorn, wetende dat hij een kleine tijd heeft."

Het is echter bovenmate opmerkelijk, dat er in feite tot nu toe niets in de Openbaring gebleken of vermeld is van de werping van de draak in de afgrond, hoewel dit toch blijkens Johannes 12 : 31 en Openbaring 20 : 1 en 2 reeds lang geleden geschied is. Namelijk onmiddellijk nadat zijn kop vermorzeld is op het kruis.
Wel is in 9 : 1 zijn aanwezigheid in de afgrond gebleken, want aan een zijner mede- (met hem uit de hemel gevallen) engelen is de sleutel van de put des afgronds gegeven om die te openen; met als gevolg dat er rook opgegaan is uit de put, als de rook eens groten ovens, zodat de zon en de lucht verduisterd zijn geworden van de rook des puts. Hieruit konden zijn kracht en zijn troon en zijn grote macht gekend worden. Dit is gebleken in 9 : 3 t/m 11 bij het blazen der vijfde bazuin en dit blijkt eveneens in 13 : 2 en vervolgens.
Dit is in feite ook gebleken in 11 : 7, want daarin werd zonder meer gesteld, dat de draak zich in de afgrond bevindt. Want als de getuigen van Jezus hun getuigenis geëindigd zullen hebben, zal *het beest dat uit de afgrond opkomt*, hun krijg aandoen en het zal hen overwinnen en zal hen doden.
Maar van het positieve feit dat hij in de afgrond is geworpen, is tot op heden niets vermeld of gebleken. Daarom moet er een bepaald geheimenis achter dit niet vermelden schuilgaan. Het houdt naar onze overtuiging ongetwijfeld verband met die verborgenheid waarvan de van de hemel afgedaalde Engel geprofeteerd heeft in 10 : 7. Namelijk deze: "In de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft."

Om al deze verborgenheden in de samenstelling van Gods Woord recht te verstaan, moeten wij er acht op geven, dat ten eerste - Efeze 3 : 9 - de verborgenheid Gods des Vaders (die van eeuwigheid verborgen geweest is in God Die alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus) aan Hem geopenbaard is in de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek,

welke verborgenheid was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat.
Maar dat ten tweede (in de ontsluiting van het zevende zegel) het geheimenis van Jezus Christus is geopenbaard, namelijk: in het blazen der zeven bazuinen.
Maar dat in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, de verborgenheid Gods vervuld zal worden, namelijk in de openbaring des Heiligen Geestes, als de zeven fiolen van Gods gramschap uitgestort zullen worden.

Al deze verborgenheden (ook de vervulling) zijn voor het oog van engelen en mensen in beginsel vervuld in het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus aan het kruis en in Zijn opstanding uit de doden. Want daarin is de kop van de slang vermorzeld - Genesis 3 : 15 - en is de overste dezer wereld buiten geworpen. - Johannes 12 : 31.
En in dat feit is de werping van de draak in de afgrond geopenbaard.
Daarvan heeft Johannes op Patmos (in zijn ballingschap) getuige mogen zijn. Dit blijkt uit 20 : 1 t/m 3a, waar aldus geschreven staat: "En ik zag een engel afkomen uit de hemel, hebbende de sleutel des afgronds en een grote keten in zijn hand en hij greep de draak, de oude slang, welke is de duivel en satanas en bond hem duizend jaren. En wierp hem in de afgrond en sloot hem daarin en verzegelde die boven hem."

De uitzonderlijke glorie van dit alles is, dat én de feitelijke werping van de draak in de afgrond én zijn binding voor duizend jaar én zijn uiteindelijke werping in de poel van vuur en sulfer - 20 : 10 - pas geopenbaard worden in hoofdstuk 20, hetwelk wij hebben aangewezen te zijn: De openbaring des Drieënigen Gods.
Vanuit deze openbaring worden ook de verborgenheden van hoofdstuk 13 en wel inzonderheid ook van ons tekstgedeelte verklaard. Namelijk de aanvankelijke ontbinding van de satanas zoals dit in 20 : 7 vermeld is.

Zijn feitelijke ontbinding blijkt voorafgegaan te worden door zijn heraut, dit *beest* uit ons tekstgedeelte.

Toen de draak als de overste dezer wereld door de overwinning van de Heere Jezus buiten geworpen is - Johannes 12 : 31 - (blijkens Openbaring 20 : 1 t/m 3 in de afgrond geworpen is) heeft hij de volkeren niet meer zo massaal kunnen verleiden, zoals dit het geval was voor de komst van de Heere Jezus in het vlees. Dit blijkt uit 20 : 3. Want de Kerk (onder de Nieuwtestamentische bedeling het Koninkrijk der hemelen genoemd - Mattheüs 4 : 17) heeft zich tot ver onder de heidenen kunnen verbreiden, ja tenslotte over de gehele aarde.
Pas na verloop van duizend jaren (een getal des Heeren, want 1000 jaren zijn in Zijn ogen als één dag en één dag is voor Hem als duizend jaren - 2 Petrus 3 : 8) moet, ook blijkens 20 : 3, de satanas een kleine tijd ontbonden worden om de volken opnieuw te gaan verleiden. Namelijk die in de vier hoeken der aarde zijn. - 20 : 7 en 8.
Al deze dingen zijn nu in ons tekstgedeelte niet aan de orde. Deze hopen wij te zijner tijd nader te verklaren.

Hier en nu worden wij (inzonderheid de Kerk en de wereld in ónze dagen, eind twintigste eeuw) geconfronteerd met de duivelse werking van dit *uit de aarde opgekomen beest.* In onze dagen vooral vanwege de tekenen die aan hetzelve te doen zijn gegeven blijkens 13 : 14a.
Zijn opnieuw verleiden van de volken der aarde zal pas geschieden als de satan zelf uit zijn gevangenis ontbonden zal worden. - 20 : 7. Deze verleiding zal van een gans andere aard zijn dan de verleiding der volken onder de Oudtestamentische tijdsbedeling.
Maar van nu af begint hij reeds de volken te verzamelen door middel van dit *uit de aarde opgekomen beest,* om, zo het hem mogelijk ware, de Kerk van de Heere Jezus uit te roeien op de aarde, om haar bestaan op de wereld voor haar onmogelijk te

maken.

Vandaar zegt Johannes: *En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen.* Een geheel *ander beest* dan het beest dat hij uit de zee had zien opkomen. Dát had wel de geaardheid van dit (afgronds)*beest,* maar dat eerste beest was slechts een zwakke afschaduwing van dit *beest* dat nu *uit de aarde opkomt.*
Het beest dat uit de (volkeren)zee opkwam was slechts een werktuig in de hand van de duivel om de Kerk van de Heere Jezus te verleiden en te verstoren. Het stond bovendien nog onder de invloed en onder de kracht en de macht van de verkondiging van het Evangelie door de twee getuigen van de Heere Jezus. - 11 : 3 t/m 6.
Maar nu komt de duivel (in onze tijden) via dit *beest dat uit de aarde opgekomen is,* in feite in eigen persoon, o.a. ook als de overste van de macht der lucht - Efeze 2 : 2b - om de Kerk des Heeren te verstoren en naar het verderf te voeren. Maar zijn eerste werk zal zijn te trachten die hatelijke getuigen van Jezus Christus onschadelijk te maken.
Openbaring 11 : 7 heeft het zo gezegd: "Het beest dat uit de afgrond opkomt, zal hun krijg aandoen en het zal hen overwinnen en hen doden." Dit zal hij bereiken door aanvankelijk de Kerk der Reformatie in duizend en één stukken te scheuren en de brokstukken daarvan te verzamelen in een wereldomvattende oecumene.
Ieder zal in die verscheurde Kerk zeggen: Ziet, hier is de Christus en anderen: Hij is daar. - Markus 13 : 21b.

We moeten er wel op letten, dat het krijg voeren van dit (afgronds)*beest* tegen de heiligen om die te overwinnen en te doden van een geheel andere aard is dan de krijg die onder de persoonlijke leiding van de duivel zelf gevoerd is bij het blazen der zesde bazuin. Dat was een openbaring van de derde en laatste grote wereldoorlog, waarin het derde deel der mensen gedood zal worden.
De krijg die dit *beest* tegen de heiligen voeren zal om die te

overwinnen en te doden, heeft aanvankelijk tot resultaat gehad dat de uitwendige Kerk haar bestaansrecht verloren heeft doordat zij opgegaan is in een wereldoecumene, in een wereldraad van kerken, in een I.K.V. (interkerkelijk vredes-overleg).
Dit zal in latere tijden tenslotte leiden tot het verzamelen der heidenen in het dal Josafats. - Joël 3 : 12. Van hunnentwege om de legerplaats der heiligen (die er nog overgebleven zijn) zodanig te omringen - 20 : 9 - dat er voor hen in het geheel geen bestaansmogelijkheid meer zal zijn.
Maar naar 's Heeren Woord zullen de heidenen aldaar gericht worden, want alsdan zal de dag des HEEREN nabij zijn in het dal des dorswagens. - Joël 3 : 14.

Iets van de afschuwelijke tactiek van oorlog voeren van de duivel tegen Gods Kerk begint zich in onze dagen reeds af te tekenen in de massamobilisatie der heidenen door middel van de hoornen, des Lams hoornen gelijk, die dit *beest* heeft. Want het volgende vers zegt:

11b *En het had twee hoornen, des Lams hoornen gelijk.*

Voordat wij aan de feitelijke betekenis van dit tekstgedeelte aandacht schenken, willen wij het in deze perikoop veelvuldig voorkomende woord *het* benadrukken.
Namelijk: *het* had, het sprak, het oefent, het maakt, het doet, het verleidt, tegen maar eenmaal "en hetzelve werd gegeven." Hieruit blijkt mede de uitzonderlijke tegenstelling tussen dit beest en het beest dat uit de (volkeren)zee opgekomen is. Daarom heeft het er in deze perikoop bijna de schijn van dat dit beest onafhankelijk geworden is van de Allerhoogste.

Dít en de *twee hoornen, des Lams hoornen gelijk,* op het beest openbaren de vreselijke toestand die er gedurende de korte tijd (het besluit van 17 : 10) dat hij zijn scepter over de Kerk en de wereld zal zwaaien, op de aarde ontstaan zal.

13 : 11b

Nu is er voornamelijk naar aanleiding van deze *twee hoornen, des Lams hoornen gelijk,* op dit beest, iets buitengewoon merkwaardigs op te merken. Namelijk dit: Het Johannes-evangelie heeft ons in 12 : 31b onderricht, dat de overste dezer wereld nu buiten geworpen zal worden. En uit 20 : 2 zal blijken, dat dit de draak zelf geweest is die in de afgrond geworpen is.
Hieruit volgt, dat de draak in ons teksthoofdstuk vertegenwoordigd wordt door de twee beesten.
Het uit de (volkeren)zee opgekomen beest is de representatie van "de mens der zonde, de zoon des verderfs." - 2 Thessalonicensen 2 : 3b.
Het uit de afgrond opgekomen beest, is de representatie van de macht en het geweld van het rijk der duisternis. - 11 : 7.

Wanneer men vraagt, welk verschil er is tussen de persoonlijke tegenwoordigheid van de draak en zijn vertegenwoordigers op de aarde, verwijzen wij naar hoofdstuk 12. Daar hebben wij zijn persoonlijke glorie en zijn rampzalige val verklaard.
Daarom heeft de draak aan de mens der zonde (vertegenwoordigd door het uit de 'volkeren'zee opgekomen beest) zijn kracht en zijn troon en grote macht gegeven, opdat hij hem in zijn oorspronkelijke glorie in de Kerk des Heeren zou vertegenwoordigen. Dit blijkt uitzonderlijk in hoofdstuk 17.
Maar in het uit de afgrond opgekomen beest wordt zijn gruwelijke opstand tegen God geopenbaard, die hij ook in de harten der mensen heeft kunnen bewerken.

Uit deze samenstelling der teksten volgt, dat de draak zelf voor eeuwig buiten geworpen is, want de Heere Jezus heeft hem in Zijn overwinning aan het kruis de kop vermorzeld. In de verklaring van 12 : 3 hebben wij (hier verkort) gezegd: De draak is van oorsprong geschapen als een gezalfde, overdekkende (vert. N.B.G. beschuttende) cherub. God had hem alzo gezet. - Ezechiël 28 : 12b t/m 15. "Hebbende zeven hoof-

den en tien hoornen en op zijn hoofden tien koninklijke hoeden" - 13 : 1 - maar deze is als duivel en satanas geworpen op de aarde en al zijn engelen met hem. Zo is hij onder de mensen bekend geworden als de oude slang.
In deze gedaante heeft Johannes hem, ook als een beest, uit de (volkeren)zee zien opkomen met een karikatuur van zijn oorspronkelijke heerlijkheid, macht en majesteit. - 13 : 1 en 17 : 4. Nu niet als een gezalfde, beschuttende cherub, maar als een afschuwelijk beest met ontkroonde koppen, echter met tien koninklijke hoeden op zijn tien hoornen. - 13 : 1. Dit als een uitbeelding van zijn revolutie tegen God en van zijn geweld tegen Christus en Zijn uitverkoren Gemeente.

Van oorsprong was hij bestemd om te openen en te sluiten in het paleis des Konings. - Jesaja 22 : 22. Maar evenals zijn schaduwbeeld Sebna, de hofmeester, door God verstoten is, zo heeft God deze van oorsprong zo hoge cherub (vanwege de verheffing zijns harten) weggeworpen met een mannelijke wegwerping en hem ganselijk overdekt. - Jesaja 22 : 15 t/m 17. Hij is (zoals Psalm 29 dit ons bedekt aanwijst) die hoge ceder die met zijn vele cederen die hem gevolgd zijn in het verlaten van hun plaatsen bij God, door de majesteit van Gods donderstem verbroken is. - Psalm 29 : 5.
Maar zij die staande gebleven zijn, hebben op de Libanon en de Sirjon gehuppeld als een kalf en als een jonge eenhoorn. - Psalm 29 : 6.
Door deze donderstem van God is zijn (nu geworden) woestijn gaan beven - Psalm 29 : 8 - en is hij voorts geworpen in de afgrond van zijn verlorenheid. Maar als slang, duivel en satanas is hij met zijn ontkroonde zeven hoofden geworpen op de aarde - 12 : 9 - echter met de tekenen van zijn revolutie-geest op zijn tien hoornen. - 13 : 1.
In deze staat heeft de Heere Jezus hem de kop vermorzeld, de hoornen van zijn macht verbroken en hem in de afgrond doen werpen. - 20 : 1 t/m 3.
En in deze staat, als slang, duivel en satanas, heeft het uit de

(volkeren)zee opgekomen beest, als een representatie van de mens der zonde, de zoon des verderfs, in de Nieuwtestamentische Kerk des Heeren gewoed om de waarheid van Gods Woord van haar weg te nemen.
En in deze staat heeft het uit de aarde opgekomen beest, met de oorspronkelijke revolutiegeest van de draak vervuld, de Kerk en de wereld als in vuur en vlam gezet.
Dit is het duizelingwekkende verschil tussen de glorie van de draak van oorsprong, die nu in de afgrond gesloten is en de oude slang, die als duivel en satanas op de aarde geworpen is.

In deze gedaante zal dit afschuwelijke beest vooral in de tweede periode van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis het geweld en de macht van het rijk der duisternis openbaren. Vooral omdat het in die periode (als een karikatuur van de oorspronkelijke glorie van de draak) als een beest met *twee hoornen, des Lams hoornen gelijk*, uit de aarde op zal komen. Want al is het dat de draak zijn oorspronkelijke glorie verloren heeft, zo zal hij toch door middel van dit beest, als duivel en satanas, als bedrieger en verleider, met deze *twee hoornen, des Lams hoornen gelijk,* de wereld in onze tijden komen verleiden. Maar in het bijzonder zal hij de Gemeente van de Heere Jezus Christus met deze op *Lamshoornen gelijkende hoornen* trachten te misleiden.

Toen aan Daniël in een nachtgezicht de gruwelijkheid van dit beest werd getoond, werd hem geopenbaard dat dit beest aanvankelijk (namelijk in de eerste periode) woorden zal spreken tegen de Allerhoogste, zoals dit ook in 13 : 5 geopenbaard is. Ook werd hem geopenbaard, dat het de heiligen der hoge plaatsen verstoren zal, hetwelk in 11 : 7 en 13 : 7 geopenbaard is. De ervaring heeft het ons geleerd in de geschiedenis van de vervolging door de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, bovenal in de 16^{e} eeuw.
Maar bovenal werd aan Daniël geopenbaard, dat er een tijd zal komen, dat het zal menen de tijden en de Wet te kunnen veran-

deren en dat dit geschieden zal ook, want zij zullen in zijn hand overgegeven worden. - Daniël 7 : 25.
Dit laatste ziet ongetwijfeld op de tweede periode, de tijd waarin wij leven (tweede helft 20e eeuw) nu dit afgrondsbeest verschenen is met zijn op *des Lams hoornen gelijkende hoornen.* Het is opmerkelijk dat dit gezicht aan Daniël besloten wordt met de woorden: "Daarna zal het gericht zitten." - Daniël 7 : 26.

Vanwege de misleiding dezer *hoornen, des Lams hoornen gelijk,* zal hij de inwoners der aarde onderwijzen en hen aansporen tot het verlaten van de Wetten Gods, zeggende tot hen: De tijden zijn veranderd en de Wet is veranderd. Aan deze veranderde tijden moet de Wet Gods vanzelfsprekend aangepast worden. Vooral door de tekenen die aan dit beest te doen gegeven zullen worden, zal de tijd zo radicaal veranderd worden, dat de geboden Gods er onmogelijk meer in zullen kunnen passen, noch de zondagsheiliging, noch de gezagshandhaving, vanwege het devies dat dit beest in zijn vaandel voert: vrijheid, gelijkheid en broederschap.

In het bijzonder gedurende de tijd dat dit afgrondsbeest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal zwaaien, zullen de profetieën van Jesaja vervuld worden, die vermeld zijn in Jesaja 24 : 1 t/m 6, waarvan wij enige woorden, in het bijzonder op onze tijd passende, willen benadrukken, namelijk deze: "Gelijk het volk, alzo zal de priester wezen; gelijk de knecht, alzo zijn heer; gelijk de dienstmaagd, alzo haar vrouw; gelijk de koper, alzo de verkoper; gelijk de lener, alzo de ontlener; gelijk de woekeraar, alzo die van welke hij woeker ontvangt. De hoogsten van het volk des lands zullen zwak en verachtelijk worden. Want het land is bevlekt vanwege zijn inwoners; want zij overtreden de wetten (ook de burgerlijke wetten), zij veranderen de inzettingen (te weten die van God en de mensen) zij vernietigen het eeuwig Verbond. Daarom verteert de vloek het land en die daarin wonen zullen verwoest

worden; daarom zullen de inwoners des lands verbrand worden." Dit is in overeenstemming met de verklaring van de zesde bazuin, waarin wij aangewezen hebben dat dit geschieden zal tijdens het woeden van de derde en laatste grote wereldoorlog, als het derde deel der mensen gedood zal worden.
Vandaar het besluit van deze profetie van Jesaja 24 : 6: "Er zullen weinig mensen overblijven."

De theorie van dit beest met de *hoornen, des Lams hoornen gelijk,* zal in feite zijn: Wij zijn immers allen kinderen van één Vader met gelijke rechten. Dit is gebleken, want zodra het beest daadwerkelijk uit de afgrond opgekomen is, heeft het de oorlog ontketend, evenals de draak in de hemel de oorlog tegen Michaël en zijn engelen (de oorlog tegen God) ontketend heeft en heeft het de leuze aangeheven: Wij willen zelf God zijn. - Jesaja 14 : 14. Vrijheid, gelijkheid en broederschap, geen God en geen meester boven ons.
Met dit vreselijke, met dit gevaarlijke beest en zijn verderfelijke leuzen zullen allen die op de aarde wonen, vanaf die tijd in het bijzonder direct te maken krijgen.

Indirect heeft de Kerk al met hetzelve te doen gekregen, toen de draak zijn kracht en zijn troon en grote macht aan het uit de (volkeren)zee opgekomen beest gegeven had. Maar nu hij, die oude slang, die duivel en satanas (in dit uit de afgrond opgekomen beest) zelf tot de Kerk en de wereld afgekomen is, zal hij zijn grote toornigheid gaan bewijzen aan de mensen in het algemeen maar wel in het bijzonder, in zijn afschuw van God, aan Zijn kerk en aan Zijn uitverkorenen, wetende dat hij een kleine tijd heeft. - 12 : 12b.
Ten opzichte van de Kerk zal zijn eerste activiteit zijn haar in duizend en één stukken te scheuren.
Maar ten opzichte van de Kerk én de wereld zal hij tegelijkertijd dezelfde opstand tegen God in de harten der mensen verwekken als die door welke hij zelf bevangen geworden is, toen hij zijn plaats bij God verlaten heeft. - Judas : 6.

In de wereld is dit gebleken, want sinds hij zijn scepter over haar is gaan zwaaien is een geest van revolutie en opstand in de harten der mensen ontwaakt als nimmer tevoren. Sinds die tijd zijn vele keizers, koningen en allerlei overheden en machten in velerlei revoluties onttroond.
Het beest had en heeft slechts één doel: Alle door God ingestelde gezagsverhoudingen omver te werpen en te vernietigen.
Ten opzichte van de Kerk zal hij zijn openlijk revolutionair optreden verbergen met het bedeksel van zijn *hoornen, des Lams hoornen gelijk.*
Toch zal hij hen door deze onderwijzen, zeggende tot hen, dat de tijden veranderd zijn en dat ook de Wetten aan deze veranderde tijden aangepast moeten worden. Hij zal er op duivels sluwe wijze bij de Kerk niet direct op aandringen om de Wetten Gods te verlaten, maar wel trachten ze hun in een andere vorm voor ogen te stellen. Vooral hen door middel van zijn *hoornen, des Lams hoornen gelijk*, wijzende op de wet der liefde, want van daaruit is het toch niet betamelijk dat de ene mens over de andere heerst met macht?
En vooral omdat de afstand tussen Kerk en wereld steeds kleiner zal worden, zal de Kerk de leuze der arbeiders, die zij in hun socialistische revolutiegeest in hun vaandel voeren, mede onderschrijven, dat het niet betamelijk is dat de kapitalisten de arbeiders uitbuiten.
De Kerk zal zelfs achter hun leuze staan: Arbeiders van alle landen, verenigt u om dit slavenjuk van uw schouders af te wentelen.
Er zullen zelfs in of naast de Kerk Christelijke organisaties ontstaan met deze leuze in hun vaandels: Alle mensen hebben recht op een menswaardig bestaan. Aldus Gods Wetten krachteloos makende, want God heeft de mens bevolen in al zijn verdrukkingen en in al het lijden en onrecht dat hem wordt aangedaan, tot Hem de toevlucht te nemen. - Deuteronomium 24 : 15.
Maar dit beest onderwijst: De tijd is veranderd, uw kracht ligt

nu in uw organisatie. Van God hoeft u niet meer zo afhankelijk te zijn, met werkstaking kunt gij alles bereiken. Die hatelijke woorden uit Psalm 123 : 1 (oude berijming):

Gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren
om nooddruft te begeren
en 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen
om hulp of gunst te vragen,

hebben afgedaan We zijn nu als Gaäl en zijn broederen, we trekken uit in het veld, genieten van onze verworvenheden, maken muziek en zingen lofliederen, gaan in het huis onzes Gods, eten en drinken (desnoods aan het Heilig Avondmaal) en vervloeken die oude tijd (onder Abimelech). - Richteren 9 : 26 en 27.
Met deze *hoornen, des Lams hoornen gelijk,* zal het afgrondsbeest de mensen van onze tijd op dezelfde wijze verleiden als in de dagen van Noach. Want gelijk de dagen van Noach, alzo zal het ook zijn in de toekomst van de Zoon des mensen. - Mattheüs 24 : 37.
Toen de mensen zich op de aarde begonnen te vermenigvuldigen (zoals in onze tijden ook het geval is) zagen de zonen Gods (of in onze tijd: zag de vervallen Reformatorische Kerk) de dochteren der mensen aan, dat zij schoon waren en namen zich vrouwen uit allen die zij verkoren hadden. - Genesis 6 : 1 en 2.
Dit is ook (volgens het beest met de *hoornen, des Lams hoornen gelijk*) de eis van de wet der liefde. Het gebod des Heeren is immers ook, dat zij allen één zijn. - Johannes 17 : 21. Vooral zij die de Wet des Heeren liefhebben, behoren zich in één trouwverbond met elkaar te verenigen.
Dit is de ware zelfverloochening en nederigheid tegenover allen die de Heere liefhebben. Of zij nu Rooms-Katholiek, Mohammedaan, Hindoestaan, Boeddhist of wat dan ook zijn, in feite dienen zij allen één God. Dat is de rechte oecumene....
Daarom eist de wet der liefde verdraagzaamheid jegens elkaar

in deze veranderde tijden.

Het is voorts ook opmerkelijk, dat er in de dagen van Noach gezegd is, dat er reuzen op de aarde waren - Genesis 6 : 4a - zo zal het ook zijn in de dagen van de Zoon des mensen. - Lukas 17 : 26.
Deze reuzen hebben zich aanvankelijk vertoond in de Kerk in hen die zich tot stedehouders van Christus opgeworpen hebben, zich in de Gemeente des Heeren zettende alsof zij God waren. - 2 Thessalonicensen 2 : 4.
Maar het daarenboven opmerkelijke van de dagen van Noach is het vervolg van Genesis 6 : 4a, want daarin wordt gezegd: "En ook daarná, als Gods zonen tot de kinderen der mensen ingegaan waren en zich kinderen gewonnen hadden" (zijn er reuzen op de aarde gekomen). "Dezen zijn de geweldigen, die vanouds geweest zijn, mannen van naam" in de oecumene. Namelijk wereldmachthebbers in de wereldraad van kerken en voorzover het de wereld betreft, wereldmachthebbers in Rusland, Amerika, China, Duitsland, dezen zijn de geweldigen, mannen van naam, die er echter vanouds geweest zijn.
Maar laten wij vooral ook acht geven op het besluit van onze tekst, namelijk op de sprake van het beest met *de hoornen, des Lams hoornen gelijk,* want het volgende vers zegt:

11c *En het sprak als de draak.*

Het woordje *als* in dit korte tekstgedeelte geeft een tegenstelling te kennen. Dit uit de aarde opgekomen beest zal zich namelijk voordoen als een leidsman en onderwijzer der Kerk, ja zelfs der gehele wereld.
Maar ons tekstgedeelte zegt: *het sprak als de draak*, arglistig en verleidelijk. Het zal zijn grote woorden en godslasteringen op sluwe wijze weten te verbergen achter die twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, die het heeft.
Wanneer dit beest *spreekt*, zal het er de schijn van hebben dat

het de Heere Zelf is Die Zijn Kerk onderwijst, het zal lijken alsof het welzijn der Kerk hem ter harte gaat.
En wie zal het opvallen in die tijden, dat het uit de aarde opgekomen beest zelf zijn scepter over de Kerk en de wereld zwaait en dat door de geest die door de wereld waart op dezelfde wijze gesproken wordt *als* door *de draak,* toen hij als duivel en satanas de mensen tot opstand tegen God heeft weten te brengen in het paradijs?
De heiligen in de Kerk, die tegen dit *spreken* nog wel zouden kunnen of willen getuigen, heeft hij bij voorbaat uitgeschakeld. Dit blijkt uit 11 : 7 en 13 : 7. Zij zouden, door Gods Woord onderwezen, wel weten dat het *spreken* van deze geest is *als het spreken van de draak,* dat al zijn *spreken* niets anders is dan lastering tegen God en de Waarheid Gods.

Toch zullen er velen zijn die met zijn *spreken* ingenomen zullen zijn en zich door dit beest zullen laten verleiden.
Maar allen die met hen hierover verblijd en verheugd zullen zijn, verblijden zich met geestelijke lijken. - 11 : 9 en 10.
Zij zullen zich verblijden dat de ware naastenliefde nu eindelijk eens gestalte heeft gekregen. Nu wordt er, sinds dit beest uit de aarde opgekomen is met zijn (schijn)-Lamshoornen, voor weduwen en wezen, voor ouden van dagen, voor zieken en zwakken in de maatschappij tenminste met de grootste liefde zorg gedragen.
Voorheen, toen die (schijn)heilige Kerk ervoor zorgen moest, verkommerden zij allen, ja zeer velen kwamen in hun armoede en ellende om. Daarom zullen blijkens 11 : 10 (allen) die op de aarde wonen, verblijd zijn dat zij uitgeschakeld is. - 11 : 9. Ja zij zullen vreugde bedrijven en elkander geschenken zenden, omdat die profeten die hen eertijds gepijnigd hadden met hun boetpredikaties, nu uitgeschakeld zijn. Zij zullen nu zelfs geschenken zenden aan verre naasten in de onderontwikkelde landen, waar zoveel nood en ellende heerst.
Onder het bestuur van de Christelijke Kerk van voorheen, aan wie *de draak* (het uit de 'volkeren'zee opgekomen beest) zijn

kracht en zijn troon en grote macht gegeven had, moesten miljoenen in die onderontwikkelde landen in een afschuwelijke slavendienst dag en nacht zwoegen om een droge korst brood te bemachtigen.
Maar nu *de draak* zelf (door middel van dit uit de aarde opgekomen beest) zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien, heeft hij daar verandering in gebracht. Hij heeft de tijden en de Wet veranderd. - Daniël 7 : 25.
Ook kunnen in de ontwikkelde gebieden alle vroegere slaven en arbeiders nu vreugde bedrijven vanwege de sociale verworvenheden die zij door *het spreken van de draak* verkregen hebben en genieten mogen.

Als het uit de aarde opgekomen beest *spreekt als de draak,* zal het daardoor niet alleen het sociale leven van allen die op de aarde wonen hervormen, maar zal het ook door middel van zijn misleidende hoornen, des Lams hoornen gelijk, richting geven in het verstaan van de Waarheid. Want het beest, *sprekende als de draak,* komt als de oude slang, als duivel en satanas - blijkens 20 : 2 en 7 - uit de afgrond op. Hij zal, evenals hij dit bij Adam en Eva gedaan heeft, het Woord van God wederom ter discussie stellen, zeggende tot zijn aanbidders: "Is het ook?"
Met zijn oude listigheid zal hij het verstaan van de Waarheid in het geding brengen, vooral het scheppingsverhaal.
En omdat het beest *spreekt als de draak*, zal hij de mensen onderrichten, zeggende: U weet nu zo langzamerhand wel dat de aarde zeer en zeer veel ouder is dan uit het scheppingsverhaal uit de Bijbel opgemaakt zou kunnen worden. (Hij zal er zich wel voor wachten, zijn aanbidders te wijzen op Deuteronomium 29 : 29, waar geschreven staat dat de verborgen dingen voor de Heere onze God zijn, maar de geopenbaarde voor ons en voor onze kinderen).
Allen die op de aarde wonen, moeten er toch wel van overtuigd zijn dat sedert ik mijn scepter over de Kerk en de wereld ben gaan zwaaien, de tijden en de Wetten zeer veel

veranderd zijn, dat álles nu heel anders en veel beter is geworden, ook vanwege de tekenen die mij te doen gegeven zijn. Bovendien, de mensen ontvangen toch liever uit het welvaren dat ik voor hen verworven heb hun welzijn dan dat zij dit van de diaconie der Kerk zouden moeten ontvangen. Vandaar dat allen die op de aarde wonen mij zullen aanbidden, "welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld." - 13 : 8.

Bij de Heere Jezus heeft hij dit welzijn ook beproefd, zeggende tot Hem: Indien Gij nedervalt en mij aanbidt, zal ik U al de koninkrijken der wereld geven en haar heerlijkheid. - Mattheüs 4 : 8 t/m 10.
Hoe gelukzalig is het voor hen wier namen geschreven staan in het Boek des Levens, dat de Heere Jezus ook in deze verzoeking de satan voor hen verslagen heeft, zeggende tot hem: "Ga weg satan, want er staat geschreven: De Heere, uw God, zult gij aanbidden en Hem alleen dienen." - Mattheüs 4 : 10.

Wie is er van al Gods kinderen uit zichzelf bekwaam om de verleiding des satans en der wereld volkomen te weerstaan, verkocht als wij zijn onder de macht der zonde en des vleses. Als zelfs Aäron bezweken is voor de eis van het volk om aan hun lusten te voldoen die daarin bestonden dat zij slechts welbehagen hadden om te dansen en nog wel rondom het gouden kalf dat op hun eis voor hen gemaakt zou worden, hoe zullen wij dan, die zoveel lager staan dan hij, staande blijven in de verzoekingen?
Ook hij heeft moeten zien en ervaren, dat het des mensen hoogste begeren is en dat hij slechts welbehagen heeft om neder te zitten, te eten en te drinken en om daarna op te staan om te spelen. - Exodus 32 : 6. Terwijl zij dán nog meenden, dat zij vroeg waren opgestaan om de Heere brandofferen en dankofferen te brengen door middel van het gouden kalf dat zij begeerd hadden.

Dit is in overeenstemming met hetgeen in 11 : 10 vermeld is, want ook zij waren verheugd en zonden elkaar geschenken, omdat die profeten van voorheen uit de weg geruimd waren. "Want wat deze Mozes aangaat, die man die ons uit Egypteland uitgevoerd heeft, wij weten niet wat hem geschied is." - Exodus 32 : 1.
Zo ook de moderne mensen van het Laodicéa van onze tijd, als zij in hun erediensten (voorzover er nog mensen in de Kerk komen) met veel muziek en zang juichen en vrolijk zijn, evenals de burgers van Sichem. - Richteren 9 : 27.
Als die ouderwetse profeten, Mozes en Jozua, deze stem des geroeps van het feestvierende volk hoorden, zei Mozes: "Het is geen stem des geroeps van overwinning, het is ook geen stem des geroeps van nederlaag." - Exodus 32 : 18.
Zo ook menigmaal in onze tijd: Het is geen stem des gezangs om de overwinning van de Heere Jezus Christus of een treurzang der rouw over de vergane glorie van de Geréformeerde Kerk.
Mozes zei: "Ik hoor een stem van zingen bij beurte." - Exodus 32 : 18. Zoals in 11 : 10, verblijd zijnde dat zij van die ouderwetse getuigen verlost zijn.
Dit alles is hetgeen in 12 : 15 vermeld is: "En de slang wierp uit haar mond achter de vrouw water als een rivier, opdat hij haar door de rivier zou doen wegvoeren."

12a *En het oefent al de macht van het eerste beest, in zijn tegenwoordigheid.*

Dit tekstgedeelte toont het feitelijke bewijs van het in elkaar vloeien der twee Nieuwtestamentische tijdsperioden. Zij zijn wel blijkens de hoofdstukken 11 en 13 van elkaar te onderscheiden, maar niet te scheiden in de positieve zin van aantallen jaren, maanden, weken of dagen. Vandaar is het dat in dit dertiende hoofdstuk voor deze twee perioden maar eenmaal de tweeënveertig maanden van godslastering door dit (in feite) ene *beest,* genoemd zijn.

Uit dit tekstgedeelte blijkt dat het beest dat uit de (volkeren)-zee opgekomen is, de Kerk vertegenwoordigd heeft zoals zij Rooms-Katholiek geworden is, maar dat dit ook onder de werking van het uit de aarde opgekomen *beest* zal blijven bestaan.
Echter met dit verschil: De grote woorden en godslasteringen van de door de draak bezielde *beesten* zullen van nu af een meer duivelse geaardheid gaan vertonen. Want hetgeen het uit de zee opgekomen beest in de eerste periode niet tot stand heeft kunnen brengen, namelijk dat allen die op de aarde wonen hem aanbidden zouden, zal dit *beest,* als de oude slang, welke is de duivel en satanas, nu het uit de afgrond op-gekomen is, wél tot stand kunnen brengen.
Dit zal gaan blijken uit het volgende tekstgedeelte.

12b *En het maakt, dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden, wiens dodelijke wond genezen was.*

Wij staan in hoge mate verbaasd over de samenstelling van dit tekstgedeelte. Niet alleen omdat de ontwikkeling der oecumene van onze moderne tijd in dit tekstgedeelte voor de aandacht gesteld wordt, maar meer nog omdat wij in onze dagen kennelijk gekomen zijn in de tijd waarin deze profetie in haar totaliteit in vervulling begint te gaan.
Want wat had er nu nog meer voor de hand gelegen dan dat dit tekstgedeelte als volgt samengesteld zou zijn: En het maakt dat a l l e n die op de aarde wonen, het eerste beest wiens dodelijke wond genezen was, aanbidden zullen.
Maar zo is de samenstelling (en naar onze overtuiging met een uitzonderlijk hoge bedoeling) zeer beslist niet.
Daarom willen wij in het bijzonder de aandacht vestigen op de eerste zes woorden van dit tekstgedeelte, namelijk *en het maakt dat de aarde.*
Onder het woordje *het* wordt verstaan het uit de aarde opgekomen beest. Dát beest zal niet alleen maken, dat allen

die op de aarde wonen het eerste beest aanbidden zullen wiens dodelijke wond genezen was, maar *het maakt* (zegt het eerste gedeelte van onze tekst) *dat de aarde zélf dit beest aanbidden zal.*
Om deze bijzondere samenstelling te verklaren, willen wij er nu reeds de aandacht op vestigen dat dit zal geschieden door de tekenen die aan dit beest te doen gegeven zullen worden, zoals deze in vers 13 aangewezen zullen worden.
Uit de samenstelling van dit tekstgedeelte kunnen wij, mensen van de twintigste eeuw, weten wat aan de ontwikkeling der moderne wetenschap en de ontwikkeling der moderne techniek ten grondslag ligt en aan wie wij álle uitvindingen in onze eeuw te danken hebben.
Uit ons tekstgedeelte blijkt dit beslissend. Namelijk aan dit uit de aarde (of blijkens 11 : 7 uit de afgrond) opgekomen beest, aan de oude slang, welke genoemd wordt duivel en satanas - 12 : 9 - door de tekenen die hem te doen gegeven zullen worden - 13 : 14 - die reeds van het begin der zonde van de mens, maar inzonderheid in het laatste der dagen - 13 : 13 en 14 - de gehele wereld verleidt.

Sinds dit uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien, is er langzaam, maar in steeds toenemende mate een duidelijke verandering van mentaliteit bij de mensen waar te nemen. Maar vooral sinds het hem gegeven is vuur uit de hemel te doen afkomen op de aarde voor de mensen. - 13 : 13.
Nu hebben blijkens 13 : 8 allen die op de aarde wonen in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode dit *beest* reeds *aangebeden.* Maar *de aarde* zélf is toen nog buiten het geding gebleven.
Maar nu, in de tweede periode, nu de draak zelf, al is het voorlopig nog door middel van dit uit de aarde opgekomen beest, uit de afgrond opgekomen is, maakt het niet alleen dat allen *die op de aarde wonen dit beest aanbidden zullen,* maar ook dat *de aarde zelf dit beest aanbidden zal,* die hij als de

overste dezer wereld aan zijn heerschappij onderworpen heeft.

Vanwege zijn verleiding door middel van zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, wacht dit beest zich er wel voor om deze ontwikkeling der techniek aan zijn invloed toe te schrijven en als uit hem voortkomende.
Daarom zegt ons tekstgedeelte: *het maakt dat de aarde en die daarin wonen, het eerste beest aanbidden zullen, wiens dodelijke wond genezen was.*
Dat wijst aldus voor het oog der mensen, wat betreft de oorzaak der ontwikkeling van de moderne techniek, van zich af en geeft er met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, een Christelijk tintje aan.
Met andere woorden: U behoeft niet rechtstreeks mij, de duivel, te aanbidden, maar als ge het uit de zee opgekomen *beest aanbidt,* is dit voor mij voldoende. Ik had u al een weinig ontwikkeling bijgebracht tijdens zijn regering, maar nu ik zelf de tijden en de Wet veranderd heb, zijn alle dingen anders komen te liggen.
Door mijn onderwijs weet ge nu, dat de aarde niet ongeveer 6000 jaren bestaan heeft, zoals u dit steeds vanuit de Bijbel geleerd is, maar dat zij vele miljarden jaren geleden uit een oerstof ontstaan is.
En ten opzichte van haar zogenaamde afhankelijkheid van God wijs ik u op haar ónafhankelijkheid van iemand. Want sinds ik de tijden en de Wet veranderd heb, bestrijdt men haar ziekten en ellendigheden niet meer door bidden en vasten en door geween zoals vroeger, maar door mijn moderne laboratoria.
Ook voor het voortbrengen van vele en betere gewassen en van overvloediger oogsten behoeft u in het geheel niet afhankelijk te zijn van God, u gebruikt de geëigende bestrijdingsmiddelen voor ziekten in de gewassen en voorts gebruikt u de benodigde hoeveelheid kunstmest en de vereiste bemalingen of bevloeiingen, regeninstallaties en dergelijke en ziedaar op deze wijze maak ik *dat de gehele aarde mij aanbidt*

13 : 12b

en het eerste beest wiens dodelijke wond nu genezen is.

Ook heb ik allerlei beperkingen in uw bewegingen, zelfs die waaraan gij door de aantrekkingskracht der aarde onderworpen was, voor u opgeheven, Gij kunt nu gebruik maken van allerlei zeer snelle, mogelijke, ja bijna onmogelijke vervoermiddelen.
Ja als "overste van de macht der lucht" - Efeze 2 : 2 - heb ik ervoor gezorgd, dat gij gemakkelijker dan de vogels kunt vliegen waarheen gij maar wilt, voorlopig zelfs naar de maan.
Ja voorwaar, ik heb gemaakt, dat ook *de aarde* mij, die dezelfde ben als *het eerste beest, aanbidden zal.* Want nu kunnen al deze moderne dingen ook in dienst gesteld worden van de verkondiging van het Evangelie, op de wijze zoals ik het graag heb.
Want hieruit vloeit niet alleen voort dat het mogelijk geworden is, dat de gehele wereld mij (het uit de aarde opgekomen beest) aanbidden zal, maar ik zal maken, dat zij *het eerste beest* gezamenlijk *zullen aanbidden.*
Dat *de aarde* mij *aanbidt*, zal niet zozeer voortvloeien uit het feit dat zij haar onvoorstelbare rijkdommen aan energie prijsgeven zal, zoals kolen, gas, olie of andere delfstoffen, waarin deze energie verborgen is, maar meer uit de tekenen die mij te doen gegeven zullen worden, waarmee ik nu allerlei mensen bereiken kan.
Niet alléén de Rooms-Katholieken die vanouds *het eerste beest aanbeden hebben*, maar juist de Protestanten, zodat zij allen gezamenlijk *het eerste beest aanbidden zullen*, *wiens dodelijke wond*, in de Reformatie der Kerk hem eertijds toegebracht, nu inmiddels *genezen is.*

Ja deze moderne ontwikkeling zal maken, dat de gehele, zogenaamd gekerstende wereld (voorzover zij door mijn beleid nog niet geheel en al tot het moderne heidendom vervallen is) zich verenigen zal in een wereldraad van kerken. Die zal mede een krachtig werktuig in mijn hand zijn, waar-

door *de aarde en die daarin wonen het eerste beest aanbidden zullen, wiens dodelijke wond genezen was,* ziende zijn veranderde houding in deze tijd ook tegenover het Protestantisme.

Voor de Protestanten (weinigen uitgezonderd) behorend tot de Kerk die in vroeger tijden tegen dit *eerste beest* protest heeft aangetekend, zal de feitelijke *aanbidding van dit eerste beest* hierin bestaan, dat zij dit protest als een betreurenswaardige zaak zullen aanmerken. - 18 : 2b.
Dit temeer omdat de oorspronkelijke aanbidders van *het eerste beest* in de toekomst hun dwaling zullen gaan betreuren, dat zij in die tijden de Protestanten zo vervolgd hebben en zolang vijandig tegenover hen hebben gestaan.

Het is in dit verband buitengewoon opmerkelijk, dat in en tijdens de verschijning van dit beest uit de afgrond in feite *allen die op de aarde wonen* tot tweemaal toe in het geding gebracht worden. In 11 : 10 (nog in profetie) zelfs tweemaal, in 13 : 8 en 12 en in vers 14 ook tweemaal. Ja in feite ook nog eens in 13 : 16.
Wij vestigen hier de aandacht op, om aan te tonen dat er in de eerste periode nog een bepaalde beperking was in het *aanbidden van het* uit de zee opgekomen *beest.* Toen betrof het alleen de heidenen die in de voorhof van de tempel waren. - 11 : 1 en 2.

Ook in 12 : 17 is er nog sprake van een beperkte werking van de draak, ook daar betrof het nog de aanvang van de eerste periode, want voorts was de strijd van de draak alleen gericht tegen de overigen van het zaad der vrouw.
Maar sinds het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld is gaan zwaaien, is steeds meer gaan blijken, dat de gehele *aarde met allen die daarin wonen,* steeds meer verblind, zowel het uit de zee als het uit de afgrond opgekomen *beest zullen gaan aanbidden.*
Maar de invloed van het uit de afgrond opgekomen beest zal

steeds groter worden. Die grotere invloed van dít beest zal voortvloeien uit de grote tekenen die aan dit beest te doen gegeven zullen worden, want het volgende vers zegt:

13 *En het doet grote tekenen, zodat het ook vuur uit de hemel doet afkomen op de aarde, voor de mensen.*

Voordat wij aan deze tekst (met haar vervolg in de verzen 14 en 15) aandacht gaan schenken, willen wij eerst letten op de betekenis van deze tekst als zodanig en dan vervolgens op de overeenstemming tussen de openbaring van deze twee beesten in dit hoofdstuk.
Ten opzichte van de algemene betekenis van deze tekst staan wij wederom ten hoogste verbaasd over haar samenstelling. Vooral door de toevoeging van de laatste drie woorden: *voor de mensen.* Juist deze woorden zijn beslissend voor de verklaring.
Dit betekent ongetwijfeld: ten behoeve van de mensen. Dit zal gaan blijken.
Wat kan dit *vuur* anders betekenen, dan dat hij de elektrische ontladingen in de wolken, die de bliksem veroorzaken, *van de hemel doet afkomen voor de mensen,* opdat ook zij hiervan gebruik zullen kunnen maken.

Maar laten wij vervolgens aandacht gaan schenken aan de overeenstemming tussen de openbaring van deze twee beesten.
In de verzen 1 t/m 4 van dit hoofdstuk is de draak, beide beesten vertegenwoordigende, in zijn algemene werking ten opzichte van deze twee beesten aangewezen.
In de verzen 5 t/m 7 worden in het bijzonder de werken van het uit de zee opgekomen beest geopenbaard. Maar onder deze drie verzen is het vijfde vers als een inleiding op de werken van het beest
En tenslotte wordt in de verzen 8 t/m 10 het resultaat van zijn werken aangewezen. Dit alles betreft de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode.

Nu is de wonderbare glorie van Gods Woord deze, dat in feite dezelfde volgorde in de openbaring van het afgrondsbeest in de tweede periode wordt aangewezen.
Want in de verzen 11 en 12 wordt ook de algemene werking van de draak, de beide beesten vertegenwoordigende, aangewezen.
Vervolgens worden in de verzen 13 t/m 15 de feitelijke werken van dit afgrondsbeest geopenbaard. Maar onder deze drie verzen is vers 13 de feitelijke inleiding op de werken van dit beest, want zonder dit *vuur* zouden de verzen 14 en 15 niet kunnen bestaan.
En tenslotte wordt in de verzen 16 en 17 het resultaat van zijn werken aangewezen.
Dit alles betreft de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode. Bovendien merken wij ten aanzien van deze overeenstemming nog op, dat in vers 5 door de tweeënveertig maanden de gehele tijdsduur der eerste periode wordt aangewezen.
Maar in feite, aansluitende op hetgeen in vers 12 geopenbaard is, wordt in vers 13 de gehele tijdsduur der tweede periode aangewezen, al blijkt dit niet onmiddellijk.

Er is echter nog een andere overeenstemming waar te nemen, want vers 5a zegt: "En hetzelve werd een mond gegeven" en vers 6a: "En het opende zijn mond." En vervolgens vangt de verklaring van de werken van dit beest aan.
Zo ook in vers 13a. Dit zegt: "En het doet grote tekenen." En vers 14: "En het verleidt door de tekenen." En vervolgens vangt de verklaring van de werken van dit beest aan.

Op het eerste gezicht lijkt deze wijze van weergave niet zo belangrijk, maar als men deze samenstelling ziet in het geheel der openbaring van de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis, moet men toch wel stekeblind zijn om ook hierin niet de glorie van Gods Woord te ontdekken. Wanneer er soms iemand is, die nog nimmer met eerbied en hoogachting vervuld is geweest over de hoge glorie der samenstelling van Gods

Woord, moet hij hier toch wel overtuigd worden van zijn blinde en droeve toestand in deze. Want dit is het eeuwige leven, dat wij God kennen en Jezus Christus Die Hij gezonden heeft en Die in Zijn Woord tot ons gekomen is. Want "het Woord was bij God en het Woord was God." - Johannes 1 : 1.

Voorts willen wij ten aanzien van dit dertiende hoofdstuk nog een bijzondere opmerking maken. Al is het dat dit hoofdstuk de gehele Nieuwtestamentische tijdsperiode op deze wijze weergeeft, het gaat toch aan twee uiterst belangrijke zaken in het wereldgebeuren voorbij.
Namelijk aan deze: Hetgeen er bij het blazen der zesde bazuin geopenbaard is en de bekering van het oude Israël met de haar omringende volken, zoals dit in de Heilige Schrift op zovele plaatsen voorzegd is, o.a. in Jesaja 19 : 19 t/m 25; Hosea 3 : 5 Daniël 8 : 13 en 14 en inzonderheid in Romeinen 11 en 12 en vervolgens.
Voorzover het 't blazen der zesde bazuin betreft, gaat het voorbij aan de derde wereldoorlog.
Toch zullen deze profetieën in de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode vervuld worden. Daarom zeggen wij: Dit dertiende hoofdstuk openbaart uitsluitend de werking van de draak, de oude slang, welke is de duivel en satanas, zoals deze in het voorafgaande hoofdstuk geopenbaard is, voornamelijk in vers 17, waar geschreven staat: "En de draak vergrimde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben."
Bovendien wordt in dit dertiende hoofdstuk reeds nu de ondoorgrondelijke leiding van de Heilige Geest in de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus geopenbaard, die dan ook haar aanvankelijke bekroning zal vinden in hoofdstuk 14.
Dat deze twee genoemde zaken in dit hoofdstuk niet geopenbaard worden, vloeit voort uit het feit dat dit hoofdstuk volgt op de openbaring van het blazen der zevende bazuin -

11 : 15 - waarin de victorie van de grote Ruiter op het witte paard geopenbaard is. Daarom na dit hoofdstuk de victorie van Jezus in hoofdstuk 14.
Dat deze grote zaken hier nu niet ter sprake gekomen zijn, waaronder ook te verstaan is hetgeen bij het blazen der vijfde bazuin is geopenbaard, is voortgevloeid uit de indeling van het boek der Openbaring in zegelen, bazuinen en fiolen. Nochtans hebben alle bazuinblazers de strijd en het alarmgeklank als gevolg van de zonde over de wereld uitgebazuind.

Als wij op de woordelijke betekenis van onze tekst letten, dan is het zonder twijfel zo, dat de *tekenen* die aan dit beest te doen gegeven worden, de ganse eindtijd, namelijk de gehele tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode, omspannen zullen. En omdat er van *tekenen* in het meervoud gesproken wordt, zullen er ook velerlei *tekenen* onder verstaan moeten worden. Vooral in het bijzonder die *tekenen* die in 13 : 14 en 15 geopenbaard zullen worden.
Daarom is het zo buitengewoon belangrijk, dat er in onze tekst één *teken* van het beest vooropgesteld en afzonderlijk voor de aandacht gesteld wordt. Dat is dan ongetwijfeld het belangrijkste en gevaarlijkste *teken* van de eindtijd.
De *tekenen* die in de verzen 14 en 15 aan de orde gesteld worden, zullen ook wel afgrijselijke en dodelijke gevolgen hebben, maar het *teken* dat hier aan de orde gesteld wordt, is het uitgangspunt en de oorzaak van alle *tekenen* die aan dit afgrondsbeest te doen gegeven zullen worden. Namelijk dat *het vuur van de hemel doet afkomen op de aarde.* Hieronder moet de elektriciteit verstaan worden, want zonder dit *teken* zijn alle andere *tekenen* krachteloos.

Al wie enigszins bekend is in de Heilige Schrift, ziet onmiddellijk dat de draak door middel van dit beest met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, bedrieglijk de profeet Elia heeft willen nabootsen. Die heeft immers ook *vuur doen afkomen van de hemel* om zijn vijanden te verteren. - 2 Koningen

1 : 10 t/m 12 en Lukas 9 : 54.
Hierom wordt in dit *teken* in het bijzonder de verschrikkelijkheid van dit afschuwelijke afgrondsbeest met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, geopenbaard.
Eveneens wordt aangewezen welke mogelijkheden het gegeven zullen worden om door middel van dit *teken* de Kerk van de Heere Jezus Christus te verstoren. Want 19 : 20 zegt: "En het beest werd gegrepen en met hetzelve de valse profeet die de *tekenen* in tegenwoordigheid van hetzelve gedaan had, door welke hij verleid had, die het merkteken van het beest ontvangen hadden en die deszelfs beeld aanbaden."
Hierdoor weten al Gods ware kinderen van onze tijd en tot aan het einde der tijden, wat er onder het *afkomen van dit vuur uit de hemel* verstaan moet worden en hoe dit beest door middel van zijn beeld alle mensen zal trachten te verleiden door velerlei valse profeten op zijn beeldscherm te laten verschijnen.
Met het oog op deze tijden heeft de Heere Jezus ongetwijfeld Zijn ernstige waarschuwing uitgesproken voor de valse christussen en profeten die zullen opstaan en grote *tekenen* en wonderheden zullen doen, alzo dat zij (indien het mogelijk ware) zelfs de uitverkorenen zouden verleiden. "Ziet, Ik heb het u voorzegd!" zei de Heere Jezus. - Mattheüs 24 : 24 en 25.

Reeds in onze dagen begint dit beginsel der *tekenen* die aan dit afgrondsbeest te doen gegeven zullen worden, zichtbaar te worden.
Dit *van de hemel afgebrachte vuur* zal niet alleen de technische ontwikkelingen van onze eeuw veroorzaken, waaraan wij in het vervolg aandacht hopen te schenken, maar het zal het ganse wereldgebeuren tot aan het einde zodanig gaan beïnvloeden, dat wij er ons (zonder het verstaan van de Heilige Schrift) geen voorstelling van kunnen maken.

Maar allereerst zal (mede door deze technische ontwikkelingen) de totaal uiteengescheurde Kerk der Reformatie

zich weer aaneen gaan sluiten in een oecumenisch verbond met de wereldraad van kerken. Want blijkens 13 : 8 maar mede blijkens 13 : 16 en 17, zullen allen die op de aarde wonen hetzelve gaan aanbidden, welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld. Ja velen zullen menen in de geest en de kracht van Elia te staan om het rijk der duisternis te verstoren door middel van dit *vuur,* door middel van het beeld van dit beest.

Reeds nu weten en ervaren Gods uitverkorenen dat er onder deze naam Elia, onder deze verzamelde heidenen - 19 : 19 - valse profeten verborgen zijn. Hoeveel temeer zal dit het geval zijn na het einde van de laatste en grootste aller wereld-oorlogen, zoals deze geopenbaard is bij het blazen der zesde bazuin - 9 : 12 t/m 19 - en als de profetieën van Jesaja 2 : 2 t/m 4 en van Micha 4 : 1 t/m 5 daarna vervuld zullen worden.
En in weer latere tijden, als Israël en enige van de haar omringende volken tot bekering gekomen zullen zijn, zal het toppunt der openbaring van valse christussen en valse profeten geopenbaard worden.

Reeds onmiddellijk na de ontzettende verschrikkingen van die laatste, grote wereldoorlog zal er een geheel andere mentaliteit onder de volken ontstaan. Hun eerste devies zal zijn: Nu nooit meer oorlog. Hun tweede devies in de eeuwen die na die oorlog nog volgen zullen, zal zijn: Van nu aan zullen we de gehele aarde trachten te maken als de vlakte van Sodom en Gomorra, welker aanzien was als de hof des HEEREN, eer ze door het vuur van Gods toorn verwoest werd. - Genesis 13 : 10. Dit blijkt uit de genoemde profetieën van Jesaja en Micha. Zij zullen dit zo niet zien en lange tijd zo niet ervaren, maar "de HEERE zal gaan richten onder de heidenen en bestraffen véle volken."
Hun begin zal zijn: "Zij zullen hun zwaarden slaan tot spaden en hun spiesen tot sikkelen; het ene volk zal tegen het andere

volk geen zwaard (meer) opheffen en zij zullen de oorlog niet meer leren."
En het gevolg zal zijn: "Zij zullen zitten een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom en er zal niemand zijn die hen verschrikke; want de mond des HEEREN der heirscharen heeft het gesproken." - Micha 4 : 3 en 4.
Nu is het van bijzonder belang op de tegenstellingen te letten:
In Jesaja 2 : 5 staat geschreven: "Komt, gij huis van Jakob, en laat óns wandelen in het licht des HEEREN."
En in Micha 4 : 5 staat geschreven: "Want álle volken zullen wandelen elk in de naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in de Naam des HEEREN, ónzes Gods, eeuwiglijk en altoos."

Nu is het uiteraard (in verband met deze tegenstellingen) ook van het hoogste belang Jesaja 2 : 2 en 3 en Micha 4 : 1 en 2 in het geding te brengen.
Calvijn blijkt met de verklaring van deze verzen het wel erg moeilijk gehad te hebben. Hij heeft ze verklaard als profetie van de toekomende heerlijkheid van de Nieuwtestamentische Kerk. En hoewel wij (na veel van zijn werk gelezen te hebben) hem uiterst hoogachten en zeer grote eerbied voor zijn persoon en werk hebben, kunnen wij zijn verklaring van deze teksten niet overnemen.
Nu is dit wel te verklaren, want wij die in de twintigste eeuw leven, hebben de onvoorstelbare, technische en kerkelijke ontwikkelingen gezien en ervaren, terwijl hij en zijn geslacht hiervan zelfs niet hebben kunnen dromen.
Bovendien bleek in die tijd bij zeer velen de mening te heersen, dat er in het laatste der dagen een grote opbloei van het geestelijke leven te verwachten was. Velen verwachtten (verwachten ook zelfs nu nog) naar aanleiding van 20 : 1 t/m 4 een duizendjarig vrederijk op de aarde. Wij echter, zoals uit de verklaring gebleken is, zien al deze dingen volkomen anders.

Als de profeten Jesaja en Micha profeteren van het laatste der dagen, ziet dit ongetwijfeld op de tijden zoals wij die op de vo-

rige bladzijden aangewezen hebben.
Dit temeer omdat in hun profetieën, vooral in die van Micha, zo duidelijk de tegenstelling uitkomt die er in die tijden zijn zal tussen het bekeerde Israël en de heidenen. Deze bekering zal volgens de profetie in Daniël 8 : 13 en 14 geschieden omstreeks het jaar 2370.
Alsdan zullen zij met het geringe overblijfsel der oorspronkelijke, Reformatorische Kerk niet mee willen doen met het uiterlijke vertoon van de vele heidenen die zullen heengaan en zeggen: "Komt en laat ons opgaan tot de berg des HEEREN en ten huize van de God Jakobs, opdat Hij ons lere van Zijn wegen en wij in Zijn paden wandelen; want uit Sion zal de Wet uitgaan en des HEEREN Woord uit Jeruzalem." - Micha 4 : 2.
Vooral uit Micha 4 blijkt, dat er in de laatste tijden een voortdurende tegenstelling zal zijn tussen de verzamelde heidenen en het alsdan bekeerde Israël met het overblijfsel der ware gelovigen uit de heidenen.
Uit de verklaring van 13 : 14 en vooral van 13 : 15 zal gaan blijken, wat die (ogenschijnlijke) roemtaal van die vele volken te betekenen zal hebben, die in Jesaja 2 : 3 en in Micha 4 : 2 vermeld is.
Uit de verklaring van vers 15 zal gaan blijken, dat al hun activiteiten, ja al hun doen en laten voort zullen vloeien uit de aanbidding van het uit de aarde opgekomen beest.
Vandaar die richterlijke handeling van God met die vele volken en hun bestraffing. - Jesaja 2 : 4 en Micha 4 : 3.
Vandaar ook die opzienbarende tegenstelling in Micha 4 : 5, waar geschreven staat: "Want alle volken zullen wandelen, elk in de naam zijns gods, maar wij zullen wandelen in de Naam des HEEREN onzes Gods, eeuwiglijk en altoos."

Nog glorievoller worden deze profetieën van Micha (en mede hierdoor worden ook de verklaringen van al deze dingen als onderstreept) als we letten op Micha 4 : 6 en 7, want daar staat geschreven: "Te dien dage, spreekt de HEERE, zal Ik haar die

hinkende was, verzamelen (naar onze overtuiging de getrouwen uit de oorspronkelijke Reformatie) en haar die verdreven was, vergaderen en die Ik geplaagd had" (namelijk Mijn oude Verbondsvolk Israël).
Met een heerlijke belofte voor de getrouwen uit de oorspronkelijke, Reformatorische Kerk in Micha 4 : 7, waar geschreven staat: "En Ik zal haar die hinkende was, maken tot een overblijfsel."
En een heerlijke belofte voor het oude Israël: "En haar die verre henen verstoten was, tot een machtig volk." Met het alles beslissende en glorievolle besluit in Micha 4 : 7 : "En de HEERE zal Koning over hén zijn op de berg Sions, van nu aan tot in eeuwigheid."

In onze dagen is reeds iets te zien van de trek der volken naar het land Israël. Maar naar ons gevoelen is dit afgoderij bedrijven met vroegere, heilige plaatsen. Onze overtuiging is, dat verreweg de meesten die een reis ondernemen naar het heilige land, dit louter en alleen doen uit vleselijke begeerlijkheden. Zij komen onder de indruk van het aanschouwen der heilige plaatsen.
Hoeveel temeer zullen, als Israël tot bekering gekomen zal zijn, vele volken zeggen hetgeen in Jesaja 2 : 3 en in Micha 4 : 2 vermeld is. Menende dat zij op die plaatsen rust en vrede voor hun hart zullen vinden, terwijl die alleen en uitsluitend in het Woord des Heeren te vinden zijn.

Onze tekst heeft gezegd: *En het doet grote tekenen, zodat het ook vuur uit de hemel doet afkomen voor de mensen.*
Evenals de profeet Elia dit gedaan heeft om zijn en des Heeren vijanden te verslinden - 1 Koningen 18 : 37 t/m 40 - zo zal dit beest en met hem, blijkens 20 : 10, de valse profeet, door middel van dit *van de hemel afgekomen vuur* zijn vijanden trachten te verslinden, hen verstrikkende in zijn netten.
Tot deze verstrikking behoort ook de door hoogmoed verworven vredestoestand in de wereld, zodat het ene volk te-

gen het andere volk geen zwaard meer zal opheffen en zij de oorlog niet meer zullen leren.
Eveneens dat zij een ieder zullen zitten onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom en dat er niemand zal zijn die hen verschrikt. De toestand waarover Asaf geklaagd heeft in Psalm 73 : 3 t/m 12.
En omdat deze vredestoestand blijkens Daniël 12 : 11 en 12 nog eeuwen en eeuwen zal duren, zal het lachen, de lastering en het spotten der goddelozen ontstaan, waarvan de heilige apostel Petrus geprofeteerd heeft, zeggende: "Dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen die naar hun eigen begeerlijkheden zullen wandelen (namelijk rustig zittend een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom) en zeggen: Waar is (nu) de belofte van Zijn toekomst? Want van die dag dat de vaders ontslapen zijn, blijven alle dingen alzo gelijk van het begin der schepping." - 2 Petrus 3 : 3 en 4.
Maar juist wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede en zonder gevaar en er niemand zal zijn die hen verschrikken zal (zoals Jesaja en Micha geprofeteerd hebben) juist dan zal een haastig verderf hun overkomen, gelijk de barensnood een bevruchte vrouw, zegt Paulus in 1 Thessalonicensen 5 : 3.
Hieruit kan geconcludeerd worden, dat op één van de stralendste dagen, waarop de zon boven de aarde zal opgaan of insgelijks in één van de rustigste nachten waarin de mensen vredig zullen slapen en Gods uitverkorenen inmiddels in het hemelse Zoar ingegaan zullen zijn, de HEERE onverwachts zwavel en vuur over dit moderne Sodom en Gomorra der gehele aarde zal doen regenen, evenals dit eertijds geschied is in Sodom en Gomorra ten tijde van Abraham. - Genesis 19 : 23 en 24.

Als de discipelen aan de Heere Jezus vragen: "Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn en welk zal het teken zijn van Uw toekomst en van de voleinding der wereld?" - Mattheüs 24 : 3 - dan is het buitengewoon opmerkelijk, dat (nadat de

Heere Jezus hun de lange reeks van verdrukkingen die er in de eindtijd geschieden zullen, voorzegd had) Hij óók op deze vredestoestand de aandacht Zijner discipelen gevestigd heeft, zeggende tot hen: "Gelijk de mensen waren in de dagen voor de zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot de dag toe in welke Noach in de ark ging en bekenden het niet, totdat de zondvloed kwam en hen allen wegnam; alzo zal ook zijn de toekomst van de Zoon des mensen." Namelijk dat er twee op een akker zullen zijn of twee zullen malen in een molen, zonder dat er iemand zal zijn die hen verschrikt.
Des temeer zullen alsdan de woorden van de Heere Jezus gelden: "Waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal." - Mattheüs 24 : 37 t/m 42.
Hierbij merken wij nog op, dat de Heere in zijn voorzeggingen wel van dag en ure spreekt als onbekend zijnde, maar steeds de eeuw of zelfs het jaar buiten geding laat.

14a *En verleidt degenen die op de aarde wonen door de tekenen die aan hetzelve te doen gegeven zijn, in de tegenwoordigheid van het beest.*

De symboliek van de zevende bazuin, zoals deze in 11 : 15 t/m 19 geopenbaard is (waaronder deze openbaringen in dit dertiende hoofdstuk gerekend moeten worden) is geheel anders dan die der vorige zes bazuinen. Dit zal steeds meer gaan blijken.
Het is met deze zevende bazuin en met het zevende zegel, zoals het ook met de zevende fiool zal zijn.
Deze drie zijn elk voor zich als een kroon op het reeds geopenbaarde.
Dat dan ook hetgeen in hoofdstuk 9 geopenbaard is (het blazen der vijfde en der zesde bazuin) in dit dertiende hoofdstuk niet voorkomt (hoewel zij in hun hoofdzaken respectievelijk de eerste en de tweede periode in het geding gebracht hebben) is niet omdat zij niet in deze Nieuwtestamentische tijdsperioden

geschied zijn, maar omdat het blazen der zevende bazuin anders gericht is, want de ontsluiting van het zevende zegel openbaarde de heerlijkheid des Vaders in Jezus Christus.
Het blazen der zevende bazuin openbaart de heerlijkheid des Zoons in Zijn glorierijke overwinning over de draak met zijn ganse rijk der duisternis.
In de uitgieting der zevende fiool openbaart zich de heerlijkheid des Heiligen Geestes in Zijn oordelen over het rijk der duisternis.
Daarom wordt hier en nu in de openbaring van het blazen der zevende bazuin (in dit dertiende hoofdstuk) de strijd uitgebeeld van de vergrimde draak tegen de vrouw, zoals deze in 12 : 17 geopenbaard is.
Maar de verheerlijkte Heiland heiligt Zijn door Hem verworven Gemeente door lijden en beschermt haar tegen de boze aanslagen van deze *beesten.* Inzonderheid tegen de panterachtige sluwheid van dit uit de aarde opgekomen *beest* dat met zijn berenpoten in de eerste periode Zijn Gemeente vertreden heeft - 11 : 2 en 13 : 2 - en met zijn leeuwenmuil haar in de tweede periode zal zoeken te verslinden.

Uit de samenstelling van dit tekstgedeelte kan blijken het vergevorderde stadium der ontbinding waarin de oorspronkelijke, Ge-réformeerde Kerk gekomen is. Het is het stadium waarvan Johannes geprofeteerd heeft in 11 : 10. Hij heeft aldaar ook *die op de aarde wonen* in het geding gebracht. Dit is het beginsel der *verleiding van het* uit de aarde opgekomen *beest.*
Dit zal tenslotte tot gevolg hebben, dat de satanas zelf "zal uitgaan om de volkeren te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn, de Gog en de Magog om hen te vergaderen tot de krijg" om de legerplaats der heiligen alsdan beslissend te vernietigen. Dit zal blijken uit 20 : 7 t/m 10.

Het is buitengewoon opmerkelijk, dat nu de Kerk der Reformatie haar bestaansrecht als voortplanting der oorspronkelijke, Apostolische Kerk verloochend en prijsgege-

ven heeft door zich in een oecumenisch verbond te verenigen met *degenen die op de aarde wonen* (eerste deel van ons tekstgedeelte) zij als zodanig ook niet meer ter sprake komt. Want ons tekstgedeelte spreekt niet meer over 'de heiligen' zoals dit in de eerste periode het geval nog was blijkens 13 : 7, maar nu over *die op de aarde wonen.* Vanwege het oecumenisch samengaan worden zij op één hoop geworpen. Nochtans blijkt echter uit de samenstelling der tekst (*het verleidt degenen die op de aarde wonen*) dat ook de geheiligden in de Kerk der Reformatie, evenals zij, niet aan deze *verleiding van het beest* ontkomen zullen.
Uit het ontbreken van het woord 'heiligen' blijkt, dat zij (als Kerk der Reformatie) uit het gezichtsveld verdwenen zijn.

Het merkwaardige en het verschrikkelijke van de *verleiding van dit beest* is echter, dat de vervallen Kerk der Reformatie tezamen met en *in de tegenwoordigheid van het* vorige uit de (volkeren)zee opgekomen *beest* (de Rooms-Katholieke Kerk vertegenwoordigende) eendrachtig de ware gelovigen zal trachten uit te roeien.
De overgeblevenen naar de verkiezing der genade, die er tot aan het einde der wereld altijd zullen blijven, zullen door deze *tekenen die aan dit beest te doen gegeven zijn,* dus ook mede *verleid* worden. Ook zij zullen niet ontkomen aan de invloed die deze *tekenen* op het wereldgebeuren zullen uitoefenen. Ook zij zullen *verleid* worden door de moderne ontwikkelingen der techniek: de sneltreinen, de telefoon, de radio, het vliegtuig, de auto, het elektrische licht en vooral de verderfelijke televisie en wat *het beest* in het vervolg nog meer in het strijdperk zal brengen om (zo het mogelijk ware) ook de uitverkorenen te *verleiden.* - Mattheüs 24 : 24b.
Nu moge het gebruik van deze dingen (misschien?) op zichzelf niet zo zondig en verderfelijk zijn, maar één ding staat volgens ons tekstgedeelte vast, dat *die op de aarde wonen* erdoor *verleid* zullen worden. De grote massa zal erdoor *verleid* worden om zich af te wenden van de eenvoudigheid des har-

ten, om in kinderlijke vreze, in stilheid voor het aangezicht des Heeren te wandelen.

Maar, en dit zeggen wij met nadruk, dit zijn pas de eerste beginselen *der tekenen die aan dit beest te doen gegeven zijn.* Vooral in de eeuwen die volgen zullen, nadat de derde en laatste, grote wereldoorlog plaatsgevonden zal hebben, waarin het derde deel der mensen gedood zal worden - 9 : 13 t/m 21 - zal het meest verschrikkelijke *teken van dit beest* geopenbaard worden, namelijk: Nu nooit meer oorlog.
Een verschrikkelijk *teken,* juist omdat de verworden massa-kerkvereniging van die dagen (voorzover die er nog zijn zal in het tot het heidendom teruggevallen, Christelijke Europa) zal menen, dat nu en hierdoor de bijzondere zegen des Heeren op haar zal rusten.
De oorlog uitbannen zal de meest verschrikkelijke *verleiding van het beest* zijn, omdat het oorlog voeren niet uitgebannen zal zijn vanwege de goedgunstigheid des Heeren en vanwege hun wandelen in de vreze des Heeren - Jesaja 2 : 2 en 3; Micha 4 : 2 - maar uitgebannen zal zijn door hún activiteiten en 'verstandige' overleggingen. Het zal door de prestatie van de mens zijn. Die heeft van nu voortaan de blijvende vrede op de aarde verworven. Vandaar Jesaja 2 : 3 en Micha 4 : 2. Maar het zal een vrede zonder inwendige vrede zijn.
Juist in die eeuwen zal de profetie van Jesaja vervuld worden: "De aarde zal ganselijk waggelen gelijk een dronkaard en zij zal heen en weder bewogen worden gelijk een nachthut en haar overtreding zal zwaar op haar zijn en zij zal vallen en niet weder opstaan." - Jesaja 24 : 20.
Want aardbevingen, hongersnoden, pestilentiën, en menigerlei beroerten, het elkander bijten en vereten, haten en doden, zal de satan met zijn *tekenen* niet kunnen overwinnen.
Evenwel de laatste pijlen die *het beest* op zijn verderfelijke boog zal hebben, zullen erop gericht zijn om de betrouwbaarheid van Gods Woord ter discussie te stellen en het vertrouwen in de onfeilbaarheid van Gods Woord geheel uit

te schakelen.
Hij zal in het laatste der dagen als in een nieuw *teken* de leeftijden der mensen weten te verlengen. Het zal zijn als in de dagen van Noach heeft de Heere Jezus gezegd. Reeds in onze dagen begint hier iets van te blijken.
De Bijbel zegt wel: "De dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of zo wij zeer sterk zijn tachtig jaren" - Psalm 90 - maar *het beest* dat de tijden en de Wet zal veranderen, zal ook deze Wet veranderen, want zij zijn in zijn hand overgegeven." - Daniël 7 : 25. Ook hiermee zal *het* uit de aarde opgekomen *beest degenen die op de aarde wonen, verleiden,* alleen opdat de mensen zich van de betrouwbaarheid van Gods Woord zullen afwenden.
Hierdoor zullen echter de profetieën van Jesaja vervuld worden, namelijk dat de mensen zullen zeggen, wanneer een mens op honderdjarige leeftijd gestorven is, dat hij als een jongeling gestorven is. Of met andere woorden: Hij was nog betrekkelijk jong. - Jesaja 65 : 20.

Ook zal *de verleiding van het beest* hierin bestaan, dat hij alle vlees in staat zal stellen om van de ene nieuwe maan tot de andere en van de ene sabbat tot de andere, te komen om te aanbidden voor het aangezicht des HEEREN. - Jesaja 66 : 23.
En nochtans zal de aarde nog niet onmiddellijk verdorven worden, omdat er nog sap in deze bossen druiven gevonden zal worden. - Jesaja 65 : 8.
De tijd zal alsdan wel haastende geworden zijn, dat de druiven geoogst en vertreden zullen worden. Dit zal uitdrukkelijk uit 14 : 14 t/m 20 blijken.
Laten echter des Heeren gekenden in die dagen in het bijzonder acht geven op Jesaja 65 : 13 en 14, waar geschreven staat: "Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet, Mijn knechten zullen eten, doch gijlieden zult hongeren; ziet, Mijn knechten zullen drinken, doch gijlieden zult dorsten; ziet, Mijn knechten zullen blijde zijn, doch gijlieden zult beschaamd zijn. Ziet, Mijn knechten zullen juichen van goeder harte, maar gij-

lieden zult schreeuwen van weedom des harten en van verbreking des geestes zult gij huilen."

Laten zij vertroost worden door Jesaja 65 : 17 t/m 25, waar Gods Woord luidt: "Want ziet, Ik schep nieuwe hemelen en een nieuwe aarde; en de vorige dingen zullen niet meer gedacht worden en zullen in het hart niet opkomen. Maar weest gijlieden vrolijk en verheugt u tot in der eeuwigheid in hetgeen Ik schep; want ziet, Ik schep Jeruzalem een verheuging en haar volk een vrolijkheid. En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem en vrolijk zijn over Mijn volk en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der wening, noch de stem des geschreeuws. Van daar zal niet meer wezen een zuigeling van weinig dagen, noch een oud man die zijn dagen niet zal vervullen; want een jongeling zal sterven, honderd jaren oud zijnde, maar een zondaar, honderd jaren oud zijnde, zal vervloekt worden. En zij zullen huizen bouwen en bewonen en zij zullen wijngaarden planten en derzelver vrucht eten. Zij zullen niet bouwen dat het een ander bewone; zij zullen niet planten dat het een ander ete, want de dagen Mijns volks zullen zijn als de dagen eens booms en Mijn uitverkorenen zullen het werk hunner handen verslijten. Zij zullen niet tevergeefs arbeiden, noch baren ter verstoring; want zij zijn het zaad der gezegenden des HEEREN en hun nakomelingen met hen. En het zal geschieden, eer zij roepen, zo zal Ik antwoorden; terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen. De wolf en het lam zullen tezamen weiden en de leeuw zal stro eten als een rund en stof zal de spijze der slang zijn; zij zullen geen kwaad doen noch verderven op Mijn ganse heilige berg, zegt de HEERE."
Laten zij acht geven op Openbaring 11 : 12, waar staat: "En zij hoorden een grote stem uit de hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar de hemel in de wolk en hun vijanden aanschouwden hen."
Ook vele andere gelijkluidende teksten spreken van deze troost.

14b *Zeggende tot degenen die op de aarde wonen, dat zij het beest dat de wond des zwaards had en weder leefde, een beeld zouden maken.*

Eerst willen wij er de aandacht op vestigen, dat het van buitengewoon veel belang is dat *degenen die op de aarde wonen* nu voor de tweede maal in het geding gebracht worden. Hierdoor wordt nog eens als onderstreept, dat de oorspronkelijke, Ge-réformeerde Kerk ten opzichte van haar uitwendige bestaansrecht uit het gezichtsveld verdwenen is.
En uit het besluit van dit tekstgedeelte blijkt, hoe ingenomen *het beest* is met het samengaan der Reformatorische Kerk en *het beest dat de wond des zwaards had,* namelijk haar samengaan met de Roomse Kerk. En in het algemeen met de terugkeer van velen tot het heidendom.
Hierom raadt hij dan ook de aanbidders van het eerste *beest* wiens dodelijk *wond* genezen was, namelijk *hen die op de aarde wonen,* die hij blijkens vers 12 állen tot de aanbidding van *het beest* gebracht heeft, aan een stand*beeld* voor hetzelve op te richten.
Want voor dit *beest* dat zich zo verdienstelijk gemaakt heeft voor de draak die hem zijn kracht en zijn troon en grote macht gegeven heeft - 13 : 2 - voor dit *beest* dat zoveel van Gods liefste kinderen verbrand heeft, mag toch wel een aandenken opgericht worden, opdat zijn grote daden in gedachtenis blijven voor het nageslacht. Het is een verzoek van het afgrondsbeest.

Nu had het eerste *beest* zichzelf ook wel op de stoel der ere gezet om met een grote, godslasterlijke mond vele decreten, plakkaten en verordeningen uit te vaardigen om zijn stoel der ere in de tempel Gods te handhaven en allen die hem ongehoorzaam waren te vuur en te zwaard te vervolgen en te verbannen uit zijn heilige eredienst, maar dat het uit de afgrond opgekomen beest, uit naam van zijn zender, de duivel, hem deze eer zou willen bewijzen en hem zozeer zou willen

verhogen, neen dat had het uit de zee opgekomen *beest* niet durven denken, dat het niet alleen maken zou, dat *allen die op de aarde wonen* hem zouden aanbidden - 13 : 13 - maar dat er zelfs een stand*beeld* voor hem opgericht zou worden en dat die listige satanas daar zelf zorg voor zou dragen!

Wij mensen van onze tijd moeten er wel op letten, dat al deze dingen die plaats gevonden hebben onder het bestuur van het eerste *beest*, ook de aanbidding van dat *beest* door *allen die op de aarde wonen* en voorts het oprichten van een stand*beeld* voor hetzelve niet van de ene op de andere dag geschieden zullen of geschied zijn, maar dat er voor de verwezenlijking van al deze dingen tijden ja eeuwen verlopen zullen en verlopen zijn.
Zelfs de algemene aanbidding van dit *beest* door de aarde en die daarin wonen - 13 : 12 - en het samengaan van de Kerk der Reformatie met de andere wereldgodsdiensten zal meerdere tientallen jaren in beslag nemen. Maar volgens dit onderwijs zal de eenheid der Roomse Kerk met de Kerk der Reformatie en met andere godsdiensten zo hecht worden, dat zij de tegen elkaar gemaakte fouten zullen gaan betreuren en elkaar als broeders en zusters in de Heere zullen aanvaarden.

Uit oorzaak van deze goddeloosheden zal de derde en laatste, grote wereldoorlog geboren worden, waarin het derde deel der mensen gedood zal worden - 9 : 15 - en ook de troon van *het beest* te Rome verwoest zal worden.
Vooral deze eensgezindheid met Rome had niemand in de gloriedagen der Hervorming kunnen verwachten, maar in onze dagen, A.D. 1990, beginnen de beginselen hiervan zich reeds af te tekenen.
Daarom, als haar troon te Rome in de derde wereldoorlog verwoest zal zijn, moet er inzonderheid voor haar een nieuw en blijvend ontmoetingscentrum gesticht worden tot eer der Kerk. Doch dan zal dit niet alleen zijn ten behoeve van haar wier dodelijke *wond* genezen is, maar ten behoeve van *allen*

die op de aarde wonen. Want het uit de aarde opgekomen beest heeft gemaakt, dat *allen die op de aarde wonen* het eerste *beest* aanbidden zullen.
Daarom zal het een monumentaal ontmoetingscentrum zijn dat te Jeruzalem gesticht zal worden. Dit kan blijken uit Jesaja 2 : 2 en 3 en uit Micha 4 : 1 en 2.

Temidden van en vanuit deze verdorvenheden van *allen die op de aarde wonen,* zal het herstel en de bekering van Israël met enige van de haar omringende volken geboren worden. - Daniël 8 : 13 en 14; Jesaja 19 : 19 t/m 25; Hosea 3 : 5 en Romeinen 11 : 12 t/m 17.
Deze bekering van Israël zal ter beschaming zijn van het uit de aarde opgekomen beest met allen die het aanbidden zullen. Want (en dit zeggen wij met de grootste nadruk) met dit gestichte ontmoetingscentrum te Jeruzalem zullen de genoemde profetieën van Jesaja en Micha vervuld worden. "Sion heeft (bij het zien van deze dingen) weeën gekregen en zij heeft haar zonen gebaard." - Jesaja 66 : 8c.
Maar van *hen die op de aarde wonen,* die dit *beeld voor dit beest* opgericht hebben, profeteert de profeet: "En het zal geschieden dat van de ene nieuwe maan tot de andere en van de ene sabbat tot de andere "alle vléés" komen zal om te aanbidden voor Mijn aangezicht, zegt de HEERE." - Jesaja 66 : 23.
Dit zal ook de vervulling zijn van de profetieën van Johannes - 11 : 7 t/m 10 - als hij ook in 11 : 9 de mensen uit de volken en geslachten en talen en natiën in het geding brengt, die van hieruit, vanuit dit centrale, 'christelijke' ontmoetingscentrum, waarheen "alle vléés" gekomen is om aan te bidden voor des HEEREN aangezicht, de dode lichamen der lieden zien die tegen de HEERE overtreden hebben. - Jesaja 66 : 24a. Namelijk de dode lichamen dergenen die omgekomen zijn in die vreselijkste en grootste aller wereldoorlogen, vanwege hun overtreding waarmee zij tegen de HEERE overtreden hebben: In de eerste plaats de oorspronkelijke Kerk der Reformatie in

het verloochenen van de zuiverheid der leer en het zich vermengen met *allen die op de aarde wonen,* (inzonderheid met de volgelingen van het eerste *beest,* die zeer veel heiligen in vuur en vlam vermoord hebben) en in de tweede plaats het beest en zijn volgelingen vanwege het op geestelijke wijze vermoorden der heiligen, namelijk der getuigen van Jezus, wier dode lichamen nog steeds liggen op de straat van hun geestelijke Sodom en Egypte, alwaar óók onze Heere gekruisigd is. - 11 : 8.
Daarom heeft Jesaja zijn profetieën besloten met deze woorden: "Hun worm zal niet sterven en hun vuur zal niet uitgeblust worden en zij zullen alle vléés een afgrijzing wezen." - Jesaja 66 : 24b.

Omdat het mogelijk en ook zeer wel begrijpelijk is dat er velen zullen zijn die aan de door ons aangehaalde teksten uit de profetieën van Jesaja een andere verklaring willen geven, willen wij naar aanleiding van onze verklaring van die laatste twee hoofdstukken een kleine toelichting geven.
Naar onze overtuiging wordt er in deze laatste twee hoofdstukken van Jesaja een voortdurende tegenstelling tussen de ware Kerk en haar vijanden aan de orde gesteld. Een tegenstelling die op veel plaatsen overeenkomt met onze verklaring van hoofdstuk 13.
Wanneer b.v. Jesaja 65 : 19 zegt: "En Ik zal Mij verheugen over Jeruzalem en vrolijk zijn over Mijn volk; en in haar zal niet meer gehoord worden de stem der wening noch de stem des geschreeuws" en het vervolg is dan in vers 20: "Daar zal niet meer wezen een zuigeling (vert. N.B.G.) die slechts weinige dagen leeft, noch een oud man die zijn dagen niet zal vervullen", zoals wij van de laatste dagen verklaard hebben dat een honderdjarige nog een jongeling genoemd zal worden, dan is het vervolg in deze tekst beslissend voor onze verklaringen.
Nochtans: "Een jongeling zal sterven honderd jaar oud zijnde, maar (al leefde hij ook duizend jaren) een zondaar, honderd

jaar oud zijnde, zal vervloekt worden."
Naar onze overtuiging blijkt hieruit de beslissende tegenstelling tussen vers 19 en vers 20 van Jesaja 65. De beslissende tegenstelling tussen de staat der rechtheid en de vermeende roemtaal van de vele volken en de vele heidenen die (blijkens Micha 4 : 2) zullen zeggen: "Laat ons opgaan tot de berg des HEEREN en ten huize van de God Jakobs, opdat Hij ons lere van Zijn wegen en wij in Zijn paden wandelen."
Ja naar onze mening zijn deze twee teksten - Jesaja 65 : 19 en 20 - met dit bepaalde doel zó aan de orde gesteld, alsof Jesaja 65 : 11 hierbij in het geding gebracht is, waarin als het ware precies dezelfde situatie aan de orde gesteld wordt zoals wij die van de vervallen Reformatorische Kerk getekend hebben, namelijk: "Maar gij verlaters des HEEREN, gij vergeters van de berg Mijner heiligheid, gij aanrichters van een tafel voor die bende en gij opvullers des dranks voor dat getal!"
Ook deze profetie geldt bepaald niet alleen voor de tijd van het Oudtestamentische Israël, maar ook voor de Nieuwtestamentische tijdsperioden.

Vandaar onze verklaring:
Gij hebt Jeruzalem wel tot uw centraal ontmoetingscentrum gemaakt, waarin gij (vanwege uw vermeende verworvenheden) meent dat een zuigeling bij u niet zo spoedig zal sterven als in vroeger jaren of dat een oud man op honderdjarige leeftijd beslist nog een jonge man genoemd mag worden, maar omdat gij de Heere verlaten hebt en de berg Zijner heiligheid vergeten hebt in het prijsgeven van uw bestaansrecht als Reformatorische Kerk en bovendien een tafel hebt aangericht voor die benden die Mijn getrouwe getuigen vermoord hebben op hun brandstapels, gij opvullers des dranks voor dat getal, die u geheel met hun afgodendienst verenigd hebt, al sterft er bij u iemand, honderd jaar oud zijnde (door u als jongeling geacht) evenwel zal hij vervloekt worden.
Maar bij Mijn volk zal dit alzo niet zijn, vervolgt Jesaja 65 : 21. "Zij zullen huizen bouwen en bewonen en zij zullen

wijngaarden planten en derzelver vrucht eten."
Evenzo zijn de tegenstellingen in Jesaja 66. Tegenstellingen tussen waarachtige en vermeende godzaligheid, voortgevloeid uit de verleiding door het beest met de hoornen, des Lams hoornen gelijk.

15a *En hetzelve werd macht gegeven om het beeld van het beest een geest te geven, opdat het beeld van het beest ook zou spreken.*

Naar de mens gesproken is dit tekstgedeelte voor ons die de technische ontwikkelingen van onze twintigste eeuw meegemaakt hebben gemakkelijker te verstaan dan voor allen, wie zij ook zijn mogen, die vóór ons geleefd hebben.
Dit neemt niet weg dat er, afgezien van deze verstandelijke overwegingen, niemand is die uit en van zichzelf in staat is om zelfs maar één woord van de Heilige Schrift te verstaan zonder verlicht te worden door de Heilige Geest. Dit blijkt uitdrukkelijk uit Lukas 24 : 45 en veel andere plaatsen.

Nu wij echter (mede naar aanleiding van hetgeen geopenbaard is in de profetieën van Jesaja en Micha: Jesaja 2 : 3 en Micha 4 : 2) *het beeld van het beest* in al zijn vermeende glorie afgeschilderd hebben als zijnde een monumentaal, centraal gelegen ontmoetingscentrum te Jeruzalem ten behoeve van allen die op de aarde wonen, inzonderheid van allen die *het beest* aanbidden, kunnen we enigszins vermoeden wat ons tekstgedeelte te betekenen heeft.
Namelijk dit: Vooral vanuit dit centraal gelegen ontmoetingscentrum zullen de gekleurde televisiebeelden met de radioklanken, in een nog meer geperfectioneerde vorm dan heden, over de ganse aarde uitgezonden worden.
Naar onze overtuiging zal er in de toekomst dan ook geen enkele plaats op de wereld zijn of men behoeft slechts een enkele knop om te draaien of in te drukken en men zal in rechtstreekse verbinding staan met dit *beeld van het beest.*

Wat zal er hierdoor een overtuigend *spreken van dit beeld van het beest* uitgaan mede vanwege de overige tekenen die aan hetzelve te doen zijn gegeven, in de tegenwoordigheid van het uit de (volkeren)zee opgekomen *beest,* om de volkeren te verleiden. Doch dit is nog niet alles waarmee hij de volkeren verleiden zal, want de meest panterachtige sluwheid van dit afgrondsbeest zal (evenals de vertreding van Gods Kerk met zijn berenpoten in de eerste periode in 11 : 2) geopenbaard worden in de dodelijke en verslindende macht van zijn leeuwenmuil. - 13 : 2.
Reeds het volgende tekstgedeelte zegt:

15b *En maken, dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.*

Voordat wij dit tekstgedeelte en ook de volgende twee teksten gaan verklaren, is het wel noodzakelijk de aandacht te vestigen op de tijdsduur dezer geschiedenissen.
Wanneer wij het geheel dezer openbaring lezen, zou dit de indruk kunnen wekken, dat al hetgeen in dit hoofdstuk geopenbaard is, binnen niet al te lange tijd zal plaatsgevonden hebben.
Een ding staat echter naar onze overtuiging onweerlegbaar vast, dat alles wat in dit dertiende hoofdstuk aan de orde gesteld wordt de ganse Nieuwtestamentische tijdshistorie omvat.
Uit het feit dat er reeds meer dan negentien eeuwen verstreken zijn vanaf de aanvang der zaken die in dit hoofdstuk geopenbaard zijn, kunnen wij de gevolgtrekking maken, dat hetgeen er vanaf vers 11 geopenbaard is tot nu toe, evenals hetgeen er voorts nog geopenbaard zal worden in dit dertiende hoofdstuk omtrent deze tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode, niet van de ene op de andere dag geschied is of nog geschieden zal.
Bovendien, zoals er in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode (zoals deze vermeld is in de eerste tien verzen van

dit hoofdstuk) stilzwijgend voorbijgegaan is aan hetgeen er geopenbaard is bij het blazen der vijfde bazuin (hoewel de dingen die daarin geopenbaard zijn kennelijk, ja naar onze overtuiging zeer beslist plaatsgevonden hebben in die eerste periode) zo zal er in deze tweede periode (zoals deze vermeld wordt in 13 : 11 t/m 17) stilzwijgend voorbijgegaan worden aan hetgeen er geopenbaard is bij het blazen der zesde bazuin, waarin die derde, grote en laatste wereldoorlog geopenbaard is.
Zo zal er in dit gedeelte ook stilzwijgend voorbijgegaan worden aan de bekering van Israël met enige van de haar omringende volken.
Zo werd er bij het blazen van die bazuin ook geen aandacht geschonken aan hetgeen er in dit dertiende hoofdstuk geopenbaard is.

Treffend in deze is het besluit van hoofdstuk 9, waarin met geen woord gerept is over het uit de zee, noch over het uit de aarde opgekomen beest. Het eindigde alleen met de mededeling dat de mensen (ondanks al die dingen die er bij het blazen dezer twee bazuinen geopenbaard zijn en vooral ondanks de gruwelen van die laatste, grote wereldoorlog) zich toch "niet bekeerd hebben van de werken hunner handen" (met het bovenmate opmerkelijke vervolg in dit besluit) "dat zij niet zouden aanbidden de duivelen" zoals in 13 : 8 geopenbaard is, namelijk het uit de zee en het uit de afgrond opgekomen beest. En voorts in dit besluit: "En de gouden en zilveren en koperen en stenen en houten afgoden."
En ondanks het feit dat zij na die laatste, grote wereldoorlog de strijd niet meer leren zullen, "hebben zij zich ook niet bekeerd van hun doodslagen, noch van hun venijngevingen, noch van hun hoererij, noch van hun dieverij." - 9 : 20 en 21.

Ons tekstgedeelte zegt, dat dit afgrondsbeest *zal maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden, gedood zouden worden.*
Hieruit blijkt uitdrukkelijk dat, hoewel dit beest oorspronkelijk

gemaakt heeft "dat de aarde en die daarin wonen het eerste *beest* aanbidden, wiens dodelijke wond genezen was" - 13 : 12 - er nadien velen zullen opstaan die zeer beslist zullen weigeren om *het beeld* dat hij voor dit eerste *beest* opgericht heeft, te *aanbidden.*
Naar onze stellige overtuiging ziet dit in de eerste plaats op de bekering van Israël met enige van de haar omringende volken en op het overblijfsel der oorspronkelijke, Reformatorische Kerk, zoals een en ander op vele plaatsen in de Heilige Schrift voorzegd is. Reeds op verborgen wijze in het Goddelijk lied van Mozes - Deuteronomium 32 : 36 t/m 43; Jesaja 14 : 1 t/m 8; Jesaja 19 : 19 t/m 25; Hosea 3 : 5; en in Romeinen 11 inzonderheid vers 15.

Uit de volgende teksten zal gaan blijken dat deze bedreiging met *de dood* lang niet de uitwerking gehad heeft die het beest ervan verwacht had. Vandaar dat dit afgrondsbeest plannen zal gaan beramen om te weten te komen wie zij zijn die weigeren om *het beeld van het beest* dat de wond des zwaards had en weder leefde, te *aanbidden.*

Voorts is het buitengewoon opmerkelijk, dat de bekering van Israël, van Egypte en van Assyrië, die toch zo beslissend vermeld is in de Heilige Schrift, te weten in Jesaja 19 : 19 t/m 25, in het boek der Openbaring zo moeilijk aanwijsbaar is. Hooguit kan dit enigermate uit ons tekstgedeelte geconcludeerd worden, maar dan toch nog zonder vermelding van enige tijdsperiode.
Naar onze mening vloeit dit voort uit het feit dat de wederaanneming van Israël tot volk van God voor henzelf wel zal zijn als het leven uit de doden - Romeinen 11 : 15b - maar dat het voor allen die op de aarde wonen, die *het beeld van het beest* (dat de wond des zwaards had en weder leefde) wél *aanbidden,* tot een ergernis zal zijn.
Vandaar dat de heilige apostel Paulus reeds in zijn dagen het begenadigde heidendom waarschuwde: "Roemt niet tegen de

takken" - Romeinen 11 : 18a - "want is het dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, ziet toe dat Hij mogelijk ook u niet spare." - Romeinen 11 : 21. "Indien gij in de goedertierenheid blijft, anderszins zult ook gij afgehouwen worden." - Romeinen 11 : 21b.

Ten opzichte van deze moeilijk aanwijsbare zaken merken wij voorts nog op, dat hoe dieper de openbaring zich gaat ontsluiten, des te dieper haar verborgenheden zijn.
Volgens onze verklaring van 9 : 5 was de aanvang en het einde van de tweede wereldoorlog nog aanwijsbaar door de in die tekst genoemde vijf maanden. Maar de tijd van de aanvang en het einde van de derde wereldoorlog is al veel meer omsluierd geopenbaard. Namelijk zo: "tegen de ure en dag en maand en jaar" waarin de vier engelen ontbonden zullen worden die gebonden zijn bij de rivier de Eufraat.
Wij hebben verklaard dat deze ontbinding in beginsel plaats gevonden heeft in de terugkeer van Israël naar het land hunner vaderen, hetwelk voor ons en voor de wereld is als een van verre horen rommelen van de donder van een snel naderend onweer.
Maar de bekering van Israël met de Egyptenaren en de Assyriërs, zoals wij dit uit Jesaja 19 aangewezen hebben, is in het boek der Openbaring een nog dieper verborgen geheimenis. Juist daarom zijn wij van mening, dat deze bekeringen geboren zullen worden uit oorzaak van de oprichting van *het beeld van het beest* dat de wond des zwaards had en weder leefde, te Jeruzalem, dat afgrijselijke monument dat allen die op de aarde wonen *aanbidden* zullen. En vanwege deze bekeringen zal het beest uit de afgrond maken, dat deze allen met het overblijfsel der ware gelovigen uit de Reformatie gedwongen zullen worden óók dit *beeld* van het eerste *beest te aanbidden.* En wie dit *niet* zal doen, *zal gedood worden.*
Hieruit blijkt dat er voor het bekeerde Israël van die dagen geen nieuws onder de zon zal zijn. Want gelijk het oude Israël

naar Babylon gevoerd is, zo zullen ook zij naar dit moderne Babylon gevoerd worden met dezelfde ervaringen als hun vaderen.

Hoe fel *het beest* met de gehele hem *aanbiddende* wereld zich tegen het bekeerde Israël en de overige uitverkorenen des Heeren zal gaan keren blijkt niet alleen uit ons tekstgedeelte, maar zal in het vervolg in nog veel ernstiger mate geopenbaard worden.
Sinds aan het eerste *beest* (tijdens de Reformatie der Kerk) aan een zijner hoofden een bijna dodelijke wond werd toegebracht, heeft de Ge-réformeerde Kerk eeuwen lang op zeer veel plaatsen in de wereld bijna ongestoord haar godsdienstoefeningen kunnen houden. Maar hoe meer de wond van *het beest* genezen zal, hoe meer zijn oude natuur weer geopenbaard zal worden.
Het beest zal wederom, evenals dit vooral in de zestiende eeuw het geval was, aan de godsdienstoefeningen der ware kinderen Gods een einde trachten te maken. Behalve aan die godsdienstoefeningen waarin *de aanbidding van het beeld van dit beest* in het middelpunt zal staan.
Het humaan gevoelen van alle *aanbidders van dit beest* zal wel tot die hoogte stijgen dat zij het militarisme uit zullen bannen en dat het ene volk tegen het andere volk geen zwaard meer zal opheffen blijkens Micha 4 : 3, maar de vijandschap tegen God en Zijn ware gelovigen zal des te feller worden.
Wie de verworven glorie en deze victorie, *het beeld van dit beest,* het centrale monument te Jeruzalem, *niet zal willen aanbidden,* die pleegt verraad aan de thans algemeen aanvaarde godsdienst der mensheid en begaat een misdaad tegen het welzijn der samenleving. *Allen die dit beeld van het beest niet willen aanbidden, zullen dan ook gedood worden.*
Maar omdat de Heere de godvrezenden in die dagen verbergen zal in deze woestijn der volken, waar zij een halve tijd gevoed zullen worden buiten het gezicht der slang, zoals 12 : 14 ons onderwezen heeft, zullen de gevallen van weigering om *het*

beeld van het beest te aanbidden, niet zo gemakkelijk publiekelijk bekend worden. Maar op de lange duur zullen zij toch niet verborgen kunnen blijven. Want het leven dat in de bekering van de genoemde volken geopenbaard zal worden (voornamelijk in de bekering van Israël, wiens bekering zal zijn als het leven uit de doden - Romeinen 11 : 15) zal in de wereld openbaar gaan worden en de ergernis opwekken van allen die op de aarde wonen, die *het beeld van het beest aanbidden* zullen.
Daarom zal het er in de laatste jaren voor allen die God in oprechtheid des harten dienen willen, steeds donkerder uit gaan zien. Tijden lang zijn zij verborgen gebleven voor het gezicht der slang, zodat zijn dreiging om hen te *doden* niet dat effect gesorteerd heeft dat hij ervan verwacht heeft.
Nu zal hij niet alleen andere maatregelen nemen om hen op te sporen, maar hij zal voor hen het gehele leven onmogelijk maken. Dit zal gaan blijken uit de verzen 16 en 17.

16 *Het maakt, dat het aan allen, kleinen en groten en rijken en armen en vrijen en dienstknechten, een merkteken geve aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden.*

17a *En dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft.*

Het is niet zonder betekenis, dat de in vers 16 genoemde tegenstellingen *kleinen en groten, rijken en armen en vrijen en dienstknechten* zo uitdrukkelijk genoemd worden. Hieruit blijkt het radicale en besliste voornemen van de satan om de tegenstand tegen zijn bestuur over de wereld ten koste van alles te breken.
Omdat vooral de bekering van Israël zo'n geweldige indruk zal maken, ja veler ogen zal openen voor de voorzegde Waarheid, is het beest genoodzaakt de radicale maatregelen te nemen die in deze twee verzen vermeld zijn. Hij zal de klacht van de Farizeeën slaken onder leiding van de hogepriester

Kajafas: "Ziet, de gehele wereld gaat Hem na." - Johannes 12 : 19b. En: Indien ik Hem alzo laat geworden, zo zullen zij allen tot bekering komen en wegnemen mijn plaats en mijn beeld. - naar Johannes 11 : 48.
Het dreigende gevaar om nu als afgrondsbeest (evenals weleer het uit de 'volkeren'zee opgekomen beest) óók een dodelijke wond op te lopen in een massale reformatie der Kerk en terugkeer der vele volken tot het zuivere Woord van God, moet tot elke prijs afgewend worden. Zo nodig door list en geweld.
Hiervoor zal hij dan ook een oud, beproefd middel ter hand nemen, listig, omdat het voortkomt uit zijn verleiding met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk. Want wie zal er nu bezwaar kunnen maken om het aloude kenteken van de aanbidders van het uit de zee opgekomen beest wederom in ere te herstellen? Elke Rooms-Katholiek is immers al eeuwen lang aan dit *merkteken* te kennen geweest? En al is dit in het oecumenisch samengaan met de vele volken der wereld wat in het ongerede geraakt, wie zal nu een gegrond bezwaar kunnen maken tegen wederinvoering van dit *merkteken?* Immers niemand? Het is alleen een oud gebruik in ere herstellen. Het is en blijft immers een teken van vroomheid, een herinnering aan het dierbare kruislijden van de Heere Jezus, als men met zijn *rechterhand* het kruisteken maakt, *het voorhoofd* daarin betrekkende?
Om de oecumene te verwezenlijken was ik, afgrondsbeest, lange tijd genoodzaakt dit *merkteken* niet tot een eis der eenheid te stellen, maar nu de massakerk over de gehele aarde onwankelbaar gevestigd is en bovendien haar middelpunt van Rome naar Jeruzalem verplaatst is en allen nu rustig kunnen zitten een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgenboom en er niemand is die hen verschrikt - Micha 4 : 4 - vanwege de vrede die ik voor hen verworven heb, is er toch geen reden voor hen om zich aan mijn gezag te onttrekken.
Daarom als er toch velen blijken te zijn die hiertoe de neiging vertonen, is het bovenmate noodzakelijk dit teken der eenheid

weer in ere te hestellen. Vooral als gaat blijken, dat er velen zijn die door de bekering van Israël het voornemen koesteren om het beeld van het beest te Jeruzalem ook niet meer te aanbidden.
Maar wie zal er terecht bezwaar tegen kunnen maken om dit *merkteken te hebben*? Er is toch een bepaalde godsvrucht in verborgen? Als men dit aanvaardt, betekent dit toch niet dat men het beeld van dit beest aanbidt?
Maar vers 8 heeft gezegd, dat allen die op de aarde wonen hetzelve zullen aanbidden, welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld.
Zeer velen zullen dan ook door deze list van het beest verleid worden en dit *merkteken* als iets geheel onschuldigs aanvaarden. Ja velen zullen, om huns levens wil, zich inbeelden dit *merkteken* verschuldigd te zijn als kenteken van het ware geloof.
Maar zij die in oprechtheid des harten de Heere vrezen, zullen weten wat deze eis van het beest te betekenen heeft. Zij zullen dit *merkteken* niet willen aanvaarden ondanks het feit dat *niemand mag kopen of verkopen, tenzij hij dit merkteken heeft.*
Dit staat gelijk met het omringen van de legerplaats der heiligen en de geliefde Stad, zoals hoofdstuk 20 : 9 dit openbaren zal.
Naar de mening van de duivel zal deze bepaling beslissend zijn voor de vernietiging van de levende Kerk van de Heere Jezus Christus.
Als dit bevel door de leiding der wereldkerk in het laatste der dagen uitgevaardigd zal worden, zal de opneming der heiligen ten hemel, zoals dit in 11 : 11 en 12 geopenbaard is, zeer nabij gekomen zijn, omdat er alsdan geen enkele levensmogelijkheid voor Gods kinderen overgebleven zal zijn.
Mochten er echter nog mensen zijn, die zich op een of andere wijze aan dit *merkteken* wisten te onttrekken, dan zal het beest andere maatregelen tegen hen nemen, eisende van hen dat zij zullen hebben:

17b *de naam van het beest of het getal zijns naams.*

Het zou kunnen zijn, dat velen uit achteloosheid soms er niet eens aan denken om dit kruisje te slaan. Dan is daar geen enkel bezwaar tegen, als zo iemand dan maar op andere wijze te kennen geeft dat hij een navolger en aanbidder van het beeld van *het beest* is. Hij moet het bewijs tonen dat hij werkelijk lid is van: De Christelijke Internationale kerk of van De Verenigde Broederschap of met welke andere benaming *het beest* de massakerk van die dagen noemen zal.
Dan heeft men althans *de naam van het beest* en behoort men bij *het getal zijns naams,* bij *het getal* dergenen die ingeschreven staan in de registers van *het beest* uit de afgrond.

In feite blijkt dit afgronds*beest* dezelfde tactiek toe te passen als zijn voorganger, het beest dat uit de (volkeren)zee opgekomen is, het beest dat in de kracht en met de macht van de draak - 13 : 2 - de Kerk en de wereld eeuwen lang geregeerd heeft. Want als iemand in zíjn tijd (toen hij op het hoogtepunt van zijn macht was) zíjn merkteken niet wilde dragen of zijn *naam of het getal* niet wilde aanbidden, die het voorgeschreven had te aanbidden, moest deze óók gedood worden.
Duizenden zijn er door dit beest op de pijnbanken gebracht om hen tot aanbidding te dwingen. En als zij dan nog weigerden, werden zij op de gruwelijkste wijze omgebracht: verbrand, opgehangen, verdronken of levend begraven. Want hoe was het mogelijk dat de mensen zijn wijsheid niet wilden aanvaarden.
Wie de wijsheid van de heilige moederkerk en de heilige vader (de paus) veracht of wederstaat, voor zo iemand is er op de aarde geen plaats.
Maar zij wier ogen door de Heilige Geest geopend zijn hebben leren zien dat hun wijsheid aards is, natuurlijk en duivels. - Jakobus 3 : 15.
Maar de Heere heeft Zijn lijdende en strijdende volk in hun

zware verdrukkingen vertroost met de woorden van vers tien van ons teksthoofdstuk en tot hen gezegd: "Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen." Zo zal God Zijn volk ook vertroosten in het laatste der dagen.

18a *Hier is de wijsheid: die het verstand heeft, rekene het getal van het beest.*

Bovenmate glorievol is dit vervolg als antwoord op de listige aanslagen van dit afgronds*beest* dat te allen tijde tracht en getracht heeft met zijn redelijke wijsheid de zielen der mensen aan het wankelen te brengen, mede op grond van de tekenen die aan dit afgronds*beest* te doen zijn gegeven.
Daarom is deze waarschuwing: *hier is de wijsheid,* niet alleen bestemd voor Gods uitverkoren volk van die dagen, maar ook voor allen die in vers zestien bij name aangewezen zijn.

Uit dit antwoord van God op al hetgeen geopenbaard is van dit verschrikkelijke *beest* kan de conclusie getrokken worden welk een ijdele wijsheid er door dit *beest* in de wereld ingebracht is in de tekenen die hetzelve te doen gegeven zijn; welk een onvoorstelbare wereldse wijsheid zich vanaf de tijd dat dit *beest* zijn scepter over de Kerk en over de wereld is gaan zwaaien, meester gemaakt zal hebben van het mensdom in het algemeen, maar in het bijzonder van de massanaamkerk, door hem gesticht.
Alle wijsheid die dit *beest* in de tekenen die het te doen gegeven zijn, voortbrengen zal, is de wijsheid der rede. Of dit nu de beheersing van het luchtruim door vliegtuigen - Efeze 2 : 2b - of de gekleurde televisiebeelden betreft of de computer-mogelijkheden of enig ander ding hetwelk dit *beest* ons geleerd zal hebben, de ware *wijsheid* is er niet in verborgen. Het is alles ijdelheid en kwelling des geestes, voortkomende uit de rede van het natuurlijk verstand van de mens.

Ons tekstgedeelte sluit niet alleen aan op vers 17, waarin het

besluit van zijn wijze overleggingen geopenbaard is, maar op de ganse openbaring van zijn verderfelijke wijsheid.
Vanaf het ogenblik dat dit *beest* uit de aarde opgekomen is, heeft het zijn intrek genomen in het door hem verwoeste gebouw der oorspronkelijke, Ge-réformeerde Kerk die hij later gegrondvest heeft op de oecumene, waarin zijn redelijke wijsheid geopenbaard is.

Die verstand heeft, rekene het getal van het beest is het voor ons natuurlijke verstand onbegrijpelijke vervolg op de woorden: *hier is de wijsheid.* Deze woorden komen bij ons op dezelfde wijze over als de woorden: "Meet de tempel en degenen die daarin aanbidden" in 11 : 1c.
Een dergelijke spreekwijze past niet in ons redelijke verstand. Daar kan ons natuurlijke verstand niet bij. Zo ook niet bij het besluit van vers 17, waarin ook *het getal* zijns naams in het geding gebracht wordt.
Voor ons redelijke verstand zou het veel meer aanvaardbaar geweest zijn, als er gezegd was: Niemand mag kopen of verkopen tenzij hij het merkteken heeft van het beest of op andere wijze kan aantonen dat hij het met de activiteiten van het beest eens is en dat hij deze als redelijk en wijs aanvaardt.
Vandaar dat achter deze spreekwijze de verborgen majesteit der ware *Wijsheid* schuil gaat. Dit zal gaan blijken in het volgende tekstgedeelte voor hen die een geheiligd *verstand* van de Heere ontvangen hebben om het volgende te kunnen verstaan.

18b *Want het is een getal eens mensen en zijn getal is zeshonderdzesenzestig.*

Naar onze overtuiging is in feite het *getal 666* de verklaring van het berekenen van *het getal van het beest.*
Het betekent ook dat de optelsom van het verstand van de duivel dezelfde uitkomst geeft als de optelsom van het verstand van *de mens.* Zij dragen beiden het merkteken, name-

lijk het symbool der ijdelheid.
Toch blijkt er wel enig verschil te zijn tussen *het getal van het beest* en *het getal van de mens.* Dat wil zeggen tussen de ijdelheid en de boosheid van de duivel en de ijdelheid en de boosheid van *de mens.* Want de tekst zegt van *het beest* positief: *en zijn getal is,* maar van *de mens* wordt gezegd, dat het *een getal eens mensen is.* Dit is een groot verschil.
Als wij echter op dit schijnbaar geringe verschil acht geven, staan wij wederom verbaasd over de samenstelling van Gods Woord.
Wat had er nu nog meer voor de hand gelegen, dan dat er gezegd was: Want het is het getal ván de mens. Maar dat staat er zeer beslist niet.
Door deze weergave stelt de Heilige Schrift niet alle mensen gelijk onder deze noemer, alsof alle mensen onder dit *getal* gerekend zouden moeten worden. Neen, hieruit blijkt dat er onder de mensen een aantal is dat van de ijdelheid van dit *getal* verlost is.

Dit *getal* wijst niet alleen des satans en der mensen onvolkomenheid aan, maar in het bijzonder hun beider ellendigheid.
Niet zoals de moderne mensen de Heidelbergse Catechismus verdraaien, als de vraag gesteld wordt: Waaruit kent gij uw ellende? Van die kennis zijn alle mensen zich van nature wel bewust. Hun antwoord zou zonder meer kunnen zijn: Uit onze algemene levenservaringen.
Maar als de vraag gesteld zou worden zoals hij behoort gesteld te worden: Waaruit kent gij uw ellendighéid, dan zouden er maar weinigen zijn die van de ernst van deze vraag doordrongen zouden zijn.
Want die ellendigheid bestaat in onze verlorenheid voor God, in ons gevallen zijn uit onze volmaaktheid voor God. Vervallen zijn van de volmaaktheid van het getal zeven. Van het driemaal heilige getal 777.
Deze ellendigheid kan alleen gekend worden uit de Wet Gods.

Uit het Woord van God. Daarom staat er in vers 18a: Wie verstand heeft berekene het getal.
Hieruit blijkt dat verreweg de meeste mensen hun oorspronkelijke, geheiligde verstand, hetwelk in Adam was, verloren hebben, ja dat zij in vele opzichten aan de duivel gelijk geworden zijn. Daarom is deze tekst zo wonderbaar en zo glorievol, nu zij op deze wijze geformuleerd is.
Zodra de Heilige Geest een mens uit de duisternis zijner verlorenheid getrokken heeft en overgezet in het Koninkrijk des Zoons van Gods liefde, ontvangt hij wederom het beginsel van een geheiligd verstand.
Van nature zijn alle mensen dwazen. Dit blijkt uit Jeremia 4 : 22, waar geschreven staat: "Zekerlijk, Mijn volk is dwaas, Mij kennen zij niet; het zijn zotte kinderen en zij zijn niet verstandig, wijs zijn zij om kwaad te doen, maar goed te doen weten zij niet."

Onze tekst zegt, dat *het getal van het beest* berekend moet worden. Dat wil zeggen dat de som van *het getal 666* gemaakt moet worden. Hieruit blijkt, dat wij bij het begin moeten beginnen om een goede berekening te kunnen maken.
Reeds eerder hebben wij getracht een aanvankelijke berekening van dit *getal* op te stellen. Wij zijn toen bij het begin begonnen. Namelijk zo, dat God hem (de draak) in Eden, Gods hof, een plaats gegeven had op de berg der heilige goden. - Ezechiël 28 : 14 (vert. N.B.G.). Zo zelfs, dat de cederen in Gods hof hem niet konden evenaren.
Ook in de verklaring van 8 : 8 is zijn hoge staat en positie aangewezen als 'op de berg des HEEREN' namelijk de berg Sion.
Ziende op deze 'berg' was hem ook een aanzien gegeven, zoiets 'als van een grote berg' waarop híj als een god regeerde en zijn scepter zwaaide. Dit blijkt niet alleen uit 8 : 8, hetwelk wij in dit verband in het geding gebracht hebben en uit Ezechiël 28 : 11 t/m 17, maar meer nog uit Psalm 68 : 16 en 17, waar geschreven staat: "De berg Basan is een berg Gods;

de berg Basan is een bultige berg. Waarom springt gij op, gij bultige bergen? Deze berg heeft God begeerd tot Zijn woning; ook zal er de HEERE wonen in eeuwigheid."
Vanwege deze zijn hoogheid heeft hij blijkbaar gemeend aan de Allerhoogste gelijk te kunnen worden, zoals uit Jesaja 14 : 14 blijkt.
Hieruit kan ook geconcludeerd worden, dat aan dit beest van oorsprong de allerhoogste plaats in de schepping Gods gegeven is en dat alle andere schepselen verre onder hem gebleven zijn. Zo zelfs, dat Michaël, die grote vorst, zoals hij in Daniël 12 : 1 genoemd wordt, zelfs na zijn val geen smadelijk oordeel tegen hem durfde voort te brengen noch hem durfde te lasteren, toen hij met hem twistte en handelde over het lichaam van Mozes. - Judas : 9.
Dus wanneer er in onze tekst gezegd wordt, dat zij die verstand hebben, *het getal van het beest* moeten berekenen, dan moeten zij in hun berekening uitgaan van het getal 777, omdat hij van oorsprong volmaakt geweest is, zelfs volmaakt in schoonheid blijkens Ezechiël 27 : 3 en 28 : 12.
En van hieruit berekenen wij *zijn getal* en zijn wij in beginsel *zijn getal* gaan berekenen, uitgaande en uitgegaan zijnde van het feit (en zo komen wij tot de som van *zijn getal*) dat hij in de Waarheid niet staande is gebleven - Johannes 8 : 44b - maar dat hij zichzelf verleid heeft door de wijsheid der rede die in hem was.
Met deze (redelijke) wijsheid heeft hij ook de mens ten val weten te brengen met de listige en duivelse vraag: "Is het ook?" Met deze wijsheid der rede zoekt hij ook van den beginne ieder mens ten val te brengen. Door deze wijsheid der rede heeft dit afgrondsbeest ook de Kerk der Reformatie ten val weten te brengen zodra hij uit de aarde opgekomen is. Eerst door haar in duizend en één stukken te scheuren en vervolgens haar door diezelfde wijsheid der rede in een valse oecumene weer tot eenheid te brengen. Een kerk formerende waarin hij triomfator is.
Vandaar de reactie in dit dertiende hoofdstuk: "Hier is de wijs-

heid." Dit in tegenstelling tot de wijsheid der rede waaraan deze hoogst geschapen engel te gronde is gegaan.
Met deze wijsheid zal hij in het bijzonder in het laatste der dagen de harten der mensen zodanig weten te vervullen, dat zij zijn merkteken of zijn naam of het getal zijns naams als een rechtvaardige zaak zullen willen aanvaarden.
Hij heeft inmiddels "de tijden en de Wet" zodanig weten te veranderen, dat het praktisch onmogelijk geworden is om met een zuiver geweten voor Gods aangezicht te wandelen. Ja velen zullen het zo nauw niet meer nemen in die dagen. Daarom is deze laatste tekst van dit dertiende hoofdstuk zo bijzonder tot vertroosting der heiligen die er te allen tijde zullen zijn en blijven.
En omdat deze wijsheid der rede zulke wonderlijke dingen voortbrengt, zullen er zeer velen door verleid worden.
Vandaar de vermaning om op de wijsheid van boven te letten, want *het getal van het beest is 666,* een getal der onvolmaaktheid en der ijdelheid. Dit is zelfs uit de Heilige Schrift aan te tonen door te wijzen op de glorie en de rijkdom van koning Salomo.
Hoe groot zijn heerlijkheid, zijn majesteit, ook geweest moge zijn, het gewicht van het goud dat op één jaar voor hem inkwam, was 666 talenten gouds. En van al zijn rijkdommen en glorie zegt Salomo zelf, dat dit alles "ijdelheid der ijdelheden" was, ja dit niet alleen, maar dat dit alles een "kwelling des geestes" veroorzaakte. - Prediker 1 : 2 en 14b.
Daarom de vertroostende woorden voor de ware Kerk: Hier is de wijsheid, "deze heeft uitnemendheid boven de dwaasheid, gelijk het licht uitnemendheid heeft boven de duisternis." - Prediker 2 : 13.
In onze menselijke berekening van *het getal van het beest* zal de uitkomst zijn, dat al onze schatten, gelijk die van Salomo, naar Babylon weggevoerd zullen worden en in bezit genomen zullen worden door Nebukadnézar, een van de plaatsbekleders van het uit de afgrond opgekomen beest. - 2 Koningen 24 : 12 t/m 16 e.a.

Wij zouden nog op vele gevolgen van de ijdelheid van dit *getal van het beest* de aandacht kunnen vestigen. Wij willen tot besluit van dit dertiende hoofdstuk op slechts één ervan, de belangrijkste, wijzen, namelijk op het zuchten der ganse schepping, die aan de ijdelheid onderworpen is en wacht op haar verlossing, op de openbaring der kinderen Gods. Romeinen 8 : 22 en 19.

Nabeschouwing

Voorts willen wij, vanwege de ernst van dit dertiende hoofdstuk, waarin zovele zaken betreffende de eindtijd aan de orde gesteld zijn een nabeschouwing houden.
Allereerst willen wij in herinnering brengen de brief die de verheerlijkte Heiland geschreven heeft aan de Gemeente van Laodicéa, de zevende of laatste brief.
Deze voornamelijk vanwege de profetische plaats die deze brief inneemt boven de overige zes brieven, vanwege de sterke overeenkomst in haar profetieën met hetgeen geopenbaard is in het tweede gedeelte van dit dertiende hoofdstuk.
Wanneer men de verklaring van deze brief naast hoofdstuk dertien legt, is het treffend te zien hoe de verklaringen van het tweede gedeelte van dit hoofdstuk hiermee overeenstemmen. Zij openbaren beide het einde der wereldtijdgeschiedenis.
Nochtans hebben wij van elk der voorgaande brieven gezegd, dat zij elk voor zich een wereld- en alle tijden omvattende openbaring in zich verborgen hebben.
Zoals de zevende brief in het bijzonder het tweede deel der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis aanwijst, zo vestigen wij er de aandacht op, dat op dezelfde wijze de zesde brief het eerste gedeelte der Nieuwtestamentische tijdsperiode aanwijst. Trouwens elk der brieven heeft, ondanks de wereld- en alle tijden omvattende openbaringen die erin verborgen zijn, een eigen speciaal karakter.
Wij willen ter nadere verklaring enige punten van overeenkomst onderstrepen aangaande de tijdsopenbaring in de

brief aan de Gemeente van Laodicéa en de openbaring aangaande die eindtijd in dit tweede gedeelte van hoofdstuk 13.
Als van Laodicéa gezegd wordt dat God haar zal uitspuwen, dan komt dit overeen met het beeld van het beest, de massanaamkerk van de eindtijd.
Als er van haar gezegd wordt dat zij koud noch heet was, hebben wij in de verklaring gezegd: In het koraal zal gaan blijken waardoor deze lauwe toestand ontstaan is. Namelijk vanwege de vermeende rijkdommen die zij had. Ook ten opzichte van die rijkdommen is Laodicéa een profetie der eindtijd.
Ook de ure der verzoeking waarin Laodicéa gekomen is (waarvoor de Gemeente van Filadelfia nog bewaard is gebleven) namelijk een verzoeking die over de gehele wereld komen zou, stemt in het bijzonder overeen met hetgeen geopenbaard wordt in 13 : 11 t/m 14, met de verleiding van het uit de aarde opgekomen beest. Inzonderheid vanwege de tekenen die aan hetzelve te doen gegeven zijn. - 3 : 10 en 13 : 14. Vooral in de technische ontwikkelingen die de radio en de televisie voortgebracht hebben, bestaat de hoogste verleiding der mensheid.
Echter ook door die goddeloze geschenkenzendingen, zoals in 11 : 10 geopenbaard is, worden de mensen verleid. Ook deze zijn voortgevloeid uit de rijkdom van Laodicéa. Zo ook het Laodicéa der eindtijd.
Bovendien wordt van haar gezegd: "Gij weet niet dat gij ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt zijt." - 3 : 17. Precies zo is dat in onze tijden het geval.
Ook wordt tot Laodicéa gezegd: "Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd komende uit het vuur." - 3 : 18. In de eerste plaats het geloof dergenen die in de eerste periode verbrand zijn om des geloofs wil.
Maar ook de woorden: Hier is de Wijsheid, koop de Wijsheid. Want gij, Laodicéa der eindtijd, zijt door uw vermeende rijkdommen wezen geworden. Al uw vermeende rijkdommen, door uw verstand der rede verkregen, hebben u verblind en el-

lendig gemaakt. Al uw verworvenheden, al uw weelde en welvaart, zijn "ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid en kwelling des geestes." Het is 666.
Wie verstand heeft, berekene dit getal, want ook hun die in dat donkere Laodicéa der eindtijd overwinnen, zal gegeven worden met hun Heere te zitten in zijn Troon, gelijk als ook Hij overwonnen heeft en is gezeten met Zijn Vader in Zijn Troon.
Dit zal in beginsel geopenbaard worden in hoofdstuk 14.

INLEIDING

op

HOOFDSTUK 14

"Het Lam, staande op de berg Sion, en met Hem 144000, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven op hun voorhoofden."

= = = = = = = = = = = = = =

Welk een tegenstelling met degenen die het beest en zijn beeld aangebeden hebben! Zij hadden ook een merkteken aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden, maar zij de naam van het beest dat zij aangebeden hebben en het getal zijns naams. - 13 : 17 en 14 : 9.

= = = = = = = = = = = = = =

Hoewel wij in het besluit van hoofdstuk 13 nu enigszins de overeenstemming aangewezen hebben tussen de Gemeente van Laodicéa en het Laodicéa der eindtijd, zo is daarmee nog niet de glorie geopenbaard van het verband tussen de hoofdstukken 13 en 14.
Hoofdstuk 13 eindigt in bepaalde zin met de tijdgeschiedenis en hoofdstuk 14 vangt in bepaalde zin aan met de eeuwige zaligheid.
Enigszins heeft dit op dezelfde wijze plaatsgevonden bij het sterven en de opstanding van de Heere Jezus.
Toen de Heere gestorven was zijn de tekenen van het einde geopenbaard, namelijk de aarde beefde, de steenrotsen scheurden en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt en zijn aan velen in de heilige stad verschenen. - Mattheüs 27 : 51 t/m 53.
Evenwel moest ook toen nog (evenals hier in het boek der Openbaring) het werk van de Heilige Geest geopenbaard worden. Maar dat geschiedde nadat de Heere opgenomen was

in de hemel, evenals Hij nu gezien wordt op de berg Sion en met Hem 144000, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven op hun voorhoofden.
De schare die niemand tellen kan, moet na de hemelvaart van de Heere Jezus nog worden toegebracht door de Heilige Geest en verzameld worden uit alle natie en geslachten en volken en talen, zoals 7 : 9 dit geopenbaard heeft. Namelijk na de verzegeling der 144000 uit alle geslachten der kinderen Israëls. - 7 : 4. Dit is de wonderlijke aansluiting van hoofdstuk 14 op hoofdstuk 13.

Dit vervolg vloeit voort uit het feit dat de hoofdstukken 8 t/m 14 in het bijzonder de openbaring des Zoons zijn, Wiens aanvankelijke overwinningsglorie geopenbaard wordt ná Zijn hemelvaart, bij het blazen der zevende bazuin - 11 : 15 - (die in beginsel geblazen is bij de aanvang van het lijden en sterven van de Heere Jezus).
Met het blazen der zevende bazuin zullen de doden opgewekt worden - 1 Corinthe 15 : 52 - en geoordeeld worden. - Openbaring 20 : 13.
Deze feiten hebben (in beginsel) plaatsgevonden in het oordeel dat over de Heere Jezus gegaan is ter verzoening van de zonden van Gods uitverkorenen. Want na Zijn opstanding uit de doden zijn vele heiligen die ontslapen waren, uit hun doodsslaap opgewekt "en uit hun graven uitgegaan zijnde ná Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad en zijn aan velen verschenen." - Mattheüs 27 : 52 en 53.
Vandaar de wonderlijke samenstelling en indeling van hoofdstuk 14 als vervolg op het blazen der zevende bazuin, zoals dit beschreven is in 11 : 15 t/m 19, waarin is geopenbaard op welke wijze de hemel in beroering gekomen is bij Zijn terugkeer in de hemel na Zijn volbrachte werk op de aarde.

In 14 : 1 t/m 5 wordt Zijn heerlijkheid voor Zijn strijdende Kerk op de aarde geopenbaard. En daarna in 14 : 6 de verkon-

diging van het heilig Evangelie aan allen die op de aarde wonen. En vervolgens in 14 : 7 t/m 13 de aankondiging van het eeuwig oordeel (dat blijkens 14 : 7 - in beginsel - reeds gekomen is, namelijk over de Heere Jezus) over allen die het beest en zijn beeld aangebeden hebben en zijn merkteken hadden aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden.
Met als besluit in 14 : 14 t/m 20 de glorie van het eeuwig oordeel over allen die de dood verkoren hebben boven het leven.

Naar aanleiding van dit alles willen wij nog even de glorie der harmonie aanwijzen tussen de ontsluiting der zegelen, het blazen der bazuinen en de uitgieting der fiolen van Gods gramschap.
Alle dingen die in de openbaring des Zoons vanaf hoofdstuk 8 zijn geopenbaard, zijn Hem reeds getoond in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek, toen Hij nog stond als een Lam, staande als geslacht.
In de ontsluiting van het eerste zegel is Hem de glorie Zijner overwinning voorgesteld.
In de ontsluiting van het tweede zegel Zijn dodelijke strijd met de grote, rode draak (die strijd die in hoofdstuk 12 zo wonderbaar uitgebeeld is).
In de ontsluiting van het derde zegel zijn Hem de verwoestende werkingen van de draak geopenbaard, zoals deze bij het blazen der derde bazuin geopenbaard zijn.
In de ontsluiting van het vierde zegel is Hem Zijn lijden en sterven voor ogen gesteld, zoals dit bij het blazen der vierde bazuin geopenbaard is.
In de ontsluiting van het vijfde zegel is Hem het resultaat van Zijn sterven voor Zijn uitverkorenen geopenbaard, zowel voor hen die gedood zijn om het Woord Gods, als voor hen die gedood waren om het getuigenis van Jezus Christus (dat zij hadden) wier strijd en lijden geopenbaard zijn bij het blazen der vijfde bazuin.
In de ontsluiting van het zesde zegel is Hem de glorie van het

oordeel geopenbaard, zoals dit (in beginsel) geopenbaard is bij het blazen der zesde bazuin.
In hoofdstuk 7 zijn al deze dingen voor Zijn strijdende Kerk samengevat in het tonen der 12 maal 12000 verzegelden uit alle stammen Israëls en in de schare der verlosten, die niemand tellen kan, uit alle natie en geslachten en volken en talen, wier strijd en lijden geopenbaard zijn in de hoofdstukken 10 en 11.
En in de ontsluiting van het zevende zegel is het Lam heengegaan om de strijd te gaan strijden die Hem in de ontsluiting der eerste zes zegelen voorgesteld was. Deze glorie is in de hoofdstukken 12, 13 en 14 geopenbaard.

Wij hebben ons uiteraard tot het uiterste moeten beperken om ook in dit opzicht de onvoorstelbare glorie der samenstelling van Gods Woord aan te wijzen, die in het bijzonder in dit boek der Openbaring verborgen is. Uit dit alles blijkt evenwel, hoe zíj zich (naar onze overtuiging) vergissen, die elke zinsnede der openbaring in regelmaat van volgorde uitsluitend willen betrekken op de tijdhistorische geschiedenis der Nieuwtestamentische Kerk. Naar ons gevoelen worden hierdoor de onbegrijpelijke glorie van Gods Woord en de heerlijkheid van de Heere Jezus Christus en de wonderbare werking van de Heilige Geest niet alleen uit het oog verloren, maar geweld aangedaan. Deze glorie is zo groot dat ze door geen schepsel onder woorden te brengen is.

Wanneer in 14 : 14 t/m 20 het oordeel des Zoons geopenbaard wordt, waarvan de glorie in 19 : 11 t/m 21 blijken zal, dan is dit voortgevloeid uit het feit dat de Vader "ál het oordeel de Zoon gegeven heeft, opdat zij allen de Zoon eren gelijk zij de Vader eren." - Johannes 5 : 22b en 23a. Ja het beginsel van dit oordeel des Zoons is reeds geopenbaard onmiddellijk na Zijn glorievolle hemelvaart. Dit is gebleken uit 9 : 4, waar aan de verdervers bevel is gegeven, dat zij alleen de mensen zouden beschadigen die het zegel Gods aan hun voorhoofden niet hebben.

Bovenal zal het beginsel des oordeels van de Zoon geopenbaard worden bij het blazen der zesde bazuin, de aanvang van de laatste, grote wereldoorlog, als gevolg van de onbekeerlijkheid der goddeloze mensen die het beest en zijn beeld aangebeden zullen hebben.
Hierom is Hij voor Gods uitverkorenen als Triomfator verschenen (namelijk aan Zijn Nieuwtestamentische Gemeente aan wie deze dingen getoond moesten worden) als "een sterke Engel, afkomende van de hemel, bekleed met een wolk" - 10 : 1 - de wolk der getuigen die Hij reeds eerder verworven had uit alle geslachten Israëls, met een regenboog boven Zijn hoofd, Gods trouwbelofte voor Zijn Nieuwtestamentische Gemeente uitstralende, Zijn aangezicht stralende als de zon, Zijn Gemeente door Zijn Heilige Geest verlichtende, Zijn voeten als pilaren van vuur, uitbeeldende de strijd en het lijden (voor velen in vuur en vlammen) van Zijn nog in de strijdende Kerk vertoevende Gemeente.
Maar.....in Zijn hand het geopende Boekje, als overblijfsel van het Boek dat was in de rechterhand Desgenen Die op de Troon zat - 5 : 1a - waaruit Hij voor de Zijnen het oordeel weggenomen heeft, het grootste, het liefelijkste en het heerlijkste geschenk dat Hij voor Zijn volk van de hemel afgebracht heeft.
Uit deze openbaring der heerlijkheid van de Overwinnaar, vermeld in hoofdstuk 10, nadat Zijn aanvankelijke oordelen geopenbaard zijn in hoofdstuk 9, zijn de geheimenisvolle, maar vertroostende hoofdstukken 11, 12 en 13 voortgevloeid. En hieruit is in hoofdstuk 14 voor de strijdende Kerk voortgevloeid het vertroostende vergezicht van het Lam, staande op de berg Sion met de 144000 verlosten uit de twaalf stammen Israëls, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.
Ja zelfs het vertroostende vergezicht van het oordeel over hun doodsvijanden die in de eerste periode duizenden van hen vervolgd, ja levend verbrand hebben en die in de tweede periode hen wilden dwingen op straffe des doods het merkte-

ken en de naam van het beest te dragen en zijn beeld te aanbidden en onderworpen te zijn aan het getal zijns naams.

Nu wij zo (al is het gebrekkig) enigszins de harmonie van de ontsluiting der zegelen en het blazen der bazuinen (een harmonie die ook blijken zal in de uitgieting der fiolen van Gods toorn) voor de aandacht gesteld hebben, moet de mens die hierin niet de glorie van de majesteit van Gods Woord ontdekken kan of die zelfs met opzet niet zien wil, toch wel een hart hebben harder dan een diamant en ogen blinder dan die van een dode.
En nochtans moeten ook de gelovigen met Agur, de zoon van Jake, belijden: "Voorwaar ik ben onvernuftiger dan iemand en ik heb geen mensenverstand en ik heb geen wijsheid geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend." - Spreuken 30 : 1 t/m 3.
En met Paulus: "Wij zien nu door een spiegel in een duistere rede." - 1 Corinthe 13 : 12a.
Ja al zou het mogelijk zijn dat een mens reeds hier een verlicht oog en een verlicht verstand zou ontvangen en Hem zou kunnen kennen gelijk wij van Hem gekend zijn - 1 Corinthe 13 : 12b - dan nog zouden wij met Job moeten belijden: "Ziet dit zijn maar de uiterste einden Zijner wegen en wat een klein stukje der zaak hebben wij van Hem gehoord. Wie zou dan de donder Zijner mogendheden verstaan?" - Job 26 : 14.

= = = = = = =

HOOFDSTUK14

1 *En ik zag en ziet, het Lam stond op de berg Sion!!! en met Hem 144000, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.*

Voordat wij deze tekst gaan verklaren, willen we eerst aandacht schenken aan het verschil in vertaling.
De St.Vert. heeft alleen: *Hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.*
Maar de vert. N.B.G. heeft: "Hebbende Zijn Naam én de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.
Misschien zullen velen, door wie dit verschil opgemerkt wordt, dit van weinig of geen betekenis achten of menen dat het althans niet van fundamentele betekenis is. Wij zijn echter van mening dat de glorie der samenstelling van de Heilige Schrift hiermee in het geding is. Het een of het ander is goed. Beide tegelijk kunnen het niet zijn.
Uit beide vertalingen blijkt evenwel, dat zij de indeling der Openbaring (zoals wij die steeds voor de aandacht gesteld hebben) niet opgemerkt hebben.
Uit de St.Vert. blijkt dit meerdere malen uit de kanttekeningen, als zij elke tekst verklaren als een geschiedkundige gebeurtenis die plaatsgevonden zou hebben in het tijdhistorische bestaan der Nieuwtestamentische Kerk.
In de vert. N.B.G. blijkt dit meerdere malen uit de wijze van overzetting.
Hoe het positief zijn moet, durven wij in dit geval niet met zekerheid te zeggen, hoewel naar ons gevoelen de Statenvertalers bewust of onbewust terecht vertaald hebben: *Hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.*
Wij hebben er namelijk bij dit hoofdstuk (en inzonderheid bij deze tekst) op te letten, dat dit nog steeds de openbaring des Zoons is. Velen zouden misschien juist hieruit de conclusie trekken dat daarom óók de Naam des Zoons *op hun voorhoofden is.* Maar uit de verklaring van deze tekst zal gaan blijken dat deze *144000*, door Johannes gezien *op de berg*

Sion, in de eerste plaats de *144000* verzegelden uit alle stammen Israëls afbeelden, al is het anderzijds ongetwijfeld de uitbeelding der volheid van de schare der verlosten die niemand tellen kan.

In elk geval nemen deze verzegelden van oorsprong een bijzondere plaats in de heilshistorie in. Dezen zijn door *het Lam* (Dat door Johannes gezien is, staande als geslacht in het midden van de Troon en van de vier dieren en van de ouderlingen) in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek uit de hand *Zijns Vaders* aanvaard om hen los te kopen van het geweld der hel en uit de macht des satans. Hierom zijn zíj niet verzegeld met de Naam des Zoons, maar met het zegel des levenden Gods *aan hun voorhoofden.* - 7 : 3.
Daarom zijn dezen ook (in de ontsluiting van het vijfde zegel) door Johannes gezien als zielen die gedood waren om het Woord Gods en het getuigenis dat zíj hadden. Maar hun medebroeders die gedood zouden worden gelijk zij, werden toen nog niet gezien, al behoorden zij wel tot de grote schare der verlosten die niemand zal kunnen tellen.
Want *het Lam* Hetwelk God Zich van moeders buik af geformeerd had, Dat Jakob tot Hem wederbrengen zou, heeft ervaren dat Israël zich niet liet verzamelen. - Jesaja 49 : 5. En van hieruit heeft *het Lam* de beloften ontvangen, als zijnde de Knecht des HEEREN, dat Hij nochtans verheerlijkt zou worden in de ogen des HEEREN en dat Zijn God Zijn sterkte zal zijn. Al is het dat zeer velen in Israël zich niet hebben willen laten verzamelen, God zal toch zorgen dat Zijn huis vol zal worden. Hierom heeft God gezegd: "Het is te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn, om op te richten de stammen van Jakob en om weder te brengen de bewaarden in Israël, Ik heb U ook gegeven tot een licht der heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde." - Jesaja 49 : 5 en 6.
Dit is het ook waarom de Heere Jezus gezegd heeft: "De bruiloft is wel bereid, doch de genoden waren het niet waardig, daarom gaat op de uitgangen der wegen en zovelen

gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft." - Mattheús 22 : 8b en 9.
Daarom is aanvankelijk alleen *de Naam des Vaders op de voorhoofden van deze 144000* bewaarden en verzegelden uit de stammen Israëls.

Maar de verheerlijkte Heiland heeft tot de Gemeente van Filadelfia en Laodicéa (die op uitzonderlijke wijze de Nieuwtestamentische Gemeente der Reformatie en der laatste dagen op profetische wijze uitbeelden) gezegd: "Die overwint, Ik zal hem maken tot een pilaar in de tempel Mijns Gods en hij zal niet meer daaruit gaan en Ik zal op hém schrijven de Naam Mijns Gods en de naam der stad Mijns Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalems dat uit de hemel van Mijn God afdaalt en ook Mijn nieuwe Naam." - 3 : 12.
Deze bijzondere beloften voor Filadelfia - 3 : 12 - en ook voor Laodicéa - 3 : 21 - staan ongetwijfeld in verband met hun tijden: Voor Filadelfia ten tijde van de Reformatie der Kerk, zoals hiervan door Daniël geprofeteerd is: "De leraars des volks zullen er velen onderwijzen en zij zullen vallen door het zwaard en door vlam, door gevangenis en door beroving, vele dagen." - Daniël 11 : 33. En voor Laodicéa zoals dit vermeld is in ons teksthoofdstuk, de verzen 15 t/m 17.

Dit is een drievoudige Naam waarvan de heerlijkheid geopenbaard zal worden als de dagen van de stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, vervuld zullen zijn. Alsdan "zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft." - 10 : 7. Alsdan zullen door Johannes de zielen gezien worden dergenen die onthoofd waren om het getuigenis van Jezus én om het Woord Gods. - 20 : 4a.
Dit is in tegenstelling tot de 144000 verzegelden die door Johannes onder het altaar gezien zijn, want dezen waren gedood om het Woord Gods en de getuigenis die zíj hadden.
Dit is ook in tegenstelling tot de *144000* die door Johannes ge-

zien zijn *op de berg Sion met het Lam,* want dezen waren uit de mensen gekocht tot eerstelingen Gode én *het Lam.* - 14 : 4b.
Hierom is de schare der verlosten die niemand zal kunnen tellen, door Johannes pas gezien ná de openbaring van de grote dag des oordeels, zoals deze geopenbaard is in 6 : 12 t/m 17. In deze grote schare zullen alsdan uiteraard begrepen zijn de verzegelden uit de twaalf stammen Israëls én de *144000* eerstelingen die gekocht zijn van de aarde. - 14 : 3c. De *144000* verzegelden uit alle geslachten Israëls waren voor *het Lam* het symbool en een onderpand van de vreugde die Hem voorgesteld was in de schare der verlosten die niemand zal kunnen tellen. - Hebreeën 12 : 2b.

Daarom is Hij (na het blazen der zevende bazuin gezeten zijnde aan de rechterhand Gods - Hebreeën 12 : 2c) hier nu door Johannes in Zijn verheerlijkte en glorievolle staat gezien met de *144000* eerstelingen, gekochten van de aarde, *op de berg Sion,* als het symbool en onderpand der vreugde van de bruiloft des Lams, welke vreugde geopenbaard is in 19 : 6 t/m 8. Daarom is, toen Hij deze eerstelingen (de *144000* verzegelden uit de stammen Israëls en de *144000* eerstelingen die van de aarde gekocht waren) door Zijn lijden en sterven en in Zijn opstanding uit de doden verworven had, in Zijn hemelvaart de aanvankelijke jubel der engelen in de hemel gehoord: "De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van Zijn Christus (Zijn Gezalfde) en Hij zal als Koning heersen in alle eeuwigheid." - 11 : 15.
En de 24 ouderlingen, vertegenwoordigende de ganse Gemeente dergenen die de zaligheid beërven zullen, hebben God de Vader deswege geloofd en geprezen, dat het Hem behaagd heeft dit door Zijn Christus verworven Koninkrijk uit Zijn hand te aanvaarden.
Daarom is naar onze overtuiging hier door de Statenvertalers terecht vertaald: *hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden.*

Nochtans zal de Overwinnaar echter nu voorts overwinnen door de levendmakende kracht van de Heilige Geest. "Opdat Hij overwonne!" - 6 : 2e. Dit is Hem reeds in de ontsluiting van het eerste zegel van het verzegelde Boek geopenbaard. - 6 : 2.
En van hieruit zal de Gemeente der uitverkorenen des Heeren, als alles geschied zal zijn - 21 : 6 - gekroond worden met Zijn Naam, namelijk met de Naam des Drieënigen Gods op hun voorhoofden. Dit blijkt uit 22 : 4.

Toch vanwege de ernst van het verschil in vertaling en overwegende dat de vertalers van het N.B.G. ongetwijfeld ook getracht hebben de tekst zo zuiver mogelijk weer te geven, willen wij ook aan hun weergave bijzondere aandacht schenken.
Letten wij erop dat er van deze *144000 die op de berg Sion* door Johannes gezien zijn, in vers 4 wordt gezegd: "Dezen zijn het die het Lam volgen, waar Het ook heengaat; dezen zijn gekocht uit de mensen tot eerstelingen Gods én het Lam." Hieruit zou de gevolgtrekking gemaakt kunnen worden, dat zij het symbool en de representatie zijn van de gehele Gemeente der uitverkorenen des Vaders. En als zodanig zouden zij dan niet alleen *de Naam des Vaders aan hun voorhoofden hebben,* maar ook de Naam des Zoons en des Heiligen Geestes. Dan zou in zoverre die dubbele benaming van de vert. N.B.G. aanvaardbaar geacht kunnen worden, als men deze op dezelfde wijze geformuleerd had als in 22 : 4, namelijk: "En zij zullen Zijn aangezicht zien en Zijn Naam zal op hun voorhoofden zijn." Dit temeer omdat de verheerlijkte Heiland vlak voor Zijn hemelvaart (waarvan de glorie hier in 14 : 1 t/m 5 uitgebeeld wordt) Zijn discipelen bevolen heeft: "Gaat dan heen, onderwijst al de volken, dezelve dopende in de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes." - Mattheüs 28 : 19.
Want in Zijn lijden en sterven en in Zijn opstanding uit de doden heeft de Heere Jezus geen gedeeltelijke zaligheid voor

de Zijnen verworven maar een volkomen zaligheid. En uit dit doopbevel blijkt, dat al Gods uitverkorenen gekroond móeten worden met deze drievoudige Naam aan hun voorhoofden. Nochtans kan het zó zijn, dat (als wij de orde der openbaring volgen) in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek in beginsel *de Naam des Vaders aan de voorhoofden der 144000* verzegelden is verzegeld; dat tijdens het blazen der bazuinen, bij het blazen der zevende bazuin, de Naam des Zoons voor hen verworven is en dat door de arbeid des Heiligen Geestes in de Nieuwtestamentische Kerk de Naam des Heiligen Geestes voor hen verworven is. En alleen op deze wijze zou het mogelijk zijn dat de vert. N.B.G. terecht heeft: "Hebbende Zijn Naam én de Naam des Vaders aan hun voorhoofden."
Wij willen onze verhandeling over dit verschil besluiten met deze opmerking: Het Woord van God is ondoorgrondelijk en wij zullen zijn glorie nimmer tot aan zijn volmaaktheid kunnen doorgronden.

Wij willen nu aan de woordelijke betekenis van deze tekst aandacht schenken.
Haar aanvang is: *En ik zag, en ziet, het Lam stond op de berg Sion en met Hem 144000.*
Uit de toevoeging *en ziet* in de aanvang van dit gezicht blijkt dat dit voor Johannes een vreemd en onverwacht vervolg geweest is na al het vreselijke dat hem in hoofdstuk 13 geopenbaard is. Deze woorden *en ziet* wekken de indruk dat het een uitroep van verbazing is.
In het voorgaande hoofdstuk heeft hij tot driemaal toe alleen maar gezegd: "En ik zag", hoewel alles wat hij toen gezien heeft hem ongetwijfeld met angst en ontzetting vervuld heeft. Eerst dat afschuwelijke beest met zijn godslasterlijke mond, aan wie de draak zelf zijn kracht en zijn troon en grote macht gegeven heeft om de Gemeente des Heeren op de aarde te verslinden en daarná dat verderfelijke beest met zijn gevaarlijke verleidingen, met alle gevolgen van dien voor de

Kerk des Heeren in het laatste der dagen.
En nú, bij dit onverwachte en vertroostende vervolg, is het alsof hij tot deze plotselinge uitroep komt: *En ik zag, en ziet, het Lam stond op de berg Sion.* Dit temeer, daar hij *het Lam* aanvankelijk gezien heeft, staande als geslacht, hoewel op onvoorstelbare wijze door hemel en aarde bejubeld als de Alleenwaardige en Machtige om Gods uitverkorenen uit de macht van deze afschuwelijke beesten te redden.
Hij heeft *het Lam* tegen deze machten der duisternis ten strijde zien trekken, toen nog gezeten zijnde op een wit paard. - 6 : 2. Maar bij het blazen der vierde bazuin heeft hij gezien hoe Hij als de Zonne der gerechtigheid geslagen is. - 8 : 12. In werkelijkheid betekent dit, dat hij Hem heeft zien sterven op het vreselijke kruis van Golgotha.
Voortdurend is hem voorts de steeds zegevierende opmars der afschuwelijke beesten geopenbaard. Vandaar is het alsof hij nu plotseling als in vervoering uitroept: *Ziet, het Lam staat op de berg Sion*!!!!!!!
Ook wij hadden in onze eenvoud en onwetendheid (met hem) dit vervolg op hoofdstuk 13 niet verwacht. Vooral wij die zoveel lager staan dan Johannes, hadden volgens onze aardse overleggingen nu (na de openbaring van deze twee gruwelijke beesten en vooral na de bijna beslissende vernietiging van Gods Kerk door deze beesten) het oordeel Gods over hen verwacht. Dit temeer omdat het leven voor de weinige kinderen Gods díe er nog waren, ten enenmale onmogelijk gemaakt was.
Het afgrondsbeest dat immers zijn scepter zwaait over de schijnkerkgemeenschap van het laatste der dagen, maakt met zijn en hun verordeningen zelfs het natuurlijke leven voor Gods kinderen onmogelijk. Daarom, als nu de hoofdstukken 18 en 19 gevolgd waren op dit hoofdstuk, zou dit voor ons natuurlijk verstand veel meer aanvaardbaar geweest zijn.
Dit gezicht van *het Lam, staande op de berg Sion en met Hem 144000* verlosten, is ongetwijfeld ook voor Johannes een wonderlijke openbaring geweest na al het lijden van Gods kin-

deren dat hem in hoofdstuk 13 geopenbaard is. Niet alleen het lijden in vuur en vlammen onder het eerste beest, maar ook en vooral hun lijden in de allerlaatste tijden onder het persoonlijke bestuur van de duivel die ná en mét het uit de afgrond opgekomen beest (als de achtste koning - 17 : 11) zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien. Voor zijn werkingen hebben sommige apostelen reeds zo ernstig gewaarschuwd. - 2 Timotheüs 3 : 1 t/m 5 en 2 Petrus 3 : 1 t/m 7.

Het is zeer wel mogelijk, dat Johannes bij het zien van *het Lam op de berg Sion, omringd door de 144000* verlosten, de vertroostingen voor de geest gestaan hebben die hem geopenbaard zijn in 7 : 9. Toen heeft hij ook uitgeroepen: "Na dezen zag ik en ziet." Toen zag hij namelijk de verdrukten die uit de grote verdrukking gekomen waren, die nu God dag en nacht mochten dienen in Zijn tempel, met de heerlijke belofte dat zij niet meer zullen hongeren of dorsten.
Deze verdrukten hebben dit in hun aardse leven ervaren als een vooruitgeworpen schaduw van het lijden dat aan hun broederen volbracht zal worden in het laatste der dagen, als zíj niet meer zullen kunnen kopen of verkopen zonder het merkteken van het beest te hebben. Vandaar toen reeds dit vertroostende gezicht voor Johannes en voor de strijdende Kerk, dat het Lam Dat in het midden van de Troon is, hen nu voorts zal weiden en hun een Leidsman zal zijn tot levende fonteinen der wateren en dat God alle tranen van hun ogen zal afwissen. - 7 : 17.
Wat zijn wij die een dergelijke verdrukking niet meegemaakt hebben, van nature toch geneigd om zonder enig nadenken aan deze glorie van de verheerlijkte Heiland met Zijn verloste Gemeente voorbij te gaan. Ja het vleselijke oog ziet menigmaal zelfs Zijn werkingen niet in Zijn Kerk op de aarde. Daarom heeft Johannes de Doper (als met opgeheven vinger) de mensen van zijn tijd het Lam Gods aangewezen. Al direct bij zijn eerste optreden, toen hij bij Bethábara was dopende,

heeft hij tot de hem omringende schare gezegd: "Zie, het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt!" - Johannes 1 : 29. Zelfs tot twee van Zijn discipelen in het bijzonder zei hij: "Ziet het Lam Gods!" - Johannes 1 : 35 en 36.
Als Johannes nu de wereld en Zijn discipelen opgeroepen heeft om het oog op het Lam Gods te vestigen en dat terwijl er geen gedaante of heerlijkheid aan Hem was en Hij geen gestalte had, dat wij Hem zouden begeerd hebben - Jesaja 53 : 2b - met hoeveel temeer spanning moesten wij dan mét Johannes het oog op *het Lam* slaan in Zijn gloriestaat, *staande op de berg Sion met de 144000* verlosten.
Voor Zijn strijd, zoals deze geopenbaard is tijdens het blazen der bazuinen, menen wij nog wel de nodige belangstelling op te kunnen brengen. Namelijk:
"En er is geworden hagel en vuur, vermengd met bloed",
"die berg, brandende van vuur, in de zee geworpen",
"die ster, brandende als een fakkel, gevallen op de fonteinen en de rivieren der wateren",
"de Zon geslagen", de stervende Heiland aan het kruis.
En bovenal de strijd der Nieuwtestamentische Kerk met de beesten.
Dit alles imponeert velen nog wel, omdat dit de vleselijke nieuwsgierigheid van de mens opwekt betreffende de dingen die haast geschieden moeten.
Maar ons verblijden in de eer en de glorie van *het Lam* temidden van Zijn verloste volk, daar komen we uiterst moeilijk aan toe. Wij schenken van nature meer aandacht aan het drievoudige wee der wereld dat door de vliegende arend is aangekondigd. - 8 : 13. In al deze uitingen van onze natuur wordt onze aard en onze (van nature) eenswezensheid met de draak geopenbaard.
In tegenstelling hiermee heeft *het Lam* echter juist in deze nederige en schijnbaar weerloze gestalte, in volkomen vertrouwen op de hulp Zijns Vaders, al die verachtelijke dingen die van nature in ons zijn, voor Zijn uitverkorenen vernietigd. Ja alle machten der duisternis heeft Hij voor hen overwon-

nen en tenietgedaan.
Van hieruit wordt de gelukzaligheid der *144000* gekochten van de aarde geopenbaard, *staande met het Lam op de berg Sion.*

Vanwege het feit dat *het Lam* "Zichzelf vernietigd heeft, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen heeft en de mensen in alles gelijk is geworden" - Filippensen 2 : 7 - moet de draak gemeend hebben de strijd met *het Lam* wel te kunnen opnemen. Zeer betekenisvol is dit uitgebeeld in de strijd van David met de reus Goliath. - 1 Samuël 17 : 42 t/m 44. David heeft (als een schaduwbeeld van de Heere Jezus) zijn ziel in zijn hand gezet en de Filistijn verslagen en de HEERE heeft een groot heil aan het ganse Israël gedaan. - 1 Samuël 19 : 5a.
Zo ook de Heere Jezus in Zijn strijd met de draak. Ook Hij heeft Zijn ziel in Zijn hand gesteld en Zich in een bodemloze afgrond gestort, ja tot in de diepste diepte der hel, alleen vertrouwende op het Woord van God en op de belofte Zijns Vaders en de nabijheid van de Heilige Geest. Dit blijkt uit 1 Samuël 17 : 45 t/m 47; Jesaja 53 en Hebreeën 5 : 7 en 8. En dit alles om de uitverkorenen Zijns Vaders uit hun vreselijke verlorenheid en uit de macht van de grote, rode draak te verlossen, Zijn volk een voorbeeld nalatende in Zijn vertrouwen op God en Zijn Woord.
Misschien gaat er voor hen die op al deze dingen acht slaan, iets gloren van de majesteit en de heerlijkheid van ons tekstgedeelte, de victorie van de Overwinnaar, *het Lam, staande op de berg Sion* met deze gekochte eerstelingen uit de mensen. - 14 : 4.

Het beginsel dezer glorie was *het Lam* voorgesteld in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek: *144000* verzegelden uit de stammen Israëls. Maar nu wordt Hij door Johannes gezien met de *144000* gekochten van de aarde, als het loon op de arbeid Zijner ziel. - Jesaja 53 : 11a.
Vóór Zijn verheerlijking *op de berg Sion* heeft Hij in zijn ne-

derige staat Zijn schapen geweid als de goede Herder, Zijn leven stellende voor Zijn schapen. - Johannes 10 : 11. Maar nu zal Hij hen voorts zijn een Leidsman tot levende fonteinen der wateren, alle tranen van hun ogen afwissende. - 7 : 17.

Naar aanleiding van de inhoud van dit veertiende hoofdstuk willen wij ook nu nog eens de aandacht vestigen op de glorie der samenstelling van Gods Woord, nu betreffende het verband tussen de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek en het blazen der bazuinen.
In het bijzonder letten wij op hetgeen er geopenbaard is bij de ontsluiting van het vijfde en het zesde zegel en hetgeen er in dit veertiende hoofdstuk geopenbaard wordt, nadat de zevende bazuinblazer zijn bazuin geblazen heeft. - 11 : 15.
Bij de ontsluiting van het vijfde zegel werden door Johannes de zielen gezien die gedood waren om het Woord Gods, roepende om de wrake en het oordeel. En bij de ontsluiting van het zesde zegel werd inderdaad het toekomstige oordeel geopenbaard.
Het werd wel geopenbaard, maar het opmerkelijke is, dat het niet onmiddellijk werd uitgevoerd. Want aan de zielen onder het altaar werd gezegd, dat zij nog een kleine tijd moesten rusten, totdat ook hun mededienstknechten en hun broederen zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.
En hier, bij de ontsluiting van het zevende zegel - 11 : 15 - dat de verborgenheid van het blazen der zeven bazuinen in zich verborgen heeft, worden hun mededienstknechten en hun broeders in heerlijkheid gezien, die gedood zijn geworden gelijk als zij gedood zijn geworden. En (dit is de glorie der samenstelling van het Woord van God) daarom zal het resultaat in dit veertiende hoofdstuk zijn, de openbaring van het oordeel. - 14 : 7 t/m 20.
Want al zijn deze *144000* blijkens 14 : 4 slechts de eerstelingen van de gekochten der aarde, zij vormen tezamen met de *144000* uit de twaalf geslachten Israëls het Israël Gods, dat zalig zal worden.

Al heeft het Israël dat uit Jakob gesproten is, zich niet willen laten verzamelen - Jesaja 49 : 5c - zo zal God toch zorgen dat geheel Israël zalig zal worden. Gelijk er geschreven is: "De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden van Jakob afwenden." - Romeinen 11 : 26.
Want God zal deze *144000* gekochten van de aarde (in de plaats dergenen die zich niet wilden laten verzamelen) enten, opdat zij "des wortels en der vettigheid des olijfbooms mede deelachtig zullen worden." - Romeinen 11 : 26a.
Bij de ontsluiting van het zesde zegel werd het oordeel uitgesteld, totdat de verkorenen uit Israël verzegeld zouden zijn aan hun voorhoofden en bij het blazen der zevende bazuin is het oordeel (dat wij zeker ná 13 : 17 verwacht zouden hebben) uitgesteld, totdat de verkorenen, de gekochten van de aarde, in de veilige haven der behoudenis gekomen zouden zijn, want dezen zijn weggenomen (opgenomen - 11: 12) voor de dag des kwaads. - Jesaja 57 : 1.
Daarom worden ze nu door Johannes gezien onder de veilige hoede van *het Lam op de berg Sion*, voordat het oordeel over de goddeloze wereld geopenbaard zal worden, zoals dit beschreven wordt in 14 : 7 en vervolgens.
Omdat er gezegd zal worden dat zij "van de aarde gekocht zijn" blijken zij de ganse Gemeente der uitverkorenen te vertegenwoordigen. Dit blijkt niet alleen uit de woorden "van de aarde" maar ook hieruit: Toen Johannes hen de eerste maal heeft gezien heeft hij hen als "zielen onder het altaar" gezien en daarna zijn hun "lange witte klederen gegeven." Daarom ziet Johannes hen nu niet als "zielen", ook niet "onder het altaar", bekleed zijnde met "de lange witte klederen" die hun "gegeven" zijn, al wachtende op de vervulling van hun broederen, de gekochten van de aarde - 6 : 11; 14 : 3c - nu vormen zij allen tezamen, de *144000* uit alle stammen Israëls en de *144000* gekochten van de aarde, de witte wolk waarop de Zoon des mensen gezeten zal zijn als Hij ten gerichte zal komen. - 14 : 14a.
Zij zijn die wolken des hemels met welke de Zoon des mensen

komen zal met grote kracht en heerlijkheid. - Markus 13 : 26. Zij zijn die grote, witte Troon waarop Diegene zitten zal, van Wiens aangezicht de hemel en de aarde wegvlieden zullen. - 20 : 11. Zij zijn ook dat teken dat in de hemel verschijnen zal, namelijk "het teken van de Zoon des mensen." - Mattheüs 24 : 30.
Daarom zal er in 14 : 7 dan ook gezegd worden: "Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen." In dit oordeel zullen zij allen tezamen met *het Lam* triomferen.
De twaalf apostelen des Lams (vertegenwoordigende de *144000* verzegelden uit de twaalf stammen Israëls) zullen, naar het woord van de Heere Jezus "wanneer de Zoon des mensen zal gezeten zijn op de Troon Zijner heerlijkheid" alsdan "zitten op twaalf tronen, oordelende de twaalf geslachten Israëls." - Mattheüs 19 : 28b. En van de *144000*, de gekochten van de aarde, van deze kinderen Sions heeft de Psalmdichter reeds gejubeld dat ook zij zich zullen verheugen over hun Koning, dat zij van vreugde zullen opspringen om die eer, dat als Hij gekomen zal zijn om wraak te doen over de heidenen en bestraffingen over de volken die hen te vuur en te zwaard vervolgd hebben, zij alsdan hun koningen zullen binden met ketenen en hun achtbaren met ijzeren boeien, om het beschreven recht over hen te doen. - Psalm 58 : 11 en 12; Psalm 149. Dit alles zal "de heerlijkheid van ál Zijn gunstgenoten zijn. Halleluja." - Psalm 149 : 9b.

Wij menen hiermee enigszins de glorie der samenstelling van Gods Woord aangewezen te hebben. In het bijzonder het verband tussen de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek en het blazen der bazuinen. Nochtans menen wij dat er in het woord *Sion, het Lam staande op de berg Sion,* nog weer een ander geheimenis verborgen is.
Waarom wordt aan Johannes de glorie van *het Lam* aldus getoond? In tegenstelling tot b.v. 19 : 11 t/m 16 of 21 : 1 t/m 5 of ook 22 : 1 t/m 5, waar de heerlijkheid van *het Lam* op veel

glorievoller wijze in beeld gebracht wordt. Waarom wordt de heerlijkheid van *het Lam* hier als het ware beperkt tot *de berg Sion?*
Wij menen, omdat dit hier de uitbeelding der heerlijkheid is die de Heere Jezus ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart. Hoewel er reeds veel van Zijn heerlijkheid geopenbaard is die Hem ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart, zoals dit reeds gebleken is in het eerste hoofdstuk en vervolgens in hoofdstuk 10 in Zijn afdaling van de hemel met het geopende Boekje, was die verheerlijking toch nog omsluierd, omdat Zijn voeten nog waren als pilaren van vuur, uitbeeldende de verdrukking van Zijn nog in lijden en strijd verkerende Gemeente op de aarde.
Hoewel Zijn heiligen door Zijn opstanding uit de doden met Hem mede opgewekt zijn en mede gezet zijn in de hemel in Christus - Efeze 2 : 6 - zijn zij toch als zodanig nog niet gezien door Johannes. Daarom nu de *144000* eerstelingen *met Hem op de berg Sion*, de eerstelingen van de Nieuwtestamentische Kerk, gekocht van de aarde.
Voor de *144000* verzegelden uit de stammen Israëls was *de berg Sion* reeds oorzaak van hun hoogste vreugde. Ja van verre hebben zij *de berg Sion* al gezien als een vreugde der ganse aarde. - Psalm 48 : 3. De glorie van deze *berg Sion* is reeds afgeschaduwd in de regeringen van de koningen David en Salomo.
Zelfs de aankoop van de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet (de koning) - 2 Samuël 24 : 23 - door koning David, om op die plaats een altaar op te richten, opdat het oordeel der pestilentie van het uitverkoren volk afgewend zou worden, was al een schaduwbeeld van de Raad des Vredes, zoals deze in Zacharía 6 : 13 beschreven is. Want deze dorsvloer is niet alleen de plaats waar Salomo de tempel des Heeren zal bouwen, hij is ook de plaats van de verbrijzeling van het zuivere Tarwegraan Dat (evenals het graan op de dorsvloer van Arauna) op de heuvel Golgotha verbrijzeld is. De tempel die koning Salomo op deze plaats heeft opgericht, is het scha-

duwbeeld van de Gemeente des Heeren.
Vandaar dat Johannes de Heere Jezus, *het Lam,* gezien heeft *op de berg Sion,* met de eerstelingen, met de *144000* gekochten van de aarde.
Hoeveel temeer is deze geestelijke tempel "schoon van gelegenheid, een vreugde der ganse aarde." - Psalm 48 : 3.
Want *de berg Sion* is niet alleen een rustplaats voor de Ark des Heeren geworden - 2 Samuël 6 : 15 - maar veel meer een rustplaats voor *het Lam* Dat tot in eeuwigheid te midden van Zijn volk zal wandelen en zij zullen nimmermeer wankelen. - Psalm 46 : 6.
Deze glorie, *het Lam met de 144000* gekochten van de aarde, is reeds verborgen geweest in de jubel van het oude Israël, toen zij de Ark Gods opwaarts gebracht hebben, met vreugde en blijdschap jubelende in Psalm 47 : 3 (oude berijming):

God vaart voor het oog
met gejuich omhoog.
't Schel bazuingeluid
galmt Gods glorie uit.

Als het ganse, oude Israël (vanwege het opvoeren van de Ark des Verbonds naar *de berg Sion*) zo uitbundig gejuicht heeft, "voor het aangezicht Gods met alle macht spelende, zo met liederen als met harpen en met luiten en met trommelen en met cimbalen en met trompetten" - 1 Kronieken 13 : 8 - hoeveel temeer zal deze jubel geopenbaard worden in de levende Gemeente van de Heere Jezus Christus.
Een heel klein beginseltje van deze jubel zal reeds geopenbaard worden in 14 : 2 en 3.
In deze verheerlijking van *het Lam op de berg Sion* zal ook vervuld worden de jubel van Psalm 110: "De HEERE zal de scepter Uwer sterkte zenden uit Sion, zeggende: Heers in het midden Uwer vijanden." Dit heersen zal voorts geopenbaard worden in het vervolg van ons teksthoofdstuk, de verzen 14 t/m 20.

Wij hebben van al deze overeenkomsten slechts weinig kunnen aanwijzen, want wie is in staat de volle glorie der heerlijkheid hiervan aan te tonen? Voor de verstandige lezer is er evenwel stof te over om over deze dingen na te denken.

Voorts willen wij nog even aandacht schenken aan het verschil in heerlijkheid der 144000 in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek en de heerlijkheid der *144000* zoals deze hier geopenbaard wordt *op de berg Sion.*
In de ontsluiting der zegelen werden zij wenende gezien - 7 : 17 - en roepende om wraak over hun vergoten bloed op de aarde. - 6 : 10. Noch van jubel noch van enig lofgezang was er bij het aanschouwen van die zielen sprake. Dit vloeide hieruit voort, dat de toekomstige bruid van het Lam Hem aldaar slechts voorgesteld werd in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek. Pas wanneer Hij Zijn ziel tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij zaad zien - Jesaja 53 : 10b - namelijk de *144000* gekochten van de aarde *op de berg Sion.*
De vreugde der verlosten, inzonderheid van de *144000* verzegelden uit de stammen Israëls, was aldaar nog als verborgen onder de schaduwen van het kruis van de Heere Jezus. Zijn bruid was aldaar nog als met een bruidssluier bedekt.
Maar de *144000* gekochten van de aarde (de eerstelingen van de schare die niemand tellen kan) nu *met het Lam gezien op de berg Sion*, zijn als de bruid in de dagen der ondertrouw, die voorafgaan aan de bruiloft die in 19 : 7 t/m 9 geopenbaard zal worden.
"De Opperste Wijsheid (de Bruidegom) heeft Haar huis (van eeuwigheid reeds) gebouwd; Zij heeft Haar zeven pilaren gehouwen" - Spreuken 9 : 1 en Openbaring 21 - maar in de dagen der ondertrouw "heeft Zij Haar slachtvee geslacht. Zij heeft Haar wijn gemengd; ook heeft Zij Haar tafel toegericht" - Spreuken 9 : 2 - zoals dit blijken zal in 14 : 2 en 3. En van nu af zal de Bruidegom voorts Zijn nodigingen uit gaan zenden om met Hem mede bruiloft te gaan vieren. - 14 : 6.

"De Opperste Wijsheid heeft Haar dienstmaagden uitgezonden, Zij nodigt op de tinnen van de hoogten der stad: Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! Tot de verstandeloze zegt Zij: Komt, eet van Mijn brood en drinkt van de wijn die Ik gemengd heb.Verlaat de slechtigheden en leeft en treedt in de weg des verstands." - Spreuken 9 : 3 t/m 6.
Of zoals in ons teksthoofdstuk deze nodiging voorgesteld wordt in vers 6: "En ik zag een andere engel, vliegende in het midden des hemels en hij had het eeuwig Evangelie om te verkondigen degenen die op de aarde wonen en aan alle natie en geslacht en taal en volk, zeggende met een grote stem: Vreest God en geeft Hem heerlijkheid." - 14 : 6 en 7a.
Toen de Bruidegom nog aan de boezem Zijns Vaders was, heeft Hij Zijn bruid zien liggen op het vlakke des velds, vér van huis, vertreden zijnde in haar bloed en met innerlijke ontferming bewogen geworden zijnde over haar heeft Hij tot haar gezegd: Leef, ja tot haar, zijnde in haar bloed: Leef! - Ezechiël 16 : 1 t/m 7.
In de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek was dit alles nog slechts als in een vergezicht aan de Bruidegom voorgesteld. Toen stond Hij nog als een Lam, staande als geslacht, maar nu het blazen der zevende bazuin aangevangen is - 11 : 15 - is de bruidssluier van Zijn bruid, waarmee zij bedekt was, van haar weggenomen en wordt zij gezien in heerlijkheid met *de Naam Zijns Vaders aan haar voorhoofd.* Dit is het Kroningsfeest van de Overwinnaar, waarop Hij Zijn triomfen viert over de machten der duisternis.
Bij Zijn hemelvaart is het beginsel van deze victorie geopenbaard, *het Lam* met Zijn geliefde bruid *staande op de berg Sion.* Op deze berg der verheerlijking is het bebloede en met tranen doorweekte vaandel der victorie geplant, opdat de liefde van de Bruidegom en Zijn genade over Zijn bruid tot in der eeuwigheid bij hen in gedachtenis zullen blijven.

Het blazen der vierde bazuin heeft het sterven van de Heere Jezus in beeld gebracht.

Het blazen der vijfde en der zesde bazuin hebben de geboorteweeën van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde geopenbaard.
Maar het blazen der zevende bazuin (in beginsel aangevangen bij het lijden, het sterven, de opstanding en de hemelvaart van de Heere Jezus) heeft de glorie van Zijn overwinning ingeluid. Dit is glorievol uitgebeeld in de inname van Jericho door de kinderen Israëls. Want op de zevende dag (bij het blazen der zevende bazuin) zal het geschieden, dat men zevenmaal rondom deze stad des verderfs zal gaan en alsdan zal er langzaam met de ramshoorn geblazen worden en de stadsmuur zal onder zich vallen en al het volk zal juichen met een groot gejuich (zoals dit in 14 : 2 en 3 geopenbaard zal worden) en al het volk zal daarin klimmen, een iegelijk tegenover zich. - Jozua 6 : 3 t/m 5. Want met de val van Jericho werd de weg naar het Kanaän der ruste voor het volk des Heeren ontsloten. Dit is ook gebleken in Handelingen 2 : 41 en 47b.
Daarom is onze tekst, *het Lam op de berg Sion met de 144000* eerstelingen, gekochten van de aarde, de openbaring der heerlijkheid die *het Lam* ten deel gevallen is bij Zijn intocht in de hemel na Zijn hemelvaart. Daarom is het ook dat in de volgende vier teksten van ons hoofdstuk aan het op het strijdtoneel achtergebleven strijdende deel der Kerk een vergezicht geschonken wordt op de heerlijkheid die de Heere Jezus ten deel gevallen is bij Zijn intocht in de hemel.
En al moest de Nieuwtestamentische Gemeente (de gekochten van de aarde) nog toegebracht worden, zo worden deze *144000* eerstelingen door Johannes gezien als een eenheid, wezenlijk behorende tot het ganse Israël dat zalig zal worden. Hieruit volgt, dat de 144000 verzegelden uit alle stammen Israëls en de *144000* eerstelingen, deze gekochten van de aarde, tezamen *het Lam* hulde brengen bij Zijn Troonsbestijging in de hemel.
Als wij deze Kroning van Jezus en Zijn Troonsbestijging zó mogen zien, is het mogelijk dat ook wij enigermate in vervoering komen, zoals de koningin van Scheba in vervoe-

ring gekomen is, komende uit een ver land om de heerlijkheid van de koning Salomo te zien. Evenals zij hebben ook wij bij geruchte iets van Zijn heerlijkheid gehoord in ons donkere land. - 1 Koningen 10 : 1.
Daarom willen wij met haar niet alleen de heerlijkheid van deze meerdere Salomo gaan zien en horen, maar ook gevolg geven aan de oproep van de bruid: "Gaat uit en aanschouwt, gij dochteren van Sion, de Koning Salomo, met de Kroon waarmede Hem Zijn moeder kroonde op de dag Zijner bruiloft en op de dag der vreugde Zijns harten." - Hooglied 3 : 11.

2a *En ik hoorde een stem uit de hemel als een stem veler wateren*
2b *en als een stem van een grote donderslag.*
2c *En ik hoorde een stem van citerspelers, spelende op hun citers.*

Naar onze overtuiging is deze jubel en dit welkomstgezang de Heere Jezus ten deel gevallen toen Hij bij Zijn hemelvaart de hemel binnengegaan is.
Tevoren is er een half uur van stilzwijgen in de hemel geweest - 8 : 1 - toen Hij heengegaan is om Zijns Vaders welbehagen te doen. - Psalm 40 : 9. Die in de dagen Zijns vleses gebeden en smekingen tot Degene Die Hem uit de dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen geofferd heeft en verhoord is (gered is) uit de vreze. - Hebreeën 5 : 7. "En geheiligd zijnde, is Hij allen die Hem gehoorzaam zijn, een oorzaak der eeuwige zaligheid geworden." - Hebreeën 5 : 9.

Vandaar deze ruisende en donderende reactie in de hemel na dit halve uur van stilzwijgen en deze onvoorstelbare jubel, ook der heilige engelen, *spelende op hun citers* na Zijn terugkeer van de aarde als Overwinnaar. Dit is het beginsel der vreugde die Hem voorgesteld is in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek na het verdragen van het kruis en de verachting der schande.

14 : 2a, b en c

En nu is Hij gezeten aan de rechterhand des Troons van God. - Hebreeën 12 : 2b.
Als waarachtig Mens heeft Hij in de dagen Zijns vleses het beginsel van deze jubel reeds in de schaduwdienst van het oude Verbondsvolk gehoord, toen zij (om zo te spreken) de treurende Ark des Verbonds vanuit haar gevangenschap opwaarts gebracht hebben naar haar plaats. Toen heeft het oude Verbondsvolk gejubeld en de Nieuwtestamentische Gemeente heeft het overgenomen:

Verhoogt, o poorten, nu de boog,
rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog,
opdat g'uw Koning moogt ontvangen.
Wie is die Vorst, zo groot in kracht?
't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht;
Hem eren wij met lofgezangen.

(Onberijmd Psalm 24 : 7 t/m 10, berijmd Psalm 24 : 5 - oude berijming)

Uit onze tekst blijkt, dat de ganse hemel met allen die erin wonen in beroering is gekomen, toen de Heere Jezus teruggekeerd is van de aarde.

Het is opmerkelijk, dat hoewel bij Zijn hemelvaart een wolk Hem aan het oog der discipelen onttrokken heeft, de schrijver van de brief aan de Hebreeën toch tot de gelovigen kan zeggen: "Wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond." - Hebreeën 2 : 9.
En de glorie dezer openbaring plant zich voort in de Nieuwtestamentische Gemeente, want door middel van deze openbaring aan Johannes wordt zij verwaardigd om met hem in de geest Zijn heerlijkheid te aanschouwen die Hem ten deel gevallen is bij Zijn intocht in de hemel. Hier wordt voor de ganse Gemeente des Nieuwen Testaments de wolk die Hem aan het oog der discipelen onttrokken heeft, niet alleen als een luchtige en doorzichtige waas, maar hier wordt haar zelfs een

oog en oor gegeven om de Heere Jezus na te staren tot ín de hemel der heerlijkheid en om te horen de jubelzangen der hemelingen. Ja de Gemeente mag zelfs met de bruid uit het Hooglied getuige zijn van Zijn Kroning met de Kroon waarmede Zijn moeder - Galaten 4 : 26 - Hem kroonde op de dag Zijner bruiloft, op de dag der vreugde Zijns harten. - Hooglied 3 : 11.
Het is Zijn triomftocht na Zijn overwinning op de overste dezer wereld. De jubel als zodanig en de beschrijving die Johannes ervan geeft, zijn ook wederom boordevol van majesteit en vol van verborgen heilgeheimen en heerlijkheid. De aanvang is:

2a *En ik hoorde een stem uit de hemel, als een stem veler wateren.*

Veler wateren? Hierbij komt onwillekeurig Jesaja 17 : 12 in onze gedachten. "Wee der veelheid der grote volken die daar bruisen gelijk de zeeën bruisen en wee het geruis der natiën die daar ruisen gelijk de geweldige wateren ruisen." Maar als we déze tekst hierbij betrekken, gaan we volkomen voorbij aan de glorie van ons tekstgedeelte.
Dat gruwelijke bruisen der grote volken en dat gruwelijke geruis der natiën heeft niets te maken met de heerlijke *stem uit de hemel* die Johannes hoorde *als een stem van vele wateren.* Het is naar aanleiding hiervan zeer opmerkelijk en van buitengewoon veel betekenis, dat aan deze heerlijke *stem* voorafgegaan is 1 : 10 t/m 12. Namelijk de stem als van een bazuin, met Johannes sprekende. Dat was de stem des Evangelies, die gehoord werd tussen de zeven kandelaren. Dat wil zeggen het blazen van de bazuinen des Evangelies in het midden der Gemeenten.
Deze stemmen gaan vooraf aan de heerlijke *stem als van vele wateren,* door Johannes hier gehoord.
Alleen zij die zich evenals Johannes omgekeerd hebben om te zien en te horen *de stem* die tot hen spreekt, kunnen deze heer-

lijke *stem* horen, die *vanuit de hemel* tot ons gekomen is in deze openbaring.
In de zes werkdagen der genade, waarin de mens geboren wordt, worden de zes bazuinen des Evangelies geblazen. Maar nu de zevende bazuinblazer aangevangen is met het blazen der zevende bazuin, zoals dit geopenbaard is in 11 : 15 t/m 19, wordt deze *stem als een stem van vele wateren* gehoord, namelijk als een stem der ruste, zoals Johannes dit ook ervaren heeft in 1 : 15b, dat de stem van de Heere Jezus was *als een stem van vele wateren.*
Nochtans wordt de glorie van deze *stem* der ruste in ons tekstgedeelte pas in beginsel gehoord. Het is hier nog (zoals wij van 11 : 15 t/m 19 verklaard hebben) het blazen der zevende bazuin als in vogelvlucht geopenbaard.
Het is treffend hoe wij ook hier weer het verband kunnen zien tussen alle geopenbaarde zaken in het boek der Openbaring.

Nu hebben wij al meerdere malen op verschillende punten van overeenkomst de aandacht gevestigd, maar die waren steeds het gevolg van het feit dat in het boek der Openbaring de Drievuldige majesteit van het heilig, Goddelijk Opperwezen werd geopenbaard. Echter ten opzichte van de overeenkomst van het tweede gedeelte van het eerste hoofdstuk met de aanvang van hoofdstuk 14 is dit anders. Als wij 1 : 9 t/m 18 naast hoofdstuk 14 leggen, dan ontdekken wij daarin op verrassende wijze een geheel andere overeenkomst. Hoewel in dat gedeelte van het eerste hoofdstuk de ganse majesteit der Godheid en der Mensheid van de Heere Jezus geopenbaard wordt, blijkt toch in hoofdstuk 14 overvloediger de overwinningsglorie die Hem ten deel gevallen is na Zijn volbrachte strijd op de aarde, dan in Zijn wandeling tussen de kandelaren, tussen Zijn Gemeenten. Deze overwinningsglorie van de Heere Jezus blijkt zowel in hoofdstuk 1 als in hoofdstuk 14, maar in hoofdstuk 1 is dit in bepaald opzicht nog profetie, omdat de verheerlijkte Heiland Zich aldaar nog openbaart als wandelende te midden van Zijn strijdende Kerk op de aarde.

Want in 1 : 11 zegt de Heere Jezus tot Johannes: "En hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek en zend het aan de zeven Gemeenten die in Azië zijn." Maar in ons tekst-hoofdstuk wordt om zo te spreken de vervulling van Zijn overwinningsglorie geopenbaard. In de strijdende Kerk worden nog de bazuinen des alarmgeklanks geblazen door de engelen der Gemeenten. Want toen de Heiland nog te midden van Zijn strijdende Kerk vertoefde, "waren Zijn voeten blin-kend koper gelijk en gloeiden als in een oven." - 1 : 15. Toen werd (nog als in profetie) tot de overwinnaars gezegd dat hun gegeven zal worden met Hem te zitten in Zijn troon. - 3 : 21.
Dit is als het ware vervuld in 14 : 1. "Het Lam op de berg Sion en met Hem 144000, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden."
Daarom heeft Johannes, en met hem de strijdende Kerk, de stem van de verheerlijkte Heiland van verre reeds gehoord *als een stem van vele wateren.* - 1 : 15b.

Maar nu in 14 : 2 wordt deze heerlijke *stem* van de Heiland *als een stem van vele wateren* door Zijn verheerlijkte Kerk (vertegenwoordigd door de 144000 gekochten van de aarde) het eerst en als onmiddellijk gehoord. Terwijl de verkondiging van het Evangelie aan degenen die op de aarde wonen, pas daarna geopenbaard wordt in 14 : 6.
De glorie der overeenkomst van de (in bepaalde zin) profetische openbaring in hoofdstuk 1 en haar aanvankelijk geopenbaarde vervulling in hoofdstuk 14 blijkt ook uitzonderlijk hierin: In 1 : 16b schrijft Johannes: "En uit Zijn mond ging een tweesnijdend scherp zwaard." De majesteit hiervan begint in 14 : 7 geopenbaard te worden.
Het zijn maar enige oppervlakkige punten van overeenstemming die wij aangewezen hebben, maar nochtans kunnen hieruit enigszins de onbegrijpelijke glorie en de majesteit der samenstelling van het Woord van God gezien worden.

Wij hebben in het bijzonder met het oog op ons tekstgedeelte

en ik hoorde een stem uit de hemel als een stem veler wateren deze punten van overeenstemming in het geding gebracht, omdat hieruit beslissend blijkt dat die *stem als van vele wateren* de *stem* van de verheerlijkte Heiland Zelf is geweest.
Nu blijkt dit echter niet alleen uit de hoofdstukken 1 en 14. De ganse glorie der verheerlijking van de Heere Jezus, zoals deze in de hoofdstukken 1 en 14 is geopenbaard, is al voorzegd in de Oudtestamentische profetieën. Inzonderheid de profeet Jesaja heeft hiervan geprofeteerd, zeggende: "Daar zal een lofzang bij ulieden zijn, gelijk in de nacht, wanneer het feest geheiligd wordt." - Jesaja 30 : 29a. Deze lofzang en dit feest worden geopenbaard in Openbaring 14 : 3 zoals blijkt uit het volgende gedeelte van deze tekst namelijk Jesaja 30 : 29b, waar geschreven staat: "en blijdschap des harten gelijk van een die met pijpen wandelt om te komen tot de berg des HEEREN" (namelijk tot de berg Sion zoals deze in Openbaring 14 : 1 voor de aandacht gesteld is) "tot de Rotssteen Israëls." En vervolgens in Jesaja 30 : 30: "En de HEERE zal Zijn heerlijke stem doen horen en de nederlating Zijns arms doen zien met grimmigheid van toorn en een vlam van verterend vuur, stralen en een vloed van hagelstenen", zoals deze heerlijke *stem* in 14 : 2 en deze grimmigheid van toorn mede in 14 : 9 t/m 11 geopenbaard zijn.

Uit dit alles blijkt dat de heerlijke *stem* van de verheerlijkte Heiland bij Zijn hemelvaart (bij Zijn intocht in de hemel) in feite samengesmolten is met de juichtonen van alle uitverkorenen, van heilige engelen en mensen tezamen, de Oudtestamentische Kerk vertegenwoordigd door de 144000 verzegelden uit alle stammen Israëls en de Nieuwtestamentische Kerk, vertegenwoordigd door de 144000 gekochten van de aarde met de Naam Zijns Vaders aan hun voorhoofden.
Deze heerlijke *stem* van de Heere Jezus Christus zal als een liefelijk ruisen *van vele wateren* tot in alle eeuwigheid de hemel vervullen tot verheerlijking van de Drieënige God en tot zaligheid van alle uitverkorenen. Welk een verschil deze heer-

lijke *stem* te horen zeggen: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders! beërft dat Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld" - Mattheüs 25 : 34 - of Zijn donderende stem: "Gaat weg van Mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur, hetwelk de duivel en zijn engelen bereid is." - Mattheüs 25 : 41.
De jubel der gezaligden is de vreugde die Hem voorgesteld is. - Hebreeën 12 : 2. Dat is het loon op de arbeid Zijner ziel - Jesaja 53 : 11 - de vervulling van de Oudtestamentische jubel bij het opbrengen van de Ark naar de berg Sion.

God vaart voor het oog
met gejuich omhoog.
't Schel bazuingeluid
galmt Gods glorie uit.
Heft de lofzang aan,
zingt Zijn wonderdaân.
Zingt de schoonste stof.
Zingt des Konings lof
met een zuiv're galm,
met een blijde psalm.
Hij, de Vorst der aard',
is die hulde waard.
Psalm 47 : 3 (oude berijming)

Hieruit is ook deze jubel in de Kerk geboren:

Doet bij uw harp de psalmen horen,
Uw juichstem geev' de HEERE dank!
Laat klinken door uw tempelkoren
trompetten en bazuingeklank!
Dat 's HEEREN huis van vreugde druise
voor Isrels grote Opperheer.
De zee met hare volheid bruise.
De ganse wereld geev' Hem eer.
Psalm 98 : 3 (oude berijming)

14 : 2b en c

2b *En als een stem van een grote donderslag.*
2c *En ik hoorde een stem van citerspelers, spelende op hun citers.*

Hoewel dit twee zeer afzonderlijke tekstgedeelten zijn en zij elk voor zich een zeer diep geheimenis in zich verborgen hebben en zij elk een aparte verklaring vereisen, voelen wij ons toch genoodzaakt deze enigszins gezamenlijk of althans gelijktijdig te verklaren. En dit in hoofdzaak naar aanleiding van de naar onze overtuiging onaanvaardbare vertaling van vers 2c in de vert. N.B.G.
Uit die vertaling van dit tekstgedeelte zal gaan blijken hoe onverantwoordelijk het is de vert. N.B.G. als regel, waar dan ook, te gebruiken.
Zo al ergens een tekst verminkt of foutief overgezet is, de vertaling van dit tekstgedeelte spant toch wel de kroon. En het belangrijkste is dat het hier zo onopvallend is. In feite wordt hier de gehele glorie van de verheerlijking van de Heere Jezus, die Hem ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart, vernietigd.

Wij willen trachten een en ander met onweerlegbare feiten te bewijzen. Een zeer belangrijk feit waarop wij de aandacht willen vestigen, is dat beide vertalingen, zowel de St.Vert. als de vert. N.B.G. terecht vóór vers 2b niet wederom hebben 'en ik hoorde.' Beide hebben als in één adem de tekstgedeelten 2a en 2b overgezet alsof er één stem en één geluid door Johannes gehoord is.
Maar juist in tegenstelling tot de vert. N.B.G. staat in de St.Vert. aan het begin van vers 2c: *En ik hóórde een stem van citerspelers, spelende op hun citers.* In de vert. N.B.G. staan deze woorden niet. Daar is dit gehele tweede vers overgezet alsof er door Johannes maar één stem en één geluid gehoord is. Dit blijkt ook uit de overzetting van het laatste gedeelte van dit vers, als daar vertaald is: "En de stem die ik hoorde was als van citerspelers, spelende op hun citers."
In de St.Vert. wordt deze laatste stem echter geheel apart

gezet.
Met dit verschil nu staat of valt de glorie der verheerlijking van de Heere Jezus, die Hem ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart en Zijn intocht in de hemel.

In feite zet men in de vert. N.B.G. met deze overzetting alle uitverkoren engelen buiten de vreugde en buiten de verheerlijking van de Heere Jezus, die Hem ten deel gevallen is op Zijn Kroningsfeest. Dit blijkt beslissend uit vers 3, want daarin staat: "En niemand kon dat gezang leren dan de 144000 die van de aarde gekocht waren."
En hoewel de vertalers van het N.B.G. ook zelf dit derde vers zó hebben vertaald, hebben zij nota bene toch vers 2c overgezet: 'En de stem die ik hoorde, was als de stem van citerspelers, spelende op hun citers.'
Nu zal geen zinnig mens, die bij het Woord van God opgevoed is, zelfs als hij met een natuurlijk verstand dit tweede vers leest, eraan twijfelen (vooral na de verklaring van dit vers) dat met deze stem als van vele wateren de heerlijke stem van de Heere Jezus bedoeld wordt en dat met die *stem als van een grote donderslag* gezien wordt op het geweld en de majesteit van de jubel der 144000 die van de aarde gekocht zijn, die als met een nieuw gezang voor de Troon en de vier dieren en de ouderlingen hun loflied uitjubelen.
Als de vertalers van het N.B.G. zelf verklaard hebben dat niemand anders dat gezang kon leren dan de 144000 en als zij dan hún gezang horen als *een stem van citerspelers, spelende op hun citers,* dan is onze vraag: Waar blijven dan de heilige engelen? Hebben zij dan niet gejubeld over de behouden terugkomst van de Overwinnaar?
Wij antwoorden: Wanneer het mogelijk geweest was, zouden zij geweend hebben toen Hij heengegaan is naar de aarde om Gods uitverkorenen uit het geweld des duivels te verlossen. Niet om dit feit als zodanig, maar vanwege Zijn vertrek uit de hemel. Hun lofzangen zijn toen inderdaad verstomd, want er werd een stilzwijgen in de hemel van omtrent een half uur. -

14 : 2b en c

8 : 1. Toen hebben zij zelfs hun jubel naar de aarde verplaatst, zoals wij bij die tekst verklaard hebben. En zouden zij dan nu bij Zijn behouden en glorievolle terugkeer in de hemel geen enkele reactie gehad hebben? Wetende (beter dan wij) dat Hij van God uitgegaan was en nu tot God teruggekeerd was?. - Johannes 13 : 3b.
Hieruit blijkt de vreselijke en verschrikkelijke dwaling van de vertalers van het N.B.G. als zij het *citerspel* van de heilige engelen vereenzelvigen met het nieuwe gezang dat de 144000 gekochten van de aarde voor de Troon van God uitjubelen.

Het is ons uiteraard niet bekend of de Statenvertalers bewust dit tekstgedeelte op deze wijze vertaald hebben: *En ik hoorde een stem* (namelijk een geheel andere stem) *van citerspelers, spelende op hun citers,* of zij daarmee bewust de vreugde der heilige engelen in het geding gebracht hebben. Maar hieruit blijkt onweerlegbaar, dat al konden de heilige engelen deze verlossingsjubel der 144000 verlosten van de aarde niet leren - 14 : 3 - en als zodanig meezingen, zij toch meegejubeld hebben door dat gezang te begeleiden met hun *citerspel.* Op deze wijze hebben zíj aan de heerlijkheid en de gelukzaligheid van de verheerlijkte Heiland tezamen met Zijn door Hem verloste Gemeente deelgenomen.
Hoewel zij het lied van vrije genade, namelijk vergeving van zonden, nimmer zullen kunnen leren, hebben zij wel als eersten hun *citerspel* ten gehore kunnen brengen. Want zij hebben de *citers* die hun gegeven zijn toen zij geschapen werden blijkens 5 : 8, nimmer verloren, zoals de gevallen mensen en engelen die wél verloren hebben.
Daarom hoorde Johannes en nu ook wij en met ons de ganse strijdende Kerk, in deze openbaring de herscheppingsglorie die eenmaal in volmaaktheid uitgejubeld zal worden. Niet alleen door de 144000 gekochten van de aarde, maar door alle gezaligde engelen en mensen.
Naar aanleiding van deze onzes inziens zo duidelijk bewezen foutieve vertaling van het N.B.G. wijzen wij op het gevaar om

één tekst uit de Bijbel naar eigen inzicht te wijzigen of over te zetten. Het kan soms wel zo licht de schijn wekken dat er een verduidelijking of verbetering wordt aangebracht, maar hier is uitdrukkelijk gebleken hoe levensgevaarlijk en verwoestend zo'n kleine verandering kan zijn.

Uit de samenvoeging van de eerste twee gedeelten van dit tweede vers, zonder dat er door Johannes opnieuw gezegd is: "En ik hoorde", zoals dit bij het volgende tekstgedeelte wél het geval is, blijkt dat er in déze ononderbroken samenvoeging een uitzonderlijk diep geheimenis verborgen is. Want waarom heeft Johannes bij vers 2b niet wederom gezegd: 'En ik hoorde' *als een stem van een grote donderslag?*
Ons antwoord is: Omdat de scheiding tussen God en deze door de Heere Jezus van de aarde gekochten is weggenomen, omdat aan Gods gerechtigheid voldaan is.
In de nadere verklaring van 4 : 5 (toen wij 8 : 5b verklaarden) hebben wij gezegd dat de donderslagen die uit de Troon van God kwamen, het symbool waren van de gerechtigheid Gods. Hier blijkt de stem, door Johannes gehoord als een stem van vele wateren *en als een stem van een grote donderslag,* in de eerste plaats een 'amen' te zijn van God de Vader op het volbrachte werk van onze Heere Jezus Christus. Hiermee betuigende dat aan Zijn gerechtigheid voldaan is. Hoewel uit 19 : 6 blijken zal, dat de jubel der 144000 gekochten van de aarde ook hier reeds door Johannes gehoord wordt *als een stem van een grote donderslag.*
Bovendien blijkt deze vreugde, door Johannes gehoord als een stem van vele wateren en *als een stem van een grote donderslag,* de verhoring te zijn van het Hogepriesterlijk gebed dat de Heere Jezus op de laatste dag van Zijn leven in de kring van Zijn discipelen gebeden heeft. Namelijk Zijn gebed om de eenheid, niet alleen van Zijn discipelen onder elkaar, maar meer "gelijkerwijs Gij, Vader, in Mij en Ik in U, dat ook zij in ons één zijn." - Johannes 17 : 21.
Vandaar dat de stem als van vele wateren en *als de stem van*

een grote donderslag zonder onderbreking alsof het één stem en één triomfjubel was, door Johannes gehoord wordt. Bovendien samensmeltende met het nieuwe gezang der 144000.

Wat blijkt uit deze zo op het oog eenvoudige en onopvallende samenstelling der zinnen de onpeilbare glorie die in Gods Woord verborgen is. En hoe dwaas en gevaarlijk is het om er één tittel of jota aan te veranderen. Daarom de waarschuwing aan het einde van dit Boek: "Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal hem toedoen de plagen die in dit Boek geschreven zijn." - 22 : 18b. "En indien iemand afdoet van de woorden des Boeks dezer profetie, God zal zijn deel afdoen uit het Boek des Levens en uit de heilige Stad en uit hetgeen in dit Boek geschreven is." - 22 : 19.
Soms heeft het er de schijn van dat het van geen betekenis is om een kleine wijziging in een bepaalde tekst aan te brengen. Want stel eens dat dit tweede vers door mensen aldus overgezet was: 'En ik hoorde een stem uit de hemel als een stem van vele wateren. En ik hoorde als een stem van een grote donderslag en een stem van citerspelers, spelende op hun citers.' Wie onzer zou uit zichzelf de verdraaiing van deze tekst dan bemerken? Hieruit blijkt dat de Heilige Geest Zelf Gods Woord in Zijn enige fundamentele betekenis in stand zal houden.
Wij hebben hier niet op het oog het veranderen van woorden zoals van knecht naar slaaf of van krijgsknecht naar soldaat of van dienstmaagd naar meisje. Dit is niet zozeer van fundamentele betekenis, hoewel het vaststaat dat de duivel ook hierin de hand heeft, al zou het alleen maar zijn met het doel een wig te drijven tussen de eensgezindheid onder de mensen. In zijn oorspronkelijke, fundamentele samenstelling is het Woord van God zó geheel enig en Goddelijk wonderbaar, dat in de ganse schepping, noch in de hemel, noch op de aarde (hoeveel wonderen Gods er ook overal te zien zijn of in de hemel te zien zullen zijn) niets met dat Woord te vergelijken is

of Het in wonderbaarlijkheid zou kunnen overtreffen.
In het vervolg van de verklaring van deze twee tekstgedeelten zal dit nog weer op uitzonderlijke wijze gaan blijken, want met de voorgaande verklaring is hun glorie en zijn de wonderen niet uitgeput. Trouwens wij achten dat er niemand in staat is Gods Woord in Zijn volkomenheid te doorgronden of te verklaren.

Deze *stem als van een grote donderslag* is ongetwijfeld niet alleen het amen van de Vader op het volbrachte werk van de Heere Jezus Christus, hiermee betuigende dat aan Zijn gerechtigheid is voldaan.
Naar onze mening beeldt deze *grote donderslag* ook de vreugde des Vaders uit over de verworven Kroon der heerlijkheid die de Heere Jezus (in Zijn komst naar de aarde als waarachtig Mens) ook voor Zijn uitverkorenen verworven heeft in de bevrijding van hen uit al de machten der duisternis.
En bovendien is deze *grote donderslag* voor het Lam en voor de 144000, staande met Hem op de berg Sion, het bewijs dat de Vader het Koningschap van de Zoon over het van nature arme en ellendige volk - Zefanja 3 : 12 - uit Zijn hand heeft willen aanvaarden. Dit is in beginsel reeds geopenbaard bij het blazen der zevende bazuin. - 11 : 17.
Bovendien, zoals het zelfs bij de kroning of inhuldiging van aardse vorsten gewoonte is saluutschoten te lossen, merken wij deze *grote donderslag* ook aan als geschied te zijn ter ere van Zijn Kroning over Zijn arme, verloste zondaarsvolk na Zijn volbrachte Middelaarswerk.

Om de voor ons schier onuitputtelijke glorie van deze korte tekstgedeelten nog meer onder de aandacht te brengen, willen wij voorts ook het woordje *als,* voorkomende in vers 2b, benadrukken, er bijzonder aandacht aan schenken. Dit kleine woordje is in dit tekstgedeelte van grote betekenis.
Bij het vorige tekstgedeelte stond ook wel het woordje "als", namelijk: "als een stem van vele wateren", maar daar hebben

wij er geen bijzondere aandacht aan geschonken, omdat het daar naar onze mening veel gemakkelijker te verstaan was. Bovendien heeft de Bijbel díe vergelijking (al is het op andere wijze) Zelf verklaard. In Jesaja 17 : 12 heeft Gods Woord gezegd dat het rumoer der grote volken is 'als' het bruisen der zeeën en het geruis der natiën is 'als' het geruis van geweldige wateren.
Maar als er de tweede maal gezegd wordt *als*, namelijk *en als de stem van een grote donderslag*, is de vergelijking niet zo eenvoudig.
Wij menen dat er in de eerste plaats gezien wordt op het gejubel der 144000 verlosten, op hun overweldigend gejuich in de hemel, als zij allereerst de overwinningsglorie van de Heere Jezus bejubelen, maar ook hun eigen bevrijding uit de macht der zonde en des satans.
Toch achten wij dat dit woordje *als* in vers 2b: *als de stem van een grote donderslag* een veel diepere betekenis heeft. Daarom is deze vergelijking niet zo eenvoudig te verklaren.
Zelfs wanneer dit woordje *als* in dit tekstgedeelte ontbroken had, zou er misschien niemand onder ons zijn die het gemist had.
We moeten er steeds rekening mee houden, dat steeds wanneer in dit boek der Openbaring stemmen, donderslagen en bliksemen in het geding gebracht worden, deze niet als een openbaring van natuurkrachten gehoord of gezien worden, maar gewoonlijk meer als een openbaring van Gods majesteit. Als we dit voor ogen houden, krijgt het woordje *als* in dit tekstgedeelte meer betekenis dan de eenvoudige verklaring die wij er zojuist aan gegeven hebben.

In de verklaring van 8 : 8 betreffende de woorden dat er iets 'als' een grote berg, brandende van vuur, in de zee geworpen werd, zeiden wij, het was in feite geen grote berg, maar iets 'als' een grote berg.
Nog duidelijker blijkt de betrekkelijkheid van de vergelijking in 6 : 6, waar staat: "En ik hoorde 'als' een stem in het midden

der vier dieren." (In de St.Vert. staat dit woordje daar niet, in de vert. N.B.G. wel). In de verklaring van dát tekstgedeelte hebben wij gezegd, dat deze woorden "als een stem in het midden der vier dieren" geen eigenlijke stem betekenden, maar dat deze zien op het zuchten der schepping.
Zo zeggen wij ook hier in de verklaring van vers 2b: Het was geen stem van een donderslag, zoals deze in de openbaring van Gods majesteitelijke tekenen voor de aandacht gesteld wordt in 4 : 5; 8 : 5; 11 : 19 en 16 : 18. Dat waren tekenen van Gods allerhoogste majesteit, waardoor allen die niet door het Lam van de aarde gekocht zijn, op het allerhoogst verschrikt zullen worden, omdat daarin de gerechtigheid Gods gesymboliseerd wordt.
Wanneer Johannes nu in ons tekstgedeelte zegt: *en ik hoorde áls een stem van een grote donderslag,* kan dit hier ook betekenen dat de heerlijkheid en de majesteit van Gods gerechtigheid geopenbaard zijn in Christus Jezus, het Lam Gods Dat de zonden der wereld gedragen heeft en Dat de schrik voor Gods gerechtigheid (voor de 144000 die met het Lam op de berg Sion zijn) uit deze *donderslag* heeft weggenomen. Ja dat deze schrik nu zelfs (door het woord *grote*) hen erbij wil bepalen, hoe glorievol Gods gerechtigheid geopenbaard is in het Lam Dat hieraan zo oneindig volkomen voldaan heeft, daar Het nu gezien wordt met 144000 gekochten van de aarde op de berg Sion.
Bovendien is dit (deze *stem als van een donderslag*) nu het bewijs dat God de liefde van Christus Jezus tot Zijn uitverkoren volk en hun liefde tot Hem als levend en waarachtig heeft willen aanvaarden. - 11 : 17b (vert. N.B.G.).

Wie echter mocht menen dat de verborgenheid en de glorie van dit tweede vers hiermee nu wel uitgeput zullen zijn, vergist zich ten zeerste.
Enerzijds niet omdat wij Gods Woord nimmer zullen kunnen doorgronden en anderzijds niet vanwege zijn samenstelling. Wanneer er tot viermaal toe in deze tekst gezegd wordt *een*

stem moet dit ongetwijfeld van zeer grote betekenis zijn.
Veronderstel eens dat dit woord *stem* bij vers 2b er niet gestaan had en dat deze tekst als volgt geformuleerd was: 'En ik hoorde een stem uit de hemel als een stem van vele wateren en als.....van een grote donderslag.' Wie is er onder ons die deze verminking gemerkt zou hebben?
Maar nu wij enige opmerkelijkheden in deze tekst aangetoond hebben, voelen wij ongetwijfeld ook onmiddellijk aan dat dit tot viermaal toe herhaalde woord *stem* in deze tekst toch wel van bijzondere betekenis moet zijn. Wij willen trachten ook hiervan iets aan te tonen.

Allereerst merken wij op dat "stemmen, donderslagen en bliksemen" zoals deze op de vier eerder genoemde plaatsen voorkomen, steeds zelfstandige openbaringen zijn. Dat wil zeggen dat zij de majesteit van de Heilige Drievuldigheid, van het Volzalige Opperwezen openbaren. In bepaalde zin zijn zij elk voor zich een Persoonsopenbaring van het Goddelijk Opperwezen. Zó, dat :

de donderslagen de majesteit des Vaders openbaren,
de stemmen de majesteit des Zoons,
de bliksemen de majesteit des Heiligen Geestes.

Vandaar (al is dit op het moment nog duister) dat het woord *stem* in vers 2a tweemaal genoemd wordt en in vers 2b en 2c elk éénmaal. Hoewel er in die tekstgedeelten een geheel andere wending aan gegeven wordt.
Nu moeten wij er echter in het bijzonder acht op geven, dat de glorie van het woord *stem* in de verzen 2a en 2b bepaald wordt door het woordje *als*. Dit woordje ontbreekt echter in vers 2c. (De vert. N.B.G. heeft bij vers 2c wél het woordje 'als' gebruikt, maar wij hebben naar onze mening voldoende en beslissend aangetoond dat dit daar geheel ten onrechte gebruikt is).
Nu is het ook nog opmerkelijk dat vers 2 aanvangt met de woorden "en ik hoorde een stem uit de hemel" en dat in déze zinsnede het woordje *als* niet voorkomt, maar pas in de vol-

gende zinsnede, namelijk "als een stem van vele wateren." Het ontbreken van dit woordje *als* in de aanvang der tekst heeft dan ook ongetwijfeld een bijzondere betekenis. Namelijk deze: De majesteit des Drieënigen Gods is niet in het allerminst beïnvloed noch door de opstand van de hoogst geschapen engel noch door het verlaten van de weg der gehoorzaamheid door de mens.
Maar als er daarná, in de tweede zinsnede gezegd wordt: "als een stem van vele wateren" en vervolgens *als een stem van een grote donderslag*, betekent dit dat noch die stem als van vele wateren noch die *stem als van een grote donderslag* in hun oorspronkelijke klanken worden gehoord. Deze twee stemmen worden hier in de Kroning van Jezus op een andere, op een nieuwe wijze door de strijdende Kerk gehoord.
De oorspronkelijke glorie van de stem van Jezus in het paradijs is voor de mens na zijn val verloren gegaan. En de schrik der *donderslag* is door de overwinning van Jezus voor hen weggenomen. Nochtans smelten deze eerste drie stemmen tezamen tot één Stem.
Dit alles is in volkomen tegenstelling tot het besluit der tekst, namelijk: *En ik hoorde een stem van citerspelers, spelende op hun citers.* Dat was geen *stem* áls *van citerspelers,* maar zonder meer *een stem van citerspelers,* omdat er bij de heilige engelen niets veranderd was. Zij hádden elk voor zich *een citer,* zoals uit 5 : 8 gebleken is en zij zijn daarop zonder onderbreking voor het aangezicht des Heeren blijven spelen, omdat zij nimmer gezondigd hebben. Hoeveel temeer hebben zij het nieuwe gezang der verlosten begeleid met hun *citerspel.*

In het bijzonder is ook de *stem als van een grote donderslag* door het verloste volk gehoord op een andere wijze dan toen zij nog in de strijdende Kerk vertoefden.
Zo heeft ook hun zingen een andere grondslag gekregen dan in hun scheppingsjubel. Ja in bepaalde zin is zelfs de stem des Zoons van God veranderd. Zij is voor Gods uitverkorenen geworden de stem van de goede Herder.

Van oorsprong was Zijn stem die verankerd was in het verzegelde Boek: "Doet dat en gij zult leven." - Lukas 10 : 28. Maar nu is zij geworden als een stem van vele wateren, omdat Hij het verzegelde Boek voor hen geopend heeft, de eisende gerechtigheid van God, daarin vervat, voor hen vervuld en daaruit als weggedragen heeft en het voor hen als een geopend Boekje van de hemel afgebracht heeft. - hoofdstuk 10.
Daarom zijn de twee stemmen, de één *als van een grote donderslag* en de ander als een stem van vele wateren bij Zijn Kroningsfeest samengevallen. Gerechtigheid en genade openbarende, omdat Hij in Zijn lijden en sterven aan Gods gerechtigheid voldaan heeft en in Zijn opstanding uit de doden Gods genade voor hen verworven heeft.
Daarom is de liefelijkheid van het Evangelie door deze woorden: "als een stem van vele wateren" en *als een stem van een grote donderslag*, glorierijk uitgebazuind.

En omdat in dit gedeelte der Heilige Schrift het Kroningsfeest van de meerdere Salomo geopenbaard wordt en wij met de bruid uit het Hooglied als uitgegaan zijn om de Kroon te aanschouwen waarmee Zijn moeder - Galaten 4 : 26 - Hem gekroond heeft op de dag Zijner bruiloft en op de dag der vreugde Zijns harten - Hooglied 3 : 11 - willen wij voorts zo veel mogelijk aandacht schenken aan alle bijzondere omstandigheden.
Zo ook aan het woord *grote* (*gróte donderslag*).
In geen der openbaringen van de majesteitelijke tekenen des Allerhoogsten, noch in 4 : 5, noch in 8 : 5, noch in 11 : 19, noch in 16 : 18 is het woord *grote* voorgekomen. Naar onze overtuiging blijkt hieruit dat de openbaring van Gods gerechtigheid in Christus Jezus (zoals deze is samengevallen met de openbaring van Gods liefde en genade voor verloren zondaren) heerlijker is dan de openbaring van Gods gerechtigheid in het volbrengen van Zijn heilig recht in het verbond der werken.
Dit blijkt ook uit Hebreeën 7 : 22, want aldaar zegt Gods

Woord: "Van een zoveel beter Verbond is Jezus Borg geworden" en in Hebreeën 8 : 6b staat dat Hij van een beter Verbond Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.
Daarom als er in onze tekst gezegd wordt: *als een stem van een grote donderslag*, betekent dit niet alleen dat de toorn van God voor Zijn volk is weggenomen, maar bovendien dat de openbaring van Gods gerechtigheid in Christus Jezus heerlijker is dan de openbaring van Gods gerechtigheid in het Verbond der werken.

Uit dit alles blijkt nog weer eens temeer de onvoorstelbare glorie der samenstelling van Gods Woord en welke geheimenissen erin verborgen zijn. Zij die de Heere Jezus lief gekregen hebben, achten Hem zó hoog, dat elk woord dat Zijn Heilige Geest in de pen van Johannes gelegd heeft, niet alleen het overwegen waard is, maar bovendien zelfs beslissend is voor hun zaligheid. Juist uit deze wonderbare samenstelling van Gods Woord wordt de waarachtigheid en de majesteit ervan gekend.
Bovendien, wanneer 14 : 2c zegt: *en ik hoorde een stem van citerspelers, spelende op hun citers,* dan blijkt dit hier een tussenzin te zijn die er bij deze gelegenheid van het zingen der 144000 gezaligden tussengevoegd is om de heerlijkheid van hun zingen aan te wijzen. Het is nu nog slechts de muzikale begeleiding van het gezang der verlosten door de heilige engelen.
Dát vers 2c een tussenzin is, valt onmiddellijk op, als wij de verzen 1 t/m 3 lezen met weglating van dit tekstgedeelte. Wij vestigen hier niet zonder reden de aandacht op. Ook hier is de glorie der samenstelling van Gods woord aan te wijzen.
Als het (om zo te spreken) de kern der glorie der Kroning van Jezus betreft en dan nog zoals deze in vers 2b tot uiting gekomen is in *de stem als van een grote donderslag*, dan is daarin elk woord van een alles overtreffende en alles overweldigende betekenis. Maar als het (weer om zo te spre-

ken) over de omlijsting van het Kroningsfeest van de Heere Jezus gaat, namelijk over de muzikale begeleiding van het gezang der 144000 door de heilige engelen, dan hebben de woorden van dát tekstgedeelte niet die alles overtreffende betekenis van het voorgaande tekstgedeelte. De heilige engelen brengen alleen heerlijkheid en luister toe aan het Kroningsfeest van de Heere Jezus.
Dit betekent echter niet dat de heilige engelen in het geheel niet zouden gezongen hebben op het Kroningsfeest van de Heere Jezus dat Hem bij Zijn hemelvaart ten deel gevallen is. Maar omdat hún zingen een geheel andere grondslag heeft dan het zingen van de 144000 die van de aarde gekocht waren, wordt dat hier niet apart vermeld.

Reeds eerder hebben wij het verschillende zingen der engelen duidelijk naast elkaar gezet. Ook aan hun zingen liggen drie oorzaken ten grondslag, evenals dit bij de mensen het geval is. Ook zij hebben aanvankelijk evenals de mensen (Openbaring 4 : 10 en 11) hun scheppingsliederen gezongen, namelijk "toen de morgensterren tezamen vrolijk zongen en ál de kinderen Gods juichten." - Job 38 : 7; Jesaja 6 : 3 en Openbaring 4 : 8b. Evenzo hebben zowel de engelen als de mensen een níeuw gezang gezongen - 5 : 12 en 5 : 9. Zo zullen zij elk op hun wijze hun eeuwige jubelzangen op hun gelukzaligheid zingen - 7 : 12 en 7 : 10 - zoals dit in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek geopenbaard is. Maar de heilige engelen zullen het gezang der 144000 gekochten van de aarde nooit kunnen leren, omdat zíj nooit gezondigd hebben.
Dit is nu echter het wonderlijke in onze tekstgedeelten, dat de engelen toch delen in de vreugde en de blijdschap der 144000 uitverkorenen Gods uit de mensen, doordat zij met de begeleiding van hun *citerspel* op hun wijze mede God op het allerhoogst verheerlijken in de Kroning van de Heere Jezus. Wat blijkt toch beslissend uit al de verklaringen van dit tweede vers, dat in de vert. N.B.G. de heilige engelen uitgeschakeld zijn bij de verheerlijking van God in de verlos-

sing van Zijn uitverkoren volk.

Er is echter nog een bovenmate en wonderlijk verschil tussen het drievoudige jubelen der engelen en dat der mensen.
De drievoudige jubelzangen der engelen over hun schepping, over de verlossing der mensen en over Gods nieuwe Koningschap over de mensen, zingen zij eeuwig en ononderbroken. Zij hebben geen rust dag en nacht om de glorie des Allerhoogsten uit te jubelen. - Jesaja 6 : 3; Openbaring 4 : 8. Daarom hebben wij in de verklaring van 7 : 12 gezegd, dat zij in hun zingen hun hoogste gelukzaligheid bereikt hebben. Vandaar hun "amen, amen" aldaar.
Daarom komen hun jubelzangen in de ontsluiting van het zevende zegel, bij het blazen der bazuinen en vervolgens (apart vermeld) niet meer voor.

Maar bij het zingen der mensen ligt dit anders. Zij hebben aanvankelijk ook wel in dezelfde volgorde gezongen als de engelen, namelijk: hun liederen ter ere van God over de schepping aller dingen, over de verlossing en over de te verwachten eeuwige gelukzaligheid.
De mensen hebben echter vanwege hun vallen in zonden deze slechts in beginsel gezongen, in de staat hunner onvolkomenheid, nog zijnde in de strijdende Kerk. Maar ook wij zullen met alle uitverkorenen in de nieuwe schepping, in de herschepping aller dingen, eenmaal deze jubelliederen in volkomenheid uitjubelen.

Om de glorie van dit meervoudig gezang der mensen aan te tonen, willen wij ook déze jubelzangen (zoals wij dit ten opzichte van het drieërlei zingen der engelen gedaan hebben in 4 : 8c, in 5 : 12 en in 7 : 12) in hun tweeërlei volgorde vergelijken.
De jubelliederen der mensen zowel in de strijdende als in de triomferende Kerk hebben evenals de jubelliederen der engelen de eer van God ten grondslag. Wij moeten er echter

wel op letten, dat het zingen der strijdende Kerk uitsluitend mogelijk geworden is door het genadige onderwijs des hemels. Namelijk alleen omdat het Lam de zegelen van het verzegelde Boek voor Gods uitverkorenen ontsloten heeft. De liederen zijn vanuit de volmaaktheid, vanuit dat verzegelde Boek, op de lippen der strijdende Kerk gelegd. Daarom moet niemand in de strijdende Kerk menen, dat hij deze liederen wel naar waarheid mee kan jubelen, zo hij niet van God geleerd is en door een waarachtig geloof in Christus Jezus in Zijn Gemeente is ingeplant.

Dan nu eerst de jubelzangen der strijdende Kerk.

Hun scheppingsjubel.

Openbaring 4 : 11

"Gij Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht, want Gij hebt alle dingen geschapen en door Uw wil zijn zij en zijn zij geschapen."

Hun verlossingsjubel.

Openbaring 5 : 9

"Zij zongen een nieuw lied, zeggende:....Gij zijt geslacht en hebt ons Gode gekocht met Uw bloed uit alle geslacht en taal en volk en natie."

Hun zaligheidsjubel.

Openbaring 7 : 10

"En zij riepen met grote stem, zeggende: De zaligheid zij onze God Die op de Troon zit en het Lam."

14 : 2b en c

De jubelzangen der triomferende Kerk.

Hun herscheppingsjubel.

Openbaring 11 : 17

"Wij danken U Heere, God almachtig, Die is en Die was en Die komen zal! dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen en als Koning hebt geheerst."

Hun verlossingsjubel.

Openbaring 14 : 3a en 15 : 3

14 : 3a "En zij zongen als een nieuw gezang."
15 : 3 "Het gezang van Mozes.... en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn Uw werken Heere, Gij almachtige God."

Hun jubelen in de gelukzaligheid.

Openbaring 19 : 6 en 7.

"Halleluja, want de Heere, de almachtige God, heeft het Koningschap aanvaard." (vert. N.B.G.).
"Laat ons blijde zijn en vreugde bedrijven."

Zo oppervlakkig bezien schijnt er niet zoveel verschil te zijn tussen het zingen der strijdende en dat der triomferende Kerk. Nochtans is het zingen der strijdende Kerk van lagere orde dan het zingen der triomferende Kerk. Het zingen der strijdende Kerk is ook van lagere orde dan het drieërlei jubelen der engelen.
Maar de jubel der triomferende Kerk zal niet alleen van hogere orde zijn dan die der strijdende Kerk, zij zal ook de jubel der engelen gaan overtreffen, omdat de engelen het gezang der

144000 nimmer zullen kunnen leren. Dit blijkt al onmiddellijk als zij het lied van Mozes zingen, hun verlossing uit de macht van de grote zeedraak bejubelende. - 15 : 3. Hoewel dit lied zelf in het vijftiende hoofdstuk niet is opgenomen.

3a *En zij zongen als een nieuw gezang voor de Troon en voor de vier dieren en de ouderlingen.*

Het eerste waaraan wij uiteraard ook bij dit tekstgedeelte aandacht willen schenken is wederom het woordje *als*. Ook dit weer temeer omdat in de vert. N.B.G. dit woordje is weggelaten. Nu is het buitengewoon opmerkelijk, dat in de vert. N.B.G. dit woordje 'als' bij het vorige tekstgedeelte, waar het over het citerspel gaat, wél staat en in de St.Vert. daar nu juist niet. De vertalers van het N.B.G. gebruiken (in dit geval) het woordje 'als' waar het niet gebruikt moest worden, maar laten het weg waar het juist wel gebruikt behoort te worden. Op welke gronden deze toch ook ongetwijfeld hooggeleerde mensen hiertoe gekomen zijn, weten wij uiteraard niet, maar wij menen toch wel onweerlegbaar bewezen te hebben dat hun vertaling van vers 2 een verminking van de tekst was.
En nu hopen wij wederom onweerlegbaar te bewijzen dat zij ook dit tekstgedeelte op dezelfde wijze verminkt hebben. Hieruit volgt uiteraard niet dat de Statenvertalers zich wel bewust geweest zijn van de hoge belangrijkheid van dit kleine woordje *als* juist op deze twee plaatsen. Maar wel blijkt (naar onze overtuiging althans) steeds uit hún overzettingen, dat zij toch wel op bijzondere wijze geleid moeten zijn geweest door de Heilige Geest.
Naar onze indruk hebben de vertalers van het N.B.G. zich meerdere malen laten leiden door hun verstandelijke overleggingen. Ook de Statenvertalers zijn daarvan niet geheel gevrijwaard gebleven. Die verstandelijke overleggingen worden zichtbaar in beider vertaling.
De Statenvertalers vertalen dat de 144000 *als een nieuw gezang* gezongen hebben, maar de vertalers van het N.B.G.

vertalen positief dát zij *een nieuw gezang* gezongen hebben. Dit verschil is naar ons gevoelen van fundamentele betekenis. Ja naar onze overtuiging worden hierdoor zelfs de grondslagen der Waarheid omver geworpen. Want dit zou dan betekenen dat de 144000 die van de aarde gekocht zijn, toen zij nog in de strijdende Kerk vertoefden nimmer dit *nieuwe gezang* gezongen hebben. Hetgeen betekent dat zij aldaar het nieuwe leven niet deelachtig geweest zijn, dat zij in de tijd dus nimmer God verheerlijkt of gedankt hebben voor hun verlossing uit de macht der zonde en des doods. Wij gevoelen onmiddellijk dat dit zeer ongerijmd is.
Wij achten dat de 144000 gezaligden op de berg Sion, de gekochten van de aarde, tezamen met de 12 maal 12000 verzegelden uit alle stammen Israëls, de representatie zijn van de ganse strijdende Kerk.
Nu hebben reeds de eerste verzegelden uit de stammen Israëls in beginsel dit *nieuwe gezang* gezongen toen zij verlost zijn uit de slavernij van Egypte. - Exodus 15.
Maar ook de 144000 gekochten van de aarde hebben dit *nieuwe lied* der verlossing gezongen in de woestijn van hún aardse leven. Vandaar straks de feitelijke woorden van dit *nieuwe gezang* in 15 : 3 en 4.
Maar nu, op het Kroningsfeest van de Heere Jezus, zingen zij allen tezamen het lied des Lams *als een nieuw gezang* op verhoogde toon.
Hoe menigmaal heeft de Heilige Geest Gods beminden in de strijdende Kerk niet aangespoord en opgewekt om, al was het menigmaal onder tranen en rouw en met gebroken klanken, dit *nieuwe gezang* te zingen, zeggende tot Gods kinderen: "Zingt de HEERE *een nieuw lied.*" - Psalm 33 : 3; 40 : 4; 96 : 1; 98 : 1; 144 : 9; Jesaja 42 : 10.
Ja hoe is dit *nieuwe lied* door de ganse schepping reeds onmiddellijk uitgejubeld bij het bekend worden van de Raad des Allerhoogsten tot verlossing van zondaren. Dit blijkt uit 5 : 7 t/m 14.
Ja dit *nieuwe gezang* der schepping en inzonderheid van alle

uitverkorenen Gods is aan het Lam voorgesteld als het loon op de arbeid Zijner ziel, voordat Hij is uitgegaan overwinnende en om te overwinnen.
Uit dit alles blijkt ook nu wederom de verschrikkelijke verminking van de Heilige Schrift, wanneer de vertalers van het N.B.G. vertalen dat het een geheel *nieuw gezang* is dat de 144000 zingen.
Naar onze overtuiging is onweerlegbaar gebleken, dat het geen *nieuw gezang* is dat de verlosten in de hemel zullen zingen, maar 'alsof' het *een nieuw gezang* is, *een gezang* dat de Heilige Geest hen vanaf het uur van hun wedergeboorte reeds in hun mond en hart gelegd heeft.
Ook zal hun zingen aan de glazen zee van hoger orde en glorie zijn en niet meer vermengd zijn met tranen en zuchten, zoals dat bij de heiligen op de aarde, bij David, Asaf, Heman en anderen het geval was.
De glorie van het zingen der triomferende Kerk zal ook hoger zijn dan die van het zingen der strijdende Kerk, omdat dit zingen begeleid zal worden door het citerspel der heilige engelen.

Toch willen wij, om de glorie der samenstelling van de Heilige Schrift nog meer te laten schitteren, er de aandacht op vestigen, dat als er sprake is van *een nieuw gezang*, er onafwendbaar een oud gezang aan voorafgegaan is, zelfs "toen de morgensterren tezamen zongen en al de kinderen Gods juichten." - Job 38 : 7.
Ook toen de vier dieren dag en nacht onafgebroken het: "Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die is en Die was en Die komen zal" uitgejubeld hebben. - 4 : 8.
En ook wanneer de vier dieren heerlijkheid en eer en dankzegging gaven Hem Die op de Troon zat, Die in alle eeuwigheid leeft en de vierentwintig ouderlingen voor Hem Die op de Troon zat, nedergevallen zijn en Hem aangebeden hebben Die leeft in alle eeuwigheid en hun kronen voor de Troon nedergeworpen hebben, zeggende: Gij, Heere, zijt

waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht, want Gij hebt alle dingen geschapen en door Uw wil zijn zij en zijn zij geschapen." - 4 : 8 t/m 11.
Het zou ongerijmd zijn in ons teksthoofdstuk *een nieuw gezang* in het geding te brengen, als het oude gezang niet vermeld was geworden.

Nu wij op deze wijze de glorie van de samenstelling der Heilige Schrift voor de aandacht gesteld hebben, moet toch wel een ieder met de dichter van Psalm 119 tot de uitroep komen: "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd." (Uw Woord is onbegrensd). - Psalm 119 : 96.
Er is feitelijk niets op de wereld in heerlijkheid te vergelijken met Gods Woord. Ja zelfs zijn alle geschapen dingen, hetzij zienlijke hetzij onzienlijke dingen, in zichzelf ijdelheid der ijdelheden. "Het is al ijdelheid" zegt de Prediker. - Prediker 1 : 2.
Echter met de Heilige Schrift, met het Woord van God, is dit anders. Dit is onbegrensd, omdat de majesteit van de Heilige God zelf erin verankerd ligt.
Wij achten dat geen schepsel, noch in de hemel noch op de aarde of waar het zich bevinden moge, in der eeuwigheid in staat zal zijn de volle glorie van Gods getuigenissen te doorgronden.

Wanneer ons tekstgedeelte zegt dat de 144000 hun lied *voor de Troon en voor de vier dieren en de vierentwintig ouderlingen* uitjubelen, dan is dit voor het Lam, door Johannes gezien staande op de berg Sion, de vervulling van de belofte der vreugde die Hem voorgesteld is in de aanvaarding van het verzegelde Boek uit de hand Desgenen Die op de Troon gezeten was. - 4 : 4; 5 : 8 en 9.
Hierin ligt voor Gods volk in de strijdende Kerk het onderwijs, dat ook zij met lijdzaamheid moeten lopen de loopbaan die (ook) hun voorgesteld is, "ziende op de overste Leidsman en

14 : 3b

Voleinder des geloofs, Jezus, Die voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht en is gezeten aan de rechterhand des Troons van God." - Hebreeën 12 : 2.

3b *En niemand kon dat gezang leren, dan de honderdvier-enveertigduizend die van de aarde gekocht waren.*

Ook dit tekstgedeelte is voor ons natuurlijk verstand weer een onverwacht vervolg. Wat had er meer voor de hand gelegen dan dit, dat nu de woorden van het gezang gevolgd waren, zoals dit b.v. in 15 : 3 en 4 het geval is. Maar dit *gezang* blijft hier nu nog voor de strijdende Kerk verborgen.

Wat ons het meest in dit tekstgedeelte opvalt, is het woord *niemand.* Het is voor ons gevoel alsof dit woord een vertroostende reactie is op het 'niemand' van de vorst der duisternis. Want deze heeft zíjn volgelingen ook een uitzonderingspositie gegeven, namelijk dat 'niemand' mag kopen of verkopen dan die zijn merkteken heeft. Dit betekent zoveel, dat niemand in leven mag blijven dan alleen zij die zíjn merkteken dragen of zíjn naam vereren.
En nu zegt de Vorst des Levens tot de strijdende Kerk, dat *niemand* het lied der overwinning op de draak zal kunnen zingen dan alleen zij die geweigerd hebben het merkteken van het beest te dragen. Alleen zij zullen dit lied kunnen zingen, die door het Lam *van de aarde gekocht zijn,* vertegenwoordigd door deze *144000.*
Het heeft er de schijn van dat de grote en machtige tegenpartijder van God, de overste van de macht der lucht, dezelfde werkwijze gevolgd heeft als God. Want de Heere heeft Zijn volgelingen ook een merkteken gegeven aan hun voorhoofden, namelijk in de belofte van de Heilige Doop in hun strijd tegen het beest.
Vandaar heeft 14 : 1 níet gezegd: zúllen ontvangen, maar "hébbende de Naam Zijns Vaders aan hun voorhoofden."

De duivel mag dan tot zijn onderdanen op de aarde zeggen: Wie mijn merkteken niet heeft, hetzij aan zijn rechterhand of aan zijn voorhoofd, zal niet kopen of verkopen, dat is: voor hen zullen er geen levensmogelijkheden meer overblijven, maar de Heere Jezus zegt tot Zijn onderdanen: Wie Mijn merkteken niet heeft, zal in der eeuwigheid niet kunnen leven, die zal het *gezang* der verlosten nimmer *kunnen leren.*
Daarom was de onmiddellijke reactie der Waarheid op dit vreselijke besluit van dit beest, ter waarschuwing voor Zijn strijdende Kerk: "Hier is de Wijsheid, die het verstand heeft, rekene het getal van het beest" - 13 : 18 - die berekene de gevolgen van dit vreselijke besluit van dit beest.
Zijn verlorenheid is gesymboliseerd in het getal 666, waarin ook onze verlorenheid gesymboliseerd is, want het is (ook) een getal eens mensen.
Onmiddellijk na dit vreselijke besluit, welks gruwel naar onze overtuiging in het allerlaatste der dagen op het felst geopenbaard zal worden, is dit beest met zijn rijk voor eeuwig ten ondergegaan, hetwelk in beginsel reeds geopenbaard is in Johannes 12 : 31, want van daaruit is het Lam in Zijn overwinningsglorie op de berg Sion geopenbaard en met Hem allen die geweigerd hebben het merkteken van het beest te dragen, maar hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden of het getal 777, het getal der volmaaktheid, het getal der ruste. De Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes.
Daarom in hoofdstuk 14 de climax der reactie op het 'niemand' van dit beest.

Voorts willen wij ook hier weer letten op de wonderbare en verrassende samenstelling van ons tekstgedeelte. Wat had er ook nu weer meer voor de hand gelegen dan dat er gestaan had: En niemand kon dat gezang leren dan de 144000 die met het Lam gezien zijn op de berg Sion.
Nu dit tekstgedeelte echter zo geformuleerd is: *dan de 144000 die van de aarde gekocht waren,* blijkt daar een tegenstelling

in verborgen te zijn ten opzichte van de 144000 verzegelden uit alle geslachten Israëls, zoals deze in 7 : 4 aangewezen zijn. Daarom willen wij de woorden *van de aarde gekocht* nog eens nader onderstrepen. Niet zozeer wat het woord *gekocht* betreft, want daaraan hopen we nog enige aandacht te schenken bij de verklaring van vers 4c, maar meer de woorden *van de aarde,* want in deze woorden schittert nu juist de glorie der samenstelling van het Woord van God. Hierdoor worden *de 144000*, hier door Johannes met het Lam gezien op de berg Sion, in bepaalde zin uitdrukkelijk onderscheiden van de 144000 verzegelden uit de twaalf stammen Israëls. Dat is opdat wij met onze van nature verwarde geest niet verward zouden raken.

De volmaaktheid van de Geest der openbaring wil de strijdende Kerk hier onderwijzen in de volmaaktheid van de glorie der overwinning van het Lam, door deze *144000*, gezien op de berg Sion, op symbolische wijze aan de strijdende Kerk voor te stellen als eerstelingen Gode en het Lam (zoals dit uit vers 4 blijkt) *die van de aarde gekocht zijn*, die tezamen met de 144000 uit de stammen Israëls het symbool zijn van de schare die niemand tellen kan, die zalig zal worden. - 7 : 9. Door deze woorden, *die van de aarde gekocht zijn*, worden op tweeërlei wijze de majesteit, de heerlijkheid en de glorie van de Heere Jezus geopenbaard die Hem ten deel zijn gevallen bij Zijn hemelvaart, bij Zijn terugkomst in de hemel.
Namelijk:
Ten eerste de glorie der vervulling van de ontsluiting van het eerste zegel, dat Hij in beginsel is uitgegaan "overwinnende"- 6 : 2 - in het verzamelen van de 12 maal 12000 uit de twaalf geslachten Israëls.
Ten tweede de vervulling van de ontsluiting van het zevende zegel, dat Hij is uitgegaan "om te overwinnen" - 6 : 2 - namelijk in het verzamelen van *de 144000 gekochten van de aarde* uit alle natie en geslachten en volken en talen. - 7 : 9. Dezen zijn Hem in het bijzonder in de ontsluiting van het zes-

de zegel voorgesteld, staande voor de Troon en het Lam, als het volle loon voor de "arbeid Zijner ziel." - Jesaja 49 : 6 en 53 : 11.
Daarom, omdat op symbolische wijze de mededienstknechten van de gedode, onder het altaar vertoevende zielen - 6 : 9 - hier met het Lam op de berg Sion gezien zijn (in 7 : 13 en 14 ook reeds aan Johannes voorgesteld) zal nu ook in het vervolg het beginsel van het oordeel geopenbaard worden. - 6 : 11.
Daarom is die toevoeging in ons tekstgedeelte, *die van de aarde gekocht zijn*, zo buitengewoon geheimenis- en glorievol. Ten eerste opdat wij deze *144000* niet zouden vereenzelvigen met de 144000 verzegelden uit de stammen Israëls en anderzijds opdat wij hen ook niet zouden schéiden van de 144000 verlosten uit Israël, omdat zij in feite óók *van de aarde gekocht zijn.*
Daarom is deze toevoeging hier als een tegemoetkoming, een te hulp komen van onze zwakheden door de Heilige Geest. Want als wij niet eens weten wat wij bidden zullen gelijk het behoort - Romeinen 8 : 26 - hoeveel te minder zijn wij dan in staat om uit onszelf de hoge glorie der samenstelling van de Heilige Schrift en Zijn verborgenheden te verstaan.
Als deze woorden, *van de aarde gekocht*, niet aan ons tekstgedeelte toegevoegd waren, zou de onbegrijpelijke glorie die Jezus bij Zijn hemelvaart ten deel gevallen is, ons lichtelijk ontgaan zijn.

4a *Dezen zijn het, die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden.*

Reeds uit de wonderlijke samenstelling van dit tekstgedeelte blijkt onmiddellijk dat hierin de heilige huwelijksstaat niet veroordeeld wordt. Als dat zo was, zou dit tekstgedeelte op andere wijze geformuleerd geweest zijn.
Het kan ook de goedkeuring van het celibaat in de Rooms-Katholieke Kerk niet betekenen. Trouwens het is op grond van Gods Woord zelfs een onmogelijkheid om deze heilige huwe-

lijksstaat te veroordelen. God zegt Zelf in Spreuken 18 : 22, dat hij die een vrouw gevonden heeft, een goede zaak gevonden heeft en dat zo iemand een welgevallen van de HEERE getrokken heeft. En dat zij hem goeddoet en geen kwaad al de dagen haars levens. - Spreuken 31 : 12.
Daarom staat het naar onze overtuiging onweerlegbaar vast, wanneer ons tekstgedeelte zegt dat deze 144000 *niet met vrouwen bevlekt zijn* (ook vooral door de toevoeging: *want zij zijn maagden*) dat dit ziet op het geestelijk huwelijk tussen Christus en Zijn Gemeente, zoals dit voorgesteld wordt in het Hooglied en in Efeze 5 : 22 t/m 33.
Dan betekent dit, dat zij niet met geestelijke hoeren bevlekt zijn, zoals deze b.v. in de Gemeente van Thyatire te vinden waren. Daar was een vrouw die van zichzelf zei, dat zij een profetes was, maar die ondertussen trachtte de dienstknechten des Heeren te verleiden, evenals Izebel dit eertijds gedaan had, hun lerende dat zij zouden hoereren en afgodenoffer eten. - 2 : 20.
In ons tekstgedeelte wordt kennelijk ook gezien op de *vrouwen* die (geestelijk) uit de grote hoer van Babylon geboren zijn, met welke de koningen der aarde gehoereerd hebben, zodat zij dronken geworden zijn van de wijn harer hoererij. - 17 : 1 en 2.
Daarom betekent ons tekstgedeelte ook, dat deze 144000 *niet bevlekt zijn* met de geestelijke hoererijen van de beesten, noch die van het uit de zee opgekomen beest noch die van het uit de aarde opgekomen beest. Dit is hun echter alleen geschied door de bewarende kracht des Heiligen Geestes Die hen bewaard heeft voor de geestelijke *bevlekking* met deze geestelijke hoeren. Daarom zijn zij *maagden* gebleven als bruid van Jezus Christus vanwege de liefde Gods en de genade van Jezus Christus tot hen.
Op welke wijze ook het beest dat uit de (volkeren)zee is opgekomen (dat zijn scepter in de Kerk des Heeren gezwaaid heeft zoals zij Rooms-Katholiek geworden is) getracht heeft hen in zijn strikken te vangen en gevangen te houden en hoe

en met welke grote tekenen het uit de afgrond opgekomen beest getracht heeft hen te verleiden, hen tenslotte met de dood bedreigende als zij zijn beeld niet zouden aanbidden of zijn merkteken dragen, zij hebben evenwel hun leven niet liefgehad tot de dood toe, maar hebben overwonnen door het bloed des Lams en door het woord hunner getuigenis. - 12 : 11.
Door de levendmakende kracht van het heilig Evangelie zijn zij door des Heeren dienstknechten toebereid om hen als een reine maagd aan enen Man voor te stellen, namelijk aan Christus. - 2 Corinthe 11 : 2b.

4b *Dezen zijn het, die het Lam volgen, waar Het ook heengaat.*

Gelet op het feit dat er in dit tekstgedeelte nog steeds gehandeld wordt over de 144000 die met het Lam op de berg Sion gezien zijn, wekt het onze verwondering dat dít van hen gezegd wordt.
Wanneer dit tekstgedeelte nu nog in de voltooide tijd gestaan had, namelijk op deze wijze: 'dezen zijn het, die het Lam gevolgd zijn waar Het ook heenging', dan zou dit naar onze verstandelijke overleggingen veel gemakkelijker te verstaan zijn geweest. Nu is het echter uitermate moeilijk te verstaan. Naar onze mening is dit tekstgedeelte ter vertroosting van allen die zullen komen te verkeren onder de verschrikkingen van de gruwelijke beesten en van hen die er nog in latere tijden onder zullen zuchten.
Als Johannes de dienstknechten van de Heere Jezus in dit gezicht van de 144000 gekochten van de aarde, staande met het Lam op de berg Sion, de dingen toont die haast geschieden moeten, dan kunnen zij hieruit weten dat velen van hen, na het trotseren van vuur en vlammen, op de berg Sion aangekomen zijn. Dan weten zij hoe ook zíj in de strijdende Kerk somtijds *het Lam* gelijk als dezen hebben te *volgen, waar Het ook heengaat*, met welke verschrikkingen, beroerten of gruwelen

zij ook (vooral in het laatste der dagen) geconfronteerd zullen worden.
Nu zien zij de Heere Jezus Die in alle dingen gelijk als zij verzocht is geweest en zonder zonde is gebleven, met heerlijkheid en eer gekroond. En daarom geloven en vertrouwen, ja weten zij, dat zij die levend overblijven zullen (ondanks die moordende ijver des satans in het laatste der dagen) tezamen met hen, met die 144000, opgenomen zullen worden in de wolken, de Heere tegemoet en dat zij dan altijd met de Heere zullen zijn. - 11 : 12; 1 Thessalonicensen 4 : 17 en 18. "Zo vertroost elkander dan met deze woorden" heeft Paulus eraan toegevoegd. Zo ook de troost in ons tekstgedeelte.

Uit deze wijze van formulering van ons tekstgedeelte blijkt de onverbrekelijke band der eenheid tussen de strijdende en de triomferende Kerk, want zij allen zijn leden van het lichaam van Christus, in hoofdstuk 1 : 15 en 16 gezien met Zijn aangezicht stralende als de zon, maar Wiens voeten nog gloeiden als in een oven, of als in 10 : 1 "en Zijn voeten waren als pilaren van vuur."
Vanwege deze eenheid spreekt ons tekstgedeelte naar ons gevoelen in de tegenwoordige tijd. *Waar het Lam ook heengaat,* of Zijn leden zich nu op de aarde in de strijdende Kerk bevinden en *het Lam* hen voorgaat naar het kruis of hen leidt in grazige weiden aan zeer stille wateren - Psalm 23 - of hen voorgaat naar de berg Sion in heerlijkheid, *dezen zijn het die het Lam volgen waar Het ook heengaat.* Ja zij zullen *het Lam* ook *volgen* in het oordeel, in het oordeel der grote hoer die de aarde verdorven heeft met haar hoererijen, als Hij het bloed Zijner dienaren van haar hand eisen zal.
Hierin is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus Christus. - 14 : 12.
Zij zullen *het Lam* ook *volgen* in de bruiloft des Lams. - 19 : 7. Ja de heirlegers in de hemel *volgen Hem* op witte paarden, bekleed met wit en rein fijn lijnwaad. - 19 : 14.

4c *Dezen zijn gekocht uit de mensen (tot) eerstelingen Gode en het Lam.*

Dit korte tekstgedeelte bevat vier uitzonderlijke geheimenissen, namelijk:
- *dezen zijn gekocht*
- *uit de mensen*
- *tot eerstelingen*
- *Gode en het Lam.*

Wij lezen in onze natuurlijke verblindheid (zoals de Heere Jezus ons die aanwijst in 3 : 17) zo gemakkelijk, soms zonder enig nadenken over een tekst of tekstgedeelte heen. En dan verbeelden we ons soms nog zo'n tekst met één oogopslag begrepen te hebben.
Maar als het de Heilige Geest behaagt ons oog te verlichten en ons verstand te openen om ons de geheimenissen van Zijn Woord te openbaren, dan schamen we ons diep en staan we verslagen over de wonderen die erin verborgen zijn. Dan wordt ons hart, evenals dat van de Emmaüsgangers, brandende in ons, als God Zelf voor ons de Schriften gaat openen. - Lukas 24 : 32.
Hiervan kan in de verklaring van dit tekstgedeelte iets gaan blijken, al zijn wij ons ervan bewust dat wij slechts iets van deze glorie der verborgenheden kunnen aanwijzen.

Alleen al wat het woord *gekocht* betreft. Wat zouden wij ervan terecht moeten brengen als wij diep op de betekenis van dit woord zouden moeten ingaan en aandacht schenken aan:
- de koopovereenkomst zoals deze vermeld is in psalm 40 en in de Raad des Vredes, waarvan sprake is in Zacharía 6 : 12 t/m 15.
- de inhoud van het koopcontract, zoals die vermeld is in de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek. - hoofdstuk 6.
- het loon op de arbeid Zijner ziel. - Jesaja 53 : 11.
- de vreugde die Hem daarin voorgesteld is. - Hebreeën 12 : 2.

- de koopaanbieding en de koopaanvaarding. - Jesaja 6 : 8 en 9.
- de tijd en wijze van betaling.
- en bovenal de prijs zelf die betaald is en nog zo oneindig veel meer.

In elk geval voelt ieder die in de Christelijke leer opgevoed is, wel iets aan van de geheimenissen die in de woorden *dezen zijn gekocht* verborgen zijn.
Bovenal de prijs is een verborgenheid die nimmer door enig schepsel in de hemel noch op de aarde begrepen of doorgrond zal kunnen worden. De prijs is het dierbaar bloed van de Heere Jezus Die van Zichzelf getuigt, dat Hij van eeuwigheid af gezalfd geweest is - Spreuken 8 : 23 - om Zijn liefhebbers te doen beërven dat bestendig is. - vers 21.
De mens kent de waarde van deze Wijsheid niet en zij wordt niet gevonden in het land der levenden. - Job 28 : 13. Maar het verderf en de dood hebben bij geruchte iets van deze prijs der Wijsheid gehoord. - Job 28 : 22.
God alleen kent de hoogte van de prijs die Jezus hiervoor heeft moeten betalen, namelijk voor de vrijkoping van Gods uitverkorenen uit de macht des satans en uit de slavernij der zonden.

Voorts zegt ons tekstgedeelte: *gekocht uit de mensen.*
Wij geloven niet dat met deze toevoeging gezien wordt op de tegenstelling mensen engelen, omdat er van vrijkoping van uitverkoren engelen nooit sprake is geweest.
Hier wordt de uitverkiezing aan de orde gesteld en wel voornamelijk met het oog op de 144000 die met *het Lam* door Johannes gezien zijn op de berg Sion, in 14 : 3 'gekochten van de aarde' genoemd, blijkens 5 : 9 uit alle geslacht en taal en volk en natie. Nochtans ook met het oog op de 144000 die verzegeld zijn, de gekochten uit de twaalf geslachten Israëls. En om deze laatstgenoemden van deze koop niet uit te sluiten, worden de 144000 die met *het Lam* op de berg Sion zijn, *gekochten uit de mensen* genoemd.
De eerste aanwijzing in vers 3c "die van de aarde gekocht wa-

ren" was om hen van elkaar te ónderscheiden, namelijk de verkorenen uit de stammen Israëls en de verkorenen uit de heidenen. Maar deze, de tweede aanwijzing, *gekocht uit de mensen*, is opdat zij niet van elkander géscheiden zouden worden.

Het woord *eerstelingen* is eveneens verrassend in dit tekstgedeelte, ook hierin gaat een geheimenis schuil. Dit temeer omdat dit van deze 144000 op de berg Sion wél gezegd wordt, maar van de 144000 verzegelden uit de stammen Israëls niet, althans niet in Openbaring 7. Dit wordt nog temeer verwonderlijk, omdat de apostel Paulus de uitverkorenen uit Israël juist uitdrukkelijk de *eerstelingen* noemt. De verkorenen uit de heidenen worden daarentegen met andere namen genoemd, namelijk "deeg en takken." - Romeinen 11 : 16.
Maar omdat er van de 144000 op de berg Sion gezegd is dat zij gekocht zijn van de aarde - vers 3c - en *uit de mensen* - vers 4c - en dat zij *eerstelingen* zijn, vloeit uit deze samenstelling van teksten en woorden voort, dat zij mét de verzegelden uit de twaalf stammen Israëls tezamen de *eerstelingen* zijn van de schare die niemand tellen kan, die zalig zal worden. Zij allen zijn aan *het Lam* voorgesteld als zijnde de Kroon die Hij verwerven zal voor de arbeid Zijner ziel.

Toen Hij is uitgetrokken als de machtige Ruiter op het witte paard en Hij Zijn strijd overwinnende gestreden heeft met de vorst der duisternis, waren de 144000 verzegelden uit de stammen Israëls als rondom Hem, als *eerstelingen voor God gekocht*. Ja als *eerstelingen* die vanaf de eerste prille lente der beloften Gods in het paradijs door Hem verworven zijn tot in en over de stammen Israëls heen: *de gekochten uit de mensen.* Hierom hielden deze allen tezamen als *eerstelingen* de belofte in van een volle oogst die in de Nieuwtestamentische zomer der genade als een rijke graanoogst in de hemelse korenschuren binnengebracht zal worden.
Dit is het waarom de Heere Jezus tot Zijn discipelen gezegd

heeft: "Zegt gij niet: het zijn nog vier maanden en dan komt de oogst? Ziet, Ik zeg u: heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten." - Johannes 4 : 35. "En die maait, ontvangt loon" (namelijk de eerste garven van de oogst, dat zijn de *eerstelingen*) "en vergadert vrucht ten eeuwigen leven; opdat zich tezamen verblijde, beide die zaait en die maait."- Johannes 4 : 36. Namelijk de Zoon des mensen onder het Oude Testament zaaiende en de Heilige Geest onder het Nieuwe Testament maaiende, want in Zijn kracht had de Heere Jezus Zijn discipelen uitgezonden om te maaien. - Johannes 4 : 38. Daarom werden zij allen vervuld met de Heilige Geest. - Handelingen 2 : 4a.
Dit is het waarom deze 144000 op de berg Sion gezien zijn als *eerstelingen* van de Nieuwtestamentische oogst. Ja als *eerstelingen* van het werk des Heiligen Geestes. Vandaar dat Diens werking met de aanvang van hoofdstuk 15 geopenbaard staat te worden.

En nochtans is het besluit van deze tekst, *Gode en het Lam*, wel het meest geheimenisvol.
Uit dit wonderbare, heilige en ondoorgrondelijke besluit blijkt ten eerste opnieuw de betekenis van deze 144000 die op de berg Sion gezien zijn met *het Lam*, maar ook dat dezen de glorie der eenheid der ganse Gemeente der uitverkorenen uitbeelden, namelijk des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Dit is gebleken uit de samenstelling der teksten 3 en 4:
14 : 3 "gekocht van de aarde."
14 : 4 *gekocht uit de mensen.*
En van daaruit zijn de verzegelden uit de stammen Israëls in het geding gebracht. Ja niet alleen zij, maar allen die vanaf de eerste prille lente der beloften Gods, in het paradijs gegeven, zijn geopenbaard door de woorden: *eerstelingen Gode en het Lam.*
Tot dezen heeft *God* de Vader gezegd, namelijk tot de stamvader van Israël, Abram: "Ga gij uit uw land en uit uw

maagschap en uit uws vaders huis naar het land dat Ik u wijzen zal." - Genesis 12 : 1.
En tot Mozes : "Ik ben de *God* van Abraham en de *God* van Izak en de *God* van Jakob," - Exodus 3 : 6. Dezen heeft de *God* Israëls van de aarde *gekocht* en steeds Zijn erfdeel genoemd.
Maar allen die *het Lam* gevolgd zijn in de aanvang van Zijn omwandeling op de aarde en ook daarna allen die de gave des Heiligen Geestes ontvangen hebben, zovelen als de Heere onze *God* ertoe geroepen heeft - Handelingen 2 : 38 en 39 - zijn om zo te spreken door *het Lam gekocht uit de mensen.*
De heiligen onder het Oude Verbond hebben uitsluitend *God* de HEERE, Jehova, verheerlijkt.
Onder het Nieuwe Testament echter hebben de heiligen *God* de Heere in Christus Jezus, *het Lam*, verheerlijkt.
Evenwel zijn zij allen tezamen van de aarde *gekocht uit de mensen tot eerstelingen Gode en het Lam.* Vandaar het getuigenis van Petrus op de Pinksterdag: "De *God* Abrahams en Izaks en Jakobs, de *God* onzer vaderen, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt." - Handelingen 3 : 13.

Nu heeft het er echter de schijn van, dat er aan de glorie des Heiligen Geestes voorbijgegaan wordt in onze tekst. Maar omdat het woord *eerstelingen* slechts eenmaal genoemd wordt, zijn wij van mening dat dit betrekking heeft op de ganse Gemeente der uitverkorenen, zodat hieronder ook de *eerstelingen* des Geestes begrepen zijn.
Daarom zijn de teksten 1 t/m 5 van dit veertiende hoofdstuk in het bijzonder tot vertroosting van allen die in het allerlaatste der dagen onder het dodelijk geweld en de macht van het uit de afgrond opgekomen beest zullen verkeren.

5 *En in hun mond is geen bedrog gevonden, want zij zijn onberispelijk voor de Troon van God.*

Deze laatste toevoeging, *voor de Troon van God*, heeft de Sta-

tenvertaling wel, maar de vert. N.B.G. niet. Misschien is het wél of niet hebben van deze toevoeging niet van fundamentele betekenis en worden de grondslagen van het Woord Gods niet aangetast; voor ons is het echter wel onverklaarbaar hoe zo'n belangrijk verschil ontstaan kan.
Uit de verklaring van deze tekst zal wel gaan blijken (voornamelijk door de woorden *zij zijn*) dat dit verschil vragen opwerpt.

Wij willen eerst aandacht schenken aan de woorden *is gevonden.* Deze woorden zijn in elk geval wel van fundamentele betekenis, omdat zij de voltooide tijd aanwijzen. Stel eens dat er gezegd was: 'En in hun mond wordt geen bedrog gevonden, want zij zijn onberispelijk'. Voor wie? (Vandaar kan het zijn: *voor de Troon Gods*).
Wanneer de tekst zo geformuleerd was, zou dit een ongerijmdheid zijn en bovendien niet ter zake dienende, want zij zijn gekomen "tot de algemene vergadering en de Gemeente der eerstgeborenen die in de hemelen opgeschreven zijn en tot God, de Rechter over allen en de geesten der volmaakte rechtvaardigen." - Hebreeën 12 : 23.
Omdat er echter niet staat 'wórdt gevonden', maar *ís gevonden,* ziet dit op de verleden tijd en blijkt onweerlegbaar dat hier gezien wordt op de realiteit van hoofdstuk 13. Inzonderheid wat betreft de verplichting tot het dragen van het merkteken van het beest en de aanbidding van het beest op straffe des doods.
Ten opzichte van die aanbidding *is er geen bedrog in hun mond gevonden en zijn zij onberispelijk geweest.*
Maar als dit zó gezegd wordt, wil dit nog niet zeggen, dat er in hun hárt geen bedrog gevonden is. Want al hebben zij - 13 : 15 - het (televisie)beeld van het beest als zodanig niet willen aanbidden, zo zijn zij in hun hart ongetwijfeld wel eens verleid geworden door deze beelden van het beest.
Onwillekeurig komt ons in gedachten hetgeen de Heilige Geest van Job getuigd heeft, namelijk: "En in dit alles zondig-

de Job met zijn líppen niet." - Job 2 : 10b.
Vanuit dit oogpunt bezien kan de toevoeging *voor de Troon van God* in onze tekst niet bestaan. Dan zou daaruit de conclusie getrokken kunnen worden dat de heiligen in de hemel, evenals de heiligen op de aarde, geen volmaakte heiligheid zouden bezitten.
Al is er *geen bedrog in der heiligen mond* op de aarde en *zijn zij onberispelijk* als Zacharías en Elisabeth, wandelende in al de geboden des Heeren - Lukas 1 : 6 - zo is toch gebleken, dat noch de zuiverheid der mond van Job, noch de onberispelijkheid van Zacharías en Elisabeth in hen een heiligheid voortbracht die *voor de Troon van God* bestaan kon. Zij allen dienen, zolang zij op de aarde zijn, wel met het gemoed de Wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde. - Romeinen 7 : 26.
Nu is het wel onbetwist, dat er *in der heiligen mond*, staande *voor de Troon van God*, *geen bedrog gevonden wordt* en dat zij *onberispelijk zijn*, maar desniettegenstaande zijn wij van mening dat deze beide eigenschappen zien op hun Godzalige levenswandel op de aarde, toen het uit de aarde opgekomen beest zijn scepter over hen trachtte te zwaaien.
Zij hebben met *hun mond* niet bedrieglijk de verleidingen van het beest goed willen praten, zoals de grote massa dit altijd doet en in die tijd ook gedaan heeft zoals gebleken is uit 13 : 8.

Nu rest ons evenwel nog de woorden *zij zijn* ernstig te overdenken. Deze woorden staan in de tegenwoordige tijd.
Wanneer het zo is dat hun onbedrieglijke lippen en hun *onberispelijkheid* zien op hun staat zoals zij in de strijdende Kerk gediend hebben, waarom staat er dan niet: Want zij wáren *onberispelijk*?
Ons antwoord is dat deze samenstelling van woorden zo niet had kunnen bestaan. Dan had dit de indruk kunnen wekken, dat zij nu niet meer *onberispelijk* zijn, nu zij met het Lam op de berg Sion staan.
Met dit al blijkt hier nog weer eens duidelijk hoe in deze op

het eerste gezicht zo eenvoudige tekst de onvoorstelbare glorie der samenstelling van Gods Woord verborgen is. Dit merken wij ten overvloede nog eens op, omdat er velen in onze dagen zijn die zeggen: Waaruit kan men nu met zekerheid weten dat de Bijbel waarlijk Gods Woord is?
Er zijn in onze uitermate vervallen tijd massa's mensen die bijvoorbeeld de Koran op één lijn willen stellen met de Bijbel. Zij gaan van het standpunt uit dat de Bijbel tenslotte ook maar door mensen geschreven is en dat de Kerkvaders destijds de Canon vastgesteld hebben en het ene boek wél en het andere niet als Gods Woord aanvaard hebben.
Ons antwoord is: Volg de raad van de Heere Jezus op, Die gezegd heeft: "Onderzoekt de Schriften." Want die getuigen niet alleen van de Heere Jezus, gelijk Hij gezegd heeft, maar die geven getuigenis van zichzelf, dat zij Gods glorie en onze ijdelheid en dwaasheid aan de dag brengen.
Zou de volgende tekst dit niet nog duidelijker maken?

6a *En ik zag een andere engel*
6b *vliegende in het midden des hemels*
6c *en hij had het eeuwig Evangelie*
6d *om te verkondigen degenen die op de aarde wonen*
6e *en aan alle natie en geslacht en taal en volk.*

Deze tekst is zo boordevol geheimenissen, dat wij beschroomd zijn zelfs maar een begin te maken aan de uitleg ervan. Voor het natuurlijk verstand is het zelfs niet eens mogelijk om er een natuurlijke verklaring van te geven die enigszins zou kunnen passen in de wederwaardigheden der strijdende Kerk, als behorende tot de dingen die haast geschieden moeten. Daarom willen wij in diepe afhankelijkheid met het oog omhoog gericht trachten iets van de betekenis van deze tekst aan te wijzen.

Vooraf is het echter nodig en van groot belang de feitelijke indeling en de betekenis van dit hoofdstuk aan te wijzen.

Vooral wat het te betekenen heeft als vervolg op hoofdstuk 13. Voorzover het de indeling betreft, merken wij vooraf op, dat (in bepaalde zin) in hoofdstuk 14 het einde van de openbaring des Zoons geopenbaard wordt.
Daarom is dit hoofdstuk aangevangen met de openbaring der glorie van de hemelvaart van de Heere Jezus, namelijk in de verzen 1 t/m 5. En daarom is het vervolg in dit hoofdstuk *de verkondiging van het eeuwig Evangelie aan degenen die op de aarde wonen en aan alle natie en geslacht en taal en volk.*
Want gelijkerwijs de Vader Hem in de wereld gezonden had om *het Evangelie te verkondigen*, alzo heeft ook de Zoon Zijn dienstknechten in de wereld gezonden om *het Evangelie te verkondigen*. Dit blijkt uit Johannes 17 : 18 en uit onze tekst.
En daarna volgt de aankondiging van het oordeel des Zoons over de aanbidders van het beest met een vertroosting voor de kinderen Gods in vers 13, waaruit nog eens ten overvloede het verband blijkt tussen de hoofdstukken 13 en 14.
En tenslotte wordt in het besluit van dit hoofdstuk, in de verzen 14 t/m 20, het beslissende oordeel van de Zoon des mensen geopenbaard. Dit als besluit op de openbaring des Zoons.
Want daarna, na deze openbaring des Zoons, zal in hoofdstuk 15 de glorie van het werk des Heiligen Geestes geopenbaard worden.
Wanneer wij deze indeling niet voor ogen hielden, zouden we uiterst moeilijk het verband kunnen zien tussen de eerste vijf verzen van dit hoofdstuk en het vervolg en nog moeilijker het verband tussen de hoofdstukken 13 en 14.
Het verband tussen deze twee hoofdstukken zouden we misschien nog wel ontdekt hebben, als hoofdstuk 14 aangevangen was met vers 9b, waar geschreven staat: "Indien iemand het beest aanbidt....." en wat er verder volgt in dit hoofdstuk.

Na hetgeen er in 13 : 17 geopenbaard is, verwonderde het ons al, dat hierna niet onmiddellijk het oordeel geopenbaard is, zo-

als dit in 14 : 9 t/m 11 vermeld is. Dit temeer omdat hetgeen in 13 : 17 vermeld is toch kennelijk de diepste afval der Waarheid is, zoals de apostel Paulus dit in zijn tweede brief aan de Gemeente der Thessalonicensen geschreven heeft - 2 Thessalonicensen 2 : 1 t/m 12 - waarin hij de mens der zonde, de zoon des verderfs, zo ernstig voor de aandacht gesteld heeft, aanvangende met het verval der Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is - vers 4 - en vervolgens zeggende in vers 9: "Wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht en tekenen en wonderen der leugen" zoals Openbaring 13 : 11 t/m 17 dit geopenbaard heeft.
Hierom hadden wij ná deze openbaring onmiddellijk het oordeel verwacht over deze uiterste goddeloosheden der mensen. Daarom veroorzaken de eerste zes verzen van hoofdstuk 14 naar onze mening over het algemeen een moeilijkheid voor het verstaan van dit hoofdstuk.
Trouwens wie is er onder ons die met zijn beperkte verstand de hoofdstukken 12 t/m 14 zal kunnen bevatten, afgezien van het feit dat hiervoor een geheiligd verstand en een door de Heilige Geest verlicht oog de enige voorwaarden zijn om ze te kunnen verstaan.
Zo is het ook nodig om verstandig acht te geven op hetgeen er in 11 : 15 t/m 19 geopenbaard is. Daarin ligt de sleutel voor het verstaan van al deze verborgenheden, want daarin is het blazen der laatste of zevende bazuin geopenbaard. Als díe geblazen zal worden, zullen alle dingen tot hun uiteindelijke vervulling gebracht worden. Dit is de allesbeslissende bazuin die in beginsel aangevangen is met bazuinen bij het sterven, de opstanding en de hemelvaart van de Heere Jezus. Hieruit vloeien voorts alle openbaringen voort die nadien nog geopenbaard zullen worden.

Nu moeten wij er wel acht op geven, dat voor het oog der strijdende Kerk de Zon der gerechtigheid (zoals de Heere Jezus in de profetieën van Maleachi wordt genoemd - Maleachi 4 : 2) reeds geslagen is bij het blazen der vierde bazuin.

Dit betekent voor ons, dat Hij geslagen is in het midden der wereldhistorie. Drie bazuinen waren er reeds geblazen en ná de vierde zullen er nog drie geblazen worden. Vandaar na het blazen der vierde bazuin die bepaalde overeenstemming van die vliegende engel, in het midden des hemels vliegende - 8 : 13 - met die *vliegende engel* in onze tekst *om het Evangelie te verkondigen degenen die op de aarde wonen.*
Door de eerste engel, in 8 : 13, wordt het drievoudige wee geopenbaard, zoals dit in 14 : 7 t/m 11 geopenbaard wordt en door de andere *engel*, in onze tekst, de lijdzaamheid der heiligen en hun geloof in Jezus in hun *verkondiging van het eeuwig Evangelie* na Zijn hemelvaart.
Het sterven, de opstanding uit de doden en de hemelvaart van de Heere Jezus mogen dan voor de strijdende Kerk voorgesteld zijn bij het blazen der vierde bazuin, maar voor de Heere Zelf is dit het blazen der zevende bazuin geweest, omdat Hij daarin alles volbracht heeft wat volbracht moest worden. Want de Heere Jezus heeft in Zijn lijden en sterven het wezenlijke oordeel van God over de zonden der wereld gedragen en de vloek weggenomen.
Hierom wacht de schepping daarna reikhalzend en zuchtend op de openbaring der kinderen Gods, opdat ook zij vrijgemaakt zal worden van de dienstbaarheid der verderfenis waaraan zij onderworpen is om der zonden wil. - Romeinen 8 : 19 t/m 23.
En daarom is, na het geslagen zijn der Zon, bij het blazen der vierde bazuin, het drievoudige wee uitgeroepen over degenen die op de aarde wonen, vanwege hun zonden. Vandaar het zuchten der schepping.
Maar voor de Overwinnaar is onmiddellijk na het blazen der vierde bazuin de victorie en de heerlijkheid Zijner overwinning geopenbaard. En Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. - Mattheüs 28 : 18b. Alle dingen heeft God onder Zijn voeten onderworpen. "Want daarin, dat Hij Hem alle dingen heeft onderworpen, heeft Hij niets uitgelaten dat Hem niet onderworpen zij." - Hebreeën 2 : 8.

Maar wij die nog in de strijdende Kerk zijn, kunnen nu nog niet zien dát Hem alle dingen onderworpen zijn, maar wel hebben wij met de schrijver van de Hebreeënbrief Jezus met heerlijkheid en eer gekroond gezien in dit veertiende hoofdstuk. - 14 : 1 t/m 5. Opdat hij door de genade Gods voor állen de dood zou smaken.
Vandaar in onze tekst die *andere engel, vliegende in het midden des hemels om het eeuwig Evangelie te verkondigen degenen die op de aarde wonen.*

Maar als voor de wereld der goddelozen "de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal", zullen aanbreken, "dan zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft." - 10 : 7.
Onder eedzwering heeft de verheerlijkte Heiland betuigd, dat er geen uitstel meer zal zijn. - 10 : 6 en 7. Maar zovelen Hem aangenomen hebben in de strijdende Kerk, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods genaamd te worden. Voor hen is Hij als de Eersteling opgewekt uit de doden en verheerlijkt aan de rechterhand Gods.
Deze opwekking zal voor hén plaatsvinden in een punt des tijds, in een ogenblik, als ook voor hén de laatste bazuin geblazen zal worden. - 1 Corinthe 15 : 52.
Hier begint de glorie van het geopenbaarde in 11 : 15 t/m 19 te schitteren en van daaruit zijn aan de strijdende Kerk de dingen getoond die haast geschieden moeten, die verband houden met het blazen der zevende bazuin.

Aanvankelijk is in hoofdstuk 12 de strijd van het Zaad der vrouw met de grote, rode draak geopenbaard.
Vervolgens in hoofdstuk 13 de strijd van de vrouw zelf met de draak.
En tenslotte in hoofdstuk 14:
- de glorie der overwinning van het Zaad der vrouw;
- de glorie der overwinning van de vrouw zelf;

- de glorie van het oordeel over de draak en over allen die hem (het beest) aangebeden hebben.

En vanuit deze geopenbaarde glorie der overwinning van Jezus zijn de 144000 verlosten met Hem gezien op de berg Sion, die als de tweelingen (met de 144000 verzegelden uit de stammen Israëls) uit de wasstede zijn opgekomen - Hooglied 4 : 2 - omdat geen onder hen zonder jongen is gebleven.
"Wat ziet gijlieden de Sulammith aan?" - Hooglied 6 : 13b. Namelijk dit geliefde Salem uit de dagen van Salomo? Zij is als wedergekeerd op de berg Sion om tezamen met de 144000 die van de aarde gekocht zijn, als in een rei van twee heiren God groot te maken en vreugde te bedrijven. Dit zal in hoofdstuk 19 op het allerhoogst blijken.

Vanuit deze overwinningsglorie van de Heere Jezus (hier reeds afgebeeld in de 144000 verlosten op de berg Sion) heeft Hij de Trooster, de Heilige Geest, gezonden - Johannes 16 : 7 - om door *een andere engel* dan Hijzelf was (door middel van Zijn dienstknechten) *het eeuwig Evangelie te verkondigen degenen die op de aarde wonen,* gelijk dit blijkt uit onze tekst en uit Johannes 16 : 5 t/m 16.
In beginsel is dit reeds geschied op de dag van het Pinksterfeest. Daarom zijn de Handelingen der apostelen ook aangevangen met de verkondiging van de hemelvaart van de Heere Jezus en onder goedkeuring van de elf apostelen is het getal der twaalf apostelen weer vol gemaakt om *het eeuwig Evangelie* in haar volle glorie te kunnen *verkondigen.*

Deze toelichting op dit hoofdstuk (mede in verband met de hoofdstukken 11 en 12) is misschien voor hen die mogelijk maar een klein beginsel van de kennis der Waarheid hebben, van invloed om al deze geheimenissen beter te verstaan.
Doch ondanks deze toelichting moeten we er wel acht op geven, dat al hetgeen er in hoofdstuk 14 geopenbaard wordt (evenals dit in 11 : 15 t/m 19 het geval was) nog slechts een openbaring als in vogelvlucht is. Het is hierin nog slechts de

aanvang van het blazen der zevende bazuin.
Hoewel het blazen dezer zevende bazuin reeds in beginsel aangevangen is bij het sterven en de opstanding van de Heere Jezus en hoewel de heerlijkheid die Jezus bij Zijn intocht in de hemel ten deel gevallen is, voor hen die aanschouwers van Zijn hemelvaart geweest zijn, verborgen is gebleven mede omdat een wolk Hem wegnam van voor hun ogen - Handelingen 1 : 9 - toch is nochtans hier reeds veel meer van Zijn heerlijkheid geopenbaard dan daar.
Het is alsof hier voor de strijdende Kerk deze wolk weggenomen is, zodat ook zij met de bruid uit het Hooglied getuige mag zijn van de heerlijkheid der Kroning van Jezus op dezelfde wijze als de Hebreeënbriefschrijver hiervan getuigt. - Hebreeën 2 : 8 en 9.
Nochtans zal de volle glorie der heerlijkheid van de Heere Jezus pas gaan blijken in de openbaring van de Heilige Geest, als Die Hem verheerlijken zal. Want Hij zal het uit het Zijne nemen en zal het ons verkondigen. - Johannes 16 : 14.
Doch nu zien wij nog niet dat Hem alle dingen onderworpen zijn, maar hier hebben wij wel gezien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond.
Van hieruit willen wij aan de feitelijke betekenis van deze wonderlijke tekst aandacht schenken.

6a *En ik zag een andere engel.*

In ieder geval *een andere engel* dan één van die zeven engelen die voor God stonden en aan wie zeven bazuinen gegeven waren. - 8 : 2.
Ook *een andere engel* dan één van de vier engelen die oorspronkelijk gebonden waren bij de grote rivier de Eufraat, die ontbonden zijn geworden om het derde deel der mensen te doden. - 9 : 15 en 16.
Ook *een andere engel* dan die sterke Engel Die van de hemel afgekomen is met het geopende Boekje in Zijn hand. - 10 : 1.
Het kan zijn dat de Heilige Geest Zelf bedoeld wordt, maar dit

durven wij niet zeker te stellen. Naar onze overtuiging is in elk geval de taak der zeven engelen die hun bazuinen geblazen hebben, in beginsel voltooid geweest toen de Heere Jezus uit de doden is opgestaan. Hoeveel temeer nadat Hij ten hemel gevaren en daar verheerlijkt geworden is, zoals in 14 : 1 t/m 5 geopenbaard is.
Voorzover het geluid van de vijfde en zesde bazuinblazer in de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis is gehoord, is dit slechts de nagalm van het lijden van de Heere Jezus in Zijn geestelijke lichaam, de Kerk. Want "Zijn voeten waren blinkend koper gelijk en gloeiden als in een oven." - 1 : 15. Ja "waren als pilaren van vuur." - 10 : 1.
Het blazen der zeven bazuinblazers is in feite verstomd toen de Heere Jezus gezegd heeft: "Het is volbracht!" - Johannes 19 : 30 - hoewel wij in het bijzonder de echo's van de vijfde en de zesde bazuinblazer hebben horen nagalmen in de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis. De echo van de vijfde bazuinblazer in 11 : 2 en 13 : 1 en de echo van de zesde bazuinblazer in 11 : 7 en 13 : 11. In dát alarmgeklank is het geweld van Egypte en Babylon geopenbaard.
Nochtans, al is het dat de zevende bazuin geblazen is in het lijden en sterven van de Heere Jezus aan het kruis en haar sterkste geluid gehoord is in Zijn opstanding uit de doden, zoals blijkt uit 1 Corinthe 15, zo is toch het geluid van elk der bazuinblazers wereld- en alle tijden omvattend. Dit is omdat de gehele wereldtijdgeschiedenis ten opzichte van de eeuwigheid maar als een voorbijvliegende schaduw is. God overstroomt haar. Het is met haar als met het menselijke leven: als gras dat 's morgens bloeit en 's avonds afgesneden wordt en verdort. - Psalm 90 : 5 en 6.

Als er van het blazen der eerste bazuin gezegd wordt dat er hagel en vuur geworden is, betekent dit ongetwijfeld de openbaring der zonde met al haar gevolgen die wereld- en alle tijden omvattend zijn.
In gelijke zin is het met elk der zes bazuinen die geblazen wor-

den. Maar als de zevende of laatste bazuin geblazen wordt, betekent dit dat het ganse Raadsplan des Heeren tot vervulling gekomen zal zijn en het Koningschap over de wereld, dat door de draak van God geroofd was, wederom gekomen zal zijn aan de Heere en aan Zijn Gezalfde.
Nochtans is ook het blazen van deze zevende bazuin wereld- en alle tijden omvattend. Dit is al onmiddellijk gebleken in het paradijs, toen God tot de slang gezegd heeft: Het Zaad der vrouw zal u de kop vermorzelen. Voorts blijkt dit uit 1 Corinthe 15 : 52, waar geschreven staat: "In een punt des tijds, in een ogenblik, met de laatste bazuin, zullen de doden onverderfelijk opgewekt worden."

Wanneer Johannes zegt: *en ik zag een andere engel*, kan daar mogelijk ook onder verstaan worden de engel die des nachts de deuren der gevangenis voor de apostelen geopend heeft en tot hen gezegd heeft: "Gaat heen en staat en spreekt in de tempel tot het volk al de woorden dezes levens." - Handelingen 5 : 19 en 20. Of ook de engel die tot Petrus gekomen is in de gevangenis, hem uit zijn slaap opgewekt heeft en uit de gevangenis geleid. - Handelingen 12 : 7 t/m 10. Vast staat evenwel dat de strijdende Kerk het eeuwig Evangelie, om te verkondigen degenen die op de aarde wonen, ontvangen heeft van de van de hemel afgedaalde sterke Engel Die het als een klein Boekske van de hemel afgebracht heeft - 10 : 1 en 2 - en dat van daaruit aan de twee getuigen macht gegeven is om te profeteren, met zakken bekleed. - 11 : 3.

Want al is het dat de Heere Jezus in Zijn sterven en in Zijn opstanding uit de doden volkomen Triomfator geworden is en de kop der slang volkomen vermorzeld heeft en dat zo in feite alles volbracht was, zo heeft God de Vader Hem daarna toch gesteld tot een Licht der volken, opdat Zijn heil zou reiken tot aan de einden der aarde. - Jesaja 49 : 6.
Van hieruit zegt ons tekstgedeelte: *en ik zag een andere engel*, in feite inleidende het werk van de Heilige Geest Wiens glo-

rie in de eerstvolgende hoofdstukken geopenbaard zal worden, oorspronkelijk in de prediking der apostelen zoals op de Pinksterdag geopenbaard is. Toen hebben zij als met nieuwe tongen en in vreemde talen aan alle volken onder de hemel het Evangelie verkondigd. - Handelingen 2 : 1 t/m 13.
Daarom wordt van deze *andere engel* gezegd:

6b *Vliegende in het midden des hemels.*

Dit *vliegen* (van de andere engel) *in het midden des hemels* is in tegenstelling tot het staan van de zeven engelen aan wie de bazuinen gegeven zijn. Zij stonden voor God. - 8 : 2. Aan hen zijn de zeven bazuinen des Evangelies gegeven, namelijk nadat het Lam de zeven zegelen van het verzegelde Boek ontsloten had om de verbogen Raad Gods van eeuwigheid aan Zijn schepselen bekend te maken. Opdat zij door deze bazuinen des Evangelies de eeuwige Vrederaad Gods, verankerd in het Boek dat van oorsprong was in de hand Desgenen Die op de Troon zat, aan de wereld zouden bekendmaken. Aanvankelijk aan het mensdom in het algemeen, maar in latere tijden in het bijzonder aan Zijn uitverkoren Verbondsvolk.
Vanuit hun standplaats (de standplaats der zeven engelen met hun bazuinen) is het Woord Gods openbaar geworden aan Zijn Verbondsvolk en voorts aan alle volken.
Vandaar dat Stefanus tot de leidslieden van het oude Verbondsvolk gezegd heeft: "Zij hebben de Wet ontvangen door bestellingen der (dezer zeven) engelen." - Handelingen 7 : 53; Galaten 3 : 19d.
Christus nu is de vervulling der Wet, daarom is hun taak (deze taak der zeven engelen) in beginsel volbracht bij het sterven en in de opstanding van de Heere Jezus. En van hieruit is het Lam gezien op de berg Sion met de eerstelingen, de gekochten van de aarde. Want de ganse openbaring van de Vrederaad Gods tot verlossing van zondaren is in het sterven en de opstanding van de Heere Jezus volbracht.

En dit is bevestigd in de tekenen die daarop gevolgd zijn. Namelijk: "de aarde beefde, de steenrotsen scheurden en de graven werden geopend en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren, werden opgewekt. En uit de graven uitgegaan zijnde, ná Zijn opstanding, kwamen zij in de heilige stad en zijn velen verschenen." - Mattheüs 27 : 51 en 52.
Ook hierin ligt het bewijs van de aanvankelijke vervulling van de Raad Gods, want ook de voorhang van de tempel is gescheurd van boven tot beneden. Ook deze schaduwdienst was volbracht en de ure gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden. Eerst en voornamelijk in Zijn opstanding uit de doden en in Zijn hemelvaart maar ook daarna in de verkondiging van dit zalige Evangelie aan degenen die op de aarde wonen.
Dit alles blijkt ook uit het antwoord van de Heere Jezus op de vraag der Grieken, door middel van Filippus en Andreas die de Heere Jezus wel wilden zien: "De ure is gekomen dat de Zoon des mensen verheerlijkt zal worden." Onder ede betuigende en zeggende: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft het alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort." - Johannes 12 : 23 en 24. Want de Geest der Waarheid Die Ik zenden zal van de Vader, Die zal Mij verheerlijken en de vruchten van het gestorven graan in het openbaar tonen.

De taak der zeven engelen die de bazuinen hadden, is dus in bepaalde zin volbracht en nu zegt Johannes: "En ik zag een andere engel." Nu niet zoals onder het Oude Verbond, staande voor God in Zijn tempel, want de voorhang is nu gescheurd. Maar nu is het een engel, *vliegende in het midden des hemels,* om het eeuwig Evangelie te verkondigen.
Dit betekent voor de Grieken zowel als voor ons, ja voor alle heidenen, dat als wij de Heere Jezus willen zien, wij Hem alleen zullen kunnen zien in deze ure Zijner verheerlijking in de vele vruchten die uit de in de aarde gevallen Graankorrel zijn opgebloeid, namelijk de wedergeborenen die niet uit dit

vergankelijke zaad, maar uit het onvergankelijke zaad van dit eeuwig Evangelie van het levende en eeuwig blijvende Woord van God geboren zijn. - 1 Petrus 1 : 23.
Vandaar:

6c *En hij had het eeuwig Evangelie..*

Niet zoals de vertalers van het N.B.G. overgezet hebben: En hij had 'een' eeuwig Evangelie, want zo kan ten eerste de gevolgtrekking gemaakt worden dat het een ander Evangelie is dan dat der zeven engelen die de zeven bazuinen geblazen hebben, een ander Evangelie dan hetwelk onder het oude Verbondsvolk uitgebazuind is. En ten tweede zou het de schijn kunnen wekken dat het één der vele Evangeliën is die onder de mensen verkondigd zullen worden. Maar dit is *hét eeuwig Evangelie.*
En *eeuwig* wordt het genoemd, omdat het uit het verzegelde Boek geopenbaard is, van waaruit de Vrederaad Gods geopenbaard is.

Het verschil is: Onder het Oude Verbond was *het Evangelie* om zo te spreken in bepaald opzicht nog verzegeld met zeven zegelen, maar na de overwinning van de Heere Jezus in Zijn opstanding uit de doden heeft Hij het blijkens 10 : 1 en 2 voor Zijn Nieuwtestamentische Kerk als een geopend Boekje van de hemel afgebracht.
Het was geen ander *Evangelie*, maar zoals wij van 10 : 2a verklaard hebben, het was een in Zijn lijden en sterven verworven geschenk Zijns Vaders, waaruit de ganse last van de toorn Gods over de zonden van Zijn uitverkoren volk was weggenomen.
Misschien is hieruit het verschil ontstaan tussen de vert. N.B.G. en de St.Vert. (vert. N.B.G.: 'En hij had een eeuwig Evangelie' en St.Vert.: *En hij had het eeuwig Evangelie*).
Wanneer de vertalers van beide vertalingen het zo gezien hebben, is er geen fundamenteel verschil.

14 : 6d en e

Het besluit van vers 6, hoe ogenschijnlijk eenvoudig en gemakkelijk te verstaan, is nochtans wonderbaar en vol van verborgenheden.
Hoewel het in feite twee afzonderlijke tekstgedeelten zijn, zo zijn ze wel te onderscheiden, maar niet van elkaar te scheiden. Wij willen ze dan ook als één geheel gaan verklaren.

6d *Om te verkondigen degenen die op de aarde wonen.*
6e *En aan alle natie en geslacht en taal en volk.*

Hier rijst al onmiddellijk de vraag: Waarom die nadere aanduiding in 6e en wat betekenen die woorden?
Velen hebben zo licht kritiek op Gods Woord, maar juist dan, als de mens kritiek heeft, is er gewoonlijk het diepste geheimenis in verborgen.
In de oorspronkelijke samenstelling van de Bijbel is het niemand minder dan de Heilige Geest Die de woorden in de pen van de schrijver gelegd heeft. Want "al de Schrift is van God ingegeven en is nuttig tot lering." - 2 Timotheüs 3 : 16.
Daarom, als we met aandacht op deze twee tekstgedeelten letten en ze in verband brengen met de hoofdstukken 11 en 13, merken we als in één oogopslag, dat ook hier de twee tijdsperioden in het geding gebracht worden, zoals deze zo uitdrukkelijk in die twee hoofdstukken te onderscheiden zijn.
En áls we hierop acht geven, dan blijkt, dat de *verkondiging* van het eeuwig Evangelie aan *degenen die op de aarde wonen*, samenvalt met het profeteren van de twee getuigen in 11 : 3 t/m 6.
En anderzijds, dat deze *verkondiging* van het heilig Evangelie zich ná hun dood - 11 : 7 - uitgestrekt heeft tot *de geslachten en talen en natiën en volken.* - 11 : 9 en 13 : 7.
Voor Gods kinderen is het aanschouwen van de dode lichamen der getuigen een voortdurend rouwen, maar voor de wereld een verheuging dat zij nu eindelijk dood zijn. - 11 : 10.
Zo ook ten opzichte van hoofdstuk 13. Hoofdstuk 14 : 6d valt samen met hetgeen in hoofdstuk 13 verkondigd is ten opzichte

van het uit de zee opgekomen beest, toen de gehele aarde zich achter het beest verwonderd heeft. - 13 : 3.
En anderzijds valt 14 : 6e samen met zijn macht in samenwerking met het uit de aarde opgekomen beest, zoals blijkt uit 13 : 7b en 13 : 12.

Wij zouden ook nog de aandacht kunnen vestigen op het woord *natie* dat in 13 : 7 ontbreekt. Maar eerst willen wij ons in het bijzonder bepalen bij het woord *geslacht.* Dit temeer omdat in de vert. N.B.G. hiervoor het woord 'stammen' staat, hoewel deze twee woorden naar onze overtuiging dezelfde betekenis hebben, namelijk dat zij beide zien op de *verkondiging* van het eeuwig Evangelie aan het oude Verbondsvolk Israël.
Oudtijds hebben de stammen Israëls elk voor zich een zelfstandig bestaan geleid. Dit blijkt uitdrukkelijk uit Numeri 36 : 7. In de St.Vert. is hier terecht *alle geslacht* vertaald, want de *geslachten* Israëls zullen inzonderheid in die tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode (waar het in 14 : 6e over gaat) nog wel bestaan, maar als afzonderlijke stammen zullen zij niet meer te onderscheiden zijn.
In de verzegeling der dienstknechten Gods uit de twaalf *geslachten* Israëls - 7 : 3 t/m 8 - is het verschil *geslachten* en stammen ook al aan de orde geweest. Daar is uitdrukkelijk gebleken, dat deze twee woorden dezelfde betekenis hebben. Maar juist door de invoeging van het woord *geslachten* in vers 6e blijkt wederom de onvoorstelbare glorie der samenstelling van Gods Woord. Dit temeer als wij er acht op geven, dat de *verkondiging* van het eeuwig Evangelie volgens vers 6d aanvankelijk alleen betrekking had op *degenen die op de aarde wonen* en pas later in vers 6e op *alle natie en geslacht en taal en volk.*
Daarom, als aan Johannes in hoofdstuk 10 opdracht gegeven wordt om wederom te profeteren, ontbreekt in hoofdstuk 11 in het eerste gedeelte, de verzen 1 t/m 8, het woord *geslachten.* De juiste reden hiervoor hebben wij eerder uitvoerig uiteenge-

zet.
De diepe betekenis van ons tekstgedeelte - 14 : 6e - is, dat het door de invoeging van het woord *geslachten* de nieuwe staat Israël in het geding brengt. Deze glorie hebben wij aangewezen in de verklaring van 11 : 9a.
Aanvankelijk is het eeuwig Evangelie (onder het beeld van deze vliegende engel) in de eerste periode *verkondigd aan degenen die op de aarde wonen.* Dit is al direct geopenbaard nadat de Heere Jezus ten hemel gevaren is en Hij Zijn Heilige Geest over Zijn Gemeente uitgestort heeft.
Deze heerlijkheid is in 14 : 1 geopenbaard in de 144000 eerstelingen die van de aarde gekocht zijn en die met het Lam gezien zijn op de berg Sion. Hoewel het eeuwig Evangelie blijkens Handeling 2 : 5 ook toen reeds verkondigd is aan te Jeruzalem wonende Joden, godvruchtige mannen van alle volken dergenen die onder de hemel zijn.
Maar het is kennelijk meer en meer verbreid onder *alle natie en geslacht en taal en volk*, toen (in de tweede periode) het zendingsbevel opnieuw actueel geworden is in de vervallen Kerk der Reformatie.
Eerst is het gepredikt onder de *naties en volken en talen*, maar steeds meer ook onder *de geslachten*, namelijk van het oude Verbondsvolk.
Het is onvoorstelbaar in hoeveel talen het Evangelie in onze dagen reeds vertaald is en verkondigd, inzonderheid onder de volken van Afrika, die zich een zelfstandig bestaan verworven hebben.

Uit de overeenstemming tussen 7 : 9 en ons tekstgedeelte blijkt, dat na de verzegeling der 144000 uit alle *geslachten* Israëls deze vliegende engel reeds uitgegaan is om het Evangelie te *verkondigen aan degenen die op de aarde wonen en aan alle natie en taal en volk.*
Dit was de oorzaak, waarom Johannes toen reeds gezegd heeft: "Na dezen zag ik en ziet een grote schare die niemand tellen kon uit *alle natie en geslachten en volken en talen"* -

14 : 6d en e

7 : 9 - komende uit de grote verdrukking - 7 : 14b - zoals geopenbaard is inzonderheid in hoofdstuk 13.
Door het profeteren der twee getuigen - 11 : 3 - zijn de 144000 eerstelingen tot het geloof gekomen en opgevaren naar de hemel - 11 : 12 - en door de verkondiging van het heilig Evangelie *aan alle natie en geslacht en taal en volk* is deze ontelbare schare - 7 : 9 - door Johannes gezien, staande voor de Troon en het Lam, bekleed met lange, witte klederen en met palmtakken in hun handen,
Zij zijn het die tot geloof gekomen zijn, "die de geboden Gods bewaard hebben en het geloof van Jezus." - 14 : 12b. Zij zijn het die het gevaar ontvloden zijn, waarvan Petrus reeds betuigd heeft op de Pinksterdag in Handelingen 2: Ik zal wonderen geven in de hemel boven en tekenen op de aarde - Openbaring 13 : 13 en 14 - bloed en vuur en rookpilaren. - Openbaring 9 : 18. "De zon zal veranderd worden in duisternis en de maan in bloed, eer dat de grote en doorluchtige dag des Heeren komt." - Handelingen 2 : 19 en 20; Openbaring 6 : 12 t/m 17.
In en door al deze dingen zal de glorie der belofte Gods vervuld worden, waarvan Jesaja geprofeteerd heeft: "Het is te gering, dat Gij Mij een knecht zoudt zijn om op te richten de stammen van Jakob en om weder te brengen de bewaarden in Israël; ik heb U ook gegeven ten Licht der heidenen om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde." - Jesaja 49 : 6.
Zo blijkt dat in onze tekstgedeelten de twee Nieuwtestamentische tijdsperioden (zoals deze in de hoofdstukken 11 en 13 geopenbaard zijn) duidelijk te zien zijn.

Nu wij deze op het eerste gezicht zo gemakkelijk te verstane tekstgedeelten aldus verklaard hebben, hen in verband brengende met vele gedeelten van Gods Woord die hiermee verband houden, moet men wel blinder zijn dan een dode, als dit mogelijk was, of harder dan een diamant om hierin niet te zien de uitzonderlijke samenstelling en de majesteit van het Woord van God.

Namelijk de terugwerpende blik van deze tekstgedeelten op de twee tijdsperioden. Hun heenwijzing naar de nieuwe staat Israël, hun gerichtheid op de schare die niemand tellen kan, hun in herinnering brengen van de profetische beloften uit Jesaja 49, hun heenwijzing naar het Pinksterfeest, dit alles, ja elke tekst uit de ganse Bijbel, roept de glorie der samenstelling van Gods Woord uit.
Dat wij de glorie van zeer vele teksten niet zien, vloeit voort uit het feit dat onze aangezichten bewonden zijn met een bewindsel en er van nature een deksel op onze harten ligt, zoals in Jesaja 25 : 7 betuigd wordt van alle natiën.
Ja hoevele malen zijn Gods leerlingen er zelf de oorzaak van dat de Getuigenis voor hen als toegesloten en verzegeld is. - Jesaja 8 : 16.
"Maar de Heere zal op deze berg (op de berg Sion - 14 : 1) verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmee alle volken bewonden zijn en het deksel waarmee alle natiën bedekt zijn. Hij zal de dood verslinden tot overwinning en de Heere HEERE zal de tranen van alle aangezichten afwissen en Hij zal de smaadheid Zijns volks van de ganse aarde wegnemen, want de HEERE heeft het gesproken." - Jesaja 25 : 7 en 8. Te dien dage zal men zeggen: "Ziet, Deze is onze God, wij hebben Hem verwacht en Hij zal ons zalig maken." - Jesaja 25 : 9.
Dit is het waarom de vliegende engel die het eeuwig Evangelie *verkondigde aan degenen die op de aarde wonen*, met een stem als van een bazuin heeft opgeroepen om God te vrezen en Hem heerlijkheid te geven, nu bij het blazen der zesde bazuin in beginsel Zijn oordelen gekomen zijn, zoals ook in hoofdstuk 13 vanaf vers 11 geopenbaard is.

7 *Zeggende met een grote stem: Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen en aanbidt Hem Die de hemel en de aarde en de zee en de fonteinen der wateren gemaakt heeft.*

14 : 7

Ook deze tekst is, evenals zo ontzaglijk veel andere, weer boordevol geheimenissen. Nu vooral ten aanzien van de plaats waar zij staat.
Zo bij de eerste oogopslag zouden wij vermoeden dat zij een gevolg is van en aansluit op hetgeen geopenbaard is in 13 : 17 ("En dat niemand mag kopen of verkopen, dan die dat merkteken heeft of de naam van het beest of het getal zijns naams"). Na díe openbaring hadden wij onmiddellijk het oordeel verwacht over de wereld, omdat de bestaansmogelijkheid voor al Gods kinderen ten enenmale afgesneden was.
Toch heeft onze tekst een veel diepere betekenis. Zij staat ná (en is in feite het gevolg van) ja behoort tot de openbaring van het blazen der zevende bazuin die in beginsel (als in vogelvlucht) geopenbaard is in 11 : 15 t/m 19.

Nu hebben wij reeds eerder aangetoond, dat deze vliegende engel in beginsel aangevangen is met de verkondiging van het eeuwig Evangelie aan allen die op de aarde wonen, bij de komst van de Heere Jezus in het vlees, maar dat zijn stem haar hoogtepunt bereikt heeft bij het lijden en sterven van de Heere Jezus aan het kruis en in Zijn opstanding uit de doden.
Naar aanleiding hiervan roept deze vliegende engel met een grote stem: *Vreest God, want de ure Zijns oordeels is gekomen.* Namelijk *het oordeel* des Vaders in de Zoon om de zonden der wereld te verzoenen.
En nu dit *oordeel* geopenbaard is, zal het oordeel des Zoons over degenen die op de aarde wonen ook spoedig geopenbaard worden. Dit zal blijken in 14 : 8 t/m 20. Al zullen dit ook slechts de beginselen (blijkens Markus 13 : 8) en een profetie van het eindoordeel zijn. Dit is het waarop wij hebben te letten bij de verklaring van deze teksten.

In feite zijn de hoofdstukken 12 t/m 14 dus openbaringen die verband houden met en het gevolg zijn van het blazen der zevende of laatste bazuin, zoals van elk der zeven bazuinen afzonderlijk de gevolgen geopenbaard zijn.

Bovendien is hetgeen in dit veertiende hoofdstuk geopenbaard wordt weer een gevolg van hetgeen in hoofdstuk 13 geopenbaard is. En van hieruit is in feite hetgeen in dit veertiende hoofdstuk geopenbaard wordt niet alleen het gevolg van het blazen der zevende of laatste bazuin, maar het is als een besluit en een samenvatting der gevolgen van het blazen der bazuinen van alle zeven engelen.
Dit vloeit hieruit voort, dat (zoals wij steeds verklaard hebben) alle zeven bazuinen, bazuinen des alarmgeklanks zijn en elk voor zich alle tijden- en wereldomvattend zijn geweest.
Hieruit is uiteraard voortgevloeid, dat bij hetgeen door elk der zeven bazuinblazers geopenbaard is (hetzij in schaduwen, hetzij in vervulling) zowel de Oud- als de Nieuwtestamentische eredienst betrokken is geweest.
Zoals onder het Oude Verbond deze bazuinen des alarmgeklanks geblazen werden, hadden zij ook een profetische betekenis.

Toen Gods volk in Egypte verdrukt werd, en in latere tijden door vele andere vijanden, inzonderheid door de Babyloniërs, was dat een afschaduwing van de verdrukking die het geestelijke Israël ontmoeten zou van zijn geestelijke vijanden in de eindtijd, zoals de eredienst van het oude Verbondsvolk ook een afschaduwende betekenis had voor het Nieuwtestamentische Israël. Ja zelfs de plaatsen hunner eredienst, zoals aanvankelijk de tabernakel in de woestijn en later de tempel van Salomo te Jeruzalem, hadden een afschaduwende betekenis. Namelijk zo, dat de tabernakel aanvankelijk in de woestijn is opgericht en de tempel in het beloofde land toen Gods volk onder de vredevorst Salomo tot rust gekomen was. Zo is voor het geestelijke Israël in feite hún tabernakel opgericht in de woestijn der volken (gelijk uitdrukkelijk blijkt uit Openbaring 12 : 14) en zal zij door veel omzwervingen (zoals deze vermeld zijn in Openbaring 11 en 13) evenals het oude Israël in hope verkerende, in het Beloofde Land aankomen om tenslotte rust te vinden in het hemelse Jeruza-

lem in het eeuwige Huis der ruste, door de meerdere Salomo gebouwd.
Dit is het getuigenis van de dienstknecht des Heeren, die de brief aan de Hebreeën geschreven heeft: "Wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomende." - Hebreeën 13 : 14.
Van deze geestelijke woestijn en haar toekomende heerlijkheid heeft ook Jesaja geprofeteerd, zeggende: "De wildernis zal zich verheugen en zal bloeien als een roos. Zij zullen zien de heerlijkheid des HEEREN, het sieraad onzes Gods." - Jesaja 35 : 1b en 2b.

Nu is de aanvang van onze tekst: *Zeggende met een grote stem: Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen.*
Dit is dan ook de inhoud van de verkondiging van het eeuwig Evangelie. Uiteraard heeft dit in de eredienst in de tabernakel die in de woestijn is opgericht, reeds gestalte gekregen. Zo ook in de Nieuwtestamentische tabernakel die in de woestijn der volken is opgericht. Maar hier wordt eraan toegevoegd: *want de ure Zijns oordeels is gekomen,* omdat *het oordeel* in feite geopenbaard is op Golgotha's heuveltop.
Door deze samenstelling van woorden in de teksten 7 en 8 van ons hoofdstuk zijn zij als de hemelsblauwe striklisjes en de gouden haakjes die de gordijnen des tabernakels met elkaar verbonden, opdat het één tabernakel zal zijn - Exodus 26 : 1 t/m 6 - waarin de lof- en dankoffers, zowel Oud- als Nieuwtestamentisch in de *vreze Gods* Hem ter ere geofferd zullen worden.
En in aansluiting hierop zijn de gordijnen die óver deze tabernakel uitgespreid zijn, als een afbeelding en een schaduwbeeld van de bescherming van de tabernakel des Nieuwen Verbonds, waarmee God Zijn uitverkorenen beschermen zal in de verschrikkingen van de eindtijd.
En van hieruit zijn de teksten 8 t/m 13 van ons hoofdstuk als de striklisjes en de koperen haakjes waarmee déze saamge-

voegd zijn.
Wij hebben dit alles zo voor de aandacht gesteld om daarmee de glorie der samenstelling van Gods Woord aan te wijzen.

Dat de Oudtestamentische eredienst van Israël met al haar ceremoniën een afschaduwing was van de Nieuwtestamentische eredienst blijkt overvloedig in het Nieuwe Testament, inzonderheid echter in de Hebreeënbrief. Geheel hun eredienst was een handwijzer naar de Hogepriester onzer belijdenis, Die met Zijn Zelfofferande op het kruis, eenmaal geofferd zijnde, een eeuwige verzoening heeft teweeggebracht.
Zo is de eredienst der Nieuwtestamentische Kerk als een handwijzer naar het leven der eeuwige gelukzaligheid in de hemel.

Vanuit al deze overwegingen en vanuit dit gezichtsveld willen wij nu trachten onze tekst in haar afzonderlijke onderdelen te verklaren. Wij willen dan aan vier punten aandacht schenken:
- *Zeggende met een grote stem:*
  Hiermee wordt de majesteit en de kracht van het eeuwig Evangelie aangewezen.
- *Vreest God en geeft Hem heerlijkheid.*
  Hiermee wordt de feitelijke inhoud van het eeuwig Evangelie aangewezen.
- *Want de ure Zijns oordeels is gekomen.*
  Hiermee wordt gewezen op de vervulling van de schaduwdienst en op het oordeel dat over de Heere Jezus is gegaan.
- *En aanbidt Hem Die de hemel en de aarde en de fonteinen der wateren gemaakt heeft.*
  Hiermee wordt aangewezen het doel van de schepping aller dingen.

7a *Zeggende met een grote stem:*

Feitelijk zijn de verzen 6 en 7 zo onlosmakelijk met elkaar verbonden dat ze niet behoren gescheiden te worden in twee

afzonderlijke teksten. Dit blijkt nog temeer als we ze lezen met weglating van het aanvullende besluit in vers 6.
Dan staat er: "En ik zag een andere engel, vliegende in het midden des hemels en hij had het eeuwig Evangelie, om te verkondigen degenen die op de aarde wonen", *zeggende met een grote stem* .... en vervolgens.
Deze luide *stem* van de verkondiging van het aloude, eeuwige Evangelie heeft zich Nieuwtestamentisch gemanifesteerd in de krachtige prediking der apostelen nadat de Heilige Geest over hen uitgestort was, want "zij gaven met grote kracht getuigenis van de opstanding van de Heere Jezus." - Handelingen 4 : 33. Aanvankelijk het Evangelie verkondigende aan alle volken dergenen die onder de hemel zijn. - Handelingen 2 : 5b.
In 14 : 6 staat: "Aan degenen die op de aarde wonen." Hieraan kunnen wij weer de glorie der samenstelling van Gods Woord zien.
Dat er in vers 6 gezegd wordt dat deze verkondiging door een engel is geschied en niet door de apostelen, vloeit voort uit 11 : 15, omdat de zevende engel de laatste bazuin geblazen heeft, die in beginsel haar vervulling gehad heeft in het lijden en sterven en in de opstanding van de Heere Jezus. Want vanaf die tijd is het eeuwig Evangelie op andere wijze verkondigd dan voorheen.
Nu zal het niet meer door engelen die voor God stonden, gebracht worden, blazende hun bazuinen, maar door de engelen der Nieuwtestamentische Gemeenten. Dit blijkt uit de opschriften van de zeven brieven die de verheerlijkte Heiland aan de zeven Gemeenten die in Azië zijn, heeft laten schrijven. - 1 : 11.
Telkens klinkt het bevel aan Johannes: "Schrijf aan de engel der Gemeente." En omdat de zeven brieven een profetisch karakter gehad hebben, is hun prediking over de gehele aarde uitgegaan en zijn hun woorden niet alleen gehoord tot aan de einden der aarde - Romeinen 10 : 18 - maar tot aan het einde der tijden. Of zoals het besluit van vers 6 het zegt: "En aan alle natie en geslacht en taal en volk."

14 : 7b en c

En omdat er in dit zesde vers van een overkoepelende en alle tijden omvattende Evangelieverkondiging sprake is, wordt er van déze engel gezegd, dat hij vliegt in het midden des hemels. De beslissende inhoud van deze Evangelieverkondiging zal zijn:

7b *Vreest God en geeft Hem heerlijkheid.*

Dit is de wezenlijke inhoud van de prediking der apostelen geweest. Dit blijkt zo overvloedig, dat we welhaast het gehele Nieuwe Testament in het geding zouden moeten brengen om dit te bewijzen.
Deze dubbele vermaning in de Evangelieprediking van de vliegende engel, namelijk om *God te vrezen en Hem heerlijkheid te geven*, is voortgevloeid uit het geopenbaarde oordeel van God op Golgotha's heuveltop. Dit blijkt uit het vervolg in deze tekst, namelijk:

7c *want de ure Zijns oordeels is gekomen.*

Uit het geheel der samenstelling van dit veertiende hoofdstuk menen wij dat dit tekstgedeelte in directe zin betrekking heeft op *het oordeel* dat in 14 : 14 t/m 20 geopenbaard zal worden. Wanneer wij hierbij echter letten op de woorden van de Heere Jezus, die Hij tot de Joodse Raad gesproken heeft: "Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende ter rechterhand der kracht Gods en komende op de wolken des hemels" - Mattheüs 26 : 64b - dan blijkt uit de woorden "van nu aan" dat dit *oordeel* voorgesteld en geopenbaard wordt in de krachtige verkondiging van het Evangelie door Zijn getrouwe dienstknechten.
Dit *oordeel* heeft in de Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis gestalte gekregen in het opkomen der beesten, respectievelijk het uit de (volkeren)zee - 13 : 1 - en het uit de afgrond - 11 : 7 - het uit de aarde opgekomen beest. - 13 : 11. Nochtans is de verkondiging van het Evangelie blijde boodschap.

Maar als in 14 : 7b staat: "Vreest God", kan dit in tweeërlei zin genomen worden. Namelijk: Weest met vrees vervuld, nu *het oordeel* over Gods geliefde Zoon gekomen is, want nu dit aan het groene hout geschied is, wat zal aan het dorre geschieden?
Maar door de liefelijke verkondiging van Gods genade in het Evangelie kan deze bange vrees voor *de ure Zijns oordeels* veranderd worden in een kinderlijke vrees, in een vertrouwen op God "om Hem heerlijkheid te geven" vanwege Zijn genade die Hij in de Heere Jezus tentoongespreid heeft voor berouwvolle zondaren en zondaressen.
Zij kunnen met kinderlijke vrees en met vertrouwen op Gods genade deze *ure Zijns oordeels* tegemoet zien en "Hem heerlijkheid geven" voor deze openbaring van Zijn vrije genade.
Daarom is het vervolg der tekst :

7d *En aanbidt Hem Die de hemel en de aarde en de zee en de fonteinen der wateren gemaakt heeft.*

De ure Zijns oordeels is wel gekomen en op vreselijke wijze geopenbaard in het lijden en sterven van de Heere Jezus, maar God heeft eenmaal gesproken: "Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve." - Ezechiël 33 : 11.
Dit is de verkondiging van het eeuwig Evangelie: "God dan, de tijden der onwetendheid overzien hebbende, verkondigt nu alle mensen alom, dat zij zich bekeren. Daarom dat Hij een dag gesteld heeft, op welke Hij de aardbodem rechtvaardig oordelen zal door een Man Die Hij daartoe geordineerd heeft, verzekering daarvan doende aan allen, dewijl Hij Hem uit de doden opgewekt heeft." - Handelingen 17 : 30 en 31.
Zij moeten geen onbekende God aanbidden, maar - Handelingen 17 : 24 - "de God Die de wereld gemaakt heeft en alles wat daarin is", zoals ons tekstgedeelte dit zegt.

Naschrift op 14 : 6 en 7 en inl. op 14 : 8 en 9

Dit zijn de grondbeginselen en dit is de inhoud van de eredienst in de Nieuwtestamentische tabernakel. In deze Geest heeft ook Jezus met de Samaritaanse vrouw gesproken. - Johannes 4 : 19 t/m 26.

Het is van groot belang om 14 : 8 en 9 even met elkaar te verbinden. Dan zal niet alleen de buitengewone wonderbaarlijkheid van het Woord van God blijken vanwege zijn feitelijke inhoud, maar ook de wonderbaarlijke en bovennatuurlijke samenstelling van het Woord.
Als wij dit gehele hoofdstuk 14 zien als een overzicht, als een resultaat, als een gevolg van het geopenbaarde in het blazen der zeven bazuinen, zal dit op het allerhoogste gaan blijken. En wel in verband met de verschijning van drie engelen in 14 : 6, 8 en 9 en hierop aansluitend de verschijning van nog drie andere engelen in 14 : 15, 17 en 18.
Zelfs bij een oppervlakkige beschouwing hiervan voelen wij toch wel aan, dat dit niet zomaar eenvoudige mededelingen zijn die nu eenmaal in deze openbaring niet gemist kunnen worden, maar dat zij een bijzondere betekenis hebben.
Ja dán zelfs, hoe oppervlakkig ook beschouwd, hebben we reeds een vaag vermoeden dat er toch wel een diep geheimenis in hun verschijning verborgen is. Wij willen trachten dit geheimenis na te speuren.
Voorts willen wij eerst even de aandacht vestigen op het verschil tussen de St.Vert. en die van het N.B.G.
Oppervlakkig bezien schijnt het verschil van zeer geringe betekenis te zijn, zo zelfs, dat misschien velen zouden menen dat het te ver gezocht is om dáár nu aandacht aan te schenken, maar naar ons gevoelen is het verschil nochtans zo groot dat de glorie der verschijning van deze engelen hiermee staat of valt.
Het verschil bestaat alleen hierin, dat de vertalers van het N.B.G. in vers 8 twee woorden meer hebben dan de Statenvertalers. Zij hebben namelijk: 'En er is een andere, een tweede engel gevolgd.' Dit nu staat in de St.Vert. niet.

Maar in vers 9 hebben beide vertalingen wél: "En een derde engel is hen gevolgd."
Bovendien is het opmerkelijk, dat bij de verschijning der drie engelen die in de verzen 15, 17 en 18 in het geding gebracht worden, in beide vertalingen noch van een tweede noch van een derde engel sprake is, Dan zijn het zonder meer andere engelen.
Hieruit trekken wij de conclusie, dat de toevoeging 'tweede en derde engel', zoals in de vert. N.B.G. staat, een bijzondere betekenis moet hebben. Om de glorie hiervan te zien is het nodig te letten op de boodschap die elk dezer engelen te brengen heeft. In feite te letten op het doel waartoe elk hunner uitgezonden is.

De eerste engel is gekomen met het eeuwig Evangelie om dat te verkondigen aan degenen die op de aarde wonen. Met het doel om de mensen op te wekken om God Die de hemel en de aarde en de zee en de fonteinen der wateren gemaakt heeft, te vrezen en Hem heerlijkheid te geven, nu de ure Zijns oordeels gekomen is.
Daarom, vanwege de verkondiging van het eeuwig Evangelie en vanwege de scheppende majesteit Gods en vanwege het geopenbaarde oordeel van God op Golgotha, is deze eerste engel zonder de geringste twijfel een bijzondere afgezant, een heraut van God de Vader, zoals Deze Zich (ten opzichte van de verkondiging van het eeuwig Evangelie) bekendgemaakt heeft in de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek door het Lam. Voor de mensen heeft Hij Zich reeds bekendgemaakt (onder het Oude Verbond) door Mozes en de profeten.

De tweede engel daarentegen, en daarom is dit niet zomaar "een andere engel", maar "een tweede", van gelijke waardigheid als de vorige, is gekomen met de boodschap van de val van Babylon.
Hierom is deze "tweede engel" naar onze overtuiging ongetwijfeld een bijzondere afgezant en heraut van de Zoon,

de Heere Jezus Christus Die het wezenlijke Babylon verslagen heeft op Golgotha's heuveltop, toen Hij in Zijn lijden en sterven en in Zijn opstanding uit de doden de wereld overwonnen heeft en de overste dezer wereld buiten geworpen heeft. - Johannes 16 : 33d en 12 : 31.
Deze strijd en de glorie van deze overwinning van de Heere Jezus zijn aanvankelijk geopenbaard in de verkondiging van het Evangelie tijdens het blazen der bazuinen des alarmgeklanks. En wel in het bijzonder bij het blazen der zevende bazuin die als in vogelvlucht geopenbaard is 11 : 15 t/m 19.
Maar voor Zijn Nieuwtestamentische Gemeente heeft Hij Zijn strijd en overwinning nader verklaard na de uitstorting van de Heilige Geest over haar in de verkondiging van het Evangelie, uitgebeeld door een engel, vliegende in het midden des hemels.

De derde engel is als gevolg hiervan dan ook ongetwijfeld een bijzondere afgezant en heraut van de Heilige Geest Die na de val van het geestelijke Babylon uitgestort is over de Nieuwtesmentische Gemeente van de Heere Jezus Christus. Daarom worden door deze engel het beest en zijn beeld in het geding gebracht. Het is immers de Heilige Geest Die de Nieuwtestamentische Gemeente geleid en bestuurd heeft, toen zij onder het geweld en de macht van het uit de zee en het uit de aarde opgekomen beest verkeerd heeft.

Daarom roept die derde engel met luider stem: "Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld", met de dreiging van de oordelen Gods des Heiligen Geestes daarop volgende. Dit is als een vooruitgeworpen schaduw van de oordelen Gods des Heiligen Geestes, die in de uitgieting van de fiolen van Gods gramschap geopenbaard zullen worden. Daarom is ook deze engel niet zomaar 'een andere engel', maar zoals beide vertalingen terecht vertaald hebben: "En een derde engel is hen gevolgd."
Van hieruit moet onwankelbaar worden vastgesteld, dat zowel

de Oud- als de Nieuwtestamentische Evangelieverkondiging in de Nieuwtestamentische Gemeenten, de genadige openbaring is van de Drieënige God. Dus geen Evangelie waarin het Oude Testament en vooral ook het oude Israël afgedaan zouden hebben, zoals bepaalde groepen dit in onze tijd willen leren. Het is de verkondiging van het aloude Evangelie, waarin de verborgenheden van de ontsluiting der zeven zegelen van het verzegelde Boek, het blazen der zeven bazuinen des alarmgeklanks en de uitgieting der zeven fiolen van Gods gramschap op luisterrijke wijze geopenbaard zullen worden.

Hierom zal voor alle engelen van alle Gemeenten, die door God gezonden zullen worden om het eeuwig Evangelie in haar midden te verkondigen, deze onvergankelijke Wet gelden, dat zij in de eerste plaats de Gemeenten hebben op te wekken tot de vreze Gods en om Hem heerlijkheid te geven vanwege de openbaring van God de Vader en van Jezus Christus en Die gekruisigd. In de Gemeenten verkondigende, dat Babylon gevallen is, dat de zonde verzoend is voor een ieder die in de vreze des Heeren wandelt, God deswege heerlijkheid en eer gevende.

Uit de zending van deze drie engelen blijkt eveneens, dat zij ook de Gemeenten hebben te bepalen bij de gestrenge oordelen Gods des Heiligen Geestes, die over allen zullen komen die het beest en zijn beeld (let op de televisiebeelden van onze vreselijke tijd) aangebeden zullen hebben en zijn merkteken ontvangen zullen hebben aan hun voorhoofd of aan hun hand.
De Nieuwtestamentische Evangelieverkondiging verschilt alleen hierin met die der Oudtestamentische, dat zij nu de vervulling verkondigt van hetgeen Oudtestamentisch geprofeteerd is.
Zij verschilt ook wel hierin, maar dat is geen verschil van de verkondiging als zodanig, dat God onder het Oude Verbond de heidenen rondom Zijn volk Israël heeft laten wandelen in hun

wegen - Handelingen 14 : 16 - maar dat nu de genade Gods ook over hen geopenbaard is, zodat ook zij nu deze genade van God ontvangen van de verkondiging van het eeuwig Evangelie en ook zij opgeroepen worden om God te vrezen en Hem heerlijkheid te geven, zodat ook in hun midden verkondigd mag worden dat Babylon gevallen is.
De overste van deze wereld was onder het Oude Verbond nog niet buiten geworpen blijkens Johannes 12 : 31b. Ook waren de heerlijkheid en de majesteit van de Heilige Geest onder het oude Verbondsvolk nog niet in die mate geopenbaard zoals nu in het midden der Nieuwtestamentische Gemeente. Want "de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was." - Johannes 7 : 39b.

Aan de betekenis der overige drie engelen wier verschijning in 14 : 15, 17 en 18 geopenbaard zal worden, hopen wij bij de verklaring van die teksten aandacht te schenken.
Naar aanleiding van de betekenis der eerste drie engelen in dit hoofdstuk willen wij trachten een verklaring te geven van vers 8, uiteraard nu zoals in de vertaling van het N.B.G.

8a *En er is een andere, een tweede engel gevolgd, zeggende:* (vert. N.B.G.).

8b *Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die grote stad, omdat zij uit de wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.*

Vooraf willen wij opmerken, dat, om de betekenis van hoofdstuk 14 in het algemeen te kunnen verstaan, het van belang is erop te letten dat de overwinningsglorie van de Heere Jezus hier nog slechts als in vogelvlucht voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld wordt, zoals dit ook bij de aanvang van het blazen der zevende bazuin geschied is. - 11 : 15 t/m 19.
Zijn volkomen glorie zal pas geopenbaard worden als alles ge-

schied zal zijn, zoals dit vermeld is in het besluit van 16 : 17. Zijn volkomen overwinningsglorie zal pas in hoofdstuk 19 geopenbaard worden.
Wel worden in hoofdstuk 14 (in dezelfde volgorde als in hoofdstuk 19) de contouren van Zijn verheerlijking geopenbaard, namelijk hier de verheerlijking van het Lam op de berg Sion, omringd door de eerstelingen van de gekochten van de aarde, zoals blijkt uit 14 : 4, maar dáár door állen die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. - 19 : 9.
Hier in hoofdstuk 14 wordt Zijn heerlijkheid geopenbaard door een stem uit de hemel als een stem van vele wateren en als een stem van één grote donderslag, maar daar in hoofdstuk 19 door het drievoudige Halleluja ener grote schare in de hemel, door een stem uit de Troon en door een stem als van vele wateren en als een stem van sterke donderslagén.
Hier onder begeleiding van het citerspel der engelen, maar daar door het gezang en de jubel van állen die geroepen zijn tot en aan zullen zitten aan het Avondmaal van de bruiloft des Lams.
Hier het Lam nog staande op de berg Sion, maar daar als Triomfator, zittende op het witte paard waarop Hij de krijg gevoerd heeft. - 6 : 2 en 19 : 11.

Ook wat de verkondiging van het oordeel betreft.
In hoofdstuk 14 zal die verkondiging ook nog slechts als in vogelvlucht geopenbaard worden, maar in hoofdstuk 19 in haar volle glorie.
Nochtans reeds hier de verdubbelde uitroep van vreugde van deze *tweede engel: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon, die grote stad*; dit als een profetie van het oordeel dat in hoofdstuk 18 over haar geopenbaard zal worden.
In ons teksthoofdstuk wordt de wijnpersbak van Gods toorn over *Babylon* wel in het geding gebracht - 14 : 19 en 20 - maar in hoofdstuk 19 zal gaan blijken welke glorie dit voor het Lam (als de triomferende Ruiter op het witte paard gezeten)

teweeg zal brengen. - 19 : 11 t/m 18.

Het is weer opmerkelijk, dat alleen de St.Vert. de woorden: *die grote stad*, aan deze vreugdeuitroep van de *engel* toevoegt. Deze woorden staan er in de vert. N.B.G. niet, terwijl deze toevoeging in zeer grote mate de glorie der overwinning van de Ruiter op het witte paard verhoogt. Bovendien wordt door deze toevoeging aan de strijdende Kerk de ontwikkeling aangewezen van het grote *Babylon*.
In de verkondiging van het eeuwig Evangelie aan allen die op de aarde wonen (zoals dit in hoofdstuk 11 in het wederom profeteren van Johannes is geopenbaard) is deze ontwikkeling van het *Babylon* dezer wereld geopenbaard.
Aanvankelijk was zij als Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus een heilige, rustige en eenvoudige Gemeente. Maar al spoedig daarna is zij uitgegroeid en heilige Stad genaamd geworden, tot ergernis van het uit de zee opgekomen beest dat haar zodanig vertreden heeft, dat de mensen de dode lichamen der getuigen van Jezus op haar straten hebben zien liggen en daardoor is zij het grote *Babylon* genaamd geworden, waar wederom de Heere gekruisigd is. Daarom werd zij in 11 : 8 genoemd *die grote stad*, die geestelijk Sodom en Egypte genaamd is geworden. Vandaar wordt zij (de vervallen Kerk) in hoofdstuk 18 herhaaldelijk *die grote stad* genoemd.

In feite heeft de Oudtestamentische Kerk (haar representatie hebbende in het aardse Jeruzalem) zich reeds ontwikkeld tot het grote, geestelijke *Babylon*, want daarin zijn ook de profeten vermoord - Handelingen 7 : 52 - evenals in de Nieuwtestamentische Kerk de getuigen van Jezus.
In de Oudtestamentische Kerk eindigend met het doden van Johannes de Doper en Nieuwtestamentisch aangevangen met de kruisiging van Jezus.
Op dezelfde wijze is het geestelijke Jeruzalem *de grote stad Babylon* geworden, de profeten dodende die van God tot haar

gezonden zijn.
Ja het Nieuwtestamentische Jeruzalem wordt niet zonder reden *Babylon, die grote stad* genoemd, want als de getuigen van de Heere Jezus vermoord zullen zijn, zal zij bovendien daarover vreugde bedrijven en zullen zij elkaar geschenken zenden uit blijdschap dat zij uit de weg geruimd zijn. - 11 : 10.
Daarom die verdubbelde vreugdeuitroep: *Zij is gevallen!!! Zij is gevallen!!!*
Dat dit geestelijke *Babylon* de twee getuigen vermoord heeft, zoals oudtijds het vleselijke Israël de profeten die tot háár gezonden zijn, is vreselijk en zonde bij uitnemendheid, maar hiervoor heeft de Heere Jezus nog gebeden toen zij Hem kruisigden, zeggende : "Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen." - Lukas 23 : 34a.
Maar omdat het geestelijke Israël over het vermoorden der getuigen verblijd geworden is, ja feest is gaan vieren en omdat zij, zoals uit onze tekst blijkt, *uit de wijn des toorns harer hoererij alle volken gedrenkt heeft*, is zij tot volle wasdom gekomen en is zij geworden *Babylon, die grote stad.*

Het is treffend te letten op de overeenkomst tussen het oude Israël en het nieuwe Israël uit de heidenen. Niet alleen wat het doden der getuigen betreft, maar ook in het *hoererij* bedrijven met *alle volken.*
Van het oude Israël wordt dit betuigd in Ezechiël 16 en 23 en van het nieuwe in Openbaring 13. Hieruit blijkt in feite de afkeer van elk natuurlijk mens van de verkondiging van het zuivere Evangelie.
Waar deze geestelijke *hoererij* in bestaat, zal uitvoerig aangewezen worden in hoofdstuk 17, als de Kerk bestuurd zal worden door het uit de zee opgekomen beest. Maar in nog veel ernstiger mate in de eindtijd als de mensen zich zullen laten verleiden door het uit de aarde opgekomen beest. Want dát beest zal álle mensen in het bijzonder verleiden door de tekenen die aan hetzelve te doen zijn gegeven in tegenwoordigheid van het uit de zee opgekomen beest. - 13 : 13 en 14.

14 : 8a en b

Door vleselijke hoererij geraken reeds vele mensen als in een toestand van bedwelming, hoeveel temeer door geestelijke *hoererij*. Door deze *hoererij* bedwelmt de duivel de hoofden en de harten van de vijanden van Gods volk zodanig, dat zij opbruisen van toorn en haat tegen de kinderen Gods en tegen de zuivere verkondiging van het eeuwig Evangelie.

In de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode heeft het geestelijke *Babylon* met deze *wijn des toorns harer hoererij* reeds *alle volken* zodanig *gedrenkt*, dat zij als dol geworden zijn om Gods Kerk van de aarde weg te vagen, zichzelf verontreinigende met vele dingen, waarbij de ontuchtigheden in Sodom en Gomorra nog maar kinderspel waren.
Daniël heeft hiervan reeds geprofeteerd, zeggende: "Hij zal woorden spreken tegen de Allerhoogste en hij zal de heiligen der hoge plaatsen verstoren." - Daniël 7 : 25a.

Maar het besluit van die tekst: "Hij zal menen de tijden en de Wet te veranderen", ziet ongetwijfeld op de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode waarvan Petrus getuigd heeft, dat er tijden zullen komen, dat er velen in onreine begeerlijkheid wandelen zullen en de heerschappij verachten - 2 Petrus 2 : 10 t/m 22 - beïnvloed zijnde door het uit de aarde opgekomen beest, waarvan gezegd wordt: "Het doet grote tekenen, zodat het ook vuur van de hemel doet afkomen op de aarde voor de mensen." - 13 : 13.
Door de tekenen hen verleidende met de televisie en de radio, hen overstelpende met kranten en tijdschriften, hen openlijk aansporende hoererij te bedrijven, alle gezag op elk terrein van het leven uitbannende, hen aansporende tot verkwistingen. Eten, drinken, dansen, uitgaan en vermaak als de hoogste zaligheid hen aanprijzende. En dit alles met een schijn van Godzaligheid. Maar de zuivere verkondiging van het Evangelie hatende met een dodelijke haat.
Dit alles ligt opgesloten in ons tekstgedeelte. Het zal alsdan zijn als in de dagen van Noach. - Mattheüs 24 : 37.

14 : 9, 10 en 11

De verzen 9 t/m 11 kunnen naar onze mening onder één noemer samengevat worden. Wij willen ze dan ook als zodanig verklaren.

9 *En een derde engel is hen gevolgd, zeggende met een grote stem: Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld en ontvangt het merkteken aan zijn voorhoofd of aan zijn hand,*

10 *die zal ook drinken uit de wijn des toorns Gods, die ongemengd ingeschonken is in de drinkbeker Zijns toorns en hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige geesten en voor het Lam.*

11 *En de rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid en zij hebben geen rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld en zo iemand het merkteken zijns naams ontvangt.*

Wij hebben reeds gewezen op de betekenissen van deze drie engelen en van deze *derde engel* gezegd dat hij een bijzondere afgezant en heraut van de Heilige Geest is Die uitgestort is op de Gemeente van de Heere Jezus Christus na Zijn hemelvaart. Hij is aan haar niet alleen geschonken om haar in al de Waarheid te leiden - Johannes 16 : 13 - en om haar de toekomende dingen te verkondigen en om haar alles te leren en indachtig te maken wat de Heere Jezus tot Zijn discipelen gezegd heeft, maar Hij is ook in het bijzonder aan de Gemeente geschonken om haar te vertroosten - Johannes 14 : 16 - in al haar lijden en in de smaad die zij van de beesten (die de Gemeente verwoesten zullen) zal hebben te verduren.
Het is van belang erop te letten, dat de *engel* in vers 9 eerst spreekt van *het beest*, dan van *zijn beeld* en vervolgens van zijn *merkteken.*
In de verklaring van hoofdstuk 13 hebben wij deze opgaande lijn in de boosheid reeds aangewezen.

14 : 9, 10 en 11

Deze drie teksten, 9, 10 en 11, zijn (na de openbaring der verheerlijking van de Heere Jezus in de eerste vijf verzen) voor de Gemeente des Heeren tot aan het einde der wereld tot vertroosting in de benauwdheden die zij van de beesten heeft te verduren.
Het is alleszins te begrijpen en te verwachten, dat niet alleen onder de kwellingen van het uit de zee opgekomen beest met zijn brandstapels en gevangenissen de vertwijfeling Gods kinderen zal aangrijpen, maar bovenal onder de gruwelen en de heerschappij van het uit de aarde opgekomen *beest*.
In het bijzonder als het in het allerlaatste der dagen zover gekomen zal zijn, dat niemand zal kunnen kopen of verkopen, tenzij hij het *merkteken* van het afgronds*beest aan zijn voorhoofd of aan zijn hand heeft*. De vertwijfeling die dán Gods kinderen zal aangrijpen is onvoorstelbaar. Daarom (tot hun vertroosting) dit verschrikkelijke en vreselijke oordeel dat over de *aanbidders van het beest en van zijn beeld* gebracht zal worden en over degenen die zijn *merkteken* zullen hebben.

Zoals wij reeds eerder opgemerkt hebben, betekent deze *aanbidding van het beeld van dit beest* de gebondenheid (de *aanbidding*) van bijna alle mensen aan de televisiebeelden. Of verwachten zij andere *beelden van het beest*?
Nu is dit oordeel niet alleen vreselijk voor allen die de *beelden* die op hun televisietoestellen verschijnen, als het ware *aanbidden*, maar ook voor allen die de wereld en hun vleselijke begeerlijkheden meer liefhebben dan het Woord van God, die zonder enige strijd daartegen de boze lusten van hun natuur op alle terreinen van het leven als slaven gewillig volgen, die niet de minste begeerte hebben naar waarachtige bekering, maar zonder God in deze wereld als voorthollen.
In tegenstelling hiermee schittert de glans en de overwinningsglorie van de Heere Jezus met Zijn gekochten van de aarde wel zeer in het bijzonder. Daarom is de aankondiging van dit oordeel reeds openbaring van de Heilige Geest Die hierin de Heere Jezus gaat verheerlijken.

14 : 9, 10 en 11

Het is voorts buitengewoon opmerkelijk, op welke wijze het drinken van de wijn des toorns harer hoererij, waarmee de grote stad Babylon alle volken gedrenkt heeft, door God bestraft wordt, namelijk met *het drinken van de wijn des toorns Gods* en wel *ongemengd: die ongemengd ingeschonken is in de drinkbeker Zijns toorns.*
Door het drinken van de wijn des toorns der hoererij van het afgronds*beest* zijn allen die daarvan gedronken hebben, zodanig beneveld geworden, dat zij de zuivere leer der Waarheid in de verkondiging van het eeuwig Evangelie niet meer hebben kunnen onderscheiden van de valse leer van *het beest* met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk.
Dit is voortgevloeid uit het feit dat het afgronds*beest* zíjn wijn die hij in zijn (televisie)*beelden* inschenkt, gemengd heeft met de genietingen van deze wereld, er door zijn twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, een Christelijke tint aan gevende. Want ook door deze tekenen die hem te doen zijn gegeven, heeft hij allen verleid die op de aarde wonen. - 13 : 13 en 14.

Aanvankelijk heeft het uit de (volkeren)zee opgekomen beest (in zijn vertegenwoordigers op de aarde) de Waarheid verduisterd door een synagoge des satans in de Kerk des Heeren op te richten. - 2 : 9.
En in latere dagen bovenal door tentoonspreiding van wereldse pracht en praal in de Kerk, weelderige priesterkleding en dergelijke, door het instellen van velerlei ceremoniën, door het aanroepen van zeer veel heiligen ter voorbede of ter bescherming.
Dit en nog veel andere dingen heeft *het beest* in de wijn des toorns zijner hoererij gemengd - 14 : 8 - door aardse bekoringen de zinnelijke lusten der mensen opwekkende.
Het is zoals de profeet Jeremia van hem geprofeteerd heeft: "Babel was een gouden beker in de hand des Heeren, die de ganse aarde dronken maakte; de volken hebben van haar wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden." - Jeremia 51 : 7. Maar bovenal in het laatste der dagen, als het afgronds-

beest dat uit de aarde opkomen zal, zijn scepter over de Kerk en de wereld zal gaan zwaaien, wanneer zal gaan blijken met welke dolheid de volken vervuld zullen zijn vanwege het drinken van deze wijn des toorns harer hoererij. - 14 : 8b.
De grote massa's der volken zijn in onze tijd geworden als een dronkaard, zij zijn als razende en dol geworden, zich wentelende in hun uitspuugsel, niet alleen van de genietingen dezer wereld, waarvan de kooplieden der aarde rijk geworden zijn uit de kracht van hun weelde - 18 : 3b - maar het heeft er in onze dagen de schijn van dat wij reeds gekomen zijn in de tijd dat de wereld geworden is "een woonstede der duivelen en een bewaarplaats van alle onreine geesten en een bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte." - 18 : 2b.
Tegenover dit drinken van de wijn des toorns van dit *beest,* die hij gemengd heeft met de genietingen van deze wereld in feestvieren en uitgaan, stelt God de Heilige Geest *het drinken van de wijn Zíjns toorns.* Maar Hij heeft deze *óngemengd ingeschonken in de drinkbeker Zijns toorns.*
God zal over deze dolheid der volken en over de *aanbidding* van dit afgronds*beest en zijn* (televisie)*beeld* een vreselijke en uiterst verschrikkelijke wraak oefenen, want in 14 : 10b en 11 staat: *Zij zullen gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige geesten en voor het Lam en de rook van hun pijniging gaat op in alle eeuwigheid..*
Heeft Babylon (in de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode) háár wijn vermengd met versierselen van goud en kostelijk gesteente en parelen - 17 : 4 - en heeft het afgronds*beest* (in de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode) zíjn wijn vermengd met de genietingen van deze wereld, God zal al deze dingen van hen wegnemen, want *de wijn* die God in *Zijn toorn schenken* zal, *is óngemengd ingeschonken in de drinkbeker Zijns toorns*, zegt 14 : 10.
Dat betekent: Alle aardse bekoringen, alle aardse genoegens, alle weldaden die de mens van God in de wereld ontvangt, de zon die nog over hem opgaat, de kleren die hij nu nog heeft om aan te trekken, zullen hem in de openbaring van Gods

toorn ontnomen worden. Ja zelfs alle vertroostingen in eenzaamheden, in benauwdheden, in vreselijke pijnen, ja alles wat de pijnen en de smarten zou kunnen verlichten, zullen hun die verloren gaan, tot *in alle eeuwigheid* ontnomen worden.
Wanneer een mens, nu nog in het heden der genade verkerende, in ondragelijke pijnen verkeert, schenkt God nog vele malen de genade dat die pijnen door een dokter of anderszins verzacht kunnen worden. Zeer velen hopen zelfs op de dood, dat die er een einde aan zal maken. Maar als een mens *het beest aanbidt en zijn beeld, en zijn merkteken ontvangt aan zijn voorhoofd of aan zijn hand* en zich weigert te bekeren van deze verschrikkelijke gruwelen en niet van harte treurt over deze banden des doods waarmee hij omvangen is en ook niet getroffen wordt door deze vreselijke bedreigingen van God en niet benauwd wordt voor de angsten der hel en hierover niet de Naam des Heeren gaat aanroepen, zeggende tot Hem: "Och HEERE, bevrijd mijn ziel", erop vertrouwende dat de HEERE hem alsdan genadig zal zijn en Zich over hem ontfermen zal - Psalm 116 - hij zal onherroepelijk omkomen en tot *in alle eeuwigheid gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige geesten en het Lam.*
"Hoe liefelijk zijn dan ook de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen." - Romeinen 10 : 15b.
Hoe droevig is het dan te moeten vaststellen dat niet allen het Evangelie gehoorzaam zijn, want Jesaja heeft reeds gezegd: "Wie heeft onze prediking geloofd?" - Jesaja 53 : 1a; Romeinen 10 : 16.
Nochtans strekt de Heere Zijn handen de ganse dag uit tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk om ze te behouden van de toekomende *toorn* blijkens Romeinen 10 : 21.
Daarom, laten allen die dit te eniger tijd lezen zullen, door dit vreselijke oordeel niet ontmoedigd worden. Al hebt gij misschien reeds zestig, zeventig of zelfs honderd jaar in de zonden geleefd, als gij vanaf dit ogenblik uw zonden met smart en berouw voor de Heere belijdt en u bekeert en gelooft

in Hem Die Jezus gezonden heeft tot een verzoening voor uw zonden, zult gij, als behorende tot Zijn volk, van Hem aangenomen worden en zult gij met de gekochten van de aarde met het Lam op de berg Sion komen en wonen in het nieuwe Jeruzalem, "gij zult ganselijk niet wenen. Gewisselijk zál God u genadig zijn op de stem uws geroeps, zo haast als Hij die horen zal, zal Hij u antwoorden." - Jesaja 30 : 19.
En waarin zal dit antwoord bestaan dat de Heere u geven zal? Dat bestaat hierin: "En uw oren zullen horen het woord desgenen die achter u is, zeggende: dit is de weg, wandelt in dezelve; als gij zoudt afwijken ter rechter- of ter linkerhand. En gijlieden zult voor onrein houden het deksel uwer zilveren gesneden beelden en het overtreksel uwer gouden gegoten beelden; gij zult ze wegwerpen gelijk een maanstondig kleed en tot elk van die zeggen: Henen uit! Dan zal Hij uw zaad waarmee gij het land bezaaid hebt, regen geven en brood van des lands inkomen en hetzelve zal vet en smoutig zijn; uw vee zal te dien dage in een wijde landouwe weiden." - Jesaja 30 : 21 t/m 23.
Maar innerlijk zal het blijken uit de liefde die God in uw hart zal uitstorten voor Hem en voor Zijn Woord.
En om met nog meer kracht aan te dringen om dit vreselijke oordeel te ontvlieden en tot Gods genade de toevlucht te nemen, willen wij nog eens op vijf dingen de aandacht vestigen die dit oordeel in hoge mate verzwaren zullen, namelijk:
1. *het vuur.*
2. *de sulfer.*
3. de oneindigheid ervan.
4. ten aanschouwen van *de heilige geesten* (engelen).
5. bovenal *voor het Lam.*

Geen van die allen zal ook maar enig medelijden met hen hebben, met geen dergenen die verloren gaan.
De *heilige engelen* zullen zich zelfs verheugen in dit rechtvaardig oordeel van God over hen.
En het allerzwaarste zal zijn, dat *het Lam,* de Enige Die hen

had willen en kunnen redden, alsdan zal lachen in hun verderf en met hen spotten als vrees en benauwdheid over hen komt, omdat zij geweigerd hebben zich te laten redden toen Hij Zijn hand tot hen uitgestrekt heeft en omdat zij al Zijn raad en Zijn bestraffingen verworpen hebben.
Dan zullen zij wél om genade tot Hem roepen, maar dan zal de tijd der genade er niet meer zijn en zal Hij niet meer antwoorden. - Spreuken 1 : 22 t/m 32.
Maar zij die naar Hem horen, zullen zeker wonen, zij zullen stil en gerust zijn van de vreze des kwaads. - Spreuken 1 : 33.
Ter vertroosting voor de benauwden: Het is al een beginsel van genade als een mens verschrikt wordt voor deze oordelen, zoals blijkt uit Psalm 119 : 120 waar de dichter zegt: "Het haar mijns vleses is te berge gerezen van verschrikking voor U en ik heb gevreesd voor Uw oordelen."
Velen die onder de verkondiging van het Woord verkeren, schijnen te menen dat het nog wel zal meevallen, maar naar onze overtuiging zal de verdoemenis altijd tegenvallen, gelijk de zaligheid voor de verlosten altijd zal meevallen, want daarvan wordt gezegd: "Hetgeen geen oog heeft gezien en in het hart des mensen niet is opgekomen, heeft God bereid voor dien die Hem liefhebben."

In het besluit van vers 11 is ook nog weer een geheimenis verborgen.
Het is buitengewoon merkwaardig dat de Heilige Geest de oorzaak van dit vreselijke oordeel nog eens herhaalt en voor de tweede maal in het geding brengt, zeggende: *En zij hebben geen rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld en zo iemand het merkteken zijns naams ontvangt.*
Dit is een verkorte weergave van vers 9b, want hier ontbreken de woorden *aan zijn voorhoofd of aan zijn hand..*
De verwerping van het Evangelie blijkt bij velen uit al hun doen en laten, zij dragen *het merkteken* hiervan (bij wijze van spreken) *aan hun voorhoofden en aan hun handen.*
Uit hoofdstuk 13 en wel in het bijzonder uit de verzen 8, 9

en 10 blijkt dat dit aangekondigde oordeel een gevolg is van de verwerping van het eeuwig Evangelie. Vandaar dat allen die op de aarde wonen, welker namen niet zijn geschreven in het Boek des Levens des Lams Dat geslacht is van de grondlegging der wereld, *het beest aanbidden zullen.*
Zelfs in de uitwendige Kerk blijkt, dat verreweg de meesten liever de wijn des toorns der hoererij van het grote Babylon drinken dan dat zij de liefelijke en bevrijdende woorden van het Evangelie des kruises in zich opnemen. Zij worden niet zozeer met dit oordeel gedreigd om hun dagelijkse, daadwerkelijke zonden, maar in de eerste plaats om het achteloos en soms zelfs spottend voorbijgaan aan het Evangelie der genade, hoewel in onze teksten *de aanbidding van het beest en zijn beeld en het ontvangen van zijn merkteken* in het geding gebracht worden.
In feite worden hierin de daadwerkelijke zonden van onze vreselijke tijd aangewezen, namelijk: het hebben en vertonen van de aard en de natuur des duivels. Zoals de Heere Jezus dit van de Joden van Zijn tijd gezegd heeft: "Gij zijt uit de vader de duivel en wilt de begeerten uws vaders doen." - Johannes 8 : 44a.
Het volgende vers dient om de gelovigen in die benarde tijden te vertroosten en te versterken in de kwellingen die zij nog van dit *beest* en zijn aanbidders te verduren zullen krijgen.

12 *Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij die de geboden Gods bewaren en het geloof ván Jezus.*

Hier is de lijdzaamheid der heiligen zowel in de eerste als in de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode, namelijk *de heiligen* die de Wet en het Evangelie *bewaren.*
Wij voelen ons genoodzaakt om nog eens te wijzen op het verschil in vertaling. De St.Vert. heeft: *het geloof ván Jezus.* In de vert. N.B.G. staat: 'het geloof ín Jezus'. Op het eerste gezicht schijnt de vert. N.B.G. aannemelijker te zijn, maar naar onze mening hebben de Statenvertalers beter het verband aan-

gevoeld tussen deze tekst en de voorafgaande teksten, want deze tekst is gevolgd op de gruwelen die de aanbidders van het beest en van zijn beeld tegen Gods kinderen gepleegd hebben. Het verschil is: In de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode, onder het bestuur van het uit de (volkeren)zee opgekomen beest, zullen er ongetwijfeld velen geweest zijn die ín Jezus geloofd hebben, maar niet op een zaligmakende wijze. Vooral in dit opzicht heeft de Roomse Kerk miljoenen mensen op de verkeerde weg geleid.
Het beest met zijn hoornen, des Lams hoornen gelijk, heeft dit daarna ook wel gedaan, maar in zijn tijd zijn alleen zij staande gebleven die een geloof hebben gehad, zoals de Heere Jezus als waarachtig Mens gehad heeft. Alleen daardoor zullen de gelovigen in die laatste, verschrikkelijke tijden staande kunnen blijven.
Geloven ín Jezus doen er te allen tijde velen, maar dat betekent nog niet *het geloof ván Jezus* hebben. Dit blijkt ook uit Johannes 8 : 30 en 31.
Als Jezus sommige dingen spreekt, geloven velen in Hem. Maar Jezus zei tot de Joden die in Hem geloofden: "Indien gij in Mijn Woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen." - Johannes 8 : 31. Dit komt overeen met de woorden van onze tekst, namelijk: *die de geboden Gods bewaren én het geloof van Jezus.*
En dat vooral in die vreselijke tijden als allen die het beeld van het beest niet zullen aanbidden, gedood zullen worden - 13 : 15b - als men zelfs niet zal kunnen kopen of verkopen tenzij men het merkteken van het beest heeft. Daarom zegt de St.Vert. naar onze overtuiging terecht: *het geloof ván Jezus.*

Overigens kan deze tekst beter beleefd dan verklaard worden. Daarom willen wij liever naar aanleiding van deze tekst en ten opzichte van de plaats die zij in dit hoofdstuk inneemt een algemene verklaring van dit hoofdstuk geven die hiermee verband houdt.
Dit gehele hoofdstuk is een uitbeelding (maar ook nu nog als

in vogelvlucht, zoals wij dit ook van 11 : 15 t/m 19 gezegd hebben) van de heerlijke en majesteitelijke overwinning van de Heere Jezus, die Hij behaald heeft in Zijn lijden en sterven en in Zijn opstanding uit de doden.
En omdat wij in bepaalde zin met dit veertiende hoofdstuk aan het einde van de openbaring des Zoons gekomen zijn, wordt deze overwinning van de Heere Jezus verheerlijkt door de Heilige Geest in de openbaring Zijner oordelen.
Het is tevens een uitbeelding van de victorie die de Ruiter, op het witte paard gezeten zijnde, behaald heeft in Zijn strijd tegen de ruiter op het rode paard en zijn gevolg.
Dit alles tezamen is geopenbaard en zal voorts geopenbaard worden bij het blazen der zevende of laatste bazuin.
Hierom zijn de hoofdstukken 12, 13 en 14 een verkorte samenvatting van hetgeen er geschied is, niet alleen bij het blazen der bazuinen als zodanig, maar ook van hetgeen er geschieden zal als de zevende of laatste bazuin geblazen zal worden. Want het blazen der zevende bazuin zal alles, ja alles omvatten, verheerlijking en oordeel, omdat deze het besluit is van het blazen der bazuinen zoals deze geopenbaard zijn vanwege de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek.

Vanaf het ogenblik van de ontsluiting van het zevende zegel is er een stilzwijgen in de hemel gekomen en is de Engel des Verbonds bij het altaar der verzoening gaan staan - 8 : 1 t/m 3 - en heeft Zichzelf als Hét Wierookvat der verzoening met het vuur des altaars op de aarde geworpen. (Zie de laatste zin van de verklaring van 8 : 5a).
Vandaar de tekenen die daarop gevolgd zijn. - 8 : 5b. Vandaar bij het blazen der zevende of laatste bazuin diezelfde tekenen. - 11 : 19b.
Daarom zijn na het blazen der zevende bazuin, zoals in 11 : 15 t/m 19 als in vogelvlucht gepenbaard is, de hoofdstukken 12, 13 en 14 gevolgd, waarin de ganse heilsgeschiedenis geopenbaard is. Maar zoals die heilsgeschiedenis geopenbaard is nadat de zevende bazuin geblazen is, namelijk in beginsel

bij de komst van de Heere Jezus in het vlees, maar in het bijzonder bij Zijn opstanding uit de doden, want vanaf die tijd is het Koninkrijk der hemelen nabij gekomen en heeft het zich op het allerluisterrijkst geopenbaard in de Nieuwtestamentische Gemeente van de Heere Jezus Christus.
Van hieruit wordt aan haar (door de openbaring van Jezus Christus aan Johannes) in hoofdstuk 12 de oorsprong van haar zonden geopenbaard, namelijk de opstand van de hoogst geschapen engel in de hemel met de gevolgen daarvan en de gevolgen voor de mensen op de aarde.
Voorts in hoofdstuk 13 de voortplanting van deze (in de hemel ontstane) oorlog op de aarde.
Op de aarde wordt deze de heilige oorlog genaamd, vanwege de strijd die de Nieuwtestamentische Gemeente in de kracht van de Heere Jezus strijdt met deze gevallen, tot satan geworden engel. In de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode zich vertonende in een uit de (volkeren)zee opgekomen beest en in de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode in een uit de afgrond opgekomen beest. Dit alles onder de glorievolle en majesteitelijke leiding van de Heilige Geest.
En van hieruit is de glorie van hoofdstuk 14 geboren. Namelijk de glorie die de Overwinnaar ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart, namelijk: het Lam op de berg Sion (door Johannes gezien) met de 144000 gekochten van de aarde.
Van hieruit is de vliegende engel door Johannes gezien, vliegende in het midden des hemels, het eeuwig Evangelie in al zijn glorie verkondigende aan degenen die op de aarde wonen, zoals dit in 14 : 7 en 8 geopenbaard wordt.
Vervolgens de glorie van de Overwinnaar in de tweede Nieuwtestamentische tijdsperiode, openbarende de dingen die in de eindtijd geschieden zullen, aansluitende op het tweede gedeelte van hoofdstuk 13 om zo te komen tot de vervulling van het blazen der zevende bazuin, van welke verborgenheid de Overwinnaar reeds getuigd heeft in 10 : 6 en 7, namelijk de openbaring van het eeuwig oordeel in 14 : 14 t/m 20, waar alsdan geen tijd (vert. N.B.G. van 10 : 6: geen uitstel) meer

zal zijn.
Dit is het, waarom in 13 : 18 en in 14 : 12 deze woorden van zoveel betekenis zijn: *Hier is* ...en *: Hier zijn zij* ...
Zoals in 12 : 12 staat: "Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen en gij die daarin woont! Wee degenen die de aarde en de zee bewonen."
En het besluit van 13 : 10 waar staat: "Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen." En in 13 : 18 staat: "Hier is de wijsheid."
Daarom is onze tekst wederom als een refrein: *Hier is de lijdzaamheid der heiligen*; *hier zijn zij die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.*
Dit 'hierom' en de woorden *hier is* en *hier zijn zij* dienen elk voor zich en alle tezamen om de vreugde des hemels aan te wijzen en het wee der aarde en *de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.*
Zij vinden hun gehele ankergrond ín en rusten op de overwinning van Jezus, rusten op de overwinning van de Ruiter op het witte paard. Zijn strijd en zegepraal hebben in het bijzonder voor *de heiligen* der eindtijd de rust verworven in al hun benauwdheden en aanvechtingen des geloofs die zij alsdan te verduren zullen hebben. Zij mogen het oog richten op "de overste Leidsman en Voleinder des geloofs, Jezus, Die voor de vreugde die Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht en is gezeten aan de rechterhand des Troons van God." - Hebreeën 12 : 2.

13 *En ik hoorde een stem uit de hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen met hen.*

Ook deze tekst is overweldigend van betekenis en wel allermeest vanwege de plaats waar zij staat en het gedeelte der openbaring waarin zij voorkomt.
Allereerst staat zij aan het einde van de openbaring des Zoons

als de lijdende Knecht des Heeren, waarin anderzijds Zijn overwinningsglorie als de machtige Ruiter op het witte paard geopenbaard is. Namelijk de verheerlijkte Heiland, staande op de berg Sion en met Hem de 144000 eerstelingen, gekochten van de aarde.
De Heere staat nu gereed om het eeuwig oordeel te brengen over allen die Hem veracht en tegengestaan hebben en de liefde der Waarheid niet aangenomen hebben, opdat zij zalig mochten worden.

Deze tekst is daarom als een afscheidsrede van het Lam na Zijn verheerlijking op de berg Sion, om Zijn op het slagveld achtergebleven Gemeente te vertroosten en te bemoedigen in haar zware beproevingen die zij van de beesten, inzonderheid van het uit de aarde opgekomen beest met zijn twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, te verwachten zal hebben.
Hierom is deze *stem* die door Johannes *vanuit de hemel gehoord is* en die tot hem gezegd heeft: *Schrijf,* ongetwijfeld *de stem* van de verheerlijkte Heiland Zelf geweest.
Dit blijkt temeer uit het vervolg, als de Heilige Geest deze *stem uit de hemel* als het ware bevestigt door te zeggen: *Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid en hun werken volgen met hen.*
En hierdoor wordt ook bevestigd dat de verheerlijkte Heiland aan Zijn strijdende Kerk een andere Trooster gegeven heeft, opdat Hij bij hen blijve tot in der eeuwigheid. - Johannes 14 : 16.
Dit is de vertroosting waarmee de Heilige Geest hen vertroost, dat *zij rusten zullen van hun arbeid en dat hun werken hen volgen zullen.*
Dat de Heiland Zelf én de Heilige Geest Zelf nú tot de strijdende Kerk spreken door hun dienstknecht Johannes is bovendien zo wonderlijk en glorievol, omdat die tweede en die derde engel - 14 : 8 en 9 - als herauten van de Zoon en de Heilige Geest de overwinningsglorie van de Heere Jezus én de toorn Gods des Heiligen Geestes én de lijdzaamheid der heili-

gen verkondigd hebben. Hierom zouden wij verwacht hebben, dat deze herauten de zaligheid en de rust aan Gods volk verkondigd zouden hebben.
Hier valt in dubbele mate de glorie van vers 13 op.
God de Vader wordt als de bron van de zaligheid der uitverkorenen hierin betrokken, doordat *de stem uit de hemel zegt: Zalig zijn de doden die in de Heere* (namelijk in het geloof van Jezus) *sterven.* Zalig zijn zij die in hun *sterven* steunen en vertrouwen op de genade en de barmhartigheid des Vaders, om Jezus Christus, Zijns lieven Zoons wil.
En de Heilige Geest vertroost hen van hieruit met *de rust* die voor hen bewaard wordt in de hemelen.
Door deze drie getuigenissen in dit dertiende vers wordt het getuigenis der herauten Gods (het getuigenis der drie engelen) door de Drieënige God Zelf bevestigd.
O, wat blijkt hier weer op uitzonderlijke wijze de glorie der samenstelling van Gods Woord, als de eerste engel als een afgezant des Vaders het eeuwig Evangelie verkondigt, dit stellende tegenover het dreigende oordeel van God de Heilige Geest, als de tweede engel als een afgezant des Zoons de overwinningsglorie heeft uitgebazuind door de val van het grote Babylon te vermelden (de vesting van de vorst der duisternis) en de derde engel als een afgezant van de Heilige Geest alle aanbidders van het beest zeer ernstig heeft gewaarschuwd voor het dreigende oordeel (hier tegenover stellende de lijdzaamheid der heiligen die Gods geboden bewaren), dat dan in vers 13 gevolgd is een opdracht vanuit de hemel door God Zelf, om te *schrijven*, opdat het in een eeuwig schrift dat nimmermeer uitgewist kan worden, onwankelbaar vast blijve, dat *zij zalig zijn, die in de Heere sterven en dat zij rusten zullen van hun arbeid.*

Deze tekst is ook voor de strijdende Kerk (vooral en in het bijzonder in het laatste der dagen als het uit de aarde opgekomen beest met zijn twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, al de macht van het eerste beest zal uitoefenen in tegenwoor-

digheid van hetzelve en zal maken dat de aarde en die daarin wonen het eerste beest aanbidden zullen, wiens dodelijke wond genezen was en verleidt degenen die op de aarde wonen door de tekenen die aan hetzelve te doen gegeven zijn) als een triomfgezang op de overwinning van Jezus aan het kruis en op Zijn opstanding uit de doden.
Want zoals het Hem toegezegd was, dat Hij vanwege de arbeid Zijner ziel verzadigd zal worden, dat is tot volkomen genieting van Zijn arbeid komen zal - Jesaja 53 : 11a - alzo ook allen die met Hem *in de Heere sterven.* Hij is ook Zelf *in de Heere gestorven,* toen Hij stervende gezegd heeft: "Vader in Uw handen beveel Ik Mijn Geest."
Deze tekst is ook voor hen het voor ogen stellen van de erfenis die hun nu verheerlijkte Heiland, staande op de berg Sion, voor hen verworven heeft en die Hij in Zijn sterven op het kruis hun heeft nagelaten. Namelijk een onverderfelijke en onverwelkelijke erfenis die in de hemelen voor hen bewaard is. Namelijk voor alle uitverkorenen des Vaders. - 1 Petrus 1 : 2 t/m 4.
Zo is deze tekst ook als een overgang, als een schakel tussen de openbaring des Zoons en des Heiligen Geestes, Wiens glorie bij de aanvang van hoofdstuk 15 geopenbaard zal worden.
Zij is ook als een echo van de afscheidsrede die de Heere Jezus tot Zijn discipelen gesproken heeft, voordat Hij is heengegaan naar de hof van Gethsémané - Johannes 14 : 15 en 16: "Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden en Ik zal de Vader bidden en Hij zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid."

Naar aanleiding van deze verzen - 14 : 6 t/m 13 - voelen wij ons in het bijzonder gedrongen nog eens de waarde van het eeuwig Evangelie te beklemtonen, dat aan alle geslacht en natie en taal en volk die op de aarde wonen, verkondigd wordt. Want deze blijde boodschap houdt niet minder in, dan dat aan een doemwaardig mens, wie hij of zij ook zijn moge, liggende

onder het oordeel Gods, een oordeel van in alle eeuwigheid gepijnigd te zullen worden met vuur en sulfer voor de heilige engelen en het Lam - 14 : 10 en 11 - verlossing wordt aangeboden.
Ja daartegenover stellende een eindeloze gelukzaligheid die eveneens onvoorstelbaar is. Zo groot, zo heerlijk, dat de Schrift zegt, dat de heerlijkheid ervan zelfs in het hart des mensen niet is opgeklommen.
Laat daarom niemand van u die dit ooit leest, zich door satans listen laten bedriegen door een onbijbelse toepassing der uitverkiezing. Alsof God bedrieglijk zou handelen, als Hij de zondaar nodigt tot de zaligheid: "De Geest en de bruid zeggen: Kom! En die dorst heeft kome en die wil, die néme het water des levens ..... om niet." - 22 : 17.
Laat niemand zich laten bedriegen door de duivel, noch door de betoverende macht der wereld met haar veelal walgelijke en ijdele genoegens, noch zich laten weerhouden door de kracht en de macht van het eigen bedorven vlees om deze zaligheid aan te grijpen om aan dit schrikkelijke oordeel te ontvlieden. Houdt dit onwankelbaar vast: God is getrouw in Zijn beloften. Aan de bereidheid van Hem om u te verlossen van dit verschrikkelijke oordeel en u deze onvoorstelbare zaligheid deelachtig te maken zal het niet liggen.
Wanneer u die dit leest, niet zalig wordt, is dit alleen te wijten aan uw ongeloof. Het is al een beginsel van genade, als God u ontdekt aan uw on-wíl tot de dingen des Heeren, aan uw liefde tot de wereld en haar begeerlijkheden, aan uw eigen verderfelijke begeerlijkheden.
Maar wie al deze verderfelijke dingen die in hem zijn, door Gods genade leert haten, al is het dat hij of zij er steeds tegen strijden moet en ze niet uit eigen kracht overwinnen kan, zulk een mens zal toch door God bewaard worden tot het eeuwige leven.
"Want zo wie zijn leven (der begeerlijkheden) zal willen behouden, die zal het verliezen, maar zo wie zijn leven (van deze begeerlijkheden) verliezen zal om Mijnentwil (om Chris-

tus' wil), die zal het vinden." - Mattheüs 16 : 25. Die zal het bewaren tot het eeuwige leven.
Van hieruit zal het besluit van de openbaring des Zoons in Zijn strijd en overwinning geopenbaard worden in 14 : 14 t/m 20.

14a *En ik zag en ziet, een witte wolk.*

Bij de verklaring van 11 : 12b hebben wij onze mening te kennen gegeven omtrent de betekenis van deze *witte wolk.*
Uit het oordeel zoals dit in de volgende zeven verzen, in beginsel, geopenbaard zal worden (want de hoogste glorie van dit oordeel zal pas geopenbaard worden in 19 : 11 t/m 21) zal gaan blijken, dat het hier dienen zal tot vertroosting en bemoediging van de strijdende Kerk, omdat zij in deze laatste tijden zo bijzonder gekweld is door de beide beesten. Aanvankelijk door het uit de (volkeren)zee opgekomen beest, maar in verhevigde mate door het uit de afgrond opgekomen beest met zijn twee hoornen, des Lams hoornen gelijk.
Dit temeer omdat het overblijfsel van de Kerk des Heeren in die vreselijke tijden zo benauwd is geworden door de werking van dit afgrondsbeest, dat zij alle hoop op verlossing dreigde te verliezen.

Daarom is aan de Nieuwtestamentische Kerk, mede vanwege deze benauwenis, de vreugde voorgesteld van het Lam, staande op de berg Sion met de 144000 gekochten van de aarde. Straks zullen zij met Hem aldaar vreugde mogen bedrijven onder begeleiding van het citerspel der engelen. Vandaar die vertroostende woorden van de engel, dat Babylon, die grote stad, de residentie van het uit de zee opgekomen beest, gevallen is en vandaar de aankondiging en de verschrikkelijke dreiging van Gods oordelen over allen die het uit de afgrond opgekomen beest en zijn beeld aangebeden hebben en zijn merkteken ontvangen hebben aan hun voorhoofd of aan hun hand. Hier zijn zij vertroost met de lijdzaamheid der heiligen en het zalig sterven in de Heere.

En van hieruit wordt aan Johannes en door Johannes aan Gods Kerk *de witte wolk* getoond, *de wolk* der getuigen van Jezus, van waaruit het oordeel over de rijp geworden druiven geopenbaard zal worden.
Dit is het veelbetekenende van deze *witte wolk*, dat zij als eerste gezien wordt in het oordeel dat geopenbaard staat te worden.
Het is opmerkelijk te letten op de glorie van deze *witte wolk*, zoals zij in 19 : 14 voor de aandacht gesteld wordt, alwaar de volle majesteit van het oordeel geopenbaard zal worden. Aldaar zal deze te zien zijn in de heirlegers in de hemel, rijdende op witte paarden en gekleed in wit en rein, fijn lijnwaad, de overwinnende en overwonnen hebbende Ruiter op het witte paard navolgende. Want 14 : 4b zegt ons, dat zij het Lam volgen waar Het ook heen gaat.
Dit is het dat Johannes Enen, de Zoon des mensen gelijk zijnde, ziet zitten op deze *wolk*, met de tekenen Zijner majesteit en macht komende ten oordeel over de verdrukkers van Zijn volk.
Bij het aanschouwen van deze *witte wolk* die gevormd wordt door de grote schare die niemand tellen kan - 7 : 9 - bekleed zijnde met lange, witte klederen en blijkens 19 : 14 rijdende op witte paarden, blijkt dat de gezaligden die door Johannes gezien zijn op de berg Sion of straks ook jubelende aan de glazen zee of verschijnende in *de witte wolk* of met de Heere komende op de wolken des hemels (namelijk met de heilige engelen) of rijdende op de witte paarden in de hemel der heerlijkheid, dezelfden zijn die "het Lam volgen waar Het ook heengaat." - 14 : 4b.

Dát dit veertiende hoofdstuk ter vertroosting is van Gods volk dat zo ontzettend lijdt en geleden heeft van de beesten, kan ook blijken uit de rede die de Heere Jezus gehouden heeft naar aanleiding van Zijn verwerping door de leidslieden van Jeruzalem. In die (om zo te spreken) tijdrede heeft de Heere gezegd: "En terstond na de verdrukking dier dagen zal in de

hemel verschijnen het teken van de Zoon des mensen" namelijk (in overeenstemming met onze tekst) *een witte wolk.* En op *de wolk* was Een gezeten, des mensen Zoon gelijk.
Het opmerkelijke is dat de Heere eraan toegevoegd heeft: "En dan zullen alle geslachten der aarde wenen, als zij de Zoon des mensen zullen zien, komende op de wolken des hemels." - Mattheüs 24 : 29 en 30b. Want alle volken der aarde zijn het, die Gods volk zo verschrikkelijk verdrukt hebben.
Als de Heere deze rede houdt met het oog op Jeruzalems verwoesting die aanstaande was, dan blijkt daaruit dat deze verwoesting een zwakke afschaduwing zou zijn van het oordeel dat eenmaal over de aarde en haar bewoners voltrokken zal worden. Ja zelfs de verdrukkingen van de Gemeente des Heeren onder keizer Nero in de jaren 54 - 68 zijn een zwakke afschaduwing van de verdrukkingen van de Kerk des Heeren in het laatste der dagen, als het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de Kerk en de wereld zal zwaaien.

Naar aanleiding van de woorden uit Mattheüs 24 : 30 die we in het geding gebracht hebben, willen wij tussentijds nog even de aandacht vestigen op het verschil tussen de St.Vert. en de vert. N.B.G.
De St.Vert. heeft in vers 30a: "zal ín de hemel verschijnen het teken van de Zoon des mensen", maar de vert. N.B.G. heeft: 'zal áán de hemel verschijnen.' Hieruit blijkt dat de vertalers van het N.B.G. aan de uiterlijke waarnemingen zijn blijven hangen en niet hebben kunnen doordringen tot de wezenlijke betekenissen, noch van "de wolken des hemels" noch van de *witte wolk.* Zij schijnen "de wolken de hemels" vereenzelvigd te hebben met de *witte wolk.* Zij hebben het verschil niet gezien tussen 'het komen mét de wolken' en 'het komen óp de wolken', noch de betekenis van het oordeel dat met deze *witte wolk* verbonden is.
Bovendien betekent het zien van deze *witte wolk* door Johannes, dat de laatste der uitverkorenen nu bekleed is ge-

worden met de lange, witte klederen, zoals wij dit in de verklaring van 6 : 11 aangewezen hebben, en dat het rechtscollege thans voltallig is en de rechtszitting nu een aanvang kan nemen.
Ook betekent dit de verhoring van de bede der zielen onder het altaar, wraak roepende over hun vergoten bloed op de aarde. - 6 : 10.
Het is ook een gevolg van het blazen der zevende bazuin - 11 : 15 - hoewel die in beginsel voor de Kerk des Heeren geblazen is tijdens het leven van de Zoon des mensen op de aarde. Van deze bazuin heeft de Heere als Overwinnaar over dood en graf gezegd - 10 : 7 - : "Maar in de dagen der stem des zevenden engels, wanneer hij bazuinen zal, zo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk Hij Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft." En alsdan zal er geen uitstel (van het oordeel) meer zijn.
En uit hoofdstuk 10 maken wij op, dat, zoals er geen uitstel was van het oordeel over het aardse Jeruzalem, dat al zeer spoedig verwoest is, er ook geen uitstel zal zijn van het oordeel over het geestelijke Jeruzalem der laatste dagen.
Daarom beklemtoont Johannes het zien van deze *witte wolk* met een verbaasde uitroep, alsof hij het uitroept: *En ziet.*

Het is trouwens reeds de tweede maal in dit hoofdstuk dat hij tot verbazing gebracht is.
De eerste maal was dit bij de aanvang, toen hij zei: "En ik zag en ziet", als uitroepende: "Het Lam staat op de berg Sion en met Hem 144000, hebbende de Naam Zijns Vaders geschreven aan hun voorhoofden."
Deze uitroep van verbazing aldaar was (naar ons gevoelen) het gevolg van het feit dat Johannes dit vervolg allerminst verwacht had na hetgeen hem geopenbaard was in hoofdstuk 13 vanaf vers 11.
Vandaar die verbaasde uitroep van Johannes in de aanvang van hoofdstuk 14: "En ik zag en ziet."
Ook wij hadden na die vreselijke verdrukking van de Kerk des

Heeren in die dagen nu onmiddellijk het oordeel verwacht dat in het besluit van dit veertiende hoofdstuk geopenbaard zal worden.
En nu in ons tekstgedeelte herhaalt hij het als een verbaasde uitroep van vreugde, als hij het jubelend uitroept: *En ik zag en ziet, een witte wolk*, namelijk van voorheen verdrukte getuigen van Jezus. Zoals de Hebreeënbriefschrijver deze *wolk* der getuigen (der Oudtestamentische verdrukten) reeds voor de aandacht der strijdende Kerk gesteld heeft. - Hebreeën 12 : 1. Maar zij worden geopenbaard "om wraak te doen over de heidenen en bestraffing over de volken." - Psalm 149 : 7. Zij zullen zich verblijden als zij de wraak van de Zoon des mensen aanschouwen zullen. Alsdan zullen de rollen omgekeerd zijn en zullen zij hun voeten wassen in het bloed der goddelozen. - Psalm 58 : 11. "Om het beschreven recht over hen te doen, dit zal de heerlijkheid van al Zijn gunstgenoten zijn." - Psalm 149 : 9.
Het is mogelijk, omdat Johannes in wezen een mens was van gelijke bewegingen als wij, dat hij na hetgeen hem geopenbaard is in 13 : 17, onmiddellijk een zwarte, vreselijk dreigende wolk verwacht had, waaruit de donderslagen, het vuur en de bliksemen van Gods toorn over de inwoners der aarde geopenbaard zouden zijn en waaruit, evenals eertijds over de inwoners van Sodom en Gomorra, vuur en zwavel op hen geregend zouden zijn. En omdat dit niet geschied is, klinkt zijn verbaasde uitroep: *En ziet, een witte wolk.*

14b *En op de wolk was Een gezeten, des mensen Zoon gelijk.*

Het is ook opmerkelijk, dat als Johannes de verheerlijkte Heiland op de berg Sion ziet (temidden van de 144000 verlosten) hij Hem dán ziet als het Lam, maar nu, nu het oordeel staat geopenbaard te worden, ziet hij Hem als *Een, des mensen Zoon gelijk zijnde.* Nu niet als een zacht Lam om Zijn volk te zijn een Leidsman tot de levende fonteinen der wateren, Die alle tranen van hun ogen zal afwissen, zoals in

7 : 17 geopenbaard is, maar nu als *Een, des mensen Zoon gelijk* zijnde, wiens Broeder Hij geworden is in hun verdrukkingen tijdens Zijn vernedering.
Henoch, de zevende van Adam, heeft reeds van dit gezicht dat door Johannes hier gezien wordt, geprofeteerd, zeggende: "Ziet!!! De Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen" - Judas : 14 - (ongetwijfeld zijn hieronder blijkens Mattheüs 25 : 31 ook de heilige engelen begrepen) "om gericht te houden tegen allen en te straffen alle goddelozen onder hen, vanwege al hun goddeloze werken die zij goddelooslijk gedaan hebben en vanwege al de harde woorden die de goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben." - Judas : 15.

Ons tekstgedeelte zegt: *Op de wolk was Een gezeten, des mensen Zoon gelijk.* Dit klemt temeer en betekent dat uit de tekenen, ook waarin Hij hier en nu verschijnt, gekend kon worden dat Hij *des mensen Zoon* was. Zoals Hij in Zijn vernedering ook steeds gekend kon worden aan tekenen waarmee Hij in Zijn vernedering omringd was.
Wij willen er uit de vele slechts enige voor de aandacht stellen:
"En dit zal u het teken zijn, gij zult het Kindeke vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe." - Lukas 2 : 12.
Thomas zei tot zijn mededisciplen: "Indien ik in Zijn handen niet zie het teken der nagelen en mijn vinger steek in het teken der nagelen en steek mijn hand in Zijn zijde, ik zal geenszins geloven." - Johannes 20 : 25.
Dit waren enige der tekenen waaruit Hij gekend kon worden als zijnde *de Zoon des mensen* Die door God verwekt is en geordineerd was om de zonden der wereld te verzoenen.
Jezus Zelf heeft nog vele andere tekenen in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan, die niet zijn beschreven in dit Boek (in de Bijbel) maar uit de vele beschreven en onbeschreven tekenen kon geweten en gekend worden, dat Jezus is de Christus, de Zoon des levenden Gods, opdat wij, gelovende, het leven zouden hebben in Zijn Naam.

In dit gezicht (in onze tekst) ziet Johannes *Een, de zoon des mensen gelijk,* herkenbaar aan Zijn teken, het teken van *de Zoon des mensen,* namelijk *de witte wolk.* Hieraan is Hij te kennen in Zijn overwinning en in Zijn opstanding uit de doden.

14c *Hebbende op Zijn hoofd een gouden kroon.*

Deze *gouden Kroon* is de Kroon waarmee Hij gekroond is bij Zijn hemelvaart, het teken van Zijn Koningschap, het teken dat Hij in alle eeuwigheid als Koning heersen zal, zoals bij het blazen der zevende bazuin geopenbaard is. - 11 : 15.

Naar aanleiding van het eindoordeel dat nu geopenbaard zal worden in 14 : 14 t/m 20 willen wij de aandacht vestigen op de wonderbare volgorde in de Heilige Schrift ten opzichte van vier verschillende openbaringsvormen van dit eindoordeel. Ook die vervult ons wederom met de hoogste verbazing en verwondering.
Als wij met geheiligde aandacht letten op deze openbaringen, dan bemerken we dat er niet alleen per tekst of per tekstgedeelte een Goddelijke majesteit in Gods Woord verborgen is, maar dat dit ook voor het geheel der samenstelling van de Heilige Schrift geldt. Wij willen op de vier verschillende vormen waarin het eindoordeel aangekondigd wordt, de aandacht vestigen.

Ten eerste: Als het aan Daniël vergund wordt een blik te slaan in dit eindgericht, wordt aan hem vooreerst de heerlijkheid van God de Vader in dit gericht voor de aandacht gesteld. Met name: "Dit zag ik, totdat er tronen gezet werden en de Oude van dagen Zich zette, Wiens kleed wit was als de sneeuw en het haar Zijns hoofs als zuivere wol. Zijn troon was vuurvonken, deszelfs raderen een brandend vuur. Een vurige rivier vloeide en ging van voor Hem uit, duizendmaal duizenden dienden Hem en tienduizendmaal tienduizenden

stonden voor Hem. Het gericht zette zich en de boeken werden geopend." - Daniël 7 : 9 en 10.
Het opmerkelijke in de openbaring van dit oordeel is het vervolg in de verzen 13 en 14, namelijk: "En ziet, er kwam Eén mét de wolken des hemels, als eens mensen Zoon en Hij kwam tot de Oude van dagen en zij deden Hem voor Denzelve naderen en ..... Hem werd gegeven heerschappij en eer en het Koninkrijk."
Dit nu is bij het blazen der zevende bazuin openbaar geworden, namelijk zo: De Koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren én van Zijn Gezalfde. - 11 : 15.

Ten tweede: Als aan Johannes het laatste oordeel geopenbaard zal worden, wordt aan hem 'vooreerst' (omdat dit gedeelte de openbaring des Zoons is) de heerlijkheid en de majesteit van God de Zoon, als eens mensen Zoon, voor de aandacht gesteld, namelijk als Eén, des mensen Zoon gelijk zijnde, *hebbende op Zijn hoofd* het teken van de heerschappij en de eer en het Koninkrijk hetwelk Hem door God de Vader (de Oude van dagen) gegeven is, namelijk *een gouden Kroon* en in Zijn hand een scherpe sikkel.

Ten derde: Als echter aan de Gemeente des Nieuwen Testaments het laatste oordeel geopenbaard zal worden, dan blijkt aan haar 'vooreerst' de majesteit van de Heilige Geest in dit oordeel voor ogen gesteld te worden.
Dit blijkt uit 18 : 4, want daarin wordt gezegd: "En ik hoorde een andere stem uit de hemel" nu uitdrukkelijk tot Gods volk sprekende, zeggende tot hen: "Gaat uit van haar Mijn volk, opdat gij van haar plagen niet ontvangt", nochtans vooraf de glorie des Zoons in de val van het grote Babylon verheerlijkende - 18 : 1 t/m 3 - zoals dit in het oordeel des Zoons geopenbaard is in 14 : 8, de Heilige Geest zo het woord van de Heere Jezus vervullende, hetgeen Hij tot Zijn discipelen gezegd heeft: "Hij zal het uit het Mijne nemen en zal het u verkondigen." - Johannes 16 : 14.

In het oordeel zoals dit door de Heilige Geest aan de Gemeente des Heeren geopenbaard wordt in hoofdstuk 18, blijkt, zoals wij dit reeds enigszins uit 14 : 8 aangetoond hebben, dat de Heilige Geest ook dit oordeel uit het Zijne genomen heeft.

Ten vierde: Als vervolgens en tenslotte het eeuwig oordeel aan alle schepselen geopenbaard zal worden, kleinen en groten - 20 : 12 - dan is het 'vooreerst' de majesteit van de Drieënige God, gezeten zijnde op een grote, witte Troon, Wiens heerlijkheid in het eindoordeel geopenbaard zal worden. - 20 : 11 t/m 15.

Nu wij zo de majesteit van de samenstelling van Gods Woord, inzonderheid betreffende de openbaring van het laatste oordeel, voor de aandacht gesteld hebben, moet toch een ieder, al heeft hij slechts een natuurlijk verstand, met verbazing hierover vervuld zijn.
Mensen die op allerlei wijze kritiek hebben op de Bijbel en op velerlei wijze met haar willen twisten, moeten hierdoor toch wel overtuigd worden van hun dwaasheid en onverstand in deze. Zij moeten niet alleen beschaamd worden over hun kritiek, maar op het allerhoogst vrezen dat, indien zij zich niet van deze heilloze weg bekeren, zij door dit vreselijke oordeel getroffen zullen worden, zoals dit in 14 : 10 en 11 geopenbaard is.
Wij willen bovendien nog eens beklemtonen: Gods Woord is niet alleen per tekst of in bepaalde gedeelten maar in de totaliteit van zijn samenstelling één ononderbroken, ondoorgrondelijk Godsgeheim. De dichter van Psalm 119 zegt: "In alle volmaaktheid heb ik een einde gezien, maar Uw gebod is zeer wijd" (is onbegrensd, vert. N.B.G.). - Psalm 119 : 96.
Ook ons tekstgedeelte: *hebbende op zijn hoofd een gouden Kroon,* openbaart deze glorie. Want wanneer er eerst gezegd is: "Een, des mensen Zoon gelijk", heeft dit Zijn menselijke natuur in het geding gebracht, maar als er nu in ons tekstge-

deelte gezegd wordt: *hebbende op Zijn hoofd een gouden Kroon*, brengt dit Zijn Goddelijke natuur in het geding.

Op deze openbaring van het oordeel, op deze glorie van de machtige Ruiter op het witte paard hebben de zielen onder het altaar gewacht. Hiernaar hebben zij reikhalzend uitgezien en met verlangen gebeden: "Hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?" - 6 : 10.
Maar nu zij met de heilige engelen - Daniël 7 : 9 en 10 - als een witte wolk (zijnde hét teken van de Zoon des mensen) met Hem in de wolk verschijnen, nu kunnen ook zij met Henoch, de zevende van Adam, jubelen: "Ziet, de Heere is gekomen met Zijn vele duizenden heiligen om gericht te houden tegen allen en te straffen alle goddelozen onder hen vanwege al hun goddeloze werken die zij goddelooslijk gedaan hebben en vanwege al de harde woorden die de goddeloze zondaars tegen Hem gesproken hebben." - Judas : 14 en 15.

Hierom zal de Bruidsgemeente van Jezus Christus, die Hij uit het geweld van de machten der duisternis verlost heeft, het eeuwige glorieteken van de Zoon des mensen zijn.
In Zijn vernedering is Hij gekend aan de tekenen van Zijn vernedering, maar in Zijn verhoging zal Hij gekend worden aan de tekenen van Zijn verhoging, namelijk aan de witte wolk en aan de *gouden Kroon op Zijn hoofd*, komende op en omstuwd door de wolken des hemels, namelijk door de heilige engelen met de regenboog van Gods trouw aan Zijn volk boven Zijn hoofd - 10 : 1 - en Zijn aangezicht stralende als de zon.
Dit sluit echter niet uit, dat Hij reeds in Zijn vernedering vele tekenen van Zijn heerlijkheid geopenbaard heeft.

Bij de aanvang heeft Johannes gezegd: "Dit begin der tekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galiléa en heeft Zijn heerlijkheid geopenbaard." - Johannes 2 : 11. Maar Zijn meest

glorievolle teken is Zijn Gemeente die Hij uit het geweld des duivels verlost heeft.
Evenwel is deze *gouden Kroon* waarmee Hij hier en nu gekroond is, in Zijn wandeling tussen de gouden kandelaren (dat is temidden Zijner strijdende Kerk) door Zijn volk nog niet gezien. Daarom wordt dit nu aan de strijdende Kerk getoond, als zijnde de dingen die haast geschieden moeten. Naar deze kroning ziet de ganse schepping met reikhalzend verlangen uit. - Romeinen 8 : 19. Nu nog zucht zij in zichzelf, aan de ijdelheid der wereld, aan de macht der zonde en aan het lijden van deze tegenwoordige tijd onderworpen zijnde. Maar.... zij wacht met lijdzaamheid, in hope, op deze zaligheid.
Als dit in vervulling zal gaan, zal de jubel van de dichter van Psalm 68 in vervulling gegaan zijn:

Maar 't vrome volk, in U verheugd,
zal huppelen van zielenvreugd,
daar zij hun wens verkrijgen.
Hun blijdschap zal dan onbepaald,
door 't licht dat van Zijn aanschijn straalt,
ten hoogsten toppunt stijgen.
Psalm 68 : 2a.

14d *En in Zijn hand een scherpe sikkel.*

Met verbazing lezen we ook dit tekstgedeelte. Want toen de Heere nog tussen de gouden kandelaren wandelde, waren er zeven sterren in Zijn rechterhand en bediende Hij Zich van een geheel ander zwaard. Zijn ogen waren ook toen wel reeds als een vlam vuurs - 1 : 14b - ten teken dat Hij de zonden niet kon verdragen, noch in Zijn Gemeente, noch in degenen die buiten zijn, maar zolang Zijn wandeling nog tussen de kandelaren was, duurde het heden der genade en was er nog geen sprake van *een scherpe sikkel in Zijn hand.* Althans niet in de zin zoals hier door Johannes gezien wordt. Toen bediende Hij

Zich nog van het tweesnijdend scherpe zwaard dat uit Zijn mond uitging, namelijk van het Woord Gods, zoals blijkt uit Hebreeën 4 : 12.
Dit zwaard was ook wel *scherp*, evenals *de sikkel*, maar bij het hanteren van dit tweesnijdende zwaard waren er nog twee mogelijkheden. Dit kon verwonden ten leven, het kon echter ook verwonden ten dode. Maar als deze tijd der genade van Zijn wandeling tussen de gouden kandelaren voorbijgegaan zal zijn, zal Hij dit tweesnijdend scherpe zwaard verwisselen en doen verwisselen voor *een scherpe sikkel*, enerzijds om het gerijpte graan te maaien en anderzijds om het onkruid der aarde ermee af te laten slaan.
Alsdan zal de tijd der genade voorbijgegaan zijn en de ure om de tarwe in de hemelse voorraadschuren te verzamelen gekomen zijn. Hierom vervolgt de tekst:

15a *En een andere engel kwam uit de tempel, roepende met een grote stem.*

Ook in dit tekstgedeelte is een buitengewoon geheimenis verborgen. Niet zozeer vanwege de betekenis der woorden: *een andere engel*, hiervoor verwijzen wij naar de verklaring van 14 : 6a, maar het geheimenis waar wij het oog op hebben, schuilt hierin, dat van deze *engel* gezegd wordt dat hij *met een grote stem roepende, uit de tempel komt.*
De vorige drie engelen hebben ook wel met grote stemmen geroepen, maar dat was nog om het Evangelie der genade te verkondigen.
De eerste engel wijst op het oordeel dat over de Heere Jezus gekomen is.
De tweede engel wijst op Zijn overwinning op die grote stad Babylon.
De derde engel wijst op het dreigende oordeel van God over de aanbidders van het beest en zijn beeld.
Hun zending bevatte een geheel andere opdracht dan die van déze drie *engelen.* Zij waren afgezanten Gods des Vaders en

des Zoons en des Heiligen Geestes om het Evangelie der genade in deze tijdsbedeling uit te bazuinen en om degenen die geloofden te leiden en te vermanen, opdat zij rusten mogen van hun arbeid. En om degenen die buiten waren te waarschuwen voor het dreigende oordeel dat hun te wachten stond indien zij het beest en zijn beeld aanbidden zouden en zijn merkteken ontvangen zouden aan hun hand of voorhoofd.

Maar déze drie *engelen* die hier in het gericht van de Zoon des mensen geopenbaard worden, zijn geen engelen (zoals de eerste der vorige drie) om al vliegende in het midden des hemels het Evangelie der genade uit te bazuinen of om de glorie der overwinning van de Heere Jezus uit te bazuinen. Dézen zijn gekomen als dienstknechten van de Zoon des mensen om Zijn oordelen uit te voeren.
Zij blijken wel in dezelfde volgorde dienstknechten van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest te zijn. Dit blijkt uit de plaatsen vanwaar zij uitgezonden zijn om de hun gegeven opdrachten uit te voeren. De opdrachten zijn dan ook voor elk van hen van een geheel andere aard.
Van deze eerste *engel* zegt Johannes zonder meer dat hij *gekomen is uit de tempel.*
Van de tweede, dat hij gekomen is uit de tempel die in de hemel is.
En van de derde, dat hij gekomen is van het altaar.
Juist deze drie verschillende plaatsen wijzen erop, dat zij afgezanten zijn van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Daarom, als ons tekstgedeelte uitdrukkelijk zegt: *kwam uit de tempel* en hier met weglating van 'die in de hemel is', moet dit ongetwijfeld niet zonder betekenis zijn.
Bovendien ontbreken hier de woorden: "En ik zag", zoals Johannes dit van de eerste engel van het eerste drietal gezegd heeft.
Voor ons gevoelen verzwijgt Johannes hier deze woorden niet omdat hij deze *engel* níet *uit de tempel* heeft zien komen, maar

vanwege de spanning die er in de verschijning van deze *engel* aanwezig is.
Dit blijkt hieruit, dat deze *engel, met luide stem roepende,* als uit de hemel gestormd is. Alsof hij in vreze verkeerde, dat hij wel eens te laat zou kunnen komen om de hem opgedragen boodschap over te brengen aan Degene Die op de wolk gezeten was.
Het heeft er de schijn van dat het Johannes aan de tijd ontbreekt om te zeggen: "En ik zag."
Dit wordt niet beschreven uit noodzaak van Godswege, alsof Degene Die op de wolk zat, niet wist dat deze boodschap *vanuit de tempel* tot Hem gebracht zou worden of dat de *engel* zelf vreesde dat zijn boodschap wel eens te laat zou kunnen komen, maar dit is voor de strijdende Kerk zo geopenbaard, opdat zij temeer doordrongen zal worden van de brandende toorn Gods over de aanbidders van het beest en zijn beeld, die nu staat geopenbaard te worden.

Uit de boodschap die deze *engel* te brengen heeft, kan afgeleid worden dat het Michaël geweest is, een van de eerste hemelvorsten - Daniël 10 : 13 - die in het bijzonder door God tot bescherming van Zijn volk gesteld is.
En nu, in deze vreselijke tijd der benauwdheid (zoals deze er niet geweest is van het begin der wereld tot nu toe en ook niet zijn zal - Mattheüs 24 : 21) zoals deze aanvankelijk geopenbaard is bij het blazen der zesde bazuin - 9 : 13 t/m 21 - gepaard gaande met en gevolgd door hetgeen geopenbaard is in het tweede gedeelte van hoofdstuk 13, is Michaël met haast en *luid roepende uit de tempel* gegaan om Degene Die op de wolk gezeten was, te melden dat de ure om te maaien voor Hem gekomen was, omdat de oogst der aarde rijp geworden was.
Of zoals Daniël van deze tijd geprofeteerd heeft, zeggende: "En te dier tijd zal Michaël opstaan, die grote vorst, die voor de kinderen Uws volks staat, als het zulk een tijd der benauwdheid zijn zal, als er niet geweest is sinds dat er een

volk geweest is, tot op diezelve tijd toe; en te dier tijd zal Uw volk verlost worden, al wie gevonden wordt geschreven te zijn in het Boek." - Daniël 12 : 1; Openbaring 13 : 8.
Michaël is met haast uitgegaan, opdat Gods uitverkorenen nu ten spoedigste uit deze benarde tijd als rijpe korenschoven in de hemelse korenschuur gebracht zullen worden, voordat de toorn Gods over de druiftakken der aarde geopenbaard zal worden.
Aan het verschil tussen deze *engel, komende uit de tempel* en de volgende, komende uit de tempel die in de hemel is, hopen wij uitvoerig aandacht te schenken bij de verklaring van 14 : 17a.
Dat deze *engel*, over wie het hier gaat, Michaël is, kan ook blijken uit het feit dat de heilige engelen onder zijn leiding oorlog gevoerd hebben tegen de draak en zijn engelen - 12 : 7 - en hen overwonnen hebben. En nu strijdt hij voor de ere Gods in het beschermen van Zijn volk tegen de draak, want van hem is gezegd: "Die voor de kinderen Uws volks staat." Michaël is immers, zoals wij eerder verklaard hebben, in de plaats gesteld van de draak, die eertijds machtige hemelvorst, die machtige ceder, die met vele cederen van de Libanon door de stem des HEEREN verbroken is in zijn strijd met Michaël (zoals wij dit ook van Psalm 29 verklaard hebben) omdat zij hun plaatsen in de hemel verlaten hebben. - Judas : 6.
De stem des HEEREN heeft de draak gescholden, omdat hij als satan Jeruzalem (reeds in Adam en Eva tegenwoordig, want zij waren bekleed met de zon) verkoren had om Gods werken te wederstaan. Dit is ook gebleken in Zacharía 3 : 1 en 2, alsook in de verklaring van 12 : 1.

In feite is de samenstelling van dit gehele veertiende hoofdstuk één ononderbroken weergave van de ganse Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis naar aanleiding van de verwerping van de Heere Jezus en Zijn verheerlijking in Zijn hemelvaart. Dit blijkt mede uit het feit dat vanaf die tijd het eeuwig Evangelie verkondigd zal worden over de gehele aarde. - 14 : 6.

Van daaruit vermeldende dat het oordeel reeds gekomen is, namelijk: geopenbaard is in het lijden en sterven des Heeren - 14 : 7 - maar dat Babylon in beginsel in dit oordeel ten ondergegaan is. - 14 : 8.
En daarna wordt in slechts één tekst - vers 9 - in feite de gehele Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis weergegeven, betrekking hebbende op de beesten zoals deze in hoofdstuk 13 geopenbaard zijn: de aanbidding van het beest dat uit de zee opgekomen is (in de eerste periode) en van zijn beeld dat uit de aarde opgekomen is (in de tweede periode), waarna in feite zonder onderbreking het eindoordeel geopenbaard wordt.
Vandaar dat er in dit hoofdstuk tot zesmaal toe gezegd wordt: *een andere engel.*
De eerste drie uitgezonden met een boodschap betrekking hebbende op de verkondiging van het eeuwig Evangelie en de volgende drie met een boodschap betrekking hebbende op het oordeel, in het bijzonder dat oordeel dat over de aanbidders van het beest en van zijn beeld geopenbaard staat te worden.
Vandaar het vervolg (ons tekstgedeelte): *En een andere engel kwam uit de tempel, roepende met een grote stem.*
Deze herhaling van de woorden *een andere* wijst niet alleen, zoals bij de vorige drie engelen, het onderscheid aan tussen hen en de engelen die de zeven bazuinen geblazen hebben, maar ook het onderscheid tussen dezen en de engelen die het Evangelie der genade verkondigd hebben.
Stel eens dat er rechtstreeks gezegd was: 'en ik zag een engel uit de tempel komen' en dat de woorden *een andere* niet vermeld waren en dat deze woorden ook in de verzen 17 en 18 zouden ontbreken, dan zou het verband tussen de vorige drie engelen en deze drie, het verband tussen de Evangelieverkondiging en de openbaring van het oordeel, hierna volgende, verbroken zijn geweest.
Bovendien wordt door deze ononderbroken, zesvoudige herhaling van de woorden *een andere engel* als in een refrein de grote vergankelijkheid van de snel voorbijvliegende tijd der genade aangewezen.

14 : 15b en c

Dit is het waarom Johannes in zijn eerste algemene zendbrief geschreven heeft : "Kinderkens, het is de laatste ure, de wereld gaat voorbij en haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid." - 1 Johannes 2 : 18a en 17. Ook deze ure zoals hier in hoofdstuk 14 beschreven, waarin de gehele Nieuwtestamentische tijdsperiode is samengevat.
Omdat de derde engel van het eerste drietal (naar aanleiding van het woeden van het uit de afgrond opgekomen beest) op zo'n heftige en ernstige wijze het oordeel aangezegd heeft over de aanbidders van het beest, welk oordeel onmiddellijk dreigde geopenbaard te worden, heeft dít tot gevolg gehad dat de eerste *engel* van het tweede drietal als met haast *uit de tempel* gestormd is, al *luide roepende*, evenals Aäron met haast uit de tabernakel gestormd is, opdat de uitverkorenen niet zouden omkomen in de toorn die van voor het aangezicht des HEEREN uitgegaan was over het goddeloze volk. - Numeri 16 : 46.

15 b en c *Tot Degene Die op de wolk zat:*
Zend Uw sikkel en maai.

Roepende met een grote stem, opdat de heiligen alsnog ten spoedigste in de hemelse korenschuren vergaderd mogen worden.
Uit de snel opeenvolgende openbaringen van deze zes engelen kan ook blijken hoezeer de heilige begeerte van de zielen onder het altaar naar de openbaring van de ere Gods in het oordeel over de goddelozen ook de hunne is geweest. - 6 : 10. Het heeft er zelfs de schijn van dat het luide roepen van de zielen onder het altaar - 6 : 9 en 10 - een oorzaak van het luide roepen van deze andere engel is geweest.

Wij willen in het voorbijgaan nog even aandacht schenken aan een andere opmerkelijkheid in de verschijningsvorm van de zes engelen in deze openbaring.
Van de eerste engel van het eerste drietal werd gezegd dat hij

met grote stem roepende gekomen is - 14 : 7 - maar van de tweede engel wordt dit niet gezegd - 14 : 8 - hij geeft alleen de val van de grote stad Babylon te kennen.
Van de derde engel wordt echter wederom gezegd dat hij met een grote stem roepende gekomen is om het vreselijke oordeel over de aanbidders van het beest en zijn beeld aan te kondigen. Nu is dit het opmerkelijke, dat dit bij het tweede drietal in dezelfde volgorde en op dezelfde wijze plaats heeft.
Hierin gaan ongetwijfeld ook weer onvoorstelbare verborgenheden schuil. Al zouden we deze willen naspeuren en al zouden we er iets van kunnen verstaan, dan zouden we toch tot de conclusie moeten komen, dat de wonderen van Gods Woord onbegrensd zijn.

Ook willen we nog even aandacht schenken aan de aangrijpende tegenstelling tussen het luide roepen van de Engel Die van de opgang der zon is gekomen - 7 : 2 - en het luide roepen van de engel die uit de tempel gekomen is, in onze tekst.
Beider luide roepen stemt hierin overeen, dat zij bezorgd blijken te zijn voor het behoud der uitverkorenen Gods.
De Engel Die van de opgang der zon is gekomen, is blijkbaar ontroerd geworden bij de ontsluiting van het zesde zegel van het verzegelde Boek - 6 : 12 t/m 17 - omdat daarin de grote dag van de toorn des Lams geopenbaard is, wetende dat er cherubim met een vlammig lemmer eens zwaards gesteld zijn om te bewaren de weg van de boom des levens om onmiddellijk de wraak van God uit te voeren, indien iemand der zondige mensen hem zou ontheiligen. - Genesis 3 : 24.
Van hieruit is déze Engel met luide stem roepende en als met haast tot deze cherubim gekomen, nu staande op de vier hoeken der aarde (de reden hiervoor blijkt uit de verklaring van 7 : 1 t/m 3) als gereed zijnde om het oordeel Gods uit te voeren nu de mensen de Boom des Levens verworpen en gekruisigd hebben. Van hen uitstel begerende, totdat zij de dienstknechten onzes Gods verzegeld zullen hebben aan hun voorhoofden. - 7 : 3.

14 : 15b en c

De toorn van God zóu ook ongetwijfeld in deze ontsluiting van het zesde zegel onmiddellijk geopenbaard zijn over de aarde en de zee met al wat daarop en daarin is en het oordeel zou zonder mededogen voltrokken zijn, toen zij de Boom des Levens uitgeroeid hadden.
Blijkens de profetieën van Jeremia is het de aard van de mens der zonde geworden om de Boom des Levens van de aarde uit te roeien, want zij hebben tot elkander gezegd: "Laat ons de Boom met Zijn vrucht verderven en laat ons Hem uit het land der levenden uitroeien, opdat aan Zijn Naam niet meer gedacht worde." - Jeremia 11 : 19b.
Indien deze Engel (bij wijze van spreken) niet met stormachtige haast van de opgang der zon gekomen was om uitstel van het oordeel te begeren om der uitverkorenen wil, dan zou het oordeel onmiddellijk voltrokken zijn. Dit betekent: Als de Heere Jezus het eerste kruiswoord niet voor de wereld gebeden had, zeggende: "Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen" - Lukas 23 : 34 - waren de druiftakken van de wijngaard der aarde op hetzelfde ogenblik in de grote wijnpersbak van de toorn Gods geworpen geweest.

Velen zijn blijkbaar van mening dat de Heere Jezus deze bede alleen en uitsluitend voor de Romeinse soldaten gebeden heeft, die Hem daadwerkelijk aan het kruis genageld hebben, maar naar onze overtuiging is deze bede voor de mensheid opgezonden en is zij haar voortgaande bestaansmogelijkheid geweest nadat zij Jezus aan het kruis genageld hadden.
De Heere heeft deze bede opgezonden om de Raad Zijns Vaders te vervullen en om Zijner uitverkorenen wil, omdat Hij als waarachtig Mens in die vreselijke ure der benauwdheid nog most in die druiventrossen der mensheid gezien heeft, zoals door de profeet Jesaja beschreven is in Jesaja 65 : 8.
En daarom heeft deze Engel des Verbonds, zoals Hij in Maleachi 3 : 1 genoemd wordt (of de Zon der gerechtigheid - Maleachi 4 : 2 - Dezelfde Die van de opgang der zon gekomen is - Openbaring 7 : 2a - Dezelfde Die ten oosten van de hof

van Eden verschenen is - Genesis 3 : 24a) gebeden: "Vader vergeef het hun." - Lukas 23 : 34. "Verderf ze niet, want daar is een zegen in." - Jesaja 65 : 8.
Vandaar dat de Engel Die van de opgang der zon gekomen is, met luider stem geroepen heeft: Verderf ze niet, totdat de most geoogst is, totdat de dienstknechten onzes Gods aan hun voorhoofden verzegeld zijn.

De tegenstelling tussen deze Engel en de engel uit onze tekst, die uit de tempel is gekomen, is dat hij is gekomen na het blazen der zevende bazuin - 11 : 15 - wanneer de ure om te maaien gekomen is, wanneer de verzegeling voltooid is, zeggende *tot Hem Die op de wolk zat: Maai*, want de ure om te maaien is nu gekomen. Verzamel de uitverkorenen, opdat zij als rijpe garven ingebracht mogen worden in de hemelse korenschuren.
Voorts kunnen we uit deze onderwijzing van het eerste kruiswoord de gevolgtrekking maken, dat niet alleen dit eerste kruiswoord van de Heere Jezus betrekking heeft op het voortbestaan en de wederwaardigheden van de Nieuwtestamentische Bruidsgemeente van de Heere Jezus, maar dat elk kruiswoord dat de Heere gesproken heeft, op haar betrekking heeft.

Wanneer de Heere vervolgens zegt: "Vrouw, zie uw zoon" en "zoon, zie uw moeder" - Johannes 19 : 26 en 27 - is dit wel in de eerste plaats voor hen bestemd, maar daarin is ook een boodschap verborgen voor hun aller moeder, namelijk voor het Jeruzalem dat boven is - Galaten 4 : 26 - opdat zij haar verloren zonen en dochteren zal mogen vinden in de Johannesen die de Heere haar geschonken heeft. En opdat dezen wederkerig haar aanvaarden zullen als hun moeder, namelijk als degene die haar gebaard heeft. Opdat zij vanaf die tijd in gezinsverband tezamen zullen wonen. Hierom is er gezegd: "En vanaf die tijd nam haar de discipel in zijn huis." - Johannes 19 : 27.

14 : 15b en c

En als de Heere Jezus tot de berouwvolle moordenaar zegt: "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn" - Lukas 23 : 43b - is dit wel in de eerste plaats voor die moordenaar bestemd, maar daarin is ongetwijfeld ook een boodschap verborgen voor alle berouwvolle zondaren aan wie het Evangelie der genade in het vervolg verkondigd zal worden, als zij zich met hun zondenschuld tot de gekruisigde Middelaar om genade zullen wenden.
En zij bevat tevens een waarschuwing voor allen die in tegenstelling hiermee in hun lastering van de Gekruisigde volharden zullen.

En als de Heere, in uiterste benauwdheid zijnde, uitroept: "Mijn God! Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?" - Mattheüs 27 : 46b - is dat als een profetie van het steunen en klagen van Zijn Gemeente in het bijzonder in het laatste der dagen, als het beest dat uit de afgrond zal zijn opgekomen, zijn scepter over haar zal gaan zwaaien. Als het er alsdan de schijn van zal hebben, dat God de ziel Zijner tortelduif aan het wild gedierte tot spijze gegeven zal hebben. - Psalm 74 : 19; Openbaring 13 : 17.

En wanneer de Heere klaagt: "Mij dorst" - Johannes 19 : 28b - wordt hierin ook het schreiende roepen van Zijn strijdende Kerk in de eindtijd uitgebeeld, namelijk als het zuivere Woord der Waarheid schaars zal zijn en hun ziel zal dorsten naar de levende wateren die uit Libanon vloeien - Hooglied 4 : 15 - en hun bede zal opstijgen: "Wanneer zal ik ingaan en voor Gods aangezicht verschijnen?" - Psalm 42 : 3. Als ook hun tranen hun dag en nacht tot spijze zullen zijn, omdat zij alsdan de ganse dag tot hen zullen zeggen: "Waar is uw God?" - Psalm 42 : 4; 2 Petrus 3 : 4.

En als de Heere zegt: "Het is volbracht!" - Johannes 19 : 30b - zal dit woord als een echo in de harten der kinderen Gods in hun sterven weergalmen, als zij door genade mogen zien, dat

ook hun strijd ten spoedigste volbracht zal zijn.

En wanneer de Heere zegt: "Vader in Uw handen beveel Ik Mijn Geest" - Lukas 23 : 46 - ligt hierin voor de strijdende Kerk de belofte verankerd, dat zij het Lam zullen zien op de berg Sion met de gekochten van de aarde en komende ten oordeel, zittende op een witte *wolk* als Een, de Zoon des mensen gelijk, hebbende op Zijn hoofd een gouden Kroon en in Zijn hand een scherpe *sikkel.*
Laten alle inwoners der aarde hierop acht geven, dat elke dag waarover de zon nog opgaat en de wereld nog niet aan het vuur des oordeels wordt overgegeven, het gevolg is van de voorbede van de Heere Jezus aan het kruis: "Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen." Spaar nog het mense-lijk geslacht om Uwer uitverkorenen wil.
Maar de dag ís haastende, dat de engel uit de tempel komen zal, roepende met een grote stem *tot Degene Die op de wolk zat: Zend Uw sikkel om te maaien,* dewijl de oogst der aarde rijp geworden is en de verzegeling der dienstknechten Gods aan hun voorhoofden nu voltooid is, gelijk in 7 : 3 geopenbaard is. Gelijk ook het beest dat uit de afgrond opgekomen is, zíjn volgelingen met zíjn merkteken gemerkt heeft aan hún voorhoofden of aan hún rechterhand.

Nu is de tijd gekomen dat God Zijn gemerkten uit deze jammerpoel zal gaan bevrijden om hen tot Zich te nemen in heerlijkheid.
Nu de zevende engel de bazuin geblazen heeft (zoals in 11 : 15 geopenbaard is) zal er geen enkele uitverkorene meer geboren worden, omdat de verborgenheid Gods alsdan vervuld zal zijn, "gelijk Hij Zijn dienstknechten, de profeten, verkondigd heeft." - 10 : 7.
Gelijk de sterke, van de hemel afgedaalde Engel onder eedzwering betuigd heeft dat er alsdan, bij het blazen der zevende bazuin, geen tijd meer zal zijn - 10 : 6 en 7 - (vert. N.B.G.: geen uitstel). Geen tijd der genade meer zijn zal. Na-

melijk de tijd die door het op- en ondergaan der zon wordt bepaald.
Nu de oogst der aarde rijp geworden is en de ure om te maaien gekomen is, zal Hij het zaad dat Hij al gaande en wenende gedragen heeft, voorzeker met gejuich als Zijn rijp geworden schoven naar Zijn hemelse voorraadschuren dragen. - Psalm 126 : 6.
En de ongerechtige, die tijdens de regering van de uit de zee en de aarde opgekomen beesten geopenbaard is, zal de Heere nu voorts verdoen door de Geest Zijns monds en tenietmaken door deze verschijning Zijner heerlijkheid. - 2 Thessalonicensen 2 : 8.

16 *En Die op de wolk zat, zond Zijn sikkel op de aarde en de aarde werd gemaaid.*

Namelijk de kinderen des Koninkrijks. "Want de akker is de wereld en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks." - Mattheüs 13 : 38a. Zij zullen tezamen opgenomen worden in *de wolk* - 11 : 12 - "de Heere tegemoet in de lucht en alzo zullen zij altoos met de Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden." - 1 Thessalonicensen 4 : 17 en 18.
Want God heeft óns niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door onze Heere Jezus Christus.

Om deze tekst nog nader te verstaan is het van groot belang te letten op de profetieën van Johannes in Openbaring 11, die hierop betrekking hebben.
Als hij van de zware nood van de Gemeente in de eindtijd geprofeteerd heeft, namelijk dat, nadat de getuigen van Jezus door het uit de zee opgekomen beest door middel van zijn handlangers vermoord zijn, velen in vuur en vlammen, zij alsdan nog heftiger gekweld zal worden door het beest dat uit de aarde zal opkomen.
Deze gruwelen beschrijft hij in 11 : 8 t/m 11 en de vervulling

ervan wordt geopenbaard in 13 : 11 t/m 17.

Verder is het in verband met onze tekst van belang te letten op de dingen die gebeurd zijn, toen Hij *Die op de wolk zat, Zijn sikkel op de aarde gezonden heeft en de aarde gemaaid werd.* Want in de volgende verzen van ons teksthoofdstuk wordt wel vermeld wat er met de druiftakken gebeurd is, maar in onze tekst wordt niet vermeld hoe het met de graanschoven gegaan is en hoe en onder welke omstandigheden deze oogst geschied is.
Maar in de profetieën van Johannes werd reeds veel van dit oordeel geopenbaard, een openbaring die in de hoofdstukken 18 en 19 tot haar volle glorie komen zal.
Johannes zegt in zijn profeteren: "En zij hoorden een grote stem uit de hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op in *de wolk* en hun vijanden aanschouwden hen." - 11 : 12.
Tevoren was er reeds grote vreze op hun vijanden gevallen, toen zij gewaar geworden zijn dat er een Geest des levens uit God in hen geopenbaard werd. - 11 : 11. Hoeveel temeer toen zij hen naar de hemel zagen heenvaren in *de wolk.* Namelijk in die witte *wolk* die door Johannes nu gezien wordt, waarop Een gezeten was, des mensen Zoon gelijk zijnde.
Hun vijanden die hen hebben willen dwingen om het merkteken van het beest te dragen aan hun rechterhand of aan hun voorhoofden, bleven achter om als onvruchtbare druivenranken geworpen te worden in de grote wijnpersbak van de toorn Gods.
De glorie van hen die in *de wolk* opgenomen zijn, zal voorts in hoofdstuk 19 geopenbaard worden.

Wanneer wij nu onze zo schijnbaar eenvoudige tekst lezen in het licht van deze profetieën van Johannes en in het licht van haar vervulling in hoofdstuk 19, dan blijkt wederom welk een onbegrijpelijke glorie er in de samenstelling van Gods Woord verborgen is.

Indien het mogelijk is, zal nochtans deze onvoorstelbare glorie nog schoner en glansrijker in de volgende tekst geopenbaard worden.

17a *En een andere Engel kwam uit de tempel die in de hemel is.*

Hoogst merkwaardig is de toevoeging: *die in de hemel is*, daar van de vorige engel slechts gezegd wordt dat hij uit de tempel gekomen is. Hieruit concluderen wij dat die vorige engel kwam uit de tempel die op de aarde is.
Uiteraard kunnen wij ons niet verenigen met de verklaring van de Statenvertalers die bij 14 : 15, noot 37, aangetekend hebben dat deze engel ook uit de tempel die in de hemel is, gekomen is. Als het nu nog in tegenovergestelde volgorde gezegd was, namelijk dat die eerste engel uit de tempel die in de hemel is, gekomen is, dan zou deze gevolgtrekking misschien nog enige rechtsgeldigheid gehad hebben. Nu dit echter in déze volgorde gesteld is, wijst dit naar onze overtuiging ongetwijfeld op de tegenstelling aarde, hemel.
Eén ding staat zeker en onwankelbaar vast, dat er in het oorspronkelijke Woord van God, zoals dit door de Heilige Geest in de pen van de heilige Bijbelschrijvers gelegd is, niet één woord doelloos en zonder betekenis neergeschreven is. Zij die een andere overtuiging hebben (en daar bedoelen wij hier niet de Statenvertalers of welke andere Bijbelvertalers dan ook mee, maar uitsluitend hen die vooral in onze tijd zo lichtvaardig zeggen: Die Bijbelschrijvers waren ook maar mensen van hun tijd, als zij in onze tijd geleefd hadden, zouden zij veel dingen wel anders gezien en gezegd hebben) kunnen de gehele Bijbel wel sluiten en geheel ter zijde stellen en deze als menselijke verdichtselen en als fabelen naar hun prullenmand verwijzen.
Naar de mening van natuurlijk geleerde mensen staan er misschien nog wel behartigenswaardige en verstandelijke zedenlessen in, maar zij behoeven zich in elk geval niet be-

zorgd te maken over de dreiging van een toekomend oordeel - 14 : 10 en 11 - waarin zij dag en nacht tot in alle eeuwigheid gepijnigd zullen worden met vuur en sulfer voor de heilige engelen en het Lam.
Laten zij eten en drinken en op hun wijze genieten van hun boze en verdorven natuur, zoveel in hun vermogen is, want morgen of heden nog zullen zij sterven.
Maar indien iemands geweten nog niet als met een brandijzer toegeschroeid is, zal dit hem wel waarschuwen voor de hoerachtige en boze neigingen van zijn verdorven natuur en voor de gruwelijke ingevingen van de satan.
Wij houden ons aan de onderwijzing van Paulus aan Timotheüs, als hij hem schrijft: Al de Schrift (dit zijn niet maar sommige gedeelten, maar ál de Schrift) is van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, namelijk tot wederlegging van de dwaalbegrippen van de verdorven menselijke natuur, tot verbetering, namelijk tot verbetering van die verdorven natuur, tot onderwijzing, namelijk van hem die in de rechtvaardigheid is (St.Vert.), hoe men rechtvaardig en Godzalig moet leven in deze wereld. - 2 Timotheüs 3 : 16.
Of ook zoals de apostel Petrus ons onderwijst, zeggende: "Dit eerst wetende, dat géén profetie der Schrift is van eigen uitlegging, want de profetie is (ook) voortijds niet voortgebracht door de wil eens mensen, maar de heilige mensen Gods, door de Heilige Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken." - 2 Petrus 1 : 20 en 21.
En God Zelf besluit de Bijbel met de waarschuwing er geen woord aan toe te doen of van af te doen op straffe van een eeuwig zielsverderf.
Dit alles betekent dus, dat er niet één woord in de Bijbel staat, dat niet van Goddelijke oorsprong is en dat ondanks het feit dat dit ons voor onvoorstelbare raadsels plaatst.
Want als Johannes aan het einde van het door hem geschreven Evangelie zegt (ook door inspiratie van de Heilige Geest): "Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid van Zijn discipelen gedaan, die niet zijn ge-

schreven in dit Boek" - Johannes 20 : 30 - en als we van Petrus lezen, dat hij met veel meer andere woorden het volk betuigd en vermaand heeft tot bekering - Handelingen 2 : 40 - dan blijken nochtans de tekenen van de Heere Jezus, die Hij gedaan heeft en die niet zijn beschreven en de vele andere woorden die Petrus tot het volk gesproken heeft, van minder belang te zijn tot onze zaligheid dan b.v. de geslachtsregisters die in de aanvang van het tweede boek der Kronieken vermeld zijn.
Uit een en ander volgt, dat de vele andere tekenen die Jezus in de tegenwoordigheid Zijner discipelen gedaan heeft, die niet zijn beschreven in dit Boek, van minder belang zijn tot onze zaligheid dan te weten dat Kores, de koning van Perzië, 29 messen, 30 gouden bekkens, 1000 zilveren bekkens, 30 gouden bekers en andere vaten door de hand van Mithredath, de schatmeester, aan Sezbazar, de vorst van Juda, toetelde. - Ezra 1 : 8 t/m 11.
Van minder belang dan de namen van de verzegelden die onder de leiding van Nehemia een vast verbond sloten om van nu voortaan Gods wetten te onderhouden. - Nehemia 10 : 1 t/m 29.
Van minder belang dan zoveel andere dingen waarvan Gods kinderen, ja zelfs zeer hoog begenadigden, het nut van het vermelden niet inzien.
Dit nu vloeit voort uit onze van nature volkomen blindheid in het verstaan van Gods Woord en van Goddelijke zaken.
Slechts als het de Heere behaagt Zijn volk te onderwijzen en voorzover het tot Zijn eer dient, wordt er een weinig van deze sluier opgelicht. Maar vanwege onze verdorven natuur is Gods getuigenis voor ons een gesloten Boek en is de Wet verzegeld onder Gods leerlingen. - Jesaja 8 : 16.
Maar de Heere zal op deze berg, op de berg Sion - 14 : 1 - verslinden het bewindsel des aangezichts, waarmee alle volken bewonden zijn en het deksel waarmee alle natiën bedekt zijn. En ook deze dood verslinden tot overwinning. - Jesaja 25 : 7 en 8a. Alsdan zal Gods volk pas naar waarde de Bijbel leren

verstaan. Want "de hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen geenszins voorbijgaan", heeft de Heere Jezus gezegd. - Mattheüs 24 : 35.

Hierom herhalen wij de woorden die wij bij de aanvang der verklaring van ons tekstgedeelte geschreven hebben: Eén ding staat onwankelbaar vast, dat er in het oorspronkelijke Woord van God niet één woord doelloos en zonder betekenis neergeschreven is.
Dus, wanneer er van de eerste engel van dit tweede drietal gezegd wordt, dat hij uit de tempel gekomen is en van de volgende dat hij *uit de tempel gekomen is die in de hemel is,* dan mogen wij er geen eigen uitleg aan geven en zeggen dat die vorige engel dan ook wel gekomen is *uit de tempel die in de hemel is.*
Hierom hebben wij de nadruk gelegd op de tegenstelling aarde, *hemel.* Dit doen wij met des temeer vrijmoedigheid, daar de van de hemel afgedaalde sterke Engel - 10 : 1 - gezegd heeft tot Johannes: "Meet de tempel Gods" - 11 : 1 - "en laat het voorhof uit dat van buiten de tempel is en meet dat niet." - 11 : 2a. Hierin wordt de tegenstelling tussen de tempel die op de aarde is en *de tempel die in de hemel is* openbaar.
Doch dit niet alleen, want zelfs elke ware gelovige wordt een tempel Gods genoemd vanwege de inwoning van de Heilige Geest in de harten der gelovigen. - 1 Corinthe 3 : 16. Eraan toevoegende: "Op welke het gehele gebouw, bekwamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot een heilige tempel in de Heere." - Efeze 2 : 21. In deze tempel regeert Christus als de Zoon over Zijn eigen huis. - Hebreeën 3 : 6a. "Zo wordt gij ook zelven als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis." - 1 Petrus 2 : 5a.

En voorts luidt de belofte des Heeren: "Ik (de HEERE) zal Mijn heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid." - Ezechiël 37 : 26c.
Daarom, wanneer ons tekstgedeelte zegt: *En een andere Engel*

kwam uit de tempel die in de hemel is, is het onze vaste overtuiging dat de vorige engel gekomen is uit de tempel die op de aarde is.
Dit temeer, omdat van die engel - 14 : 5 - werd gezegd dat hij luid roepende vanuit die (aardse) tempel gegaan is tot Degene Die op de wolk zat. Daarom hebben wij bij de verklaring van die tekst gezegd dat deze engel, alsof hij in grote spanning verkeerde, hard roepende, als uit deze aardse tempel gestormd is. Als in vreze verkerende dat hij wel eens te laat zou kunnen komen bij Degene Die op de wolk zat, met in Zijn hand die scherpe sikkel.
Het is alsof wij in het luide roepen van deze engel de bezorgdheid van Mozes horen. Ook Mozes was bezorgd, dat de gehele aardse Kerk als in een ogenblik verteerd zou worden - Numeri 16 : 45 - toen hij tot Aäron gezegd heeft: "Neem het wierookvat en doe vuur daarin van het altaar en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, doe over hen verzoening, want een grote toorn is van voor het aangezicht des HEEREN uitgegaan, de plaag heeft aangevangen." - Numeri 16 : 46.
Deze engel verlangt enerzijds vol heilig vuur naar de openbaring van de toorn Gods over de aanbidders van het beest en zijn beeld en is anderzijds, evenals Mozes, bezorgd dat er mogelijk nog enige gerijpte korenschoven in de tempel overgebleven zouden zijn, die mede in de vlammen van Gods toorn om zouden komen, voordat ze binnengehaald zouden zijn.
Vanwege deze bezorgdheid voor het welzijn van de kinderen Gods hebben wij van deze engel gezegd, dat hij ongetwijfeld de engel Michaël is, van wie in Daniël 12 : 1 gezegd wordt dat hij de kinderen Gods terzijde staat.
Dit temeer, daar die *andere Engel die kwam uit de tempel die in de hemel is* met Zijn engelen als gereed staat om op het eerste bevel het onkruid van de wijngaard der aarde bijeen te vergaderen om verbrand te worden. Daar toch Hij Die op de wolk gezeten is, daar heeft plaatsgenomen om Zijn tarwe tot

14 : 17b

Zich te vergaderen om het in de hemelse korenschuren te brengen. - Mattheüs 13 : 29, 30 en 39.

Er blijkt zo een spanningsveld te zijn tussen de engel die uit de aardse en *de Engel die uit de hemelse tempel gekomen is.* Een spanningsveld tussen de openbaring van genade en recht. Een spanningsveld dat onmiddellijk geopenbaard is, toen de zevende engel zijn bazuin geblazen heeft.
Vandaar de jubel en de dank der Kerk: "Wij danken U, Heere God, Almachtige, Die is en Die was en Die komen zal! dat Gij Uw grote kracht hebt aangenomen" en het Koningschap over ons hebt willen aanvaarden. - 11 : 17 (laatste gedeelte naar vert. N.B.G.). Zeggende: "De volken waren toornig geworden en Uw toorn is gekomen en de tijd der doden om geoordeeld te worden en om het loon te geven Uw dienstknechten, de profeten en de heiligen en degenen die Uw Naam vrezen, de kleinen en de groten en om te verderven degenen die de aarde verdierven."- 11 : 18.
En van hieruit is *de tempel* Gods *die in de hemel is*, geopend en is de ark Zijns Verbonds gezien in Zijn *tempel* - 11 : 19 - opdat Gods genade over Zijn uitverkorenen zou triomferen. Hierom is deze *andere Engel uit de tempel gekomen die in de hemel is.*

17b *Hebbende ook zelf een scherpe sikkel.*

Om op het eerste bevel het onkruid van de aarde weg te vagen. Daarom, zodra de ark des Verbonds gezien is in Zijn tempel of (zoals deze in ons teksthoofdstuk op figuurlijke wijze beschreven wordt) zodra Johannes de witte wolk gezien heeft met daarop gezeten Eén, de Zoon des mensen gelijk zijnde, werden er bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving en grote hagel - 11 : 19b - namelijk:
Bliksemen, de openbaring van de heiligheid Gods des Vaders.
Stemmen, de openbaring van de genade Gods in de Heere Jezus Christus.

Donderslagen en aardbeving en grote hagel, openbarende het recht Gods des Heiligen Geestes.

Nu zal Zijn vreselijke toorn uitgestort worden over degenen die de aarde verdorven hebben. Waarom ons tekstgedeelte zegt: *Hebbende ook zelf een scherpe sikkel.*

Van de engel die komt om de gruwelen der aanbidders van het beest en zijn beeld te wreken, wordt niet gezegd dat hij gekomen is uit de tempel Gods die in de hemel is, maar zonder meer dat hij uit de tempel gekomen is.

Dus niet uit de tempel Gods die in de hemel is, zoals in 11 : 19 vermeld wordt, waarin de ark Zijns Verbonds gezien is, want God was in Zijn Christus uit de tempel vertrokken ter bescherming van Zijn uitverkoren volk en was gezeten op de witte wolk, gereed om het oordeel uit te voeren over de vijanden van Zijn volk, zoals dit zo treffend afgeschaduwd is in de ondergang der Egyptenaren in de Schelfzee.

Want "de HEERE toog voor hun aangezicht, des daags in een wolkkolom, dat hij hen op de weg leidde en des nachts in een vuurkolom, dat Hij hen lichtte, om voort te gaan dag en nacht." - Exodus 13 : 21.

En zoals de Engel Gods Die voor het heir Israëls ging, vertrok en achter hen ging, zo vertrok de wolkkolom ook van voor hun aangezicht en stond achter hen ter bescherming van Zijn volk - Exodus 14 : 19 en 20 - opdat ook die druiftakken van de wijngaard der aarde verdorven zouden worden in de Rode Zee.

Op enigszins gelijke wijze wordt van deze Engel (in onze tekst) alleen gezegd, dat hij uit de tempel die in de hemel is, gekomen is. Uit de tempel van waaruit Gods heilig recht over de Egyptenaren (hier en nu over de aanbidders van het beest en zijn beeld) geopenbaard zal worden.

Uit vers 18 blijkt dat deze Engel gekomen is uit de tempel waarin de zielen die onder het altaar zijn, om wraak roepen over degenen die op de aarde hun bloed vergoten hebben. - 6 : 9 en 10.

Dit alles is het waarom wij van de eerste engel gezegd hebben,

dat hij Michaël, een afgezant des Vaders is en van de tweede engel, dat hij een afgezant des Zoons is, wachtende op het bevel om de wrake uit te voeren waarom de zielen onder het altaar tot God geroepen hebben. - 6 : 10.
En de derde engel zal dan ook een bijzondere afgezant des Heiligen Geestes zijn, want van hem zal gezegd worden dat hij macht heeft over het vuur. Daarin wordt kennelijk de majesteit van de Heilige Geest geopenbaard. Dit blijkt o.a. ook in Handelingen 2.
Daarom zal door hem bevel gegeven worden aan de tweede Engel, *Die ook zelf een scherpe sikkel had,* deze op de aarde te zenden om de druiftakken der aarde af te snijden.

Afgezien van al de wonderen die wij tot nu toe in de samenstelling der Heilige Schrift, alleen al betreffende dit oordeel, voor de aandacht gesteld hebben, willen wij op nog een ander geheimenis in deze samenstelling de aandacht vestigen. Ook hierover staan wij ten hoogste verwonderd.
Wat had er nu nog meer voor de hand gelegen dan dat vers 19 het rechtstreekse gevolg geweest zou zijn van vers 17 met weglating van vers 18. Wie even de moeite wil nemen om dit na te zien, zal dit onmiddellijk toestemmen.
Trouwens we zouden precies hetzelfde hebben kunnen zeggen van vers 15. Als deze twee verzen niet in de Bijbel gestaan hadden, zou er zeer waarschijnlijk niemand onder de mensen die na Johannes opgestaan zijn, deze twee teksten gemist hebben.
Vanwege onze blindheid van nature in de dingen die des Geestes Gods zijn, zouden wij dan ook nimmer gemerkt hebben, welk een onmetelijke en majesteitelijke glorie van God er alsdan voor ons verborgen was gebleven. Ja al wordt deze glorie voor de aandacht gesteld, zoals zij hier als het ware voor de ogen geschilderd wordt, dan nog zullen er velen zijn die deze glorie toch niet kunnen ontdekken.
Er gaat dan ook in deze openbaring van het eindoordeel een uitzonderlijke verborgenheid schuil.

Het is een uiterst simpele aanduiding, als sommige vertalers boven dit gedeelte gezet hebben: De graan- en wijnoogst.
Waar wij dan de aandacht op willen vestigen is dit:
Hoewel in de hand van Hem Die op de wolk gezeten is, alsook in de hand van de engel die gekomen is uit de tempel die in de hemel is, *een scherpe sikkel* is, hebben zij beiden deze niet gebruikt voordat aan hen hiertoe een beslissend bevel gegeven is.
Aan Degene Die op de wolk zat, een bevel des Vaders door middel van Michaël, zoals wij verklaard hebben, en aan de engel die gekomen is uit de tempel die in de hemel is, een bevel van de Heilige Geest door middel van de engel die van het altaar gekomen is, die macht had over het vuur.
Hieruit blijkt dat het God de Vader is Die in het oordeel in het bijzonder zorg draagt voor Zijn uitverkorenen; dat het God de Zoon is Die als Eén, des mensen Zoon gelijk zijnde, naar Zijn Menselijke natuur de gerijpte schoven in de hemelse korenschuur brengt; anderzijds dat het God de Zoon is Die naar Zijn Goddelijke natuur Zijn engel uitzendt om de druiftakken der aarde af te snijden - Mattheüs 13 : 40 t/m 42 - en dat het de Heilige Geest is Die, blijkens Zijn zendbode die van het altaar kwam en macht had over het vuur, de opdracht geeft om de druiftakken van de wijngaard der aarde af te snijden.

Aan de hand van deze opmerkingen willen wij door middel van de verklaringen van het volgende tekstgedeelte - vers 18a - trachten aan te tonen, waarom zij beiden hun *scherpe sikkel* niet gebruikt hebben, voordat aan hen hiertoe bevel is gegeven.

18a *En een andere engel kwam uit van het altaar.*

Hoe onbegrijpelijk misschien voor velen, maar de verborgenheid, de buitengewone glorie van dit tekstgedeelte ligt in zijn soberheid verborgen.
Geen enkele glorie wordt er van dit *altaar* vermeld. Zelfs de

plaats niet waar het zich bevond.
Ons tekstgedeelte zegt zonder meer: *kwam uit van het altaar.* Er wordt niet meegedeeld of het zich bevond in de tempel (in 14 : 15 in het geding gebracht) noch of het zich bevond in de tempel die in de hemel is (in 14 : 17 genoemd) noch of het zich bevond in de tempel Gods die in de hemel is, zoals die in 11 : 19 genoemd wordt en waarvan de glorie geopenbaard is in 8 : 3 t/m 5.
Er wordt in ons tekstgedeelte niets vermeld van de gouden glorie van *het altaar*, noch van de functie die het vervuld heeft, niets van dit alles.
Op uiterst sobere wijze wordt *het altaar* hier in het geding gebracht. Soberder kan het niet.
Daarom menen wij dat er achter deze sobere weergave van een zo belangrijke zaak ongetwijfeld een uitzonderlijk geheimenis verborgen is.
Als we letten op zijn plaats en op zijn glorie, zoals in 8 : 3 geopenbaard is, dan kan de tegenstelling met deze sobere openbaring gaan blijken. Ja dan krijgen wij hieruit een vaag vermoeden dat deze uiterst sobere wijze van spreken over *het altaar* hier te maken heeft met het oordeel dat nu staat geopenbaard te worden. Dit temeer omdat uit ons tekstgedeelte blijkt - gelet op 8 : 3 - dat er een plaatsverwisseling rondom de bediening van *het altaar* heeft plaatsgevonden.
Van oorsprong stond *het altaar* dat in ons tekstgedeelte in het geding gebracht wordt, in zijn gouden glorie voor de Troon van God. - 8 : 3. Aldaar bediend door een getrouwe Hogepriester, hebbende een gouden wierookvat om de dingen te doen die bij God te doen waren. Namelijk om de zonden Zijns volks te verzoenen bij God. - Hebreeën 2 : 17.
Deze Hogepriester was de Zoon des Vaders Zelf, Die in dienstknechtsgestalte dit Hogepriesterlijke werk verrichtte als Eén, des mensen Zoon gelijk.
Dit is het waarom Hij ook nu gezien wordt als Eén, des mensen Zoon gelijk. Nu echter niet meer om de zonden Zijns volks voor God te verzoenen, maar om, gezeten zijnde op een

witte wolk, nu voorts Zijn uitverkorenen die Hij in het strijdperk der wereld heeft achtergelaten, bijeen te vergaderen. Dat Hij Dezelfde is als de Engel Die aan *het altaar* gestaan heeft met een gouden wierookvat - 8 : 3 - blijkt hieruit, dat Hij, nadat Hij de dienst der verzoening aldaar volbracht had, het wierookvat gevuld heeft met het vuur *des altaars* en dat op de aarde geworpen heeft. Want van stonde aan geschiedden er stémmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving. - 8 : 5.

Het belangrijkste doel van ons betoog is er de aandacht op te vestigen dat deze tekenen der stemmen, der donderslagen, der bliksemen en der aardbeving in feite in beginsel reeds geopenbaard zijn onmiddellijk na Zijn sterven en na Zijn opstanding uit de doden, maar dat zij vervolgens geopenbaard zullen worden in de laatste ure, zoals Johannes de ganse duur der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis aanwijst in zijn eerste algemene zendbrief. - 1 Johannes 2 : 18.
Dit blijkt uit ons teksthoofdstuk, want de stemmen (de verkondiging van het eeuwig Evangelie) zijn onmiddellijk geopenbaard in de verbreiding van het heilig Evangelie onder de heidenen. In ons teksthoofdstuk afgebeeld door een engel, vliegende in het midden des hemels om het Evangelie te verkondigen aan degenen die op de aarde wonen. - 14 : 6.
En de donderslagen, deze zijn niet onmiddellijk geopenbaard, maar wel onmiddellijk aangekondigd toen de Zon geslagen is. Dit blijkt uit 8 : 12a en 13.
Het opmerkelijke is, dat deze donderslagen ook door een engel, vliegende in het midden des hemels, als met een stem van een bazuin uitgebazuind zijn.
Deze echter vat de donderslagen én de bliksemen én de aardbeving samen, zeggende: "Wee, wee, wee degenen die op de aarde wonen, van de overige stemmen der bazuin der drie engelen die nog bazuinen zullen."
Doch de donderslagen (echter slechts in beginsel) zijn geopenbaard tijdens het blazen der vijfde en der zesde bazuin - hoofdstuk 9 - en daarna in hoofdstuk 13 onder de macht en

het geweld van het uit de zee en het uit de aarde opgekomen beest en in ons teksthoofdstuk in het achtste vers.
Maar de bliksemen en de aardbeving zijn geopenbaard en zullen geopenbaard worden bij het blazen der zevende bazuin. Dit is gebleken uit 8 : 5; 11 : 19 en in ons teksthoofdstuk uit de verzen 9 t/m 11.
De overeenstemming tussen 8 : 5 en 11 : 19 vloeit voort uit het feit dat de zevende bazuin in beginsel reeds geblazen is bij de komst van de Heere Jezus in het vlees, omdat in Hem het oordeel van God over de zonden der mensen geopenbaard is. En dit ondanks het feit dat reeds bij het blazen der vierde bazuin gemeld wordt dat het derde deel der Zon geslagen is. Want zodra de Hogepriester des Verbonds Zijn dienst aan *het altaar* volbracht had, is niet alleen het vuur *des altaars* op de aarde geworpen - 8 : 1 t/m 5 - maar is ook de tempel Gods die in de hemel is, geopend geworden en de ark Zijns Verbonds gezien in Zijn tempel. - 11 : 19.
In de aardse tempel te Jeruzalem is dit reeds geopenbaard door het scheuren van de voorhang des tempels van boven tot beneden.
Dit onderwijst ons, dat de Heere niet alleen deze aardse tempel verlaten heeft, maar ook het gouden reuk*altaar* dat voor de Troon van God is.
De dienst der verzoening is op Golgotha volkomen volbracht en Hij heeft nu voorts plaatsgenomen aan de rechterhand des Vaders, niet alleen om Zijn volk plaats te bereiden - Johannes 14 : 2 - maar Hij is, zoals hier nu blijkt, gezeten op een witte wolk om de aarde te maaien - ons hoofdstuk vers 16 - hebbende op Zijn hoofd de gouden Kroon der overwinning en in Zijn hand een scherpe sikkel.
Dit is het waarom er in ons tekstgedeelte gezegd wordt: *En een andere engel kwam uit van het altaar.*
Er heeft plaatsverwisseling rondom de bediening van *het altaar* plaatsgevonden. Blijkens het volgende tekstgedeelte *is er een engel van het altaar gekomen,*

14 : 18b

18b *die macht had over het vuur.*

Deze is het die aan de Engel (aan die andere Engel Die uit de tempel kwam die in de hemel is, die de scherpe sikkel had) bevel zal geven om met die scherpe sikkel de druiftakken van de wijngaard der aarde af te snijden.
Maar niet voordat de aarde gemaaid is door Degene Die op de wolk gezeten was om het goede graan in Zijn hemelse voorraadschuren te verzamelen.
Vanaf het ogenblik dat Hij op de wolk plaatsgenomen had om met het maaien een aanvang te nemen, is de ure om te maaien voor Hem gekomen en is Hij aangevangen met het maaien van de gerijpte schoven, zodat reeds op de eerste dag dat Hij Zijn scherpe sikkel op de aarde gezonden had, 3000 zielen zijn toegedaan tot de Gemeente, die zalig worden. - Handelingen 2 : 41. Want de velden waren inmiddels wit geworden om te oogsten. - Johannes 4 : 35b. Daarom deed de Heere dagelijks toe tot de Gemeente, die zalig werden. -Handelingen 2 : 47.

Voor velen zal het ongetwijfeld moeilijk zijn om deze verklaring te aanvaarden.
Dat de Heere na Zijn opstanding uit de doden ten hemel gevaren is, staat voor iedere christen vast. Dat Hij daarna ook plaatsgenomen heeft op de witte wolk, zoals in vers 16 vermeld wordt, zal misschien nog wel door velen aanvaard worden. Maar dat Hij van daaruit met het oogsten aangevangen is, zal misschien niet aanvaard worden, hoewel de Heere toch gezegd heeft: "En Ik, zo wanneer Ik van de aarde verhoogd zal zijn, zal hen allen tot Mij trekken." - Johannes 12 : 32.
Toch blijkt vanaf die tijd de ure om te maaien voor Hem gekomen te zijn. Dit blijkt uit vers 15, waarin de engel Michaël, zoals wij verklaard hebben, luid roepende is ingevoerd.
Ja dit niet alleen, maar vanaf die tijd is ook het beginsel van het oordeel geopenbaard, want de Heere Jezus heeft in Johan-

nes 12 : 31 gezegd: "Nú is het oordeel dezer wereld, nú zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden."
Dit oordeel is voor de wereld zichtbaar geworden in de verwoesting van Jeruzalem. Hoe vreselijk dit oordeel ook geweest is, dit is maar een beginsel der smarten geweest blijkens Mattheüs 24 : 8.
Het is wel zo dat voor ons, vergankelijke, nietige en tijdgebonden mensen, al deze dingen onverklaarbaar zijn, maar de openbaring van Gods Woord staat oneindig ver boven de vergankelijke tijd, want Zijn werken zijn vanaf de grondlegging der wereld al volbracht geweest. - Hebreeën 4 : 3b; Mattheüs 25 : 34; Johannes 17 : 24; Efeze 1 : 4; Openbaring 13 : 8.

Ons tekstgedeelte zegt: *Die macht had over het vuur*, namelijk over *het vuur* des altaars, dat die andere Engel (de Verbondsengel) Die bij het altaar stond - 8 : 3 - inmiddels reeds op de aarde geworpen had - 8 : 5 - blijkens Lukas 12 : 49, waar de Heere Jezus gezegd heeft: "Ik ben gekomen om *vuur* op de aarde te werpen en wat wil Ik, indien het reeds ontstoken is?"
Enerzijds zijn Gods uitverkorenen als door dit *vuur* behouden - 1 Corinthe 3 : 15b - omdat hun dierbare Zaligmaker erdoor verteerd is, anderzijds zal dit *vuur* Gods tegenstanders tot in alle eeuwigheid verteren, zoals we onderwezen zijn uit 14 : 10 en 11.
Vandaar dat de Heere Jezus, toen Hij de dienst der verzoening volbracht had, het altaar des reukoffers - Lukas 1 : 11 - verlaten heeft en een andere engel *die macht had over het vuur*, Zijn plaats bij het altaar heeft ingenomen, opdat van daaruit de donderslagen van Gods toorn geopenbaard en bekendgemaakt zouden worden over allen die de reiniging door middel van dit *vuur* des toorns dat over de Heere Jezus gegaan is, verworpen hebben en Gods liefde om Jezus' wil tot ieder die zich bekeert, niet aangenomen hebben om zalig te worden.

Vandaar die vreselijke dreiging in 14 : 9b en vervolgens: "Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld.....hij zal gepijnigd worden met *vuur* en sulfer voor de heilige geesten en het Lam."
Dit is het, waarom deze andere engel van het altaar uitgegaan is, *macht hebbende over het vuur.*

18c *En hij riep met een groot geroep tot Degene Die de scherpe sikkel had.*

Wij willen, voordat wij het laatste gedeelte van deze tekst in het geding brengen, eerst letten op de samenstelling van deze tekst in haar geheel. En dan worden wij weer getroffen door de bijzondere samenstelling van Gods Woord.
Wat hebben die woorden "die macht had over het vuur" hier en nu te betekenen?
Als ze er niet stonden, zou niemand, ja geen sterveling, ze gemist hebben. En toch staan zij er, hoewel op geen enkele wijze nu in deze openbaring van het oordeel dat volgen zal, de kracht van het vuur zal gaan blijken.
Waartoe dient dan deze mededeling? Er moet achter deze samenstelling van woorden een verborgenheid schuil gaan met een zeer diepe betekenis.

Het is opmerkelijk dat in 14 : 10 t/m 16 het vuur wél als een vreselijke bedreiging voor de aanbidders van het beest en zijn beeld voor de aandacht is gesteld, namelijk dat zij daarmee tot in alle eeuwigheid gepijnigd zullen worden.
Dáár vloeide deze bedreiging nog voort uit de verwerping van het heilig Evangelie der genade, hetwelk door de engel, in het midden des hemels vliegende, onder hen verkondigd is geworden.
Toen was deze bedreiging voor hen nog een ernstige waarschuwing, opdat zij nog tijdig tot de Geest der genade de toevlucht zouden nemen. In feite was dit aldaar nog een profetie van het oordeel dat eenmaal geopenbaard zal worden,

als alles geschied zal zijn wat tevoren in Gods eeuwige Raad des Vredes en der openbaring van Zijn heilig recht besloten is. Zoals dit oordeel dan ook geopenbaard zal worden in 16 : 17 t/m 21, maar in het bijzonder in 19 : 20. Want pas te dier tijd zullen de macht die deze engel over het vuur heeft en de vreselijkheid van dit vuur geopenbaard worden, hetwelk door de glorie van de Drieënige God bevestigd zal worden. - 20 : 15.
De verborgenheid nu dat er hier wél melding gemaakt wordt van de macht waarover de engel beschikt en dat het vuur als zodanig hier nochtans niet in het geding gebracht wordt, vloeit voort uit het feit dat aan de Zoon des mensen wél al het oordeel gegeven is - Johannes 5 : 22 b - en God Hem ook macht gegeven heeft om gericht te houden - Johannes 5 : 27 - maar dat de feitelijke uitvoering van het oordeel berust bij de Heilige Geest.
Dit zal dan ook onmiddellijk gaan blijken in het vervolg, als de druiftakken die afgesneden zullen worden, alsdan met haar gerijpte druiven geworpen zullen worden in de grote wijnpersbak van de toorn Gods. Naar onze overtuiging de wijnpersbak van de toorn Gods des Heiligen Geestes.
Van hieruit zullen dan ook (zoals wij bij de aanvang van de verklaring van dit boek reeds gezegd hebben) de majesteit en de heerlijkheid van het werk des Heiligen Geestes geopenbaard worden.
Het blijkt echter niet alleen hier, maar ook in de brief aan de Hebreeën, dat de mens der zonde de Geest der genade smaadheid aandoet, als hij de Heere Jezus niet aanneemt tot zijn behoudenis.
Daarom zegt de Heilige Geest aldaar (door de woorden van deze briefschrijver): "Hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die de Zoon van God vertreden heeft en.....de Geest der genade smaadheid heeft aangedaan? Want wij kennen Hem Die gezegd heeft: Mijn is de wraak, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: De Heere zal Zijn volk oordelen." - Hebreeën 10 : 29 en 30.

Dit laatste "De Heere zal Zijn volk oordelen" betekent naar onze overtuiging dat het in het bijzonder de Heilige Geest is Die Zijn volk, namelijk het volk dat door de Heere Jezus vrijgekocht is, zal oordelen (zal wreken op deze plaats) namelijk wraak nemen op hun vijanden die hen zo uitermate gekweld hebben door hen te dwingen het beest en zijn beeld te aanbidden en zijn merkteken te dragen.
Van deze wrake heeft God de Vader reeds geprofeteerd in Deuteronomium 32 : 35 en 36.
Daarom laat deze tussenzin "die macht had over het vuur" ons op zo onvoorstelbare wijze de glorie der samenstelling van Gods Woord zien. Wie zou deze woorden gemist hebben? Ze openbaren echter uitdrukkelijk de glorie van Gods Woord.

Uit het feit dat deze engel van het altaar gekomen is, blijkt naar onze mening dat hij een afgezant van de Heilige Geest is, Wien smaadheid aangedaan is door de velen die niet alleen de genade van de Heere Jezus niet aangenomen hebben om zalig te worden, maar bovendien de Zone Gods vertreden hebben door het beest en zijn beeld te aanbidden.
Daarom heeft deze engel nu macht over het vuur, namelijk over het vuur des altaars. Nu echter niet opdat het Gode welgevallig Offerlam erdoor verteerd zal worden, maar opdat de wraak en de vergelding van God over de vergiftigde druiven van de druiftakken van de wijngaard der aarde geopenbaard zullen worden, zoals dit reeds in het Goddelijk lied van Mozes voorzegd is. - Deuteronomium 32 : 32 t/m 35.
Want zij zijn uit de wijnstok van Sodom en uit de velden van Gomorra voortgekomen.
En de dode lichamen der heiligen liggen op de straat der grote stad, die geestelijk Sodom en Egypte genaamd wordt, waar óók onze Heere gekruisigd is. - 11 : 8.
Daarom is aan deze engel ook macht gegeven over het vuur, opdat hun vijanden door het vuur verbrand zullen worden. Opdat aan het volk des Heeren, dat besloten en als verlaten is geweest in de macht van het beest uit de afgrond, recht gedaan

zal worden. - Deuteronomium 32 : 36.
Dit is de reden waarom deze engel, als met stormachtige haast en *luide roepende*, gesneld is tot *de Engel Die de scherpe sikkel had*, namelijk tot die Engel Die uit de tempel die in de hemel is, gegaan is, die Hogepriester des Verbonds, aan Wie veel reukwerk is gegeven, opdat Hij het met de gebeden aller heiligen zou leggen op het gouden altaar dat voor de Troon is. - 8 : 3.
Tot Hem zeggende:

18d *Zend Uw scherpe sikkel en snijd af de druiftakken van de wijngaard der aarde, want zijn druiven zijn rijp.*

Het is treffend te letten op de overeenkomst tussen de verzen 15 en 16 en 18 en 19 van dit hoofdstuk. Dit is het waarschijnlijk, waarom sommigen boven dit gedeelte gezet hebben: de graan- en wijnoogst.
Bovendien is er tussen de St.Vert. en die van het N.B.G. nog een belangrijk verschil.
In de St.Vert. staat: *Snijd af de druiftakken*, maar de vert. N.B.G. heeft: 'En oogst de trossen.'
Nu was het misschien beter geweest, als in de St.Vert. gestaan had: 'Snijd af de druifranken' zoals dit ook van de verspieders van het land Kanaän gezegd is, namelijk: "En zij sneden vandaar een rank af met een tros wijndruiven." - Numeri 13 : 23a.
In elk geval past het woord *afsnijden* beter bij het opruimen van het onkruid dan het woord 'oogsten' dat in de vert. N.B.G. staat.
Trouwens ons tekstgedeelte spreekt helemaal niet van oogsten, want onkruid oogst men niet, dat hakt en slaat men af om het zo snel mogelijk te kunnen verbranden.
Naar ons gevoelen hebben de vertalers van het N.B.G. zich kennelijk hiertoe laten verleiden, omdat het onkruid onder de tarwe hier bij *druiventakken* of ranken of trossen vergeleken wordt.

Nu heeft het inderdaad voor de meeste mensen een vreemde klank, dat dit onkruid bij *druiven* vergeleken wordt. Maar zij die meer bekend zijn in de Heilige Schrift, weten dat de Heere van de wijngaard der aarde van oorsprong goed zaad op de akker der wereld gezaaid heeft. - Mattheüs 13 : 27.

Reeds onder het Oude Verbond heeft de Heere over de verdorvenheid van dat goede zaad aldus geklaagd: "Mijn Beminde (namelijk de Heere Jezus Christus) heeft een wijngaard op een vette heuvel en Hij heeft hem omtuind en van stenen gezuiverd en Hij heeft hem beplant met edele wijnstokken en Hij heeft in deszelfs midden een toren gebouwd en ook een wijnpersbak daarin uitgehouwen en Hij heeft verwacht dat hij goede druiven zou voortbrengen, maar hij heeft stinkende druiven voortgebracht." - Jesaja 5 : 1b en 2. En al heeft deze profetie betrekking op het oude Verbondsvolk, toch is gebleken dat dit in niet mindere mate van toepassing is op het Nieuwtestamentische Israël.
Hoe het ook zijn moge, er wordt hier in deze openbaring van het oordeel een beslissende scheiding teweeggebracht tussen de tarwe en het onkruid.

Nu is het opmerkelijke, dat tijdens het profeteren van Johannes (in hoofdstuk 11) de tekenen van dit oordeel geopenbaard zijn, maar dat deze scheiding daar nog niet heeft plaatsgevonden. - 11 : 11 t/m 13. Dit betekent, dat zolang er nog geprofeteerd wordt er nog hoop is, al is het dat de oordelen in beginsel reeds een aanvang genomen hebben, zo zelfs dat er zevenduizend namen van mensen daarin ten ondergegaan zijn, blijkens 11 : 13 of ook 9 : 13 t/m 21 het derde deel der mensen.
Zo zijn er in die aanvankelijke oordelen altijd nog overigen die, bevreesd geworden zijnde, de God des hemels heerlijkheid gegeven hebben - 11 : 13 - én mensen die zich ondanks deze plagen niet bekeerd hebben. - 9 : 20.
Maar als deze aanvankelijk geopenbaarde oordelen, bestaande

in de verwoesting van Jeruzalem en in latere tijden in oorlogen, beroerten, hongersnoden, pestilentiën en aardbevingen, tot volle wasdom gekomen zullen zijn en alsdan de profetieën der godzaligen tenietgedaan zullen zijn - 1 Corinthe 13 : 8 - zal alle hoop op behoudenis voor de aanbidders van het beest en zijn beeld vervlogen zijn.
Maar zolang er nog most in de druiftrossen gevonden wordt, zullen ze nog niet verdorven worden. Dat wil zeggen: Zolang er nog uitverkorenen op de aarde gevonden zullen worden, zal het bevel om *de ranken van de aarde af te snijden* nog niet gegeven worden door de engel die van het altaar gekomen is. Maar zodra Hij Die op de wolk gezeten is, de laatste schoof geoogst zal hebben, dat wil zeggen: de laatste der uitverkorenen tot Zich genomen zal hebben in de wolk (zoals blijkt uit 11 : 12) zal deze engel die macht heeft over het vuur, aan de wachtende Engel met *de scherpe sikkel* bevel geven om *de druiftakken van de wijngaard der aarde af te snijden*, omdat *zijn druiven rijp geworden zijn* om vertreden te worden.

We moeten erop letten dat, toen Johannes van dit oordeel geprofeteerd heeft in hoofdstuk 11 (waartoe hem in 10 : 11 opdracht gegeven was) hij dit deed tijdens het blazen der zesde bazuin. Dat betekent dat het oordeel, zoals dit hier in hoofdstuk 14 beschreven wordt, geopenbaard wordt, nadat de zevende engel de bazuin geblazen heeft. - 11 : 15.
Tijdens het blazen der zesde bazuin zijn wel verschrikkelijke oordelen geopenbaard - hoofdstuk 9 - maar het wezenlijke oordeel, zoals dit nu geopenbaard zal worden in hoofdstuk 14, is steeds uitgesteld, omdat er toen nog steeds uitverkorenen tussen de druiventrossen gevonden werden.
Johannes heeft in zijn profeteren van hen aldus getuigd: En uit de volken en stammen en talen en natiën zíjn er (vert. N.B.G.) die de vermoorde lichamen der getuigen zullen zien, liggende op de straten van het geestelijke Sodom en Egypte van hun tijd. - 11 : 9.
In de verklaring van deze tekst hebben wij gezegd, dat deze

woorden 'zíjn er' aanduiden dat er wel uitverkorenen zullen zijn in de eindtijd, maar dat er weinigen zullen zijn die de tekenen der tijden zullen kunnen onderscheiden.
Ook hebben wij daar het gegeven uitstel van dit oordeel in het geding gebracht. Dit uitstel blijkt uit het wachten van de Engel op het bevel van de engel die macht had over het vuur, om dán pas *de druiftakken van de wijngaard der aarde af te snijden*, als hij het gebieden zou.
Dit gegeven uitstel heeft de Engel Die gekomen is met *de scherpe sikkel* uit de tempel die in de hemel is, in niet geringe mate beroerd. Want Deze is (naar onze overtuiging) dezelfde Engel Die in hoofdstuk 10 voor de aandacht der Kerk gesteld is met de woorden van vers 1: "Een andere sterke Engel, afkomende van de hemel."
Uit hoofdstuk 10 : 6 blijkt, hoe Hij in hoge mate beroerd is geworden over dit gegeven uitstel, onder ede betuigend, dat als eenmaal de zevende bazuin geblazen zal worden, er van uitstel geen sprake meer zal zijn - 10 : 6 en 7 vert. N.B.G. - maar dat alsdan de verborgenheden Gods des Heiligen Geestes vervuld zullen worden, welke verborgenheden de zeven donderslagen gesproken hebben. - 10 : 3 en 4.
Daarom hebben wij van het blazen der vijfde en der zesde bazuin (ten tijde van het uit de zee en het uit de afgrond opgekomen beest) gezegd, dat deze twee bazuinen de ontwikkeling der gehele Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis openbaren, waarin het oordeel dat over de Heere Jezus op Golgotha gegaan is, op de bede van de Heere Jezus: "Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen", voor de wereld nog lange tijd uitgesteld wordt. Ja zo lang, dat het zelfs een uitstel van zeer veel eeuwen kan zijn.

Dit gegeven uitstel nu blijkt nadrukkelijk in de openbaring van het oordeel zoals deze drie engelen dit hier in hoofdstuk 14 aankondigen.
Voornamelijk geldt dit ten opzichte van de tweede Engel van het tweede drietal. - 14 : 17. Van de eerste en de derde engel

van dit tweede drietal blijkt dit in mindere mate.
De eerste engel blijkt als met haast, al luide roepende, tot de verheerlijkte Zoon des mensen gegaan te zijn Die op de wolk zat, om Hem te melden dat de ure om te maaien voor Hem gekomen was. Kennelijk omdat het wezenlijke oordeel over Hem op Golgotha voltrokken was.
Van de tweede Engel, Die uit de tempel die in de hemel is, gegaan is (Dezelfde als uit 10 : 1) wordt - 14 : 17 - níet gezegd dat Hij als met haast en luide roepende tot het oordeel gesneld is, want ten eerste wist Hij dat Zijn bede verhoord zou worden die Hij, hangende aan het kruis, gebeden heeft, namelijk: "Vader vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen." En ten andere is de genade van God tussenbeide gekomen in het spreken der zeven donderslagen. - 10 : 3.
Hoewel de donderslagen de gerechtigheid van God openbaren, blijkt uit het spreken der donderslagen, dat het is alsof er geworsteld wordt tussen openbaring van genade en recht.
Het is alsof de genade van God de Vader en van de Heilige Geest hier worstelt met de wrake van de Overwinnaar. De genade worstelt om voorrang en overwint.
Nog vele eeuwen, zelfs na het blazen der zesde bazuin, dat is ná de openbaring van de derde en laatste, grote wereldoorlog, zal de wereld voor haar uiteindelijke ondergang gespaard blijven.

Dit is het wachten van de tweede Engel op het bevel van de engel die macht had over het vuur. Hij heeft gewacht met schier eindeloos geduld (en dit ondanks de goddeloosheid der mensen in de eindtijd, zoals geopenbaard is in 13 : 11 t/m 17) met het *afsnijden der druiftrossen* totdat de engel die van het altaar gekomen is, Hem hiertoe bevel gegeven zal hebben. Hij heeft gewacht met het wegkappen van het onkruid, opdat mogelijk het goede koren hierbij niet mede uitgerukt zou worden. - Mattheüs 13 : 29.
Dit wachten omvat de ganse Nieuwtestamentische tijdhistorie, maar zeer in het bijzonder de tweede periode na het einde van

de laatste, grote wereldoorlog.
En dit ondanks het feit dat de Kerk des Heeren reeds bij de aanvang der tweede periode, dat is bij de opkomst van het afgrondsbeest, haar zelfstandigheid en in de loop der jaren zelfs haar bestaansrecht geheel heeft prijsgegeven - 11 : 10 - vooral door zich weer te vermengen met de Rooms-Katholieke Kerk en voorts met alle mogelijke godsdiensten die op de aarde gevonden worden, zich te besmetten met allerlei goddeloosheden van de eindtijd.
Wij willen er ook hier nog iets van aanwijzen, opdat de genade van God over het uitstel van het oordeel des temeer blijke.

Sinds het uit de afgrond opgekomen beest zijn scepter over de wereld en de Kerk is gaan zwaaien, zijn er (en dan vooral in de latere tijden toen de satanas zelf uit zijn gevangenis ontbonden is geworden - 20 : 7 t/m 10) vele moderne profeten in haar opgestaan die niet minder dan een lijklucht van zich verspreid hebben, wier keel een geopend graf is - Romeinen 3 : 13b - omdat zij vreugde bedrijven en verblijd zijn, dat die profeten uit de eerste periode nu gedood zijn, die allen die op de aarde wonen maar steeds gepijnigd hebben met hun onheilsprofetieën - 11 : 10 - bovenal met hun voortdurende eis tot het verzaken van alle wereldse genoegens en ten tweede met het prediken van hel en verdoemenis.
Nu zij tot zwijgen gebracht zijn, is alles op de wereld ten goede veranderd. Nu zijn er tenminste weer ware en levende getuigen die de mensen voortdurend voorgaan in een 'Halleluja-geroep' en een 'Loof de Heer'. Ja met oplegging der handen schenken zij wederom de Heilige Geest, zoals dit in het begin in de Apostolische Kerk geschiedde.
Op nog meer moderne geestesstromingen van onze tijd zou men de aandacht kunnen vestigen, geestesstromingen die in feite alle de theorieën van de Franse revolutie van 1789 in hun Christelijke vanen geschreven hebben, namelijk 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' met een onvoorstelbare verachting van alle gezag op alle terreinen des levens.

14 : 18d

Onze tijd komt overeen met hetgeen geschreven staat in 2 Timotheüs 3 : 1 t/m 5: "En weet dit dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden. Want de mensen zullen zijn liefhebbers van zichzelf, geldgierig, laatdunkend, hovaardig, lasteraars, de ouderen ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig. Zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden, verraders, roekeloos, opgeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods; hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben."

Daarom houden wij ons dan ook aan het getuigenis van Johannes - 11 : 7 en 8 - en zeggen met hem, dat de profeten aan wie de Heere macht gegeven heeft om te profeteren (in de eerste periode der Nieuwtestamentische tijdgeschiedenis) thans geestelijk vermoord liggen op de straat der grote stad die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, waar óók onze Heere gekruisigd is.
Daarom zeggen wij op grond van dit alles, dat de zeer velen die in deze verschrikkelijke tijd nog enige verwachting hebben van al deze nieuwe geestesstromingen, teleurgesteld zullen worden, want de geest der levende getuigen die ons uitsluitend bepaalden bij onze rampzalige ellendigheid en uiterste verlorenheid buiten de genade van onze Heere Jezus Christus, is er niet in.
Waar blijft het arme en ellendige volk in onze dagen (in al die revolutionaire geestesstromingen van onze tijd) dat op de Naam des Heeren betrouwt? - Zefanja 3 : 12. Het volk dat bevreesd is voor de banden des doods en voor de angsten der hel en dat uit deze benauwdheden gaat roepen tot de Heere, zeggende: "Och HEERE, bevrijd mijn ziel." - Psalm 116 : 3 en 4.

Dit is de troost voor de bedrukte en gekwelde godzaligen der eindtijd, dat straks de zevende bazuin geblazen zal worden en alsdan *de druiftakken van de wijngaard der aarde afgesneden zullen worden* en zij met de ganse Gemeente der gezaligden

zullen mogen meejubelen: "En de volken waren toornig geworden en Uw toorn is gekomen en de tijd der doden om geoordeeld te worden en om het loon te geven Uw dienstknechten, de profeten, en de heiligen en degenen die Uw Naam vrezen, de kleinen en de groten; en om te verderven degenen die de aarde verdierven." - 11 : 18.
Of zoals Jeremia hiervan geprofeteerd heeft: "Babel was een gouden beker in de hand des HEEREN, die de ganse aarde dronken maakte; de volken hebben van haar wijn gedronken, daarom zijn de volken dol geworden." (d.w.z. zonder enig recht verstand). - Jeremia 51 : 7.

Dit met nog vele andere ellendigheden zal het beeld der eindtijd zijn, zoals dit in het bijzonder beschreven is in 11 : 9 en 10.
De enige geestelijke opleving die in de eindtijd nog te verwachten is, zal zijn de bekering van het oude Israël in de tweede helft van de vierentwintigste eeuw blijkens Daniël 8 : 13 en 14.
Daaraan zullen de nakomelingen van Jafeth, die in het Christelijke Europa (het geestelijke Sodom en Egypte) zozeer de Waarheid verworpen en de Heere Jezus als opnieuw gekruisigd hebben - 11 : 8 - weinig deel hebben, maar zoveel temeer de Egyptenaren en de Assyriërs. - Jesaja 19 : 16 t/m 25; Romeinen 11 : 23 en 26.

19 *En de Engel zond Zijn sikkel op de aarde en sneed de druiven af van de wijngaard der aarde en wierp ze in de grote wijnpersbak des toorns Gods.*

Reeds eerder vestigden wij de aandacht op de vier verschillende openbaringsvormen waarin het laatste oordeel aan de strijdende Kerk bekendgemaakt wordt.
Dit betekent echter niet, dat er nergens anders in de Bijbel aan dit oordeel aandacht geschonken wordt. Ja zelfs op zeer veel plaatsen.

Daarom willen wij naar aanleiding van onze tekst één Schriftplaats uit die vele onder de aandacht brengen, omdat die als een tweelingzuster van onze tekst is, namelijk Joël 3 : 13. Daar luidt het Woord des Heeren aldus:
"Slaat de sikkel aan, want de oogst is rijp geworden; komt aan, daalt henen af, want de pers is vol en de perskuipen lopen over; want hunlieder boosheid is groot."
In deze tekst wordt in feite letterlijk weergegeven wat in 14 : 18 en 19 is vermeld. Bovendien wordt in het geding gebracht hetgeen in hoofdstuk 13 : 13 t/m 17 is geopenbaard.
Maar het bovenmate opmerkelijke in deze profetie van Joël is, dat er in vers 14 op volgt: "Want de dag des HEEREN is nabij."
Dit merken wij hierom op, omdat in deze openbaring het oordeel van de dag des HEEREN niet onmiddellijk geopenbaard wordt. Uit beide gedeelten blijkt dat het slechts voorbereidingen zijn die aan het feitelijke oordeel vooraf zullen gaan.
In beide gedeelten wordt de tot rijpheid gekomen boosheid der mensen geopenbaard. De dag van het oordeel zal ook niet komen, tenzij eerst de afval is geopenbaard, namelijk "de mens der zonde, de zoon des verderfs, die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt." - 2 Thessalonicensen 2 : 2 t/m 4.
Het beest en allen die hem en zijn beeld hebben aangebeden, hebben de goede druiven vertreden, maar zelf zullen zij als vergiftigde *druiven* vertreden worden.
De betekenis van deze vertreding zal aanvankelijk in hoofdstuk 18 geopenbaard worden, namelijk in de openbaring des Heiligen Geestes, maar de volkomenheid der vertreding in hoofdstuk 20 : 11 t/m 14, namelijk in de openbaring des Drieënigen Gods.

Naar aanleiding hiervan is ook de samenstelling van 14 : 18 en 19 zo bovenmate merkwaardig. Wat had er nu nog meer voor de hand gelegen, dan dat in vers 18 de woorden "Zend Uw

scherpe sikkel" ontbreken zouden. En dat, daaruit voortvloeiende, in vers 19 de woorden *en de Engel zond Zijn sikkel*, ontbreken zouden.
Ter verduidelijking willen wij even deze twee teksten 18 en 19 (verkort) citeren, dan zal dit duidelijk blijken.
Vers 18: En de engel riep met een groot geroep tot Degene Die de scherpe sikkel had, zeggende: Snijd af de druiftakken.
Vers 19: *En de Engel sneed af.*
Nu staat er in vers 18: "Zénd Uw scherpe sikkel" en in vers 19: *zónd Zijn sikkel.*
Hieruit blijkt dat het in feite *de sikkel* is die *de druiven afsnijdt en in de wijnpersbak werpt.* Dat wil zeggen: Het is het Woord van God, namelijk het tweesnijdende scherpe Zwaard Dat blijkens vers 15 enerzijds eerst de goede druiven geoogst heeft, maar anderzijds de vergiftigde *druiven afgesneden* heeft.
Hieruit blijkt wederom dat er in deze samenstelling van woorden een groot geheimenis verborgen is dat de grote glorie der samenstelling van Gods Woord openbaart.
Niet alleen in de verzen 18 en 19 komen deze woorden "zend" en *zond* als een bevel voor, maar ook in de verzen 15 en 16.
In deze gehele samenstelling van woorden blijkt de glorie van de Drieënige God verborgen te zijn in het oordeel.
Dit wordt bevestigd in Johannes 1 : 1, waar geschreven staat: "Het Woord was God." Dit blijkt *de sikkel* te zijn die de goede druiven oogst en de kwade *afsnijdt.*
Het is de Zoon Die *de sikkel* (Zijn Woord) *op de aarde zendt*, maar het is de Heilige Geest Die door Zijn dienstknechten het bevel geeft: "Zend." Het is de Heilige Geest Die de Zoon in deze Zijn werken verheerlijkt, zeggende: "Zend, zend."
Het is de Zoon Die enerzijds Zijn garven verzamelt in de hemelse korenschuren en anderzijds de vergiftigde *druiven werpt in de wijnpersbak des toorns van God* de Vader, hierin God de Vader verheerlijkende.
Hieruit blijkt in het oordeel de glorie des Drieënigen Gods.
Uit deze volgorde der teksten en uit de samenstelling der

woorden blijkt nog eens temeer dat de glorie der samenstelling van Gods Woord niet beperkt wordt tot afzonderlijke teksten, maar dat zij ook gelegen is in de samenstelling van meerdere teksten tezamen, ja dat er geen letter in de ganse Heilige Schrift gemist kan worden of eraan toegevoegd, zonder haar samenstelling te schaden.
Naar onze mening wordt dit zelfs door Gods kinderen over het algemeen te weinig geloofd en gezien.

Bovendien merken wij nog op, dat in het bijzonder in de laatste twee verzen van dit hoofdstuk op zo bijzondere wijze de glorie van het einde van de openbaring des Zoons in het geding gebracht wordt. Dit zal vooral uit de verklaring van de volgende tekst gaan blijken.
Wanneer wij deze dingen opmerken, past het ons met de meeste hoogachting, ootmoed en eerbied het Woord des Heeren tegemoet te treden en de majesteit Gods hierin te aanbidden.
Dit is het ongetwijfeld, waarom Gods Woord de dichter van Psalm 119 schier eindeloos doet roemen over de wonderbaarlijkheid van Gods getuigenissen. En dan te bedenken dat deze dichter slechts een klein gedeelte der Heilige Schrift bezat.
In tegenstelling hiermee werden aan Ezechiël steeds groter gruwelen getoond bij zijn graven in de wand van ons bedorven bestaan. - Ezechiël 8.
Zo worden daarentegen aan wie de Heere het schenken wil steeds groter wonderen geopenbaard bij het graven in de wanden van Gods getuigenissen.

Aangezien onze tekst in feite het besluit is van de openbaring des Zoons, daar de volgende tekst als een schakel is tussen de openbaring des Zoons en de openbaring des Heiligen Geestes, willen we dit gedeelte besluiten met een AMEN HALLELUJA.

20a *En de wijnpersbak werd buiten de stad getreden.*

Elke zinsnede, ja bijna elk woord van dit tekstgedeelte is van aangrijpende en geweldige betekenis.
Wanneer wij de woorden *wijnpersbak, werd, getreden, buiten de stad* beklemtonen, kan reeds een vaag vermoeden gewekt worden betreffende de betekenissen.
Voordat wij echter aan de bijzondere geheimenissen die hierin verborgen zijn, aandacht schenken, willen wij eerst op de dadelijke en letterlijke betekenis letten in verband met de uitbeelding van het oordeel dat over de wereld der goddelozen geopenbaard zal worden.
Wij zeggen met opzet 'uitbeelding', omdat dit oordeel op zo wonderbare wijze in dit tekstgedeelte en in nog sterkere mate in het volgende tekstgedeelte in beeld gebracht wordt.
Het is weer een openbaring als in vogelvlucht, want de omstandigheden van dit oordeel zullen pas in hoofdstuk 18 en het wezenlijke oordeel pas in hoofdstuk 20 geopenbaard worden, namelijk in de openbaring des Drieënigen Gods.

De letterlijke betekenis is dan ook, dat de goddelozen *buiten* het hemelse Jeruzalem als vergiftigde druiven *vertreden* zullen worden.
Maar de verborgenheden strekken zich oneindig veel verder uit.
Afgezien nog van het woord *wijnpersbak* blijkt dit al onmiddellijk uit het woord *werd*, dat wij niet ten onrechte beklemtoond hebben.
Waarom staat er niet: zal worden vertreden?
Dit is omdat de feitelijke *vertreding* reeds geschied is op Golgotha's heuveltop.
Daarom zal de *vertreding* van de wereld der goddelozen pas geopenbaard worden in de *vertreding* van de grote stad Babylon in hoofdstuk 18, nadat haar gruwelen en haar hoererijen in hoofdstuk 17 geopenbaard zullen zijn.
Ook dit, dat *de wijnpersbak buiten de stad getreden is* en

voorts *buiten de stad getreden zal worden*, is van onvoorstelbare betekenis.
Wanneer wij maar enigszins en slechts van verre de betekenis van dit *buiten* zouden kunnen zien, zouden ons de haren te berge rijzen van verschrikking. Dan zouden wij evenals de koningen der aarde die met Babylon gehoereerd hebben en evenals de kooplieden der aarde die met haar gehoereerd hebben en die rijk geworden zijn uit haar wellusten, van verre blijven staan uit vrees van de pijniging die aldaar wezen zal. - 18 : 9 t/m 15.
Of zoals de profeet Ezechiël hiervan reeds geprofeteerd heeft, zeggende: "Alle inwoners der eilanden zijn over u ontzet en hun koningen staan de haren te berge, zij zijn verbaasd van aangezicht" - Ezechiël 27 : 35 - als God Zijn zwaard zal zwaaien over het goddeloze Babylon dezer wereld, zoals dit in hoofdstuk 18 geopenbaard zal worden.
Uit deze samenstelling van woorden blijkt, dat onze geliefde Zaligmaker, de Heere Jezus Christus, Zelf in de plaats van Gods uitverkorenen geheel vrijwillig gegaan is naar deze *persbak* van Gods toorn om daarin *vertreden te worden* alsof Hijzelf bij die vergiftigde druiventrossen behoorde, want Hij is met de misdadigers gerekend.
Zijn heilig en dierbaar bloed is het, dat als een overstromende vloed uit deze *wijnpersbak* des toorns van God gevloeid is. Dit is hetgeen wij steeds gezegd hebben, dat bij het blazen der zevende bazuin het oordeel geopenbaard is. Namelijk: het oordeel dat in Christus Jezus geopenbaard is op Golgotha's heuveltop.
Daarom ook hier in ons tekstgedeelte: *buiten de stad*, omdat de Heere Jezus buiten de poort geleden heeft. - Hebreeën 13 : 12. "Laat ons dan tot Hem uitgaan buiten de legerplaats, Zijn smaadheid dragende", vermaant de Hebreeënbriefschrijver.
Wie ook maar enigszins door des Heeren Geest ontdekt is aan zijn verlorenheid zal in schuldbesef en rouw wegzinken voor de Heere Jezus over zoveel liefde van Hem voor ons, verdoemelijke zondaren.

Laten we steeds bedenken dat Hij voor ons naar dit vreselijke *buiten* heeft willen gaan om onze schuld voor God te verzoenen. Het is het *buiten* waar "de honden en de tovenaars en de hoereerders en de moordenaars en de afgodendienaars en een ieder die de leugen liefheeft en doet" voor eeuwig zullen zijn. - 22 : 15. Want Hij is voor ons met de misdadigers gerekend en bij hen is Hij in onze plaats verlaten geweest van God.

In dít *buiten* nu, zegt ons tekstgedeelte, zal *de wijnpersbak getreden worden* waarin de slechte druiven geworpen zijn. Druiven waarin geen most der liefde tot Jezus gevonden wordt.
Buiten de stad zegt ons tekstgedeelte, dat is *buiten de stad* Jeruzalem. Dat betekent voor allen die aan de liefde van de Heere Jezus achteloos voorbijgegaan zijn, dat zij *buiten* het nieuwe Jeruzalem zullen zijn.
Hieruit blijkt de rechtvaardige wraak onzes Gods, want blijkens 11 : 2 hebben zij reeds in hun leven de heilige Stad vertreden. Daarom zullen zij zelf *buiten de stad* voor eeuwig *vertreden worden in de wijnpersbak* van Gods toorn.
Ja de goddelozen hebben niet alleen de heilige Stad vertreden door van haar een Sodom en Egypte te maken, alwaar zij óók de Heere gekruisigd hebben - 11 : 8 - maar Nieuwtestamentisch hebben zij haar ook gemaakt tot het grote Babylon hunner victorie, tot een plaats waarin het beest dat uit de afgrond opgekomen is, zijn scepter heeft kunnen zwaaien. - de hoofdstukken 17 en 18.
Maar de Heere heeft voor Zijn uitverkorenen door Zijn grote liefde en genade de door de Babyloniërs verwoeste stad weer herbouwd, zo zelfs dat de heerlijkheid van dit laatste huis groter geworden is dan van het eerste.
Zo zal de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem oneindig veel groter worden dan van het aardse Jeruzalem. "In deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de HEERE der heirscharen." - Haggaï 2 : 10.

14 : 20b en c

Hoe welgelukzalig zullen zij zijn, die op haar straten zullen mogen wandelen.

20b en c *En er is bloed uit de wijnpersbak gekomen, tot aan de tomen der paarden, duizendzeshonderd stadiën ver.*

Tot aan de tomen der paarden die door de ruiter op het rode paard mede in het strijdperk zijn gebracht, namelijk het zwarte en het vale paard. - 6 : 5 en 8.
Tijdens het alarmgeklank van het blazen der vijfde bazuin waren het sprinkhanen, de paarden gelijk - 9 : 1 en 7 - deze heeft de satan (de ruiter op het rode paard) uit de afgrond doen opkomen om tegen de Kerk van de Heere Jezus Christus strijd te voeren. - 9 : 2 en 3.
Maar de paarden en de wagens en de heirlegers der ruiterij, die de ruiter op het rode paard (als een oordeel des Allerhoogsten) daarna in het veld gebracht heeft, waren tweemaal tienduizenden der tienduizenden. En de ruiters die daarop zaten, hadden vurige en hemelsblauwe en sulferkleurige borstwapenen en de koppen dezer paarden waren als koppen der leeuwen. - 9 : 16 en 17.
Maar de Ruiter op het witte paard is tegen al deze heirlegers uitgetrokken overwinnende en om te overwinnen.
Dit is het wat de Psalmdichter al jubelend gevraagd heeft:

Wie is die Vorst, zo groot in kracht?

En hem is geantwoord:

't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht.
't Is God, geweldig in het strijden.

(ged. uit Psalm 24 : 5b en 4b oude ber.)

Het is de strijd die aan de Ruiter op het witte paard is voorge-

steld in de ontsluiting der zegelen van het verzegelde Boek.
De ruiter op het rode paard is er de oorzaak van geweest dat er hagel en vuur, vermengd met bloed, op de aarde geworpen zijn. - 8 : 7. En hierom heeft de Ruiter op het witte paard de strijd met hem aangebonden, opdat Hij de werken des duivels verbreken zou.
Van hieruit heeft Hij hem met allen die hém toegevallen zijn, in de grote *wijnpersbak* des toorns van God geworpen om vertreden te worden.
Aanvankelijk is dit uitgebeeld in het ganse heir van Farao, de koning van Egypte, toen God hem met zijn ganse heir in de Rode (bloed)Zee gestort heeft. - Exodus 14 : 27 en 28.

Dit is het waarom ons tekstgedeelte zegt: *En er is bloed uit de wijnpersbak gekomen tot aan de tomen der paarden.*
Het is bepaald vanwege de ondergang der paarden en der wagenen van Farao's legermacht, dat David uitgebroken is in de jubel:

Het briesend paard moet eind'lijk sneven,
hoe snel het draav' in 't oorlogsveld.
't Kan niemand d' overwinning geven,
zijn grote sterkte baat geen held.
Neen, de HEER' der heren
doet ons triomferen;
Hij, geducht in macht,
slaat elk gunstig gade,
die op zijn genade
in benauwdheid wacht.
Psalm 33 : 9 (oude ber.)

Of ook:

Dan moogt g'in zegepraal uw voet,
ja, uwer honden tong, in 't bloed
van elke vijand steken.
O grote God, geduchte HEER'!

14 : 20b en c

Uw gangen, zo vol roem en eer,
zijn aan Uw volk gebleken.
Psalm 68 : 12a (oude ber.)

Welk een weergaloze uitbeelding van dit oordeel, zoals dit hier geopenbaard wordt, is er in de ondergang van het heir der Egyptenaren gegeven.
Als in een aangrijpend vergezicht met een terugblik op Gods oordelen in Egypte, wordt dit aan de strijdende Kerk voorgesteld. Opdat zij (vooral in het laatste der dagen) de moed niet verliezen zal in haar strijd tegen het uit de afgrond opgekomen beest met zijn verleidende en verderfelijke tekenen die aan hetzelve te doen gegeven zijn.
Het is de wrake Gods des Heiligen Geestes, die aan de strijdende Kerk wordt voorgesteld. Hij wil hierin de Heere Jezus gaan verheerlijken.
Het is de vervulling van de profetie van Jesaja: "Wie is Deze Die van Edom komt met besprenkelde klederen, van Bozra? Deze Die versierd is in Zijn gewaad? Die voorttrekt in Zijn grote kracht?" - Jesaja 63 : 1a. "Waarom zijt Gij rood aan Uw gewaad en Uw klederen als van een die in de wijnpers treedt?" - Jesaja 63 : 2.
En het antwoord aan Gods verdrukte volk is: "De dag der wrake was in Mijn hart en het jaar van Mijn verlosten was gekomen." - Jesaja 63 : 4. Namelijk de dag der wrake over de verdrukkingen van Gods volk in Egypteland, over de verdrukkingen van Zijn volk in Babylon, over de verdrukkingen van Zijn volk onder de macht van het uit de zee opgekomen beest (het geestelijke Egypte) en over de verdrukkingen onder de macht van het uit de afgrond opgekomen beest (het geestelijke Babylon).

Nochtans zal de glorie van vers 20 nog groter worden vanwege het besluit der tekst: *duizendzeshonderd stadiën ver.*
Dit is maar geen ruwe schatting of zoals de Statenvertalers in hun kanttekeningen verklaard hebben: Een zeker voor een on-

zeker getal.
Wij zeggen positief, neen!
Het kan niet evengoed duizendvijfhonderd of duizendzevenhonderd of welk ander getal ook zijn. Deze bloedstroom is positief *duizendzeshonderd stadiën ver.*
Dit is volgens deskundigen een afstand waarover men 66½ uur moet lopen. Naar onze overtuiging is de betekenis:
Zij die geprobeerd hebben of proberen zullen aan deze *bloed*stroom te ontkomen door wat sneller te lopen of te rijden, zullen toch niet aan een gewisse dood kunnen ontkomen. Dit is gebleken bij de vlucht der Egyptenaren - Exodus 14 : 25 - want de Heere stiet de raderen hunner wagenen weg en deed ze zwaarlijk voortvaren.
Daarom zullen de wateren van deze rode (*bloed*)zee de wagens en de paarden en de ruiters van de gehele legermacht van deze vreselijke Farao (het beeld van de overste dezer wereld) geheel overstromen. - Exodus 14 : 28.
Het getal van dit beest is 666. - 13 : 18.
Het getal van de mens komt daar lang niet aan toe. Hij blijft reeds steken in het getal 66.
En al zou de mens door zijn redelijke wijsheid menen aan dit oordeel, aan deze *bloed*stroom, te kunnen ontkomen, het zal hem toch niet gelukken, want hij reikt *duizendzeshonderd stadiën ver.*
De snelste en de meest ontwikkelde onder de mensen zal altijd nog een half uur tekort komen om de veilige overkant van deze rode *bloed*zeeën te bereiken.
Juist in dit laatste halve uur van deze *bloed*tocht en *bloed*nacht die over de aarde gekomen is vanaf het paradijs tot aan de jongste dag, is de ruiter op het rode paard verslagen en allen met hem, die zich tegen God en Zijn uitverkoren volk gesteld hebben.
Want er is een half uur van stilzwijgen in de hemel gekomen, toen de Ruiter op het witte paard uitgegaan is, overwinnende en om te overwinnen, om Gods uitverkorenen uit de macht van dit vreselijke beest te gaan bevrijden.

14 : 20b en c

Allen die onder leiding van Farao uitgegaan zijn om het volk des Heeren achterna te jagen, alle aanbidders van het beest en zijn beeld, zullen nimmer de oever des behouds kunnen bereiken.
Er is er slechts Eén onder de mensen, namelijk de Mens Jezus Christus, de van God gegeven Middelaar, Die waarachtig God en Mens was, de Ruiter op het witte paard, Die deze doodsrivier doorwaad heeft en toch de oever des behouds heeft kunnen bereiken.
Hij Wiens gangen de 777 uren gaans bereikt hebben, Hij alleen heeft deze *duizendzeshonderd stadiën* doorwaad en is er zegevierend uit tevoorschijn gekomen, bovendien al het door Hem verloste volk in Zijn met *bloed* besmeurde armen torsend.
Vanuit deze doodsjordaan is Hij ook met hen opgeklommen om het beloofde land in bezit te gaan nemen.
Buiten de Stad, buiten het nieuwe Jeruzalem, bevindt zich deze ondoorwaadbare *bloed*stroom, waarin alle uitzicht en alle toevlucht en alle hoop afgesneden is.
Slechts het volgen van het *bloed*spoor dat de Ruiter op het witte paard in deze stroom getrokken heeft, geeft uitkomst en vertrouwen om de oever des behouds te bereiken.

Besluit op de openbaring des Zoons

In deze openbaring zijn steeds (als in een vergezicht en soms als in vogelvlucht) de grootheid en de majesteit van de arbeid Zijner liefde geopenbaard. En wel in het bijzonder in de openbaring van het eeuwig oordeel.
Voorzover het 't vergezicht betreft: Er is in deze laatste tekst gezegd, dat de kwade druiven buiten de Stad vertreden zijn, maar de Stad zelf is voor de strijdende Kerk tot nu toe in nevelen gehuld en voor haar verborgen gebleven.
Deze openbaring des Zoons weerkaatste voor haar soms als een spiegelbeeld de wederwaardigheden van het oude Verbondsvolk. Evenals het oude Israël uit de ijzeroven van

Egypte is geleid, is ook zij uit de ijzeroven van het uit de zee opgekomen beest geleid. Namelijk in het bijzonder uit de verdrukkingen van de Roomse Kerk.
Zij heeft ook haar aanvankelijke overwinningsliederen mogen uitjubelen aan de glazen zee en vervolgens haar reis mogen voortzetten naar het beloofde land.
Ook zij heeft in de Reformatie der Kerk het aardse Jeruzalem gebouwd, namelijk de Ge-réformeerde Kerk. Ook aan haar is getoond dat ook dit Jeruzalem door Babylon (het uit de afgrond opgekomen beest) verwoest is geworden. - 11 : 7; 13 : 11 t/m 17.
Maar nochtans zet ook zij haar reis voort naar het nieuwe Jeruzalem dat door de meerdere Nehemia herbouwd zal worden. - Nehemia 2 : 5. Totdat ze aan het einde der reis rust zal vinden in het binnenste heiligdom des Heeren, hetwelk door de meerdere Zerubbabel (als een afschaduwing van het werk van de Heilige Geest), door de meerdere Jozua, de hogepriester (als een afschaduwing van het werk van de Heere Jezus) en door Jozadak, de vader van Jozua (als een afschaduwing van de glorie des Vaders) gebouwd is. - Haggaï 2 : 5.
Dit is het Woord des HEEREN dat tot het oude Israël is geschied: Ik heb met ulieden een Verbond gemaakt als gij uit Egypteland uittrokt en heb Mijn Geest in het midden van ulieden gesteld. - Haggaï 2 : 6.
Van hieruit is het vervolg der openbaring de heerlijkheid en de majesteit van de leiding des Heiligen Geestes met Zijn Kerk, opdat Hij haar voorts zal voeren naar de heerlijkheid van de bruiloft des Lams en naar de openbaring der glorie des Drieënigen Gods, opdat zij voor eeuwig zal mogen rusten in de schaduw van de Boom des Levens in het nieuwe Jeruzalem met zijn paarlen poorten en zijn straten van goud.

****

VERKORTE INHOUD VAN HET DERDE DEEL

Hoofdstuk 12

Het wonderbare en ondoorgrondelijke vervolg in hoofdstuk 12.
De hemel vóór de zondeval der engelen. - 1a.
De aarde vóór de zondeval van de mens. Aanvang der tijdgeschiedenis. Afgunst beginsel en oorzaak van alle zonden van engelen en mensen. - 1b.
Wolken aan de hemel zijn van oorsprong een oordeel van God over de zonden, al heeft de Heere ze nadien in Zijn ontferming tot zegen willen stellen. - Handelingen 14 : 17. Dit is het dat de Heere Jezus tot de hogepriester gezegd heeft, dat Hij komen zal mét de wolken des hemels. - Markus 14 : 62.
De aanvang van de heilige oorlog en de overwinningsglorie van de Heere Jezus. - 3 en 4a.
Dit ganse hoofdstuk is het gevolg en de oorzaak van het blazen der zevende bazuin. Scherpe kritiek op de vertaling van het N.B.G. - 5a.
Scherpe kritiek op de kanttekening van de Statenvertaling en op de vertaling van het N.B.G. - 5.
"Oorlog in de hemel" - 12 : 7a. Alle ons bekende verklaringen van dit tekstgedeelte scherp veroordeeld en verworpen.
Schaduwbeelden van de vorst der duisternis op de aarde.
Krachtige bewijsredenen dat afgunst de oorzaak van de val van satan en zijn mede-gevallen engelen is geweest. - 7b.
Kritiek op de Statenvertaling van vers 7b. Vert. N.B.G. hier veel beter.
Onze strijd tegen de duivel en de wereld is van lagere orde dan de strijd van Michaël met zijn mede-engelen tegen de satan.
Scherpe kritiek op de vertaling van het N.B.G. - 9.
De in de hemel gevoerde oorlog naar de aarde overgeslagen.
De glorie der overwinning van de Heere Jezus Christus op de aarde. - 10.
Hoofdstuk 12 is als een toelichting op het geopende Boekje.
Het begrip 1260 dagen, tijd, tijden enz. - 10.

De Heere Jezus en Melchizedek. - 10.
De satan op de aarde vóór de zondeval van de mens. - 10c.
De redding van de mens door onze Heere Jezus Christus. - 11.
Vreugde in de hemel, oorlog op de aarde. - 12.
Het wonderbare bestuur van God in deze oorlog. - 13 en 14.
De oorlogsstrategie van satan. - 15.
Op welke wijze de aarde de vrouw (ons) te hulp gekomen is. - 16.
Het vastomlijnde plan des Allerhoogsten aangewezen. - 17.
Hoofdstuk 12 : 18 achten wij in de vertaling van het N.B.G. beter dan in de Statenvertaling.
Besluit van hoofdstuk 12, terugblik op Johannes.

Hoofdstuk 13

Er is een tijd van stilte gekomen op Golgotha en bij het graf van de Heere Jezus. Hij was uitgegaan "overwinnende", maar zal nu voorts uitgaan "om te overwinnen" - 6 : 2 - namelijk de karikaturen van de satan.
Wie dat zijn en hoe de draak zich aanvankelijk reeds geopenbaard heeft onder het Oude Testament en vervolgens in het Nieuwe Testament in de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is en in de laatste tijden in de ontwikkeling van het wereldproletariaat dat gestalte gekregen heeft in de wereldwijd verspreide Franse Revolutie van 1789, de zichtbare opkomst van het beest uit de afgrond. - 1 en 2.
De dodelijke wonde aan één der hoofden van het uit de zee opgekomen beest en haar genezing. - 3.
De vreselijke toestand in de Kerk als deze wonde genezen zal zijn. - 4.
De betekenis en de kentekenen van de in dit dertiende hoofdstuk voor de aandacht gestelde twee beesten. - 5a.
Het uit de zee opgekomen beest verleidt de mensen op menselijke wijze, het uit de aarde opgekomen beest op duivelse wijze. - 5b.
De 42 maanden op verschillende manieren in beeld gebracht.
Daniël 12 : 11 in het geding gebracht. Haar uitzonderlijke betekenis in verband met de derde profetie over deze

tijdsperiode. De overzetting van Daniël 12 : 11 en 12 achten wij in de vertaling van het N.B.G. beter dan in de Statenvertaling.
De wondere vierde profetie. Het jaar van de bekering van Israël aangewezen. - 5b.
Het verval der Apostolische Kerk tot de tijd van de Hervorming en daarna. - 6.
Hoofdstuk 13 : 7a in de vertaling van het N.B.G. beter dan in de Statenvertaling. In dit tekstgedeelte wordt als met uitgestrekte hand aangewezen de Kerk zoals zij Rooms-Katholiek geworden is. En daarna de nood van de Kerk door het langzaam uit de afgrond opgekomen beest.
Wat is oecumene en wat zijn de gevolgen? - 8.
De afsluiting van de eerste Nieuwtestamentische tijdsperiode. - 9 en 10.

Wat het uit de aarde opgekomen beest voor de wereld, voor de Kerk en inzonderheid voor Gods uitverkorenen te betekenen heeft. - 11a en b.
Zijn verschrikkelijke geraffineerdheid om de Kerk te vernietigen. - 11c.
De oecumene en de technische ontwikkelingen van onze tijd. - 12.
De tekenen die aan het beest te doen zijn gegeven en hun gevolgen voor de mensheid. Kritiek op Calvijn. - 13.
Het vergevorderde ontbindingsproces in de oorspronkelijke Ge- réformeerde Kerk. - 14a.
Hoe de wereld en de Kerk er in de laatste eeuwen uit zullen zien. - 14a.
De ware, levende Kerk als instituut uit het gezichtsveld verdwenen. Rome in de derde wereldoorlog verwoest. Het militarisme uitgebannen en Jeruzalem in plaats van Rome het centrale, zogenaamd Christelijke ontmoetings-centrum. - 14b.
Radio en televisie. - 15a.
De bekering van Israël en de rest van de overgebleven, Reformatorische Kerk. - 15.

De noodsituatie voor de ware gelovigen in die laatste tijden. - 16 en 17.
Het getal 666 ter vertroosting voor Gods kinderen. - 18.
Besluit op het dertiende hoofdstuk.

Hoofdstuk 14

Kritiek op zowel de Statenvertaling als op die van het N.B.G. - 1.
Een vreemd en onverwacht vervolg, want wat had er nu meer voor de hand gelegen dan dat nu het oordeel over de beesten geopenbaard zou worden. Maar dit is een vervolg op het úitgestelde oordeel. - 1a.
Daarom vangt dit hoofdstuk aan met de vermelding van de heerlijkheid die de Heere Jezus ten deel gevallen is bij Zijn hemelvaart. Namelijk: Het Lam op de berg Sion met de 144000 eerstelingen.
De welkomstjubel die de Heere Jezus ten deel gevallen is bij Zijn binnenvaren in de hemel. Vandaar is dit een vervolg op 11 : 15.
De onaanvaardbaarheid van de vertaling van het N.B.G. Sterke bewijzen voor deze onaanvaardbaarheid aangevoerd. De heilige engelen hebben de welkomstjubel der 144000 eerstelingen begeleid met hun citerspel. - 2b en c.
De wonderbare samenstelling van Gods Woord. - 2b en c.
Het verschil tussen de jubel in de strijdende Kerk en die in de triomferende Kerk.
Nogmaals zeer scherpe kritiek op de vertaling van het N.B.G. Ook hun inconsequente houding aangewezen. - 3a.
De van de aarde gekochten als eerstelingen. - 3b, 4 en 5.
Ná de hemelvaart van de Heere Jezus de verkondiging van het heilig Evangelie aan allen die op de aarde wonen. - 6.
Voor de strijdende Kerk wordt hier de wolk die Hem bij Zijn hemelvaart aan het oog der discipelen onttrokken heeft, ten dele weggenomen. - 6.
De krachtige werking van de Heilige Geest in de Nieuwtestamentische Gemeenten. - 6 en 7.
De blijkbaar zeer moeilijke vertaling van 14 : 6, 7 en 8.

Soms kritiek op de vertaling van het N.B.G., maar 14 : 8 lijkt ons in bepaald opzicht hier beter vertaald dan in de Statenvertaling.

Het grote Babylon, het rijk der duisternis, op het kruis van de Heere Jezus verslagen. (Wederom kritiek op de vertaling van het N.B.G.). - 8b.

Deze victorie van de Heere Jezus in vogelvlucht voor de aandacht gesteld. - 8.

Vanwege het uitgestelde oordeel de activiteiten van de twee beesten aangewezen, in het bijzonder die van het afgronds-beest in onze tijden. - 9, 10 en 11.

Zeer ernstige waarschuwingen tegen het gevaar van verloren te gaan. - 9, 10 en 11.

Korte samenvatting van de lijdzaamheid der heiligen. - 12.

Hoofdstuk 14 : 13 is als een afscheidsrede van de openbaring des Zoons na Zijn verheerlijking op de berg Sion, want van nu aan zal in dit hoofdstuk Zijn oordeel over de goddeloze wereld geopenbaard worden. Daarom is deze tekst als een schakel tussen de openbaring des Zoons en die des Heiligen Geestes.

Nogmaals de betekenis van "de witte wolk." De tegenstelling tussen het komen mét en het komen óp de wolken des hemels. - 14b. Kritiek op de vertaling van het N.B.G. bij Mattheüs 24 : 30.

De vier verschillende openbaringsvormen van het laatste oordeel. - 14b en c en 15a.

De zeven kruiswoorden van de Heere Jezus in het geding gebracht en hun betekenissen. - 15b en c.

Enkele bladzijden die niet in enkele regels zijn samen te vatten vanwege de wonderbare en glorievolle samenstelling van Gods Woord. - 16 en 17a.

In feite is direct na de opstanding van de Heere Jezus het beginsel van het eindoordeel over de wereld geopenbaard. - 18a, b en c.

Opnieuw kritiek op de vertaling van het N.B.G. bij 18d: 'En oogst de trossen.' Vertalen blijkt hoogst belangrijk te zijn.

De rampzaligheid van onze moderne tijden sinds de wereld-

wijd verspreide Franse Revolutietheorieën (1789 - 1795) alom ingang gevonden hebben in de wereld. Veel moderne mensen verspreiden in onze tijden een lijklucht van zich. - 18d.

Op verschillende manieren wordt het eindoordeel over de wereld in de Bijbel vermeld. - 19.

De ernstige en wonderbare betekenis van 14 : 20.

Kritiek op de kanttekening in de Statenvertaling bij vers 20c.

Besluit op de openbaring des Zoons.

Aanvang van de openbaring des Heiligen Geestes.

****